

NATIONALE BANK
VAN BELGIË

DIENST
voor

Economische Studiën

TIJDSCHRIFT

voor Inlichting en Documentatie

Verschijnt maandelijks

XIIIe Jaar, IIe Band, N° 3

September 1938.

Dit tijdschrift wordt als objectieve documentatie uitgegeven.

De artikels geven de opvatting van de schrijvers weer, onafhankelijk van de meening der Bank.

INHOUD : Kartels, Economische Verstandhoudingen en Belgische Uitvoerhandel, door Raoul Miry. — Economische toestand van België (Juni-Juli 1938). — Geld- en bankwezen. Financiële berichten. — Industriële en handelsberichten. — Wettelijke berichten. — Doorlopende maandstatistieken.

KARTELS, ECONOMISCHE VERSTANDHOUDINGEN EN BELGISCHE UITVOERHANDEL

door den heer Raoul MIRY,

Professor aan de Universiteit te Gent.

« Om te leven en welvarend te zijn, moet België exporteeren. Het volstaat evenwel niet, deze overtuiging te bevestigen. Wij moeten er daarenboven onze houding en initiatieven naar richten. » Het is in den geest van deze aanhaling uit een redactioneel hoofdartikel verschenen in het Juli-nummer van dit *Tijdschrift* (1), dat wij het beproeven willen, de betekenis na te gaan van de te onzent bestaande kartels en economische verstandhoudingen, alsmede van de betrekkingen der nationale nijverheid met internationale organismen van soortgelijken aard. Wij zeggen dat wij zulks beproeven willen. Inderdaad! Er bestaan in België tal van vereenigingen van producenten die, rechtstreeks of onrechtstreeks, op den export een invloed uitoefenen, of het gebeurlijk doen kunnen. Het is onmogelijk ze alle, zooveel zij zijn, in een bondig overzicht in oogenschouw te nemen. Wij hebben ons dus vrijwillig tot een zeker aantal typische gevallen beperkt. Wij hebben ook aan den lust moeten verzaken, al ware het slechts in enkele woorden, de geschiedenis van sommige kartels te

schetsen. Ons onderzoek betreft dus in hoofdzaak de jongst vervlogen jaren, die trouwens, van een praktisch standpunt beschouwd, de meeste interessante zijn daar zij met de nieuwe economische structuur van de wereld verband houden en met de thans heerschende strekkingen in de internationale handelspolitiek. Nog een andere reden spoort er ons toe aan, een voorbeeld t.o.v. de volledigheid onzer studie te formuleeren. Over vele kartels en ententes bestaat er geen documentatie die in het bereik van niet-belanghebbers valt. Wij richtten tot sommige dezer organismen een verzoek om inlichtingen, er aan toevoegend dat wij geenszins informaties van confidentieelen aard vroegen. Meermaals luidde het beleefd en hoffelijk antwoord niettemin negatief. Soms nochtans stonden leidende personaliteiten van groote nijverheids-groeperingen ons welwillend te woord. Dat zij er hier de uitdrukking van onzen oprechten dank voor vinden. Conclusie : ons overzicht is allesbehalve compleet. Wij hebben de fragmentarische documentatiebronnen waarop wij de hand leggen konden, benuttigd zoo goed en zoo kwaad als het ging. Eindelijk wenschen wij in deze korte inleiding nog te doen uitschijnen dat wij ons zooveel mogelijk op het plan

(1) De tendenzen van den internationalen handel en het probleem van den Belgischen uitvoer.

van de werkelijkheid hielden en de theoretische beschouwingen ter zijde lieten.

* * *

Dit gezegd, vonden wij, met betrekking tot België en de Kolonie, sporen van verdwenen of nog bestaande nationale en internationale Kartels op het gebied van goederen als ijzer, staal, plaatijzer, poutrelles, walsdraad, spoorwegruggels, buizen, steenkool, cokes, spoorwegwagens, stikstof, koolteer, benzol, koper-sulfaat, zwavelzuur, sodiumsulfaat, koper, tin, zink, cement, katoengarens, suiker, spiegelglas, papier, holle glaswaren, Thomasslakken, lood, superphosphaten, lijm, zinkwit, enz. Doch laten wij bij den tegenwoordigen tijd blijven, en onze aandacht aan enkele typische ententes schenken, die, heden ten dage, in activiteit verkeerden.

* * *

Eerst een bij uitstek nationale organisatie: de *Nationale Kolendienst* (*Office National des Charbons*), die tengevolge van een regeeringsingrijpen tot stand kwam. De sporen van dit interventionisme zijn terug te vinden in een wetsontwerp (2), in 1934 door den Minister van Economische Zaken ingediend. Nochtans bestond er reeds vóór 1934 een gedeeltelijke kartellisatie, doorgedreven onder den invloed van de groote banken (3). Na onderhandelingen met de *outsiders* bij tusschenkomst van de Regeering, werd de Dienst, begin Januari 1935, opgericht. Hij nam den juridischen vorm van een coöperatieve vereeniging aan die alle mijnen omvatte, en mag als een typisch monopolistisch productie- en prijzenkartel beschouwd worden. Ten einde den oorsprong van de door hem verhandelde goederen duidelijk te doen uitkomen, tevens om allen twijfel ten opzichte van zijn privaats karakter op te heffen, veranderde hij later van naam, zoodat thans moet gesproken worden van het « *Office Belge des Charbons* » (*Obéchar*).

Voor het hier behandelde onderwerp, volstaat het te weten dat de taak van den Nationalen Kolendienst, over het geheel beschouwd, in hoofdzaak in de beperking van de voortbrenging tot de mogelijkheden van afzet bestaat, alsmede in de verdeling van de hoeveelheden onder de producenten.

Hoewel de actie van den Dienst meerendeels de binnenlandsche markt betreft, houdt zij nochtans ook met den uitvoer verband. Na de devaluatie van 1935, b.v. zag men den export van Belgische steenkolen een hooge vlucht nemen. Daarin speelde niet alleen de monetaire regeling een rol. De Nationale Kolendienst

had zijnerzijds den afzet in den vreemde aangewakkerd. « Dergelijke zaken hadden nooit kunnen geklonken worden, zonder de centralisatie van den verkoop in één kantoor, wiens handelsbedrijvigheid in den vreemde zich voor het land als uiterst gunstig openbaarde. Op dit gebied, zoowel als t.o.v. de regularisatie van productie en prijzen, heeft de Nationale Dienst zich verdienstelijk gemaakt » (4).

Was er aan deze aanmoedigende evolutie geen keerzijde? In de pers werd er over de « *dumping*-prijzen » geklaagd, die door den Nationalen Dienst bij export toegepast werden; tevens over de afzetpolitiek op de eigen markt. Op deze beweringen werd geantwoord dat er inderdaad met verlies uitgevoerd werd, dat het verlies in kwestie echter door de opbrengst van de taks op de invoervergunningen gedekt werd, en dat het mechanisme der verrichting de tegenhanger van den vreemden *dumping* was (5). De controversie liep dus in hoofdzaak over binnenlandsche belangen, doch was ten deele door de exportpolitiek uitgelokt geworden. Het wordt echter betwijfeld of de Nationale Kolendienst in de tegenwoordige omstandigheden volstaat, om alle vraagstukken met betrekking tot den export redelijk te kunnen oplossen. De wensch, een internationale of althans een Europeesche regeling te zien tot stand komen, groeit met den dag. Alleen de gebeurlijke nivelleering van de nationale en de internationale prijzen pleit reeds ten gunste van een bredere oplossing. Het kolenprobleem is inderdaad, in Europa, boven alle respectievelijk nationale beschouwingen heen, uitgegroeid tot een schier onontbeerlijk geworden coördinatiebehoefte die niet eens meer met fragmentarische en voorloopige regelingen blijkt te bevredigen te zijn. Onderhandelingen zijn thans aan gang die wellicht de gewenschte oplossing brengen zullen, alhoewel de te overwinnen moeilijkheden talrijk zijn en groot. Maar het tot stand komen, in 1937, van een akkoord inzake een internationaal kartel van de cokes, is voor diegenen die voor de steenkool een soortgelijke verstandhouding bepleiten, een werkelijke aanmoediging.

De oprichting van het *Internationaal Kartel van de Cokes* was, in December 1936, voorafgegaan geworden door de ondertekening van een overeenkomst tusschen de Belgische producenten. Het daaruit gesproten *Office Belge des Cokes*, kon de onderhandelingen die op de definitieve stichting van een internationale entente afstevenden, vergemakelijken.

Het *Office Belge des Cokes* vereenigt, op één na, alle onafhankelijke producenten van het land, hetzij achttien ondernemingen. Maken ook geen deel van het organisme uit, de cokesfabrieken die aan ondernemingen uit de metaalnijverheid toebehooren, en die

(2) Kamerbescheiden nr 242 (vergadering van 26 Juni 1934).
(3) CH. DEMEURE, « L'industrie charbonnière belge en 1934 » (*Bulletin de l'Institut des Sciences économiques*, Februari 1935).

(4) CH. DEMEURE, « La reprise dans l'industrie charbonnière belge » (*Bulletin de l'Institut des Sciences économiques*, Februari 1936).

(5) CH. DEMEURE, « La politique charbonnière belge » (*Bulletin de l'Institut des Sciences économiques*, Februari 1937).

trouwens slechts zeer gedeeltelijk als verkoopers optreden. Bij slotsom zijn er negen *outsiders*, wier gezamenlijke voortbrenging circa 40 pCt. van de nationale productie vertegenwoordigt. De gevolgen die voor den export uit de onthouding der bedoelde ondernemingen voortspruiten, namelijk inzake prijzen en afzet, zijn classiek; zij zijn het des te meer daar het *Office*, krachtens de internationale overeenkomst, moet rekening houden met alle leveringen van Belgische cokes bij uitvoer, dus ook met de verscheppingen der *outsiders*. Het *Office* handelt als eenige verkoper voor den ganschen export over zee, voor de leveringen aan Duitschland en aan de Fransche en Luxemburgsche metaalfabrieken. Ten opzichte van den afzet zijner leden op de andere vreemde markten, oefent het *Office* slechts een toezicht uit. Dit alles gebeurt binnen het kader van de *Internationale Cokesvereeniging*.

Een leidende personaliteit, die met de actie van de nationale en van de internationale groepeerings zeer vertrouwd is, gaf ons nog deze bijkomende inlichtingen: « Men mag met recht beweren dat in de afwezigheid van een Belgisch kantoor, de Internationale Overeenkomst er hoogst waarschijnlijk niet gekomen ware. Maar dan zouden de Belgische producenten geen de minste zekerheid van afzet genoten hebben, en ook geen redelijke prijzen bij uitvoer. In de veronderstelling dat de internationale entente, buiten de Belgen om, toch ontstaan ware, hadden wij misschien wel onzen export kunnen uitbreiden, mits onze prijzen lager te houden dan de internationale tarieven. Dan nog ware deze mogelijkheid van zeer betrekkelijken aard geweest, daar de vereenigde landen over voldoende middelen beschikken om doelmatige retorsiemaatregelen door te drijven. Eindelijk dient ingezien te worden dat de exportprijzen zeer matig zijn. Het mag dus betwijfeld worden of de Belgische cokesfabrieken in staat zouden zijn geweest om, zonder nadeelige financieele terugslagen, hunne koopwaar tegen een gevoelig lager tarief aan den man te brengen. »

* * *

Op het gebied van de metaalnijverheid, valt eerst en vooral België's lidmaatschap bij het *Internationaal Staalkartel* te vermelden. Dit machtig organisme ontstond in 1926, hield naderbij, namelijk tijdens de diepe depressie van 1931-1932, practisch op te bestaan, en werd in 1934 definitief heringericht. De regeling van de participatie over dewelke ieder toetredend land beschikt, betreft niet meer, zooals voorheen, de productie, maar wel den uitvoer. Internationale verkoopkantoren bepalen de prijzen der diverse geëxporteerde goederen. In België zelf werd meteen de nationale kartellisatie verder doorgedreven. Zoo ontstond bij voorbeeld, in Mei 1933, het *Comptoir de Vente de la Sidérurgie Belge (Cosibel)*, een coöpera-

tieve vereeniging die de bestellingen centraliseert en onder de leden verdeelt. *Cosibel* handelt in samenwerking met het Internationaal Kartel. In 1934 richtten daarenboven vier onzer grootste ondernemingen uit de metaalindustrie (*Cockerill, Providence, Angleur-Athus* en *Sambre-et-Moselle*) de *Union Commerciale Belge de Métallurgie* op (*Ucométal*). Deze vennootschap werd ermede belast, voor *Cosibel's* producten afzetgebieden te bestudeeren.

Uit een naamlooze brochure die de inrichting, de actie en de uitslagen van de gezamenlijke organisatie bespreekt (6) nemen wij het volgende over: In 1931 en 1932 lokten de crisistoestanden er de herinrichting van het Internationaal Kartel uit, en den opbouw zijner verschillende verkoopkantoren. De taak welke sindsdien op deze laatste berust, bestaat vooral in het matigen van de prijschommelingen. Bij tusschenkomst van de verkoopkantoren, krijgt iedere belanghebbende fabriek haar proportioneel deel in het totaal der ontvangen bestellingen. Daar er een algemeen verkoopprogramma gevolgd wordt, kan iedere producent vooruitzichten inzake kostprijzen formuleeren, op vaste grondslagen en met een minimum van risico's. Zodoende is het mogelijk den regelmatig gang van de ondernemingen te verzekeren.

Als bewijzen en voorbeelden die met deze stelling verband houden, haalt de brochure waarvan spraak verschillende feiten aan, waarvan wij de volgende onthouden: 1° het was grootendeels dank zij het bestaan van het Internationaal Staalkartel dat de eerste Fransch-Duitsche overeenkomst, in 1926, kon gesloten worden; de betrokken producenten hadden inderdaad reeds vóór het optreden der Regeeringen, een privaat-akkoord gesloten; 2° bij den overgang van de Saar naar Duitschland, in 1935, bracht het optreden van het Internationaal Staalkartel een oplossing die zonder horten noch stooten verliep; 3° bij tusschenkomst van het kartel, dat een verdeling van de binnenlandsche en buitenlandsche markten tusschen de Britsche nijverheid en de metaalproducenten van het vasteland had vastgesteld, konden de Engelsche rechten, die na de verzaking aan den goudenstandaard fel opgedreven waren, naderbij in een sterke mate verminderd worden; 4° daar iedere groep die tot het Internationaal Staalkartel behoort, over een verzekerd deel in de gezamenlijke afzetmogelijkheden beschikt, worden de nadeelen die uit het vrijwel algemeen geworden *clearing*-stelsel voortspruiten, op een minimum gebracht.

Hier nochtans, evenals wat de steenkool betreft, dienen wij ook kritische overwegingen aan te halen. Het monopolium van *Cosibel* vertolkt een machtspositie die voordeelen, doch ook nadeelen opleveren kan. « Zoolang er geen gebrek aan staal was, zegt een in Maart 1937 verschenen studie (7) heeft men zelden

(6) Note sur l'Entente Internationale de l'Acier et les Comptoirs de vente internationaux (Januari 1937).

(7) L.C. MEERSSEMAN, Het staalvraagstuk in België.

grieven gehoord betreffende de manier waarop *Cosibel* zijn monopolium beheerd heeft. Zoodra echter, in den loop van verleden herfst, de productie de vraag niet meer kon volgen, rezen te allen kante klachten op. *Cosibel* was verplicht een regeling te treffen inzake leveringen en kon daardoor niet vermijden zekere belangen te krenken. Al de beschuldigingen door de verbruikers tegen *Cosibel* ingebracht, berusten op drie grieven: favoritisme bij het toekennen der quota's, overgroote vertraging in de leveringen, gebrek aan vaste noteringen. »

Steeds binnen het kader van de belangen onzer ijzer- en staalnijverheid dienen nog vermeld te worden: de *Internationale Verstandhouding van de Spoorwegen*, waarbij België aangesloten is, en die meer een *gentlemen's agreement* vormt dan een werkelijk kartel; het *Internationaal Kartel van de Buizen*, dat tot in Maart 1925 bestond, en sedertdien opnieuw werd opgericht, doch zonder tusschenkomst van de Vereenigde Staten van Amerika; de aansluiting van België aan het *IRMA (International Rail-maker's Association)*, dat nationale groepen van producenten van spoorwegruggels vereenigt.

Op het gebied van de draadtrekkerijen, vallen een nationaal en een internationaal organisme aan te stippen, namelijk de *Belgische Verstandhouding van den Walsdraad* en de *Convention Générale du Syndicat d'Exportation*. Van bevoegde zijde werd ons daarover uitdrukkelijk verklaard dat een ervaring die thans ongeveer zeven jaar oud is, een optimistische overtuiging wettigt. Beide conventies zijn — zegde men ons — voor de betrokken industrieën en ook voor den handel en de nijverheden die zich hunne bijzonderste goederen of grondstoffen bij de draadtrekkerijen moeten aanschaffen, een weldaad geweest. De gansche organisatie waarvan hier gewag wordt gemaakt, steunt op een verkoopcentrale voor elke conventie, op een prijslijst, op de bescherming van de binnenlandsche markt (behalve enkele uitzonderingen) tegen de concurrentie der andere leden, en op een quota-verdeeling der inkomende tonnematen. Kontingenteering in de gewone beteekenis van het woord bestaat er niet. De reden daarvan is eenvoudig: de verhandelde goederen kunnen niet voorop gemaakt worden.

Op de door ons gestelde vraag: « Ware de Belgische export van de producten der draadtrekkerij omvangrijker geworden — of kleiner — indien geen verstandhoudingen hadden bestaan? », verkregen wij het volgende antwoord: Wel kan gebeurlijk beweerd worden dat een of andere Belgische onderneming, zonder de bestaande conventies, hoogere exportcijfers (in hoeveelheden uitgedrukt) zou kunnen bereikt hebben. Maar bij gebrek aan verstandhouding, zouden ongetwijfeld verschillende fabrieken verdwenen zijn. Daarenboven zouden zelfs de best ingerichte er thans minder financieel sterk voor staan, dan nu het geval is.

In zake prijzen, hebben de overeenkomsten uit de draadtrekkerij een regelende politiek gevoerd. Geweldige schommelingen na de devaluatie van 1935 en ten tijde van den *boom* van 1937, werden belemmerd. De Belgische cliënteel — verzekerde men ons uitdrukkelijk — kon steeds op zeer stipte en onbeperkte aflevering der bestelde goederen rekenen. Het duurde één jaar vooraleer de waardevermindering van den frank (einde Maart 1935) in de prijzen voor binnenlandsche orders werd opgenomen.

* * *

Een internationaal kartel in den schoot van hetwelk België steeds een leidende rol vervulde, en dat, wat ons land betreft, als het oudste onder alle soortgelijke en nog bestaande organismen mag beschouwd worden, is de *Internationale Overeenkomst van het Spiegelglas*. Reeds in 1859 hadden twee Belgische spiegel fabrieken (*Sainte-Marie d'Oignies* en *Floreffe*) een akkoord gesloten nopens den gemeenschappelijken verkoop hunner producten in Frankrijk. Van dan af zou de kartelgedachte dezen bedrijfstak niet meer verlaten. Na lange wederwaardigheden, werd, op 17 Augustus 1904, door de Belgische, Duitse, Fransche, Nederlandsche, Oostenrijksche en Italiaansche fabrieken de *Convention Internationale des Glaceries* ondertekend. Het akkoord is, in zijn soort, een der zeldzame overeenkomsten die den wereldoorlog overleefden.

In 1904 behelsde de Internationale Overeenkomst van het Spiegelglas de eenvoudige beperking van de voortbrenging. Thans vertegenwoordigt zij een geheel van maatregelen dat een schier volkomen type van coördinatie-werktuig mag geheeten worden. De taak van de Overeenkomst van het Spiegelglas is uiterst complex. Zij kan nochtans principieel worden herleid tot het behouden van het evenwicht tusschen productie en verkoop. « Door het bepalen van normale verhoudingen tusschen verkoopprijzen en kostprijzen, bewerkstelligt zij de stabiliteit en de zekerheid van de markt, en verwijderd zij de wanorde die uit het uitsluitend spel van vraag en aanbod ontstaan kan » (8). Voor de Belgische nijverheid van het spiegelglas, die bijna gansch hare productie in den vreemde moet afzetten, beteekent zulks voorzeker een resultaat van het hoogste belang.

* * *

In de suikernijverheid staan wij voor een internationale regeling die ditmaal niet van privaten aard is, doch een officieel karakter draagt, aangezien zij rechtstreeks door Regeeringen werd verwezenlijkt.

Om in den wanordelijken toestand te voorzien, die na

(8) CH. FRERICH, « L'entente entre les producteurs dans l'industrie européenne des glaces polies » (*Revue Economique Internationale*, Januari 1930).

den wereldoorlog op de suikermarkt heerschte, sloten de vertegenwoordigers van de suikernijverheid uit Cuba, Java, Duitschland, Polen, Tsjecho-Slowakije, Hongarije en België, op 9 Mei 1931, het z.g. « Chadbourne-akkoord ». Iets gaf nochtans geen voldoening daar de niet-aangesloten landen de stabilisatieplannen verijdelden. Op initiatief van de Engelsche Regeering, vergaderde dan te Londen, in April 1937, een internationale conferentie aan dewelke de afgevaardigden van twee en twintig Staten deelnamen, die gezamenlijk meer dan 80 pCt. van de wereldproductie vertegenwoordigden. Thans waren ook de suiker-importeerende landen aanwezig. Engeland had de samenkomst uitgelokt omdat het zijn beschermde productie wenschte te stabiliseeren. Op 6 Mei werd de *Internationale Suikervereenkomst* ondertekend. De uitvoerende Staten (waaronder België) gingen de verbintenissen aan, hunne respectievelijke exportkontingenten niet te overschrijden, en te vermijden dat, op een gestelden datum, de in hun land opgestapelde voorraden 25 pCt. van de jaarlijksche voortbrenging zouden te boven gaan. De importeerende Staten, hunnerzijds, verbonden er zich toe, hunne productie te beperken en aan ieder der exporteerende landen een bepaald deel van hunnen invoer van suiker toe te kennen.

Een bevoegde personaliteit uit de suikernijverheid, die zeer dicht bij de actie van de overeenkomst betrokken is, wilde ons wel over de uitslagen van de regeling het volgende toevertrouwen: De resultaten van het eerste « kontingenteeringsjaar » waren niet al te voordeelig. De Raad die met de uitvoering van de conventie belast is, had de behoeften van de vrije markt te hoog geraamd. De maatregelen om daarop te reageeren werden te laat genomen. In Juli 1938 onderzocht de Raad de toestand met het oog op het tweede jaar (1 September 1938-31 Augustus 1939). Er werd besloten, alle exportkontingenten met 5 pCt. te verminderen, terwijl vrijwillige afstand, eveneens voor doel had, de door het akkoord voorziene quota's meer met de werkelijk behoeften van de vrije markt in overeenstemming te brengen. Deze oplossing mag als voordeelig beschouwd worden: op weinig na, verkeerden thans vraag en aanbod in evenwicht, en mag men de hoop koesteren dat, in een niet ver afgelegen toekomst, de gansche markt gesaneerd zijn zal.

Voor België, levert de internationale verstandhouding, buiten het stopzetten van de kunstmatig bewerkte expansie van ultra-beschermde producenten uit den vreemde en de stabilisatie der opslorpcapaciteit van de vrije markt, nog een ander voordeel op. De prijs van de suiker staat hier pari met de wereldprijzen, vermeerderd met de tolbescherming, waarvan meer dan de vier vijfden aan den landbouw gaan, en de rest aan de nijverheid. De prijs van de bieten staat in een bepaalde verhouding tot den prijs van de suiker — van het tolrecht afgezien —, zoodat

ten langen laatste de opbrengst nagenoeg voor de helft bij den landbouwer terechtkomt, en voor de andere helft bij den fabrikant. De twee partijen hebben dus een rechtstreeksch belang bij de resultaten die de internationale verstandhouding afwerpen kan.

* * *

België maakt deel uit van het *Internationaal Kartel van de Stikstof* dat, naar wij konden vernemen, goede uitslagen oplevert. De Belgische producenten hebben recht op een exportquantum. De verkoop geschiedt bij tusschenkomst van twee centrale organismen, met zetel te Londen en te Berlijn, die de leveringen derwijze verdeelen dat het quantum van ieder land in zijn geheel kooper vinde. De stikstof wordt daarbij, in principie, op markten afgezet die geen tolrechten heffen of andere prijsverhoogingen teweegbrengen. Indien zulks onmogelijk blijkt, wordt de stikstof verkocht, dáár waar de bijkomende lasten het minst hoog zijn. Alle producenten die tot het kartel toetreden, ontvangen voor hunne leveringen bij export, denzelfden gemiddelden prijs. Zodoende hebben alle nationale groepen van voortbrengers er belang bij, den afzet, bij export, van het quantum hunner partners zonder belemmeringen of lasten van welkdanigen aard, te vergemakkelijken. Een dergelijke proceduur, vastgelegd in een internationaal statuut, veronderstelt natuurlijk het bestaan, in ieder land, van op zichzelf reeds nationaal georganiseerde producenten. Dit is trouwens het geval voor België, wiens stikstofvoortbrengers in een federatie verenigd zijn.

* * *

In den sector van het zink, werd in Augustus 1931, een internationaal kartel opgericht dat bepaalde productiekontingenten voorzag die echter mochten overschreden worden mits betaling van boeten. Het betrekkelijk gering bedrag dezer boeten, had vaak voor gevolg dat men er belang bij had ze te storten. Het *Internationaal Zinkkartel* hield dan ook, in December 1934, op te bestaan en sedertdien ontsnapt de productie aan alle contrôle. In België zelf, is er een *Union des Usines à zinc*, coöperatieve vereeniging die er zich bij beperkt, voor hare leden afzetgebieden op te sporen en de bestellingen te verdeelen tegen de prijzen die op de markt kunnen verkregen worden.

Een internationale verstandhouding verbindt de koperproducenten van Chili, Rhodesië en Belgisch-Congo. Zij dateert van Maart 1935 en schreef, op het oogenblik harer oprichting, de beperking van de voortbrenging voor op 70 pCt. van een zekere tonne maat die als basis was genomen geworden. Hoewel zij niet tot de *Entente van het Koper* toetraden, stemden de producenten uit de Vereenigde Staten van

Amerika er in toe, hunnen uitvoer in te dijken; ook werd een gedeeltelijke samenwerking met Canada bereikt. Ten gevolge dezer verschillende maatregelen, krompen de opgestapelde voorraden en sloegen de prijzen de richting van de hausse in. Maar in tegenwoordigheid van de algemeene economische evolutie, werden naderbij de productiepercentages verhoogd, en, in Januari 1937, liet men zelfs alle beperking varen. Later kwam men opnieuw op de vrije expansie van de uitbating terug.

Belgisch-Congo heeft eveneens belang bij het *Internationaal Kartel van het Tin*, in hetwelk onze Kolonie met Nederlandsch-Indië, de producenten uit den Oost-Indischen Archipel, Bolivië, Fransch Indochina, Nigerië en Siam samengaat. Hier ook regelt een kontingenteering de productie der leden, met het doel vraag en aanbod op de wereldmarkt in harmonie te brengen.

* * *

De Belgische producenten van kunstmatig Portlandcement hebben destijds een onderlingen strijd gevoerd die de prijzen van het Belgisch cement op het laagste peil bracht waarvan men in de gansche wereld gewag maken kon. Met veel moeite werd eindelijk een nationaal organisme bereikt: de *Algemeene Vereeniging der Belgische Fabrikanten van Portland-cement*, die de prijzen bepaalt en de productie regelt. Dezelfde vereeniging werkte mede aan het sluiten van een *internationale verstandhouding* opgericht in 1937, en in October daaropvolgend ondertekend door de producenten uit Frankrijk, Engeland, Duitschland, Denemarken, Zweden, Noorwegen, Zuid-Slavië en België. Zij coördineert een reeks voorheen gesloten akkoorden en betreft zoowel de productie als de prijzen. De aangesloten leden hebben eveneens conventies ondertekend ten einde op hun eigen markt buitensporige concurrentie te keer te gaan. Van den netto-verkoopprijs gaat een deel naar het verkoopende land terwijl het overige aan de groepeerings gestort wordt en een *Press-pool* vormt wiens bedrag men jaarlijks verdeelt. Met dit stelsel wenscht men een compensatie te bewerkstelligen tusschen alle markten, zoodat de producenten er evenveel belang bij hebben in een land te verkoopen waar de prijzen laag staan, als op een markt met hooge prijzen. Het uitvoerend orgaan van de verstandhouding is de te Luxemburg gevestigde naamlooze vennootschap *Inter-cement*. « Tot nu toe heeft de entente bevrediging geschonken » (9).

* * *

In de nijverheid van de holle glaswaren is men er nog niet in geslaagd, een internationale verstandhouding op touw te zetten. Onderhandelingen werden weliswaar, met dit doel, aangeknoopt, echter zonder

tastbare uitslagen. Maar op het nationaal plan bestaat er een *Groupement des Gobeleteries Belges* dat de productie controleert en maxima-prijzen vaststelt. De groepeerings houdt zich actief met de bevordering van den uitvoer bezig. Zoo ontwikkelde zij verleden jaar ernstige inspanningen om vasten voet in de Vereenigde Staten van Amerika te krijgen.

* * *

De centrale leiding van het Verbond der Textielgroepeerings van België was zoo vriendelijk, ons o.a. het volgende mede te deelen: De aard zelf van de textielnijverheid bemoeilijkt, en maakt zelfs de overeenkomsten tusschen producenten onmogelijk die voor doel hebben zouden, den uitvoer te reglementeeren. Inderdaad, de Belgische textielnijverheid verdedigt zich bij den uitvoer door haar prijzen en haar groote verscheidenheid van fabrikaten. Theoretisch zijn de verstandhoudings slechts mogelijk indien het gestandaardiseerde producten geldt. Men zou zich dus, op textielgebied, verstandhouding kunnen indenken voor half-afgewerkte producten, zooals de garens, of zekere klassieke weefsels. Maar zelfs voor deze goederen, is er groot verschil in de kwaliteit. Zoodra het afgewerkte producten betreft, stuit men op onoverkomelijke moeilijkheden. Elke fabrikant heeft zijn specialiteiten, te meer daar de artikelen ieder jaar verschillen. Daaruit volgt dat de verziende en ondernemende producent, die de techniek door en door kent, en van dichtbij de evolutie van den smaak van de vreemde cliëntelee volgt, voor zekere markten op zijn concurrenten een ernstig voordeel bezit.

De nijveraars geven zich rekenschap van het feit dat een verstandhouding inzake de hoedanigheden en prijzen, theoretisch slechts mogelijk is in haar volledigen vorm; t.z. het verkoopkantoor. Doch deze formule, zeggen de belanghebbenden, zou hun de vrucht der creaties, vondsten en producten van hun eigen initiatief doen verliezen. De exporteur — wordt soms beweerd — wantrouwt het verkoopkantoor, dat het rechtstreeksch contact tusschen producent en afnemer zou opheffen. Dit is slechts in een gedeeltelijke mate waar; toch is het zeker dat de wedijver niet meer dezelfde zijn zou als onder het regime van de vrijheid.

Een poging inzake verkoopkantoor werd, na den wereldoorlog, te Gent aangewend, onder den naam van *Comptoir Belge des Tisseurs*. Dit organisme, dat slechts een zeker aantal fabrikanten groepeerde, werd na enkele jaren geliquideerd. Andere reglementeringspogingen, ditmaal voor wel bepaalde soorten, werden in den loop der laatste jaren aangewend. De in dezen geest meest doorgedreven proefneming was die welke in 1932 van de *fabrikanten van katoenen dekens* uitging. Deze ondernemers sloten bij een verstandhouding aan die over een bepaald artikel van

(9) *Nationale Bank van België*, « Economische toestand van België in 1937 ».

gewone fabricatie liep. Drie of vier kwaliteiten werden duidelijk omschreven. Gedurende ongeveer één jaar gaf de formule de beste uitslagen. Niettemin werd de overeenkomst door een der bijzonderste fabrikanten opgezegd.

In 1932 werd een andere poging door de fabrikanten van « *crépe de Chine* en *rayonne* » gedaan. De onmogelijkheid, al de producenten voor deze zaak te winnen, lokte een spoedige mislukking uit. Een andere poging werd door de « dweilfabrikanten » aangewend, doch ook hier bleven de onderhandelingen zonder gevolg.

Er bestaat een akkoord tusschen producenten van jute-singels bestemd voor den uitvoer. De verstandhouding loopt op zeer beperkte punten, waarvan echter weinig bekend is.

In 1935, na de devaluatie, werd bij Koninklijk Besluit een reglementeering van den uitvoer opgelegd aan de exporteurs van wollen en katoenen tapijten, fluweelen weefsels voor stoffeering en kokosmatten. Daar de export dezer producten een vlugge uitbreiding genomen had, wenschte de Regeering te vermijden dat zekere vreemde landen tolmaatregelen nemen zouden tegen hetgeen men na de devaluatie « *wissel-dumping* » had kunnen noemen. Den exporteurs werd verzocht minima-prijzen voor bepaalde kwaliteiten vast te stellen. De verzendingen werden, door een expert, op zicht van een monster en van de rekening, gecontroleerd, en het was dezelfde deskundige die de uitvoervergunningen afleverde. De douane moest bij den uitvoer der goederen, peilingen doen. Deze reglementeering werd spoedig het voorwerp van een felle kritiek. Na één jaar werd zij, ten gevolge van de levendige klachten der exporteurs, zelfs, opgeheven. Er bestond trouwens ook geen juridische grond meer om de reglementeering te handhaven, want na één jaar mochten de prijzen als aangepast aan de nieuwe waarde van den frank beschouwd worden.

Practisch dus kon, op het gebied van de textielnijverheid, geen enkele volledige en algemeene reglementeering of verstandhouding bij den uitvoer behouden worden. Naar de meening van bevoegde personen, is het sterk te vreezen dat het in de toekomst ook zoo gaan zal.

Andere verstandhoudingen, die de productie betreffen, zouden misschien voor de half-afgewerkte producten (de garens), in overweging kunnen genomen worden. Maar men moet zich wachten van op deze wijze kunstmatige verhoogingen der prijzen te verwekken, waarvan de wevers en de breigoedfabrikanten gebeurlijk de slachtoffers worden zouden. Het nadeel zou echter minder ernstig zijn voor zekere afgewerkte producten als bij voorbeeld jute-zakken, inpaklinnen, dweilen, koloniale dekens. In ieder geval ware het gevaarlijk door administratieve maatregelen de pro-

ducenten, in economische aangelegenheden die zoo complex en zoo delikaat zijn als de toestanden in de textielnijverheid, tot akkoorden te dwingen.

Laten wij nu nochtans een andere klok aanhooren, die een speciaal geval uit de katoenindustrie betreft. Opvallend is dat, in tegenstelling met hetgeen in sommige andere nijverheidstakken gebeurt, algemeene verstandhoudingen tusschen katoenspinnerijen altijd bij de binnenlandsche markt beperkt bleven. Toch telt de katoenspinnerij een cooperatieve vereeniging — *La Textile* — met zetel te Gent, die thans ongeveer de helft van de Belgische spinnen omvat. Dit organisme heeft steeds veel belang gehecht aan de bevordering van den uitvoer. Als verkoopkantoor blijkt het wel, ten opzichte van den export, machtiger geworden dan de niet-vereenigde spinnerijen. Het kan immers de handelspropaganda centraliseeren, de vertegenwoordiging in het buitenland voor gemeene rekening doen optreden en met een kleiner gemiddeld risico werken dan een afzonderlijk handelende exporteur. Er werd ons verzekerd dat niettegenstaande het alom heerschend protectionisme, *La Textile* erin geslaagd is, vooral gedurende lastige tijdperken, op nieuwe markten voet te vatten en zich op oude markten staande te houden.

In de katoennijverheid treffen wij ook nog de *Association Belge des Filateurs de Coton* aan, een nationale vereeniging die een zekere regeling in zake prijzen en verkoopcondities toepast. Doch hiervoor komt alleen de binnenlandsche markt in aanmerking. De leden — behoudens diegenen die bij *La Textile* aangesloten zijn — voeren ieder op eigen krachten naar den vreemde uit. Zulks belette den secretaris-generaal van voornoemde vereeniging niet, het volgende te schrijven: « Het is te betreuren dat de overdreven en vaak nuttelooze concurrentie die onderling door de Belgische producenten gevoerd wordt, zoowel op de nationale markt als op de buitenlandsche afzetgebieden, hen belet uit de economische herneming voordeel te trekken » (10).

* * *

Sommige organismen van internationale structuur zijn in het geheel geen kartels. Zij bemoeien zich noch met den verkoop, voor gemeene rekening, van de producten hunner leden, noch met bepalingen ten opzichte van de kontingenteering der productie, noch met de vaststelling der prijzen. Het zijn meer akkoorden van algemeenen aard, die niettemin, binnen het bereik van de hen toevertrouwde taak, op 's lands exporthandel een onrechtstreekschen invloed kunnen uitoefenen. Zoo bij voorbeeld de *Internationale Con-*

(10) *Chambre de Commerce de Gand*, « Rapport sur les travaux de la Chambre et la situation du Commerce et de l'Industrie en 1936 ».

ferentie der Benzolproducenten, tot dewelke de voortbrengers van tien landen toetraden (België er onder begrepen). Ze is in den grond een soort beroepsvereniging wier arbeidsveld den technischen vooruitgang in betrekking tot de productie en het gebruik van benzol, en de coördinatie van de propaganda omvat. Een bestendig secretariaat dat te Parijs zetelt, treedt op als verbindingsagent tusschen deze groepeeringsen. De ten onzent bestaande nationale vereeniging draagt den naam van *Association Belge des Producteurs de Benzol*.

Ander voorbeeld: de *Conférence Internationale du Goudron pour Routes*. Deze omvat de producenten uit België, Duitschland, Frankrijk, Engeland, Tsjecho-Slowakije, Italië, Zwitserland en Nederland; zij centraliseert alle inlichtingen die van aard zijn, het gebruik van koolteer bij het bouwen van wegen uit te breiden. In denzelfden geest kan de *Internationale Vereeniging van de Creosoot* geciteerd worden. België is in den schoot van dit organisme vertegenwoordigd bij tusschenkomst van het *Fransch-Belgisch Kantoor voor de Creosoot*. Hier treedt nochtans een gedeeltelijke handelsbedrijvigheid op, daar niet alleen propaganda gedreven wordt ten bate van het gebruik van creosoot bij de impregnatie van hout.

Wanneer de omstandigheden het eischen, bepaalt de Vereeniging een tijdelijke regeling van den export die dan op een soort *gentlemen's agreement* neerkomt. Het belang van het lidmaatschap van België bij het Fransch-Belgisch Kantoor bestaat hierin, dat onze producenten daardoor met veel grootere voortbrengers in voeling komen en gezamenlijk met hen maatregelen kunnen treffen om op de vreemde markten den afzet te verzekeren van een onvermijdelijk bijproduct der voor onze nationale metaalnijverheid onontbeerlijke fabricage van cokes.

Het is niet gemakkelijk zich omtrent de economische uitslagen der ententes, in een gegeven land, een oordeel te vormen. Gebrek aan cijfermateriaal en onvolledigheid van sommige statistische gegevens, zijn daarvan de voornaamste redenen. Wij laten hier niettemin enkele inlichtingen volgen, die ons door den Dienst der Nationale Bank verstrekt werden, en positief ten gunste van de kartellisatie in het algemeen spreken. Wat de uitkomsten der ondernemingen betreft, dient opgemerkt dat, in de laatste jaren, de rentabiliteit der gekartelliseerde sectoren beter dan de andere kon worden behouden. Een oogslag op onderstaande tabel is voldoende om zich daarvan te overtuigen.

TABEL I

Rentabiliteit der Belgische ondernemingen (1928-1935).

	Gezamenlijke N. V.'s	Metaalnijverheid IJzer- en staalbedrijf metaalbouw	IJzer- en metaalhandel	Glas- en kristal-fabrieken	Spiegelglas-fabrieken	Kolenmijnen	Textielbedrijf	Houtnijverheid
1928.....	22,8	18,0	23,0	14,4	222,0	20,1	35,6	—
1929.....	20,2	22,4	21,9	21,7	232,0	15,2	21,8	13,3
1930.....	14,4	19,1	1,6	21,0	278,0	26,0	11,7	9,1
1931.....	8,9	5,9	— 0,7	7,8	171,0	7,1	— 0,5	— 0,9
1932.....	2,8	— 4,7	0,4	3,2	89,5	0,3	— 4,8	— 6,5
1933.....	1,6	— 5,9	2,9	— 0,8	25,8	— 0,6	— 5,4	— 4,5
1934.....	2,7	0,2	3,8	1,3	25,0	— 0,8	— 1,1	— 1,7
1935.....	3,7	— 0,9	1,1	2,3	50,4	— 3,4	— 0,6	— 4,0

De gekartelliseerde bedrijven — metaalnijverheid, handel in ijzer en metalen, glas- en spiegelglasfabrieken — hadden alle een hogere rentabiliteit dan de steenkolenmijnen, de textielnijverheden, het houtbedrijf, die eveneens voor een groot deel hun voortbrengselen exporteerden, maar geen organisatie bezitten welke bij deze der vier voornoemde groepen kan worden vergeleken. Volkomen overtuigend is deze redeneering wel niet, en het ware voorbarig en op zijn minst gewaagd, zoo maar dadelijk het gunstig verloop der hoogste bedrijfsuitkomsten aan de kartelorganisatie toe te schrijven. Het blijft niettemin waar dat deze eerste vaststelling op meer dan één louter toeval wijst.

Andere feiten nog steunen deze onderstelling. Voor eerst — om bij de voornoemde cijfers te blijven — gaf de ijzer- en staalnijverheid, in 1932 en 1933, een negatieve rentabiliteit. Het was in deze bedrijfsjaren dat

de noodlottige gevolgen van den terugkeer tot de volledige vrijheid van productie en afzet werden gevoeld (1 Maart 1931-31 Maart 1933). Gedurende dezelfde periode had ook de handel in ijzer en metalen sterk te lijden onder de verscherping van de prijsdalingen. Laten wij hierbij herinneren dat te dien tijde een onzer voornaamste afzetmarkten, Groot-Brittannië, de invoerrechten met 10 pCt. *ad valorem* opvoerde (October 1931), om ze later tot 33,33 pCt. (April 1932) te brengen. De uitkomsten van de metaalnijverheid, die in hun geheel beter waren dan deze van het steenkolenbedrijf, zijn merkwaardig gezien het feit dat de rentabiliteit van het in de ijzer- en staalindustrie belegde kapitaal evenveel de conjunctuurschommelingen onderhevig is als de rentabiliteit der andere kapitaalgoederenindustrieën.

Onderstaande tabellen toonen ons daarenboven dat de uitvoer en de prijzen van gekartelliseerde pro-

ducten als ijzer, staal, gietijzer en spiegelglas, beter op peil konden worden gehouden dan deze van andere voortbrengselen van massalen uitvoer, als bij

voorbeeld de textielproducten, welke niet door economische verstandhoudingen werden beschermd.

TABEL II.

Uitvoer van de Economische Unie.

IJzer, gietijzer en staal.					Glas en spiegelglas.				
	Hoeveelheid (duizenden tons)	Waarde (miljoenen franken)	PRIJS PER TON			Hoeveelheid (duizenden tons)	Waarde (miljoenen franken)	PRIJS PER TON	
			Franken	In % van 1928				Franken	In % van 1928
1928 ..	4.795	5.395	1.125	100,0	1928 ..	396	1.394	3.520	100,0
1929 ..	4.900	5.844	1.193	106,0	1929 ..	409	1.505	3.680	104,5
1930 ..	4.294	4.920	1.146	101,9	1930 ..	274	1.020	3.725	105,8
1931 ..	3.894	4.011	1.030	91,6	1931 ..	235	834	3.550	100,9
1932 ..	3.472	2.769	798	70,9	1932 ..	172	574	3.335	94,7
1933 ..	3.448	2.619	760	67,6	1933 ..	163	524	3.215	91,3
1934 ..	3.720	2.751	740	65,8	1934 ..	171	526	3.075	87,4
1935 ..	3.676	2.871	781	69,4	1935 ..	204	548	2.685	76,3
1936 ..	3.774	3.345	886	78,8	1936 ..	220	560	2.545	72,3
1937 ..	5.174	4.837	935	83,1	1937 ..	249	624	2.505	71,2

Textielnijverheid.

	ENKEL TOEBEREIDE STOFFEN				GARENS, WEEFSELS EN DIVERSE TEXTIELPRODUCTEN			
	Hoeveelheid (duizenden tons)	Waarde (miljoenen franken)	Prijs per ton		Hoeveelheid (duizenden tons)	Waarde (miljoenen franken)	Prijs per ton	
			Franken	In % van 1928			Franken	In % van 1928
1928.....	101	2.001	19.810	100,0	153	4.492	29.360	100,0
1929.....	95	1.867	19.055	99,2	147	4.165	28.335	96,5
1930.....	80	1.214	15.175	76,6	130	3.423	26.330	89,7
1931.....	79	973	12.315	62,2	126	2.947	23.390	79,7
1932.....	68	682	10.030	50,6	89	1.607	18.055	61,5
1933.....	82	849	10.355	52,3	104	1.581	15.200	51,8
1934.....	77	735	9.545	48,2	119	1.547	13.000	44,3
1935.....	79	1.011	12.795	64,6	136	1.709	13.005	44,3
1936.....	85	1.325	15.590	78,7	164	2.332	14.220	48,4
1937.....	87	1.451	16.680	84,2	179	2.834	15.830	53,9

Indexcijfers der uitvoerprijzen.

1927 = 100.

(Metaal en werken in metaal.)

	Ruwstaal	Wals- producten	Ruw gietijzer	Oud ijzer	Koper	Zink	Lood	Tin	Gezamenlijke metalen
1927.....	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1928.....	108	101	90	100	99	96	98	78	107
1929.....	118	110	97	119	114	94	97	72	113
1930.....	109	109	93	85	95	81	84	50	113
1931.....	94	95	91	62	66	53	60	42	99
1932.....	70	76	61	40	46	42	43	26	81
1933.....	58	75	56	47	43	44	37	43	77
1934.....	62	73	53	52	37	38	33	54	74
1935.....	66	76	61	64	43	39	45	69	85
1936.....	74	86	64	78	56	44	56	78	93
1937.....	99	103	120	126	79	61	79	87	106

De volgende indicieën toonen in hoever de uitvoerprijzen van de metalen en voorwerpen in metaal die door goed sluitende kartelreglementen gebonden zijn, beter stand hielden dan de andere. Bijzonder rampspoedig was de daling der tinprijzen tot 1932. Laten

wij hier herinneren dat het *International Tincom-mittee* 1 Maart 1931 werd opgericht, en Belgisch-Congo eerst in 1934 tot het kartel toetrad. Van toen af zijn de prijzen sterk gestegen. De scherpe baisse der koperprijzen, in 1932, volgde op de achtereenvolgende

mislukkingen en het verval van het kartel in 1932. Wanneer op 1 Juni 1935, tusschen de producenten die circa 75 pCt. van de wereldproductie vertegenwoordigden, een akkoord werd gesloten, trad opnieuw een hausse in. Het Zinkkartel werd eenparig opgezegd in 1929. Het werd opnieuw hersamengesteld in Juni 1931, na den prijsval van Januari 1930 tot einde Juni 1931. De prijzen konden op peil worden gehouden. Maar in 1934 werd opnieuw een akkoord verzaakt. Wat het Loodkartel betreft, het bestond sedert 1931 nog enkel theoretisch, hetgeen in het prijsverloop tot uiting komt.

De prijzen der ijzerhoudende metalen kenden geen dergelijke sterke baisses, daar het Internationaal Staalkartel steviger was ingericht.

Bovenstaande cijfers leveren dus wel meer op dan loutere vermoedens, want zij stemmen met de uitkomsten van veelomvattende onderzoeken overeen.

* * *

Uit het voorgaande blijkt dat de sectoren der Belgische economie die op export aangewezen zijn, door den band uit de in hunnen schoot bestaande kartels en verstandhoudingen voordeel trekken. Zulks is zoowel het geval van de zuiver nationale organismen als van de ententes die zich op het internationaal plan bewegen. Deze laatste hebben zelfs de neiging, met den dag talrijker te worden. Maar dan vergt ook gewoonlijk de internationale concentratie een voorafgaandelijke verstandhouding op iedere nationale markt. Een uitzondering van belang vormt echter de textielnijverheid.

De argumenten die ten gunste van een gezamenlijk optreden van exporteurs pleiten zijn voldoende bekend opdat wij er hier niet breedvoerig zouden over spreken. In den tegenwoordigen tijd, met den omvang die het rechtstreeksch en het onrechtstreeksch protectionisme in de wereld aangenomen heeft, krijgen die betoogredenen nog meer waarde dan in het verleden, toen er nog een betrekkelijke vrijhandel heerschte. Al te dikwijls bekampen de Belgische exporteurs elkander, bederven zij daardoor uitheemsche markten en leenen zij zich tot een prijzenoorlog waarbij feitelijk niemand baat hebben kan. Voor een land als het onze, dat onmogelijk zonder de rest van de wereld kan leven en dat, voor een groot deel, een reusachtige transformatiefabriek vormt, is een dergelijke handelwijze een gevaarlijke luxe. Onder de daaruit spruitende gevolgen komen dan o.m. vlug represaille-maatregelen tegen *dumping* voor. Nationale groepeerings met het oog op den uitvoer biedt daarenboven de mogelijkheid, een gansche reeks onkosten in te krimpen en de vertegenwoordiging van de exporteerende nijverheid op de vreemde afzetgebieden rationeel in te richten. Samenwerking kan hier oneindig veel meer bereiken dan afzonderlijke inspanningen die met elkander in botsing komen.

Zij kan het des te meer daar de hinderpalen die thans talrijk op den weg van den ruil tusschen natien gezaaid liggen, in vele gevallen de individueele actie bijna onmogelijk maken. Wij moeten ten slotte wijzen op de onvoldoende handelsvertegenwoordiging van onze groote uitvoernijverheden in het buitenland, vooral in verre landen die in volle ontwikkeling zijn.

Het baat niet, over de verdwijning van den vrijhandel te klagen, en daarbij passief te blijven. Aangezien de toestanden nu eenmaal zoo zijn, dient het mogelijke gedaan te worden om er uit te halen wat zij nog kunnen opleveren. Kartellisatie en verstandhouding zijn van aard in dit opzicht vruchtbare resultaten af te werpen. Alles wijst er op dat, voor een vooralsnog onbepaalden tijd, het ideaal van den vrijhandel in de wereld veeleer naar de utopie overhelt. De vrije concurrentie was een mogelijkheid toen de kapitalistische organisatie nog niet de gansche wereld veroverd had. Maar heden ten dage stelt de industrialisatie der z.g. jonge landen gansch andere problemen dan voorheen. In een ander midden, dat door andere voorwaarden gekenmerkt is, de beginselen van destijds, ten spijt van alles, toch te willen toepassen en doordrijven, herleidt zich tot de negatie van de economische wereldevolutie, en tot de ontkenning van de naakte werkelijkheid. « De ontwikkeling van den samenhang der condities van het economisch en sociaal midden — schreef een man die een jarenlange ervaring op het gebied van de internationale kartellisatie achter den rug heeft (11) — kan de concurrerende producenten tot de dwingende noodzakelijkheid van de collectieve verdediging voeren... Alleenstaande krachtsinspanningen volstaan niet meer. Er rijzen te veel vragen van algemeene draagkracht op, wier oplossing de gezamenlijke poging en de eenheid in de actie vergt. » Wie zou, in het licht van de tegenwoordige toestanden, deze waarheid durven of kunnen in twijfel trekken?

* * *

De internationale kartels en ententes zijn als het ware de verlenging, over de politieke grenzen der landen heen, van de nationale groepeerings en overeenkomsten. Het is hen mogelijk, zooniet gansch dan toch in een mindere of meerdere mate, de wereldmarkt in oogenschouw te nemen en, ten opzichte van die markt, in het belang van een harmonische regeling van productie en verbruik op te treden. « Het nut en de mogelijkheid van voortbrenging en consumptie in evenwicht te brengen, verkrijgt in de internationale kartels een nog grooter belang dan in de nationale kartels. Ter gelegenheid hunner periodische samenkomsten, leggen de leiders van dergelijke organismen, voor ieder betroffen land, cijfers over de

(11) CH. FRERICHS, *op. cit.*

voortbrenging en den verkoop voor. Men beschikt alsdan over gegevens die men door geen andere mid- delen zou kunnen verkrijgen, en uit dewelke, voor ieder product, economische tendenzen zijn af te lei- den. Zóó wordt het mogelijk, bij approximatie, het toekomstig verbruik te ramen, de opgestapelde voor- raden te kennen en de fluctuaties in dezen of genen bedrijfstak vooruit te zien » (12). Misschien wel geeft de Volkenbond hier blijk van een te groote dosis optimisme, en is het geraden, t.o.v. de regelende bedrijvigheid der internationale kartels iet of wat meer voorzichtigheid aan den dag te leggen. De kwestie is alleszins de moeite waard om nagegaan te worden, en men mag zich, meenen wij, in dit opzicht, bij een verklaring van de Internationale Kamer van Koophandel aansluiten, die als volgt luidt : « De Internationale Kamer van Koophandel wil geenszins de stelling verdedigen luidens dewelke de internationale kartellisatie het eenige middel zijn zou om het evenwicht van productie en verbruik te vestigen. Maar zij is van meening dat het vraagstuk diepgaand dient bestudeerd te worden » (13).

Uit de evolutie der voorgaande jaren kan besloten worden dat indien de internationale verstandhou- dingen van producenten in sommige gevallen aan de economische betrekkingen tusschen de natiën niet de vastheid geschonken hebben op dewelke anticiperende theoretici steeds met voorliefde wezen, zij hen, in andere gevallen, toch een betrekkelijke stabiliteit bijbrachten. In benarde tijden als de tegenwoordige, is dit reeds een niet te onderschatten resultaat. Metéén wijst diezelfde evolutie op een tendenz naar samenwerking vanwege de privaatpogingen met de officieele regeeringsinspanningen ten opzichte van hetgeen er in het belang van de ordening van den internationalen goederenruil kan gedaan worden. Wij staan hier natuurlijk nog ver van de verwezenlij- king van het idee dat de Fransche minister Loucheur, in een redevoering op de Economische Wereldconfe- rentie van 1927, hardnekkig verdedigde : « Om het Europeesch vraagstuk op te lossen, bestaat er geen ander middel dan de organisatie van de Europeesche nijverheid naar de horizontale methode. » Ook van de realisatie van het bekende « Constructief plan », in Mei 1931, door de Fransche Regeering, aan de « Studiecommissie voor de Europeesche Unie » onder- worpen en uit de memorie van toelichting van het- welk wij het volgende overnemen : « In al de gevallen waarin de verstandhouding machtig genoeg is, regelt zij terzelfdertijd het problema der kontin- genten en de kwestie van de prijzen. Zij verzekert aan de producenten van ieder toegetreden land hunne nationale markt. In periodische samenkomsten bepaalt zij de contingenten die, tegen voorafgaande-

lijk besproken en aanvaarde prijzen, uit den vreemde mogen ingevoerd worden. Dientengevolge levert het ten laste van het gekartelliseerde goed te heffen tolrecht niet meer het belang op dat het in een regime van vrije concurrentie had. Indien dit recht ten opzichte van de hoeveelheden kan verdedigd worden die niet het voorwerp van een contingent waren, verliest het zijn reden van bestaan als beschermend recht voor de gekontingenteerde kwanti- teiten. Tegenover deze laatste categorie van koop- waren wordt het recht nutteloos, daar de protectie van de nationale nijverheid reeds verzekerd werd. Bijgevolg is het mogelijk, een gedeeltelijken afbouw van de tolmuren tegemoet te zien die tusschen de ver- schillende landen bestaan. Zulks is mogelijk zonder op eenerlei wijze de belangen van de producenten en van de consumenten te schaden; tevens zonder de economie van ieder land te storen » (14).

Maar indien er op een dergelijk verloop van zaken nog geen huizen te bouwen zijn, ontwaren wij niet- temin reeds enkele zeldzame sporen van pogingen die misschien wel als voorboden of baanbrekers mogen beschouwd worden. Tegenover de producenten uit Staten die tot de groote internationale verstandhou- dingen niet toetreden, blijft men in den regel hooge invoerrechten heffen. Doch dáár, waar er wel kartelli- satie of entente optreedt, spant de organisatie der voortbrengers zich veeleer in om den druk der rechten uit te schakelen, dit ten minste voor zooveel die druk de betrekkingen tusschen de leden hindert. Wanneer het akkoord o.a. de vrijwaring van de nationale markt behelst, zijn vaak de bepalingen tusschen de contracteerende partijen van aard om de bestaande tolbescherming, door het stelsel van de toeken- ning van verzekerde verkoopszones, te vervangen. Indien daarbij de nationale voortbrenging minder omvangrijk is dan het verbruik, wordt weliswaar het tolrecht gehandhaafd, maar kan het geneutraliseerd worden bij tusschenkomst van een compensatiekas die voor alle door het kartel toegelaten leveringen het bedrag van de heffing terugbetaalt. Zoodoende wordt de druk van het invoerrecht over de totaliteit van de geproduceerde goederen verdeeld. De ver- standhouding neemt dan niet de plaats in van de regeeringsactie, maar verandert de afwenteling der officieele maatregelen in de mate van het mogelijke. Deze gedeeltelijke demobilisatie van het protectionisme kan alsdan beschouwd worden als het gevolg van een interventionisme van privaten aard dat er naar streeft, op politieken grondslag van elkander gescheiden nationale grondgebieden economisch met elkander te verzoenen. Wie deze redeneering tot het uiterste drijven wil, moet bij een bewering aanlanden die R. Kobatsch (15) reeds in 1913 vooruitzette : « Indien de internationale verstandhoudingen zich

(12) *Société des Nations*, « Rapport général sur les aspects éco- nomiques des ententes industrielles internationales »

(13) *Chambre de Commerce Internationale*, « Ententes interna- tionales » (« Doc. no 4, Congrès de Berlin, 1937 »).

(14) Tekst vertaald uit J.-L. COSTA, « Le rôle économique des unions internationales de producteurs ».

(15) *La politique économique internationale*.

aanvankelijk, over het algemeen, van het protectionisme bedienen, maakt de internationalisatie van de nijverheid ten langen laatste dat de tolbescherming theoretisch overbodig wordt. »

Dat daarbij de rationeele geographische verdeling van den arbeid in de wereld vaak over het hoofd gezien wordt, en dat zwakke industriën, die in het teken van den vrijhandel beschouwd, het in sommige landen niet zouden uithouden, uit zoo'n stelsel een waarborg voor hun bestaan halen, blijkt ons buiten kijf. De dingen zijn echter nu eenmaal zoo, en zij kunnen onmogelijk weggecijferd worden. Deze erkenning van onzentwege beteekent geenszins dat wij den tegenwoordigen stand van zaken in de internationale handelspolitiek volmondig goedkeuren. Maar het is nutteloos — integendeel gevaarlijk — er geen rekening mede te houden en zich door een ideaal van vrijhandel te laten verblinden dat vooralsnog niets met de nuchtere werkelijkheid gemeens heeft. Als er ten bate van den terugkeer tot een regime van betrekkelijken vrijhandel iets kan gedaan worden, meenen wij zelfs dat de internationale verstandhoudingen van producenten gebeurlijk van aard zijn kunnen, daartoe met Regeeringen van goeden wil mede te werken, en verwijzen wij naar de opinie van een studiecmissie van de Internationale Kamer van Koophandel: « De internationale commissie van onderzoek naar de belemmeringen die den goederenruil in den weg staan, oordeelt dat de ententes tot de oplossing van de tolvraagstukken kunnen medewerken. Zij vermogen het door haar geleidelijke uitbreiding, de technische tusschenkomst van de belanghebbende regeeringen, op het gebied der handelsovereenkomsten, voor te bereiden » (16). De ervaring heeft trouwens geleerd dat het tot stand komen van overeenkomsten tusschen nationale groepeerings van producenten, dikwijls een voorafgaandelijke conditie tot het sluiten van een officieel internationaal akkoord vormt, of althans tot het nemen van zekere maatregelen in overleg met de belanghebbenden zelf. Een treffend voorbeeld daarvan kan op het gebied van de uitvoerkontingenteeringen gevonden worden. Naar aanleiding van de moeilijkheden die bij de verdeling der exportquota's door den Staat kunnen optreden, schreef onlangs de Koninklijke Commissaris voor de Kontingenteeringen (17) « dat zoolang alle geïnteresseerden in een tak van het exportbedrijf niet vrijwillig een discipline aanvaarden en eerbiedigen, de overheid, met het oog op de algemeene belangen, verplicht is de verdeling van de exportkontingenten te ordenen en te regelen ». Met een sterk nationaal kartel dat alle producenten vereenigt, ware deze taak zoodanig

(16) *Rapport définitif de la Commission des Entraves du Commerce à la Chambre de Commerce Internationale* (door JEAN MARCHEL in *Union douanière et organisation européenne*).
(17) G. EYSKENS, « De verdeling der uitvoerkontingenteeringen » (*Tijdschrift voor Informatie en Documentatie van de Nationale Bank van België*, 10 October 1937).

simpel dat de Staat de gansche regeling eenvoudigweg aan de belanghebbenden zelf zou kunnen overlaten.

* * *

Het ware verkeer, uit dit alles te besluiten dat kartellisatie — nationale zoowel als internationale — een middel tot herstel van de gebroken eenheid der wereldeconomie zijn zou op hetwelk zonder eenig voorbehoud mag afgegaan worden. De verstandhoudingen van producenten, onder welken vorm ook, leveren schaduwzijden op, die in de economische literatuur zoo vaak en soms met zooveel drift aangeklaagd en besproken werden, dat het ons overbodig blijkt, er hier op in te gaan. Laten wij nochtans aanstippen dat de kartellisatie gewoonlijk de overtollige uitrusting der bedrijfstakken niet uitschakelt; dat de algemeene regel naar denwelken het de minst goed ingerichtte producent is die inzake prijzen den toon geeft, steeds van kracht blijft; dat het toepassen van *dumping*-prijzen in den vreemde, met behoud van hooge prijzen in het binnenland, onmogelijk ten voordeele van de nationale verbruikers kan uitvallen; dat *dumping* contra-maatregelen uitlokt; dat producenten die wenschen zelfstandig te blijven, soms wel, van wege hunne gecoaliseerde collegas, een niet te rechtvaardigen drukking ondergaan; dat het monopolie steeds gevaren voor de gemeenschap oplevert; dat de kartellisatie kunstmatig ondernemingen steunen kan die zooniet onleefbaar blijken zouden, enz. Stellig bewijzen de kartels en verstandhoudingen die ten onzent bestaan, zeer belangrijke diensten aan 's lands uitvoerhandel, dus ook aan de Belgische handelsbalans en aan de nationale gemeenschap. Maar dat de medaille een keerzijde heeft, zou moeilijk kunnen geloofend worden. « Verre van het problema der over-outilleering op te lossen, hebben de kartels dikwijls tot zijn verscherping bijgedragen. Vele productieverdelingen steunen op de technische capaciteiten der ondernemingen en niet op de handelsvoorwaarden. Vandaar dat het behoud van een verouderde outilleering een tactisch voordeel biedt; men heeft ook een uitrustingswedstrijd vastgesteld van kartels die in onderhandeling waren » (18). In een anderen geest kan op de toestanden gewezen worden die, zooals wij het reeds deden uitschijnen, soms voor de binnenlandsche markt uit de exportpolitiek van het Staalkartel en van den Nationalen Koliendienst oprezen. Ook deze zijde van de kwestie ont-snapte niet aan de Commissie voor Nijverheidsoriëntteering, die zich aldus uitdrukte: « Een agres-sieve politiek bij den uitvoer, gevolg van toestanden en reacties welke zeer intiem bij het autarkistisch protectionisme aanleunen, brengt namelijk zekere moeilijkheden mede, zoowel in de regelmatigheid van de

(18) « Commissie voor Nijverheidsoriëntteering », *Algemeen inleidend verslag*.

inlandsche bevoorrading als in de structuur der prijzen. » Zijnerzijds meende de Koninklijke Commissaris voor de Kontingenteeringen te mogen zeggen dat o.m. het leefbaar houden van kartel- en prijsakkoorden een hinderpaal voor de afschaffing van een reeks invoerkontingenteeringen vertegenwoordigt (19). In zake prijzen kwamen de economische diensten van den Volkenbond tot de conclusie dat gedurende de depressie van de jaren 1930, de Belgische gekartelliseerde prijzen, hoewel in een zekere mate gedaald, niet den graad van baisse vertoonden waarvan de andere prijzen getuigden. « Statistieken over gekartelliseerde en niet gekartelliseerde prijzen bestaan voor een zeker aantal landen. Het verschil dat zich in de tendenzen manifesteert, bij voorbeeld volgens de statistieken over de Belgische en de Duitse prijzen, bewijst dat de crisis de macht der kartels niet vermindert heeft... In België, waar de restricties minder talrijk zijn en waar de handelsconcurrentie zich meer actief ontplooit, zijn de prijsdalingen geleidelijker en sterker verlopen; maar er blijft niettemin een aanzienlijke marge bestaan tusschen de daling van de gekartelliseerde prijzen en de baisse van de vrije prijzen » (20).

Wanneer de kartellisatie voor de gemeenschap soortgelijke nadeelen oplevert, zal de Openbare Macht zich soms wel tot ingrijpen verplicht zien. Zulks was bij voorbeeld het geval toen sommige Belgische ondernemingen uit den machinebouw en aanverwante takken *Cosibel* van favoritisme ten gunste van andere verbruikers beschuldigden, en klachten indienden omdat zij de hoeveelheden ijzer en staal waarop zij recht hadden, ofwel niet volledig verkregen, ofwel met lange maanden vertraging. Door bemiddeling van het Ministerie van Economische Zaken, kwam diensgevolge, in Januari 1937, tusschen *Cosibel* en de constructeurs een akkoord tot stand (21). Maar de kwestie kan nog breder gesteld worden, namelijk op het plan van de gansche Staatspolitiek ten opzichte van het kartelwezen. Dit bijzonder vraagstuk hoort eigenlijk in het kader van deze studie niet thuis. Laten wij er ons toe beperken, de persoonlijke meening uit te drukken dat, naarmate de economische verstandhoudingen tusschen producenten talrijker worden zullen, de gemeenschap zich er onvermijdelijk meer en meer zal moeten voor interesseeren. Zij zal daartoe gedreven worden niet alleen door de machtstelling van de kartels t.o.v. de binnenslandsche markt, maar ook door de ontwikkeling van de internationale kartelvertakkingen. Wat het binnenland zelf betreft, veronderstelt zulks eventueel een wetgeving waarvan enkele steunpunten reeds in

het Koninklijk Besluit van 13 Januari 1935 betreffende de economische reglementeering van voortbrenging en verdeeling kunnen gevonden worden. De praktijk bewijst trouwens dat sommige groote kartels nauw verband met de officieele middens houden. We hoeven slechts de voorbeelden van de suikerconventie, van *Obéchar* en van de officieele invloeden ten opzichte van het Internationaal Staalkartel, in herinnering te brengen.

* * *

Om op het eigenlijk onderwerp terug te komen dat wij in deze studie behandelden — namelijk de rol van de kartels en verstandhoudingen ten opzichte van den Belgischen export — en ev. tusschenkomst van den wetgever of van de openbare macht ter vrijwaring der algemeene belangen terzijde gelaten, meenen wij als volgt te mogen besluiten: Van het eenzijdig en exclusief standpunt van den uitvoerhandel beschouwd, leveren de kartels en ententes bij dewelke België betrokken is, en in hoofdzaak deze van internationalen aard, rekening gehouden met de huidige economische structuur van de wereld, alsmede met den tegenwoordigen stand van de internationale handelspolitiek, onloochenbare voordeelen op. Vooral in een land als het onze, kan de nationale economie onmogelijk over voldoende krachten en middelen beschikken om, op eigen hand, tal van groote vraagstukken op te lossen die door de heerschende werkelijkheid opgeworpen worden. De omstandigheden hebben gemaakt dat België niet meer « de grootste vrijhaven van Europa » is, waarvan men ten tijde van den betrekkelijken vrijhandel spreken kon. België is er, door een evolutie die het zelf noch gewild noch gewenscht heeft, toe verplicht geworden, naar hulpmiddelen uit te zien om in den nood der nieuwe tijden te voorzien. Een van die hulpmiddelen is de collectieve organisatie zijner producenten op het nationaal plan; een ander, de verlenging dezer organisatie op het internationaal plan. Men mag zich inderdaad afvragen wat er van de meeste onzer groote bedrijfstakken zou geworden zijn, hadden deze laatste op eigen krachten in een grootendeels bijna hermetisch gesloten wereld willen verkoopen en concurreeren. Dat wij, in onze positie en met onze economische inrichting, er alle belang bij hebben onophoudend, ten voordeele van de verruiming der internationale handelsbetrekkingen, te ijveren, zal wel niemand in twijfel trekken. Dat wij intusschen geen struisvogelpolitiek beoefenen moeten, doch de realiteit in de oogen kijken, blijkt ons echter niet minder noodig. Kwalitatieve verbetering onzer uitvoerproducten, wijziging — voor zooveel zulks mogelijk is — onzer nationale productie in de richting van de specialiteiten en van de fabricaten die vooral menschenlijken arbeid opnemen, ontwikkeling van initiatief en prijsaanpassing, zijn doeleinden die wij nooit uit het oog verliezen moeten. Maar voor

(19) G. EYSKENS, « De verdeeling der Belgische invoercontingenteeringen » (*Tijdschrift voor Informatie en Documentatie van de Nationale Bank van België*, 10 Augustus 1937).

(20) « Société des Nations », *Revue de la situation économique mondiale, 1933-1934*.

(21) L.-C. MEERSSEMAN, op. cit.

onze bedrijfstakken die aangewezen zijn op massalen uitvoer van goederen welke men ook elders in groote hoeveelheden voortbrengt, zijn wij niet machtig genoeg om gansch alleen tegen den koers op te gaan dien de economische politiek der meeste Staten thans

heeft ingeslagen. In dergelijke omstandigheden is verstandhouding met de producenten uit andere landen, hoewel zij in sommige opzichten een keerzijde hebben kan die niet altijd met het algemeen belang strookt, een vaak onontbeerlijke redplank.

ECONOMISCHE TOESTAND VAN BELGIË

(Juni-Juli 1938).

ALGEMEEN OVERZICHT.

Ofschoon de indicïën niet op een verbetering van den toestand wijzen, is het algemeen zakenklimaat gunstiger geworden naarmate de twee overzichtsmaanden vorderden. Sedert de daling die zich van Mei tot Juni voordeed, is de achterwaartsche beweging van de algemeene bedrijvigheid tot stilstand gebracht. Deze indruk wordt mede bevestigd door de gedeeltelijke aanwijzingen, namelijk deze betreffende de metaalmarkt en de laatste cijfers omtrent den buitenlandschen handel en de werkloosheid.

Sedert Juni, vertoonen de indexcijfers van de werkloosheid geen grondige wijzigingen; zij ondergaan zeer geringe schommelingen. In Mei waren de ondersteunde werkloozen ten getale van 292.980, d.i. 35.105 meer dan de vorige maand. Deze vermeerdering is vooral te wijten aan de toeneming der tijdelijke werkloosheid. De latere veranderingen waren vrij gering. In Juli waren, per dag, gemiddeld 153.462 gecontroleerde werkloozen, tegen 154.436 in Juni. Dit cijfer overtreft het gemiddelde van Juni 1937 met 8 pCt., dit van 1936 met 11 pCt. en blijft 14 pCt. beneden dit van 1935.

De toeneming ten opzichte van het vorige jaar, is niet eigen aan ons land. Zij komt in bijna alle industriële landen voor.

In de Vereenigde Staten stijgt het percentage der werkloozen, in de private nijverheid, van 10,5 (gemiddelde van 1937) tot circa 16,5 in Mei 1938.

In Groot-Brittannië, waar — evenals bij ons en in Noord-Amerika — de werkloosheid, tot Augustus 1937, een dalende lijn volgde, steeg de volledige en gedeeltelijke werkloosheid van 8,4 pCt. tot 10 pCt. in Mei van dit jaar. In Engeland is de toestand dus eenigszins beter. Doch hierbij verlieze men niet uit het oog dat, ten opzichte van het gemiddelde van 1935, de achteruitgang van Mei 3,1 punten bedraagt (10 pCt. tegen 13,1 pCt.), t.t.z. niet veel minder dan in België voor de volledige werkloozen (14,2 pCt. in Maart 1938, tegen gemiddeld 17,9 pCt. in 1935).

In Frankrijk nam, sedert September van het vorige jaar, het aantal ondersteunde werkloozen voortdurend toe. Het bereikte toen 305.341. In Mei jl. bedroeg het 380.826 na in Februari, volgens de statistiek van de Openbare Steunfondsen, 412.386 te hebben bereikt. De vermeerdering bedraagt circa

25 pCt. t.o.v. September 1937. In België bedraagt ze 32 pCt. voor dezelfde periode. Maar het peil van de werkloosheid in Frankrijk wijkt slechts met circa 10 pCt. af van het gemiddeld niveau van 1935, terwijl wij er, in Mei, nog met ruim 22 pCt. van verwijderd bleven.

De statistieken der syndikale kassen van Noorwegen wijzen op een werkloosheidspercentage van 26,5 pCt. in Maart 1938, tegen gemiddeld 25,3 pCt. in 1935 en 20 pCt. in het voorbije jaar. In Denemarken was dit cijfer in April 20,3 pCt. tegen gemiddeld 19,7 pCt. voor drie jaar. In Zweden is het gemiddelde van dat jaar bijna bereikt: 19,7 pCt. in Maart, tegen 16,1 pCt. Voor December 1937 was dit cijfer 18,5 pCt. Ten slotte steeg het percentage der plaatsaanvragen in de Poolse werkbeurzen, in Maart, tot 18,2 en tot 14,2 in April, tegen gemiddeld 16,7 in 1935. In Tsjecho-Slowakije is de toestand die, sedert 1937, aan de beterhand was (het aantal ondersteunde werkloozen bedroeg toen 6,1 tegen 5,9 in 1937) sindsdien verslecht en bedroeg 9,7 in April jl. In Joegoslavië bedroeg het aantal werkzoekenden, in Mei, 18.023, tegen gemiddeld 16.752 in 1935.

Deze lange opsomming bewijst dat de toestand van België geen uitzondering is. Zij neemt den slechten indruk weg dien de afzonderlijke cijfers betreffende de werkloosheid in onze nationale nijverheden laten. Weliswaar is de maand Mei ver van schitterend geweest en van 1936 tot 1938 bedraagt de toeneming 206 pCt. voor de kunst- en juistheidsnijverheden, 69 pCt. voor het textielbedrijf, 48 pCt. voor huiden en leder, 39 pCt. voor het boek en 34 pCt. voor het papier. Nochtans zijn alleen de globale cijfers van beteekenis; bijzondere gevallen als deze van de textielindustrie zijn alleen belangrijk, omdat ze de aandacht vestigen op afzonderlijke leemten waarvoor een aparte oplossing moet worden gevonden. De slechte toestand van het textielbedrijf die het meest kenmerkend is voor den terugslag der conjunctuur, is algemeen in de groote productielanden.

Dezelfde principieele opmerkingen gelden voor de indicïën der industriële productie. In België was het algemeen indexcijfer, dat in 1935 gemiddeld 82 bedroeg en 93,6 twee jaren later, in April 1938 tot 67,1 gedaald, d.i. beneden het gemiddeld peil van 1932 (69,1). Wij mogen evenwel niet uit het oog verliezen dat het maandelijksch indexcijfer minder vol-

ledig is dan het jaarindexcijfer en dat, sedert April, een omkeer in de tendenz is ingetreden die het indexcijfer in Juli tot 66,2 heeft teruggebracht.

Het indexcijfer der Vereenigde Staten is gedaald gedurende het geheele loopende jaar: 63,9 in Mei, tegen 67,2 in Januari. Het peil van 1933 werd dus opnieuw bereikt (63,9). Op dit peil staat het nog ver beneden het onze.

In Nederland was het indexcijfer voor Mei precies gelijk aan het gemiddelde van 1933 (69,1). De daling van het indexcijfer, sedert Januari 1938, is er sterker dan bij ons: 17 punten tegen 8.

In Groot-Brittannië is de toestand eenigszins beter: het algemeen indexcijfer voor het eerste kwartaal is 123,6, tegen gemiddeld 124 in 1937, 116,1 in 1936 en 105,8 in 1935. Sindsdien is een vermindering ingetreden. De bewapeningsuitgaven zijn voor een deel oorzaak van deze bedrijvigheid. Dit komt tot uiting in de curven van de machineproductie waarvan het indexcijfer, sedert 1937, steeds boven 130 blijft. Het cijfer der automobielen blijft gemiddeld boven 200 sedert hetzelfde tijdstip. Dit van het textielbedrijf verzwakt: 96,2 (eerste kwartaal) tegen 106,8 in 1936. Maar sedert het begin van het jaar, is de steenkolen-, gietijzer- en staalproductie aanmerkelijk gedaald.

Het industrieel indexcijfer der nieuwe landen is algemeen beter. Maar de vergelijking met deze staten is slechts van geringe waarde.

Ten slotte, vertoont de buitenlandsche handel van België een gunstig verloop t.o.v. dezen van verschillende andere landen, ofschoon ook onze handel sedert het vorige jaar is achteruitgegaan. De uitvoer- en de invoerwaarde van onze goederen blijft steeds ver boven de gemiddelden van 1935 en 1936, maar zijn nog circa 15 pCt. beneden deze van het vorige jaar. Naar het gewicht wordt het gemiddelde van 1935 overtroffen, dit van 1936 geëvenaard. Ook hier mag het jaar 1937 als uitzonderlijk worden beschouwd.

Onze handel, geschat in millioenen gouddollars der Vereenigde Staten, volgt van nabij de wereldevolutie. Van Mei 1937 tot Mei 1938 vertoont deze een achteruitgang van in- en uitvoer die schommelt rond 8 pCt. Op weinig na gelden deze cijfers ook voor ons land. In de Vereenigde Staten is de uitvoer slechts met iets meer dan 7 pCt. gedaald, terwijl de aankopen met 53 pCt. terugloopen. In Groot-Brittannië zijn beide posten met ruim 10 pCt. gedaald. In Frankrijk is de invoer met 20 pCt. teruggelopen en de uitvoer met circa 18 pCt. De vergelijking met de andere groote industrielanden is dus niet ongunstig voor ons.

Ook in dit opzicht is de toestand eenigszins gestabiliseerd. De invoercijfers van Juli bedragen 1.786 millioen, tegen 1.910 millioen tijdens het tweede kwartaal en 2.044 tijdens het eerste; de uitvoercijfers belopen 1.623 millioen, tegen 1.700 en 1.850 voor dezelfde tijdvakken. Ongetwijfeld is hier een achter-

uitgang waar te nemen, maar deze ongunstige indicieën worden verzacht door het feit dat het deficit van de balans circa 163 millioen bedraagt, tegen gemiddeld 200 millioen in de vorige maanden.

De daling van den export is hoofdzakelijk te wijten aan den verminderden verkoop van steenkolen en textielproducten, dus aan factoren die nagenoeg overal hun invloed laten gelden. Integendeel stellen wij, sedert het begin van den zomer, een voortdurende verbetering vast in onzen afzet van metaalproducten.

In hun geheel genomen en vergeleken met de wereld-evolutie, zijn deze gegevens betreffende den loop van de Belgische economie geenszins abnormaal noch bijzonder slecht.

DE STEENKOLNIJVERHEID.

De steenkolenmarkt was overwegend zwak.

In huisbrandsoorten was de vraag goed. Het gure weder, tijdens een gedeelte der maand Juni, en de herbevoorrading der groothandelaars waren gunstig voor de steenkolenijverheid. Vandaar in vele steenkolenmijnen een regelmatige afzet voor de meeste kwaliteitsproducten. Van deze zijde, is de toestand over 't algemeen vrij bevredigend. Soms ondergaan echter de verzendingen ernstige vertraging.

Sedert 1 Juli, zijn de prijzen met 3 frank per ton gestegen, uit hoofde van de vermindering der zomerafhalingspremiën. Daarenboven hebben sommige mijnen van de bekkens van Charleroi en Luik, de prijzen met fr. 6 tot fr. 10 per ton verhoogd, wegens de schaarschte aan anthraciet en musschenkoppen.

Daarenboven zijn de behoeften aan industrieel soorten — veruit het grootste deel van de opdelving — eerder gering gebleven.

In weerwil van de toegeving die onlangs op de prijzen werd gedaan, loopt de vernieuwing der contracten niet vlot. De industrieelen koopen naar gelang van de noodwendigheden. Zij hopen tegen gunstiger prijzen te kunnen inkoopen dank zij de stijging der voorraden.

Het Internationaal Cokeskantoor heeft een vermindering van 2 sh. per ton toegelaten voor de cliënten die een « getrouwheidsverbintenis » onderteekenen. Maar spijs de baisses gaande van 10 tot 20 frank, blijft de markt onveranderd.

De mijnbazen waren voornemens de prijsverlaging waarin ze moesten toestemmen om aan de buitenlandsche mededingers het hoofd te bieden, te compenseren door een loonsvermindering van 5 pCt. Zij beschouwden deze vermindering als de terugname van twee extra-conventioneele verhoogingen van hetzelfde bedrag, die in 1937, ten tijde van de boomperiode, toen er gebrek aan arbeidskrachten was, werden toegekend.

Op aanvraag van de arbeidersverenigingen, is de Regeering bij de leiders der steenkolenmijnen tusschengekomen. Er werd besloten dat de loonen niet zouden worden gewijzigd tot 1 October. Als vergoeding werd de taxe op den invoer van buitenlandsche brandstoffen weder ingevoerd. De opbrengst van deze belasting zal aan de mijnen worden uitgekeerd.

In Juni bedroeg de gezamenlijke extractie voor vijf en twintig werkdagen 2.404.790 ton tegen 2.463.000 ton in Mei en 2.501.000 ton in April, eveneens voor vijf en twintig werkdagen bij vrijwel gelijke personeelsterkte. In Juli bedroeg de voortbrenging slechts 2.232.820 ton. Voor de eerste zeven maanden van het jaar, beliep de productie 17 miljoen 331.660 ton, tegen 17.148.510 ton voor de overeenkomstige periode van het vorige jaar.

De productiebeperking wordt in een vertraagd tempo voortgezet. In Juli werd een scherperen achteruitgang vastgesteld wegens de periode der betaalde verlofdagen.

De voorraden zijn in Mei opnieuw gestegen met 191.600 ton, d.i. ongeveer hetzelfde als in de maand April. De totale steenkolenvoorraad beliep aldus 1.943.000 ton, tegen 588.090 ton op einde Mei 1937. Gedurende de maand Juli kwam daar nog 264.240 ton bij. In Juli zijn de voorraden gestegen van 2.207.170 ton, op het einde van de voorgaande maand, tot 2.292.800 ton.

Het nuttig effect per arbeider daalt voortdurend. In Mei bedroeg het rendement 752 kg. per arbeider van elke categorie, tegen 756 in de vorige maand en 781 in Mei 1937; in Juni is het niveau op 750 teruggekomen en de maand daarna op 743 kg.

De cokesovens produceerden 2.810.980 ton van Januari tot Juli, tegen 3.293.160 ton het vorige jaar. De Juliproductie (372.120 ton) was lichtelijk beneden deze van Juni (362.400 ton).

De fabrieken van steenkoolagglomeraten hebben 125.270 ton, tegen 146.050 ton, in Juni, voortgebracht. Voor de eerste zeven maanden van het jaar, bedragen deze cijfers 1.030.740 ton, tegen 1.028.930 ton het vorige jaar.

De uitvoer blijft moeilijk en de achteruitgang t.o.v. 1937 is aanzienlijk. Onze verkoopen van ruwe steenkool bedroegen 2.040.901 ton van Januari tot Juni, tegen 2.200.465 ton gedurende dezelfde periode van 1937.

Nochtans werden, eind Juni, interessante verzendingen anthraciet naar de Parijsche agglomeratie gemeld, niettegenstaande gevoelig prijsverschil. Vergeleken met het verloop der Fransche steenkoleninvoeren in het algemeen, blijft onze positie op deze markt vrij bevredigend. Inderdaad, is de achteruitgang van de door Frankrijk gedurende het eerste halfjaar van 1938 ingevoerde hoeveelheden t.o.v. dezelfde periode van 1937, circa 20 pCt., terwijl de

Belgische invoer, in dit land, slechts met 7 pCt. is afgenomen. Op de andere markten gaat de afzet moeilijker. Naar verluidt, worden belangrijke verminderingen op de officieele prijzen toegestaan om de bestellingen te bemachtigen.

Door de vertegenwoordigers van verschillende Europeesche landen, worden pogingen gedaan om te komen tot een internationaal kolenkartel dat uitvoertonnages zou bepalen en minimaprijzen vaststellen. Daarvoor hadden onlangs samenkomsten plaats in Nederland, waarop afgevaardigden van zeven landen aanwezig waren: Groot-Brittannië, Frankrijk, Nederland, Duitschland, Polen, Tsjecho-Slowakije. De wensch om in een nabije toekomst tastbare uitslagen te bekomen, kwam duidelijk tot uiting; desniettemin is het akkoord verre van verwezenlijkt. De juiststelling en de bepaling der quota doen nog veel meer moeilijkheden oprijzen dan de principieele kwesties.

De inrichtingswerken aan de haven van Langerloo aan het Albertkanaal, worden door de drie steenkolenmijnen van Genk uitgevoerd. Deze haven is gelegen in de verlenging van het vak Zutendaal-Genk en zal alleen dienen voor het vervoer dezer mijnen. De eerste van de twee ontworpen kaaien is thans bijna voltooid. De spoorwegen zijn met de bestaande lijnen van Winterslag en Bilzen verbonden en de verbindingswegen met de kolenmijnen van Genk zijn bijzonder verzorgd.

METAALNIJVERHEID.

De metaalmarkt, die reeds in Juni een grootere levendigheid vertoonde, is in Juni nog bedrijviger geworden. De vooruitzichten zijn ongetwijfeld gunstiger. Er werd een nieuwe vooruitgang gemaakt en — een feit van beteekenis voor de Belgische metaalnijverheid — een belangrijk aantal bestellingen konden op de buitenlandsche markt worden bemachtigd.

Cosibel boekte voor 99.000 ton orders tegen 93.600 t. in Juni en 83.500 ton in Mei. Het is het hoogste cijfer van het loopend jaar. Deze 99.000 ton werden als volgt verdeeld: 43.000 ton voor het binnenland en 56.000 ton voor het buitenland. De percentages benaderen dus de klassieke verhoudingen van 40 en 60 pCt. Handelsstaal vertoonde een gunstiger verhouding met 67 3/4 pCt. voor den uitvoer. Daarna komt plaatijzer met 59,35 pCt. en de half-afgewerkte producten met 52,10 pCt. De gezamenlijke productie blijft niettemin onvoldoende voor de goede voorziening der fabrieken.

De gemiddelde maandproductie van ruwstaal bedraagt 175.000 ton in het eerste halfjaar, tegen 304.000 ton tijdens de overeenkomstige periode van 1937. In Mei bedroeg deze productie slechts 156.759 t.; in Juni is ze gestegen tot 174.200 ton en in Juli tot 179.280 ton. Onze voortbrenging blijft dus beneden deze van de slechtste maanden uit den crisistijd. Deze

achteruitgang is, helaas — zoo men de Vereenigde Staten buiten beschouwing laat — veel scherper in België dan elders.

Zooals men kan vaststellen is nochtans sedert Juni een lichte verbetering ingetreden, die eveneens tot uiting komt bij de andere producten. De gietijzerproductie is gestegen van 191.760 ton in Juni, tot 198.500 ton in Juli; deze van afgewerkt staal van 137.950 ton tot 149.570 ton. Ten slotte waren in Juli 35 hoogovens in bedrijf, tegen 33 in Juni en 33 in Mei.

Bij voortduur kwamen orders van onze voornaamste afzetgebieden binnen : Zuid-Amerika, de Vereenigde Staten, de Noorderlanden, Nederland, de U.S.S.R. en het Verre-Oosten. Andere niet onbelangrijke markten zooals Portugal, Egypte en het Nabije-Oosten brachten nieuwe bestellingen.

De noteeringen, voor ketelplaten, gewone platen en *large plats* werden algemeen met 10 sh. verlaagd en met 1 £ voor het Verre-Oosten en sommige landen van Zuid- en Centraal-Amerika. Deze maatregelen werden opgedrongen door de aanhoudende mededinging der Amerikaanse *outsiders*.

Ten aanzien van deze concurrentie en van de Zweedsche pogingen, volgen de kantoren een zeer soepele politiek inzonderheid voor andere fabrikaten.

Daar de beschikbare waar zeer belangrijk was, heeft eens te meer het Fransch-Belgisch-Luxemburgsch Kartel voor grauw ruwijzer, de prijzen verminderd die sedert medio Juli van fr. 475 tot fr. 450 werden teruggebracht. De kartelprijs was op 1 Januari jl. fr. 800 per ton. De werkelijke prijzen zijn nochtans lager dan de officieele prijzen.

Het akkoord tot verlenging van het Internationaal Staalkartel tot eind 1940, was aanleiding tot pogingen om de Internationale Verkoopkantoren weer in te richten.

De producenten der Noorderlanden zijn blijkbaar niet bereid tot het internationaal akkoord toe te treden vooraleer zij de zekerheid hebben dat hun groep een voldoende belangrijke factor zal zijn in de bedrijvigheid van het Internationaal Staalkartel.

Het Walsdraadkantoor dat, in 1928, werd opgericht en op 31 December 1936 verviel, werd voorloopig verlengd tot 30 Juni 1938 en verder tot 15 September.

Geweten is dat dit akkoord eertijds de leveringen in het binnenland en voor den uitvoer contingenenteerde. Sedert zijn verlenging op 1 Januari 1937, is het Walsdraadkantoor evenals de andere metaalkantoren nog enkel een uitvoerkantoor.

Het kantoor werd nog niet definitief verlengd omdat de Internationale Entente der Draadtrekkerijproducten, waarvan het centraal verkoopkantoor de Samenwerkende Venootschap *IWECO* te Brussel is, haar vroeger akkoord met de Fransche groep nog niet heeft kunnen hernieuwen. Dee groep zal zich ten laatste omstreeks het midden van September hierover uitspreken.

De definitieve hernieuwing van het Kartel voor koud gewalst bandijzer blijft eveneens onzeker. Er bestaat weliswaar een akkoord in zake prijzen en quota, maar nog steeds blijven enkele punten te regelen.

Onlangs zijn de Italiaansche fabrieken tot het Internationaal Staalkartel toegetreden. Dit kartel omvat de Duitsche, Belgische, Deensche, Fransche, Nederlandsche, Hongaarsche, Luxemburgsche en Tsjecho-Slowaaksche groepen. Er werden akkoorden afgesloten met de Engelsche groep en met de producenten van verschillende andere landen. Het akkoord tusschen het Kartel en de Italiaansche Regeering beëindigt een betreurenswaardigen mededingingsstrijd op de uitvoermarkten.

Op eind Juli zijn de afgevaardigden der Belgische emailleerderijen te Charleroi bijeengekomen en hebben besloten tot het samenstellen van een entente die al de Belgische producenten groepeerd, met het oog op den verkoop van emailproducten op de binnenlandsche markt. Het doel van dit nieuw organisme genoemd *Entem*, is de heraanpassing der verkoopprijzen die onvoldoende waren geworden. In uitvoering der genomen beslissing, hebben de fabrieken aan hun cliënteele medegedeeld dat de bestaande tarieven worden vernietigd en door deze van het begin van 1937 vervangen.

De zinknijverheden kenden geen beter verloop dan deze der ijzerhoudende metalen. De bedrijvigheid kon evenwel op peil worden gehouden. De gemiddelde Juli-noteeringen zijn hooger dan deze van de voorafgaande maanden. Ruw zink noteerde toen te Londen £ 14.5.1 en lood £ 14.9.6, tegen £ 12.9.11 en £ 14.4.8 in Juni. Dank zij deze verhooging is de toestand der ondernemingen aanmerkelijk verbeterd.

De binnenlandsche prijs voor gewalst zink is onveranderd op fr. 365 gebleven.

Tusschen de Belgische fabrieken is een overeenkomst afgesloten ten einde de maandproductie met 4.000 ton te verminderen. In verschillende fabrieken werden ovens gedoofd. Hierdoor ontstaat evenwel niet overal productievermindering, omdat terzelfdertijd verschillende dezer ovens door moderne machines met hooger rendement werden vervangen.

Bij de constructiewerkplaatsen komen nieuwe orders traag binnen. Enkele firma's zijn ruim van werk voorzien, maar in vele andere begint het aantal bestellingen evenwel af te nemen. De groote buitenlandsche aanbestedingen met hun hoopvolle vooruitzichten, werden in den loop der laatste maanden steeds zeldzamer. Een opdracht van 26 locomotieven en 1.000 spoorwagens voor de Braziliaansche Spoorwegmaatschappij werd door de Vereenigde Staten gekaapt, wegens de toegestane credietfaciliteiten.

Benevens de 120 personenwagens en 16 locomotieven voor lichte treinen, waarvan in onze vorige

kroniek melding werd gemaakt, heeft de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen geen nieuwe orders geplaatst.

De bedrijvigheid der boutenfabrieken blijft gering en de prijzen worden steeds betwist.

In de smelterijen van de streek van Hoei behouden de fabrieken die verwarmingstoestellen voortbrengen, hun activiteit op het peil van 1937. Voor gietijzer en bouwartikelen zijn de bestellingen gering.

In den scheepsbouw zijn de zaken algemeen onbevredigend. De werkplaatsen van Luik zijn vrij goed van werk voorzien, maar de scheepsbouwerven van Boom hebben het voort moeilijk.

Terwijl de oorlogsindustrie door de bestellingen voor den uitvoer wordt begunstigd, maakt de jachtwapennijverheid een lastige periode door. Deze beide industrieën hebben vrij uiteenlopende kenmerken. Oorlogswapens worden in fabrieken voortgebracht; jachtwapens worden thuis en in kleinere werkplaatsen gefabriceerd, te Luik en enkele omliggende centra: Herstal, Vivegnies, Chératte. Onze voortbrenging van jachtwapens, die uiterst gespecialiseerd is, werd in het buitenland steeds zeer gewaardeerd, maar sedert den oorlog gaat hun uitvoer voortdurend achteruit. In 1937 kwamen 375.000 wapens over den proefbank, tegen 653.000 in 1929 en 1.300.000 in 1913. Gedurende het loopend jaar is de achteruitgang van de bedrijvigheid in dezen sector nog verscherpt.

GROEF-, CERAMIEK- EN BOUWBEDRIJF.

Het aantal der in den loop van deze laatste maanden afgeleverde bouwvergunningen is eenigszins hooger dan dit van het overeenkomstig tijdstip van verleden jaar. Het bedraagt 1005 voor Maart, 905 voor April, 866 voor Mei, 943 voor Juni, tegen 921, 858, 719, 722 gedurende de overeenkomstige maanden van het vorige jaar.

De groote werken verschaffen steeds arbeid, maar in mindere mate dan het voorgaande jaar.

De toestand der steenbakkerijen stagneert. In de Rupelstreek is, om zoo te zeggen, geen verbetering t.o.v. de in de voorgaande kronieken beschreven periode.

De baksteenprijzen van gewoon formaat, die in Juni rond fr. 48 en fr. 50 schommelden, zijn in de volgende maand tot p. m. fr. 46 gedaald. Deze baisse vindt haar verklaring in het feit dat de voorraad van de vorige campagne nog niet is uitgeput. Men is genoodzaakt hem tegen circa fr. 43 à fr. 44 per duizend af te zetten.

De binnenlandsche verkoopen blijven op peil en volgen vrijwel de nieuwe voortbrenging. Maar onze

verscheppingen naar Engeland zijn gering en de prijzen in daling met 1 sh. tot 1,5 sh.

In de omstreken van Boom, bedragen de voorraden ongeveer 700 miljoen stuks. De werkloosheid is onveranderd gebleven.

In de pannenbakkerijen wordt in vertraagd tempo gewerkt. De winstmarge is klein. Wegens de buitenlandsche concurrentie zijn de prijzen nog steeds dalend.

In de porfiergroeven van Lessen valt practisch geen werkloosheid te vermelden. Maar de staking in de groeven van Mouplon, begonnen 14 Maart en waarbij ongeveer 200 arbeiders zijn betrokken, duurt steeds voort. De besprekingen die sedert maanden worden gevoerd hebben nog tot geenen-uitslag geleid.

In Juni werden de loonen algemeen met 2 punten (circa 2 pCt.) verhoogd in verband met de stijging van het indexcijfer met 8 punten. In vloersteen wordt weinig omgezet. Export komt sedert lang niet meer voor en de binnenlandsche handel wordt belemmerd, eensdeels door de ononderbroken concurrentie vanwege de Scandinavische landen en Finland waarbij komen, in den jongsten tijd, Spanje en Portugal; en anderdeels door de groeiende voorkeur die de andere vloerbekleedingen genieten: cementasfalt, betonbaksteenen en -blokken.

In de zandssteengroeven van Hoei en omgeving zijn de zaken zeer bevredigend en de prijzen vast. De uitvoer van klein graniet naar Nederland is sedert Mei moeilijker geworden. De prijzen worden betwist en de bedrijvigheid op de binnenlandsche markt, die in Juni vrij bevredigend was, is in de volgende maand sterk verminderd.

In de kalksteengroeven van dezelfde streek blijven de kalkovens sedert maanden gedeeltelijk buiten bedrijf. Niettemin valt een zekere opleving te bespeuren in den uitvoer van ruwen siersteen naar Nederland.

In Juli is de werkloosheid volledig verdwenen in de groeven van blauwen steen in de streek van Zinnik. Er wordt opnieuw normaal gewerkt.

In de marmergroeven integendeel stagneert de bedrijvigheid. Vrijwel overal wordt een belangrijken achteruitgang op het zakencijfer van het vorige jaar gemeld. De onderhandelingen die met Frankrijk werden begonnen betreffende de door dit land ingestelde douanerechten op den invoer van ons marmer, hebben nog tot geenen uitslag geleid.

Onze cementbedrijven kennen een bevredigende activiteit, zij zijn voldoende van orders voorzien.

Gedurende de vijf eerste maanden van het jaar, blijft de verkoop van Belgisch cement op peil: 988.880 ton tegen 979.982 ton tijdens de overeenkomstige periode van 1937.

De algemeene tendenz volgend, is het Belgisch verbruik met 12 pCt. toegenomen.

De uitvoer, deze naar Frankrijk en Nederland uitgezonderd, is met 22,5 pCt. geslonken, niettegenstaande de vermeerdering van het wereldverbruik.

Het krimpen van de afzetgebieden is vooral te wijten aan het opvoeren van de productie der invoerlanden, inzonderheid Ierland die twee nieuwe fabrieken heeft opgericht en weldra een derde zal bouwen, Engeland dat zijn voortbrenging uitbreidt, en in mindere mate, Japan, welks mededinging op zekere markten wordt ondervonden.

Ons land bekleedt nochtans een vrij begeerenswaardige positie onder de uitvoerlanden, want terwijl, in 1937, onze producenten met 5 à 6 pCt. op de hun door het Internationaal Kartel toegekende contingenten achteruit blijven, overschrijden zij in April en Mei hun quota met 5 pCt.

De prijsdaling op de buitenlandsche markten, is vooral te wijten aan de mededinging der Belgische producenten onderling.

Daarom heeft de nieuwe Belgische Cementconventie de oprichting voorzien van vier kantoren die den geheelen uitvoer centraliseeren.

De Belgische Cementconventie, die aanvankelijk tot Januari 1940 werd afgesloten, werd onlangs voor zeven jaar en twee maanden verlengd ten einde haar vervaltijd te doen samenvallen met dezen van het Internationaal Kartel dat tot Februari 1937 werd afgesloten.

Enkele abnormale toestanden werden herzien; aan vier firma's werden hogere coëfficiënten toegekend. Om deze firma's te kunnen bevredigen, werden de quota's van twee fabrieken die elke bedrijvigheid stopzetten, door de Belgische Groepeerings der Cementen gekocht.

Zonder de beginselen van de vorige overeenkomsten te wijzigen, werd een betere organisatie van den verkoop op de binnenlandsche markt toegepast.

Tegenover het Internationaal Kartel, blijven de Belgische fabrikanten gebonden zelfs wanneer het Belgisch akkoord zou worden opgezegd.

De Belgische cementfabrieken hebben de verbintenissen aangegaan, geen belangen te nemen in de landen die tot het internationaal akkoord zijn toegetreden.

Ten einde het hoofd te bieden aan de moeilijkheden voortvloeiend uit de overdreven onderlinge concurrentie van de Belgische cementvoortbrengers op bepaalde buitenlandsche markten, hebben al de producenten van het land zich in vier kantoren gegroepeerd: *C. B. R. Exportation, Cimexport, Comptoir du Sud-Ouest* en *Comptoir du Nord-Sud*.

Aan de grondslagen van het Internationaal Kartel werden geen belangrijke wijzigingen toegebracht.

Doel van dit kartel is een betere organisatie van den verkoop op de buitenlandsche markten.

Enkele punten werden nader omschreven:

Al de toegetreden landen mogen op de door de *Entente* gecontroleerde markten verkoopen, om 't even welke hoeveelheden en tegen gelijk welke prijzen.

De gemiddelde *FOB*-prijzen die door een land, voor zijn geheelen uitvoerverkoop, worden verkregen, worden bepaald op grond van een bij gezamenlijk overleg vastgestelde referentieperiode.

Om de maand, stuurt elk land naar het bureau van het Internationaal Kartel, een staat van zijn buitenlandschen verkoop en van de verkregen prijzen.

Het betaalt, aan de internationale groepeerings, het verschil tusschen de geïnde bedragen en de hierboven bepaalde gemiddelde prijzen.

Deze bedragen worden onder al de toegetreden landen verdeeld.

Wanneer een land de hem toegekende quota overschrijft — voor België 32 pCt. van den buitenlandschen verkoop van de gezamenlijke aangeslotenen — moet boete worden betaald. Omgekeerd bekomt het vergoeding wanneer het de hem toegekende tonnages niet heeft bereikt.

Wanneer een aanbesteding wordt aangekondigd, bepaalt de Internationale Groepeerings een eenheidsprijs waarvoor al de leden mogen inteekeenen.

Sommige scheepvaartlijnen hebben aan de leden van de Internationale *Entente* prijsverminderingen toegekend.

Aan sommige leden worden faciliteiten verleend om abnormale mededinging te bestrijden.

Daar het Internationaal Kartel met 1 Maart 1937 ingaat, terwijl het slechts onlangs is ondertekend, werd een transactieakkoord gesloten voor de periode gaande van 1 Maart 1937 tot 28 Februari 1938.

Het aandeel van België in de verdeling van het gemeenschappelijk fonds zal £ 7.000 bedragen.

GLAS- EN SPIEGELGLASBEDRIJVEN.

In de flacon-, flesschen-, glas- en spiegelglasfabrieken blijft de toestand bij voortdurende moeilijk. De problemen ontstaan uit de uitvoerbelemmingen, blijven, zonder opmerkelijke veranderingen, sedert jaren voortbestaan.

In zake tafelglasfabricage is geen essentiële wijziging in het voortbrengingstempo waar te nemen. Ten aanzien van de vinnige concurrentie, voornamelijk vanwege Tsjecho-Slowakije en Zweden, heeft de Vereniging haar politiek tot herziening der prijzen voortgezet en voor verschillende bestemmingen sommige aanpassingen doorgevoerd. De controle van de groepeerings volstaat evenwel niet om de onderhandsche *ristorno's* te keer te gaan.

De vraag van de Marokkaansche markt vermindert. Deze markt wordt voor een goed deel voorzien door een ter plaats gevestigde fabriek. Bovendien laat de mededinging vanwege Frankrijk en China er zich sterk gevoelen. De krachtsinspanningen van de Vereeniging om onzen afzet in de Vereenigde Staten te verhoogen, werden niet met succes bekroond. Kortom, over 't algemeen, stemmen de vooruitzichten eerder tot pessimisme.

HOUT- EN MEUBELBEDRIJF.

Reeds lang gaan de hout- en meubelindustrieën onder een geweldige activiteitsvermindering gedrukt. In Mei, de laatste maand waarvoor wij over nadere gegevens beschikken, waren, op 46.071 verzekerden, 11.031 arbeiders werkloos. Er waren er 7.640 geheel werkloos en 3.391 gedeeltelijk.

De seizoensvertraging deed zich sterker gevoelen dan naar gewoonte. De houtmarkt was er des te kalmer om.

Daar reeds sedert lang geen houtaanvoeren in de havens toekomen, en de verhandelingen tot dekking der onmiddellijke behoeften der verbruikers vrij gering waren, zijn de voorraden der invoerders verminderd, en bepaalde soorten zeldzamer geworden.

De prijzen voor mijnhout waren vast. In zake inlandsch Ardenneesch hout, werden verhandelingen afgesloten tegen vaste prijzen.

Een sterke mededinging volgde op de daling van den Franschen frank; daarenboven zijn hun riviervrachten voor koopwaren uit de Fransche Ardennen bij het vertrek uit Charleville, lager dan de Belgische spoorwegtarieven. Het is daarop dat de houthandel zijn eisch tot herziening van het douaneregime en terugkeer naar de volledige wederkeerigheid steunt.

De gevolgen van de devaluatie, voor den houthandel tusschen België en Frankrijk, komen tot uiting in de cijfers betreffende den invoer. In het eerste semester van 1938, bedragen onze aankopen in Frankrijk, 166.579 ton verschillende houtsoorten, waarvan 112.730 ton mijnhout. De invoer van Belgisch timmerhout in Frankrijk belooft, gedurende dezelfde periode, 54.696 ton tegen 147.927 ton in 1937.

Sedert het begin van Juni is de zetel van den internationalen houthandel te Brussel gevestigd. Het Internationaal Houtcomité, dat, in vollen crisistijd, in December 1932, werd opgericht en snel uitbreiding nam, had zijn zetel te Weenen gevestigd.

Na den *Anschluss* werd de zetel naar onze hoofdstad verplaatst. Dit organisme heeft voor doel het bevorderen van alle houtbelangen. Het verkrijgt een officieel karakter door het feit dat het haar leden kiest in Staats- of semi-officieele organismen of zelfs nog in deze welke de gezamenlijke privaatabelangen

van de houtindustrie in hun land vertegenwoordigen.

In de meubelnijverheid valt weinig verandering te vermelden. In het Mechelsche is de toestand weinig bevredigend. Te Aat (Ath) en omstreken is de toestand sedert het midden van Juni verslecht. De vraag is onvoldoende. In Juni werd opnieuw één verzuimdag per week ingesteld en de voorraden groeien aan.

In het klompenbedrijf blijft de werkloosheid aanhouden. In de streek van Philippeville konden enkele fabrieken haar deuren niet heropenen daar werkstaking uitbrak wanneer de arbeiders in zake loonsverhooging geen bevrediging konden bekomen.

In het begin van de loopende maand zijn de afgevaardigden der Belgische en Duitsche klompenbedrijven te Brussel samengekomen, ten einde de uitvoerwaarden van onze producten in Duitschland onder oogen te nemen. De aldaar geuite gedachtenwisselingen dienen tot grondslag voor de besprekingen die zullen worden gevoerd op de eerstvolgende intergouvernementeele Belgisch-Duitsche samenkomst.

De toestand der mandenmakerijen is slecht. Uit Engeland, één onzer beste afnemers, komen nog zelden orders binnen. Pogingen worden aangewend om de markt der Vereenigde Staten die talrijke voordeelen biedt, te bemachtigen.

TEXTIELBEDRIJVEN.

Voor de depressieperiode welke het textielbedrijf doormaakt, zijn geen betere gegevens voorhanden, dan de cijfers betreffende de werkloosheid en den uitvoer die er mede in verband staat.

Zooals men hieronder zal vaststellen, laat het onderzoek van deze cijfers geen bemoedigenden indruk. Doch België verkeert niet alleen in dit geval, zooals o.m.blijkt uit de indexcijfers betreffende de textielproductie, die door het *Bulletin Statistique* van den Volkenbond worden gepubliceerd. In 1937, bedroeg het indexcijfer van de Belgische productie, gemiddeld 84,4, in April jl. was het 69,1. Maar het indexcijfer van Groot-Brittannië vertoont een afwijking van slechts amper iets méér : 106,8 in 1937, tegen 96,2 in het eerste kwartaal van 1938. In Frankrijk is het indexcijfer gedaald van 87,2 tot 80,4 in April; in de Vereenigde Staten is de daling nog scherper : gemiddeld 96,5 gedurende het vorige jaar, tegen 67 in Mei van dit jaar. In Japan bedraagt het gemiddelde van 1937, t.o.v. de derde maand van 1938, 146,5 tegen 121,7.

In het totaal aantal dagen, waarvan, in Mei 1928, werkloosheidsvergoedingen werden uitbetaald (4.546.804) kwam het textielbedrijf voor 972.898 eenheden tusschen. Het neemt de eerste plaats in. Ofschoon deze toestand het gevolg is van een tendenz die zich sedert geruimen tijd afteekent, is ze toch van jongen datum. Met uitzondering van de wintermaanden, tijdens dewelke het bouwbedrijf het hoogste per-

centage heeft, was de metaalnijverheid over 't algemeen meest getroffen. Dit is des te meer opvallend daar het textielbedrijf gemiddeld circa 40 pCt. minder verzekerden telt, dan de metaalnijverheid.

In Mei 1938, waren in het textielbedrijf 18.698 geheel werklozen, tegen 12.061 in Mei 1937. In talrijke fabrieken zijn twee verzuimdagen ingesteld. Zooals op deze plaats vroeger werd vermeld, was de seizoensher-neming van korten duur.

Het cijfer betreffende onzen buitenlandschen handel van textielproducten is niet zeer bevredigend. In den loop van het eerste halfjaar, verminderde, naar de hoeveelheid, de invoer van ruwe producten vergeleken met dezen van het vorige jaar, met 25,5 pCt., deze van de fabrikaten met 12,2 pCt., deze van afgewerkte producten met 17,7 pCt. Onze uitvoer is respectievelijk met 20, 7,9 en 19,5 pCt. verminderd.

Onze aankopen van grondstoffen zijn belangrijk verminderd. Dit wijst er op dat, na verbruik van haar eigen stocks, de industrieën nog slechts « bij mondjesmaat » aankopen. De achteruitgang is vooral belangrijk in zake fabrikaten, behalve voor vlasdraad, waarvan de verkoop, na de devaluatie van den Franschen frank, een normale ontwikkeling kende. De vermindering van onze aankopen van afgewerkte producten is algemeen. Voor de eerste zes maanden van het jaar, bedragen zij 18.451, tegen 22.419 in het vorige jaar, ofschoon de waarde gemiddeld met 13,8 is verminderd.

Onze verkoopen van afgewerkte producten, die thans 317.963 metrieke centenaren bedragen, zijn met 19,5 pCt. verminderd. Zoo in absolute als in relatieve cijfers, is in weerwil van een gemiddelde prijsdaling ten bedrage van 26,1 pCt., bedoelde vermindering grooter dan deze van onze buitenlandsche aankopen van soortgelijke producten. De uitvoer van ruwe producten en fabrikaten is, zoo naar gewicht als naar waarde, proportioneel iets minder gedaald dan onze invoer van deze goederen. In dit opzicht moet rekening worden gehouden met het feit dat de verzendingen van het eerste kwartaal, voor een goed deel, steunen op bestellingen die tijdens de drie laatste maanden van het vorige jaar werden gedaan.

Katoennijverheid.

In Juli werd de contantprijs van de katoen op 8,36 cents teruggebracht. Bij dezen prijs is de Regeering van de Vereenigde Staten, krachtens de landbouwwet van 1938, verplicht nieuwe voorschotten op de koopwaar te verstrekken. De toestand wordt er des te kritischer om, daar de Regeering reeds de handen vol heeft met den voorraad van de campagne 1937-1938, zoodat de gezamenlijke hoeveelheid door den Staat gestockeerde katoen thans 7 millioen balen zal bedragen.

Deze uitkomsten hebben een teneerdrukkenden invloed uitgeoefend op de markten die op een minder overvloedigen oogst hadden gerekend en dienvolgens op een stijging der noteeringen.

In Juni heeft de spinnerij zich niet verder kunnen ontwikkelen, uit hoofde van de hausse der grondstoffen. De bestellingen kwamen trager binnen. Men is over 't algemeen weinig van orders voorzien en de uitvoerprijzen worden betwist.

Dit komt duidelijk tot uiting bij vergelijking van de cijfers betreffende onzen uitvoer van garens en weefsels. Tijdens het eerste halfjaar van 1938, hebben wij circa 63.324 m. c. garens uitgevoerd, tegen 71.622 in 1937 *ad* fr. 92,1 millioen, tegen 104 millioen en 134.819 m. c. weefsels tegen 167.645 *ad* 354 millioen tegen 473 millioen.

In de weefnijverheid, blijft het *statu-quo* gehandhaafd. De zaken zijn kalm en de binnenlandsche concurrentie is hevig. De prijzenstrijd verscherpt. De cliënten eischen korting vóór bestelling.

Op de uitvoermarkten wordt de Tsjecho-Slowaaksche, Italiaansche en vooral Fransche mededinging scherper. Na de devaluatie slaagt Frankrijk er in prijzen te noteeren die zelfs lager zijn dan deze van de wereldmarkt.

Gemeld wordt dat de fabrikanten van Ronse al hun krachten inspannen om de onderhandelingen die ze met de Brusselsche groothandelaars hebben aangevat ten einde eenvormige verkoopvoorwaarden te bekomen, tot een goed einde te brengen.

Dezelfde fabrikanten hebben een groepeeringsopgericht zonder welomschreven statuut en zonder juridischen vorm, ten einde door onderlinge mededeeling van ingewonnen inlichtingen den uitvoer te beschermen.

De bedrijvigheid is sterk verminderd in de fabrieken van katoenen dekens en dweilen. Tal van fabrieken uit het Dendermondsche, zelfs onder deze die tot Juni regelmatig hadden gewerkt, hebben één, twee, tot drie verzuimdagen per week ingesteld. Alleen enkele gespecialiseerde firma's kunnen in bijna normale voorwaarden doorwerken.

Wolnijverheid.

Sedert eind Juni is het seizoen van de wol in Australië geëindigd.

Op de vierde reeks der Londensche veilingen, van 12 tot 24 Juni, waren de prijzen 5 à 7 1/4 pCt. lager dan deze der vorige zittingen.

De handel doet weinig zaken. Tijdens de eerste zeven maanden van het jaar 1938, kregen de drooginrichtingen van Verviers 14.800.000 kg. wol te behandelen, tegen 19.148.421 kg. in het vorige jaar. Daarentegen is de kamwolvoorraad in de Belgische façonwolkammerijen gestegen van 3.102.873 kg. op eind Juli 1937, tot 3.688.710 kg. op eind Juli 1938.

De industrie is weinig van orders voorzien. Van daar de verhooging der kostprijzen. In de streek van Verviers; hebben tal van fabrieken die in April-Mei groote orders hadden overgemaakt, thans rouwgeld aangeboden om de bestelde hoeveelheden niet te moeten opnemen.

De mededinging is vinnig. De fabrieken uit het Noorden van Frankrijk zijn er in geslaagd in België zetels op te richten, door hun materieel aan deze zijde van de grens te verhuizen.

De Fransche devaluatie ten slotte heeft onze wol-industrie een zwaren slag toegebracht. Onze verzendingen naar Frankrijk zijn belangrijk verminderd, terwijl integendeel de omgekeerde beweging zich heeft uitgebreid. De Fransche prijzen zouden thans gemiddeld 25 pCt. beneden de Belgische staan.

Tijdens het eerste halfjaar, hebben wij 20.411 m. c. wol uitgevoerd, tegenover 18.760 één jaar tevoren, ad fr. 82 miljoen.

Vlaspinnerijverheid.

Gedurende de maanden Juni en Juli bleef de vlasmarkt kalm. Buitenlandsche koopers worden talrijker. Dit komt vaak voor op het oogenblik dat de voorraad van de voorgaande campagne samen met den nieuwen oogst op de markt is. De prijzen zijn eenigszins verbeterd. In Juni heeft het Russisch monopolie zijn prijzen met £ 2 of £ 3 opgevoerd, voor de bestellingen op langen termijn. In Juli kwamen de Russen niet meer op de markt.

In den loop van dezelfde maand, is de activiteit verbeterd wegens de buitenlandsche bestellingen, inzonderheid deze van Engeland en Nederland.

De vlaspinnerijen zijn er erger aan toe dan de katoenspinnerijen. In het Gentsche is de toestand verslecht. De voortbrenging is op circa 25 pCt. van de normale productiecapaciteit gebracht.

De invoer van garens uit het buitenland, voornamelijk uit Frankrijk, is zeer belangrijk. Hij is gestegen van 16.068 m. c. gedurende de eerste zes maanden van 1937 tot 20.153 in het volgend jaar. De buitenlandsche verkoop is gering. De Amerikaansche cliënteel neemt een afwachtende houding aan sedert de besprekingen omtrent het Engelsch-Amerikaansch akkoord onderbroken zijn. Uit een vergelijking van den uitvoer tijdens het eerste halfjaar der jaren 1937 en 1938, blijkt dat 91.187 m. c. vlagarens werden uitgevoerd, tegen 80.834 ad fr. 96 miljoen tegen fr. 74; 45.781 m. c. weefsels tegen 22.538 ad fr. 138 miljoen tegen fr. 71 miljoen.

Jutenijverheid.

In de juteïndustrie wordt geen verbetering gemeld. De vraag blijft gering en de tendenz naar de baisse georiënteerd.

De spinnerijen bevinden zich in een slechten toestand. De garenavorraden zijn te groot.

Op 20 Mei, zijn de industrieelen van de streek van Roeselare er in geslaagd een vereeniging op te richten — Verbond der Belgische Jutespinnerijen — met het oog op de reglementeering der productie. Deze vereeniging zal denkelijk niet zeer doelmatig kunnen werken omdat sommige belangrijke spinners buiten het verbond blijven.

De toestand der weverijen is beter. Er is veel werk, maar met zeer verminderde winstmarge.

HUDIDEN EN LEDER.

De markt van ruwe huiden en *dito* leder blijft vast, de prijzen op de groote markten van Zuid- en Noord-Amerika hebben een bevredigend verloop.

In zake inlandsche huiden, is de toestand uiteenloopend. Terwijl de kwaliteitsproducten tegen oplopende prijzen konden worden verkocht uit hoofde van een vraag die ruim het aanbod overtreft, vonden de soorten van gemiddelde en mindere hoedanigheid geen koopers.

In gelooide huiden en in leder wordt bevredigend omgezet, zonder dat nochtans het gebruikelijke seizoensvolume wordt bereikt. De schoenfabrikanten koopen regelmatig kleine partijen. De prijzen blijven vrij vast. De grondstoffen voor de looierij zijn ietwat duurder dan de vorige maand.

De stijging der verkoopprijzen der schoenen aan de kleinhandelaars, oefende een gunstigen invloed uit op de markten van het gelooide leder. Maar wegens de sedert enkele jaren voorkomende modeveranderingen, vermindert voortdurend de kwaliteit van het leder voor lichte schoenen, zowel inzake mannen- als vrouwenschoeisels; bovenleer wordt vervangen door stof en de zool wordt steeds dunner en leniger.

De toestand in de looierij ondergaat weinig verandering; de omzet blijft goed. Algemeen is men van oordeel dat noch bij de kleinhandelaars noch bij de fabrikanten voorraden aanwezig zijn. Personeelsterkte en rendement blijven vrijwel ongewijzigd. Maar de winstmarge vermindert.

Dank zij de Pinksterfeesten, was Juni voor de schoenfabrikanten vrij gunstig, maar de prijzen blijven laag en weinig loonend. De detaillanten integendeel die op dit oogenblik voorraden hadden gevormd, werden teleurgesteld. De verkoopen waren kleiner dan het gemiddelde der voorgaande jaren. Vanaf Juni werden zekere kleinhandelaars genoodzaakt de hulp van hun leveranciers in te roepen. Zooals voorzien zijn, na Pinksteren, de bestellingen bij de fabrieken verminderd.

In de meeste ondernemingen is de werkloosheid in den loop der maand Juni verscherpt. In het huiden- en lederbedrijf was, in den loop der laatste maanden,

één verzekerde op drie werkloos. Dit is slechts gedeeltelijk te wijten aan seizoensinvloeden. Inderdaad, het aantal verloren dagen t.o.v. de mogelijke werkdagen was van April tot Mei 1938 met 42 pCt. gestegen, terwijl het indexcijfer der seizoensdaling normaal slechts 4 pCt. bedraagt. Slechts enkele firma's konden hun voortbrenging op peil houden door het bedingen van lagere prijzen, wat ze kunnen, dank zij de standaardisatie van hun organisatie of hun specialisatie.

PAPIERINDUSTRIE.

De papierindustrie mag worden gerangschikt onder deze waarvan de cyclische verhooging der werkloosheid grooter is dan het gemiddelde. In Mei had de papierindustrie het grootst aantal verloren dagen t.o.v. de mogelijke werkdagen, namelijk 28,4 pCt. tegen 16,9 pCt. voor de gezamenlijke bedrijven. In dit opzicht is de toestand van deze industrie veel ongunstiger dan in 1936. Vergelijken met dit jaar is de werkloosheid met 34 pCt. toegenomen. Het seizoens-indexcijfer voor de papierindustrie dat in April zijn hoogtepunt bereikte met 117, daalt achteraf normaal met circa 7 pCt. In werkelijkheid is het betrokken percentage gestegen van 22,55 in April tot 28,04 in Mei, d.i. een stijging met 24 pCt.

Thans wordt in deze industrie op circa 60 pCt. van de productiecapaciteit gewerkt. In Juli werd een nog sterkere vermindering gemeld. In zekere fabrieken wordt nog slechts acht dagen op veertien gewerkt.

Sedert het begin van het jaar, zijn de prijzen voor sommige categorieën met 35 pCt. gedaald. De verkoopprijzen zijn thans zeer laag en nauwelijks hooger dan de kostprijzen. Dit is in hoofdzaak te wijten aan de mededinging vanwege de uitvoerders voornamelijk deze der Noorderlanden. Onze buitenlandsche afzet bedraagt voor de eerste zes maanden van het jaar, maandelijks 40 pCt. van 1937 en slechts 30 pCt. van het maandgemiddelde van 1936.

DIAMANTNIJVERHEID.

Sedert het begin van het jaar, is de bedrijvigheid in de diamantindustrie kalm. Het is normaal dat de diamantmarkt in een depressieperiode weinig geanimeerd is. De activiteit was nochtans beneden het normale in gelijkaardige omstandigheden.

De innerlijke marktvoorwaarden blijven niettemin gezond; men is tot productiebeperking overgegaan om geen ruineuse prijsverlagingen te moeten toestaan.

Er heerscht ongelukkiglijk een gebrek aan samenwerking tusschen diamantindustrie en -handel.

Geweten is dat de vastheid der verkoopprijzen afhangt van deze der prijzen voor ruw diamant, van de loonen en van de tarieven. De prijs voor ruw diamant werd « officieel » behouden, maar zoowel in dezen sector als in andere welke door een economische verstandhouding worden beheerscht, worden veelal onderhands lagere prijzen bedongen. Loonen en tarieven konden moeilijk worden behouden wegens de moeilijkheden tot het bereiken van een eenvormige actie der vier beroepsorganisaties die zetelen in de Paritaire Commissie van het diamantbedrijf. Het gebrek aan tucht t.o.v. de officieele prijzen, werd eveneens vastgesteld in zake fabricagetarieven. De handel in ruw diamant blijft tot plaatselijke verrichtingen beperkt. Vooral gezocht was industrieele diamant, waarvan sommige qualiteiten eerder schaarsch zijn. Vandaar de gevoelige prijsverhoging.

Op de markt van geslepen diamant, werden vrij groote hoeveelheden afgezet tegen weinig bevredigende prijzen.

LANDBOUW- EN VOEDINGSBEDRIJF.

Volgen thans enkele gegevens omtrent de voornaamste gebeurtenissen op gebied van landbouw- en voedingsbedrijf.

Eens te meer werden de Kempische tuindersmiddelen in beroering gebracht, door den strijd tusschen de leiders van *Boerenbond* en *Boerenfront*. De eischen van de ontevreden sloegen vooral op den aardappelprijs en later ook op den melkprijs. Daaruit sproten ernstige incidenten voort. Voor den aardappelprijs werd Vrijdag 1 Juli, dank zij de tusschenkomst van het Ministerie van Economische Zaken, een akkoord bereikt; Zaterdag 9 Juli werd ook inzake melkprijs een overeenkomst gesloten. Het ministerie heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om zijn voornemen kenbaar te maken binnen den kortst mogelijken tijd aan het melkvraagstuk een volledige oplossing te geven.

Deze mededeeling geeft nieuwe hoop: het melk- en boterprobleem wordt thans scherper, daar in Juli — tijdstip waarop normaal een hausse intreedt — de prijzen daalden. De gemiddelde boterprijs is volgens de gegevens der markten sedert Februari aan het dalen. Voor Februari bedroeg de prijs gemiddeld fr. 26,39, voor April fr. 21,78 en voor Juli was de gemiddelde prijs circa 19 frank. In 1937 was de boterprijs ongeveer fr. 1,75 hooger.

* * *

De eierenhandel kent geen groote bedrijvigheid. De prijzen zijn hoog. In Juni en Juli schommelden deze laatste tusschen 52 en 54 centiem. Dit is dus veel hooger dan de wereldprijs. Dit is een voldoende reden

om de markt binnen het land te houden. Uitvoer komt vrijwel niet meer voor. Het eenige land dat nog bijna vrij van belemmering blijft, nl. Engeland, is gesloten, omdat onze prijzen nog te hoog zijn. In plaats van zich tot de markt te wenden, stellen de Belgische koopers zich rechtstreeks met den voortbrenger in verbinding, ten einde een prijsvermindering te bekomen. Zij pogen zodoende den regelenden invloed van de markt te keer te gaan. Zooeven werd met het Groothertogdom Luxemburg een akkoord gesloten betreffende de fabricage van margarine in dit land, alsook omtrent den uitvoer van Luxemburgsche boter in ons land.

De bij ons bestaande contingentering is in het Groothertogdom Luxemburg onbekend; daaruit volgt dat wegens de onvoldoende productie van margarine in België, het Groothertogdom in grootere mate margarine is gaan fabriceren, zoodat de reglementering van de voortbrenging van margarine in België voor een goed deel werd ontzenuwd. Na afloop der onderhandelingen tusschen de beide regeeringen, werd de margarineproductie in het Groothertogdom beperkt tot 720.000 kgr. per jaar, d. i. een maandgemiddelde van 60.000 kgr., terwijl dit onlangs nog circa 250.000 kgr. bedroeg, waarvan de twee derden in België werden afgezet. Daarenboven heeft de regeering van het Groothertogdom zich verbonden al het mogelijke te doen om haar boteruitvoer te verminderen. De boter waarvan sprake was trouwens van mindere hoedanigheid en haar prijs oefende een dalenden invloed uit op de voorwaarden van de nationale productie.

* * *

In de maalterij is de crisis sedert het begin van het jaar aan het verergeren.

Zooals men weet is de productie door de Maaldersvereniging gecontingenteerd. De afzet blijft nochtans moeilijk.

Het invoeren van het importrecht van 10 frank op de meelsoorten, had een gunstigen invloed op de markt, zoodat de koopers van de oude prijzen wilden genieten. Sedertdien is de markt minder ruim. Op het eind van de overzichtperiode is de toestand over 't algemeen niet schitterend.

Het akkoord dat tusschen de maalders is tot stand gekomen, stuitte op een sterke oppositie. Sommige aanvallen die tegen de maalterij werden gericht, zijn zonder twiifel tendencieus, inzonderheid deze welke de maalterij ervan beschuldigen de prijzen voor kaf kunstmatig stijgend te houden. Dit product komt in België vrij binnen tegen den wereldprijs.

Behalve voor maïs, zijn de prijzen der graangewassen aanmerkelijk en bestendig gedaald. Dit is vooral het gevolg van de groote voorraden in het buitenland.

Voor de tweede helft van Juni werd op de buitenlandsche tarwe een importrecht ingevoerd. De daaruit volgende prijsstijging werd te niet gedaan door grootere aanvoeren en exportpremies in de invoerlanden.

Thans koopen wij rogge en gerst aan Rusland, Litauen en Polen. Zij zijn van zeer goede hoedanigheid en goedkoop.

Te Antwerpen kwam, gedurende verschillende dagen, niet de minste hoeveelheid maïs toe, uit hoofde van de massale aankopen van Engeland en Duitschland. Het binnenlandsch verbruik was trouwens onbelangrijk en de prijzen bleven vast. Maar op het eind van Juli zijn de prijzen gedaald. De verbruikers hebben de gewoonte aangenomen andere goedkoopere graangewassen aan te koopen.

De landbouwers konden hun graangewassen in uitstekende voorwaarden binnenhalen en de oogsten overtreffen ruim deze van het vorige jaar. De droogte der laatste dagen van Juli heeft de werkzaamheden begunstigd.

De industrie der veevoeders maakt een stijgende fase door. De vraag is beperkt en de voorraden groot. De eenige interessante afzet gaat naar den varkenskweek. De verhooging der varkensprijzen had een uitbreiding van de teelt voor gevolg. Voor groot vee integendeel bestond overvloedig voeder in de weiden, wat natuurlijk nadeelig inwerkte op de markten der samengestelde voeders.

* * *

De verscherping van het fiscaal regime voor het bier en de vermindering van de koopkracht der verbruikers, hadden een daling van de voortbrenging voor gevolg. De aangiften der brouwerijen beliepen in Mei 17.129.508 kg., in Juni 17.613.757 kg., tegen 18.574.186 en 19.422.498 kg. tijdens de overeenkomstige maanden van het vorige jaar.

Een vergelijking tusschen de eerste vijf maanden van het jaar geeft de volgende cijfers : 81.600.098 kg. in 1938 tegen 84.211.406 kg. voor de eerste vijf maanden van 1937. In verhouding tot het vorige jaar zijn de aangiften voor Mei dus met 1.444.678 kg. verminderd, wat den totalen achteruitgang voor de eerste vijf maanden van het jaar tot op 26.113.310 kg. brengt. Alleen de provincie Limburg en het Groothertogdom behouden het cijfer van hun voortbrenging op het peil van het vorige jaar.

Thans kent men de wijzigingen die aan het fiscaal regime van het bier werden toegebracht. De accijsrechten, per aangegeven kg. grondstof, bedragen fr. 2 voor de eerste 40.000 kg. en bereiken trapsgewijze fr. 3 voor de betere qualiteiten tot 10.000.000 kg. Dit progressief tarief werd ingevoerd ter begunstiging van de kleine brouwerijen die in moeilijker exploitatievoorwaarden verkeerden. De hoeveelheden grondstoffen die door eenzelfde persoon en door eenzelfde vennootschap worden gebruikt worden samengevoegd. Deze maatregel is bedoeld om eventuele deconcentratie der ondernemingen te voorkomen.

Deze wijziging in het fiscaal regime van het bier kan een diepgaanden terugslag uitoefenen op het bierbedrijf in het algemeen. Het is mogelijk dat de

noodige aanpassingen (om de kostprijzen zoo laag mogelijk te houden) de brouwers aansporen tot meer samenwerking, tot een betere vakorganisatie en misschien ook tot een grootere standaardisatie der voortbrengselen.

De gezamenlijke oppositie tegen den fiscus was aanleiding tot het vormen van een vereeniging, onafhankelijk van de Algemeene Brouwersvereeniging, met het doel een campagne op touw te zetten om de vermindering te bekomen der accijnsrechten van fr. 2 per kg. grondstoffen voor de brouwerijen die minder dan 40.000 kg. per jaar verbruiken.

Daarenboven wordt de heroprichting aangekondigd van de Vereeniging der Brouwers die minder dan 200.000 kg. storten. Ook hiervan is het invoeren van het accijnsrecht de hoofdoorzaak. De vereeniging genoemd « Verbond van de kleine en middelmatige

Brouwerijen van België » heeft den wensch uitgedrukt in de Algemeene Federatie der Belgische Brouwers vertegenwoordigd te zijn.

Dit is een typisch voorbeeld van de oppositie tegen de jongste tariefverhooving. Deze vermeerdering heeft nochtans geen destructieve gevolgen, het bierverbruik is immers vrij anelastisch. Het is geenszins uitgesloten dat de brouwers zich aan dezen nieuwen toestand aanpassen, eenerzijds door de prijsverhooving die normaal op de belastingverhooving zal volgen, binnen enge perken te houden, anderzijds door hun toevlucht te nemen tot verschillende middelen die in dergelijke omstandigheden kunnen worden toegepast : vermindering van de densiteit der tafelbieren, van alle andere lichte bieren en ook nog vermindering der kostprijzen door een betere organisatie van de onderneming.

GELD- EN BANKWEZEN. FINANCIËELE BERICHTEN

INHOUD : België : Wisselmarkt in Augustus 1938. — De markt van het kortlopend geld in Augustus 1938.

Groot-Brittannië : De monetaire en bankevolutie in Groot-Brittannië.

Ierland : Verslag van de Commissie van Onderzoek omtrent den toestand van het Bank-, Geld- en Credietwezen.

Nederland : Het goudembargo opgeheven.

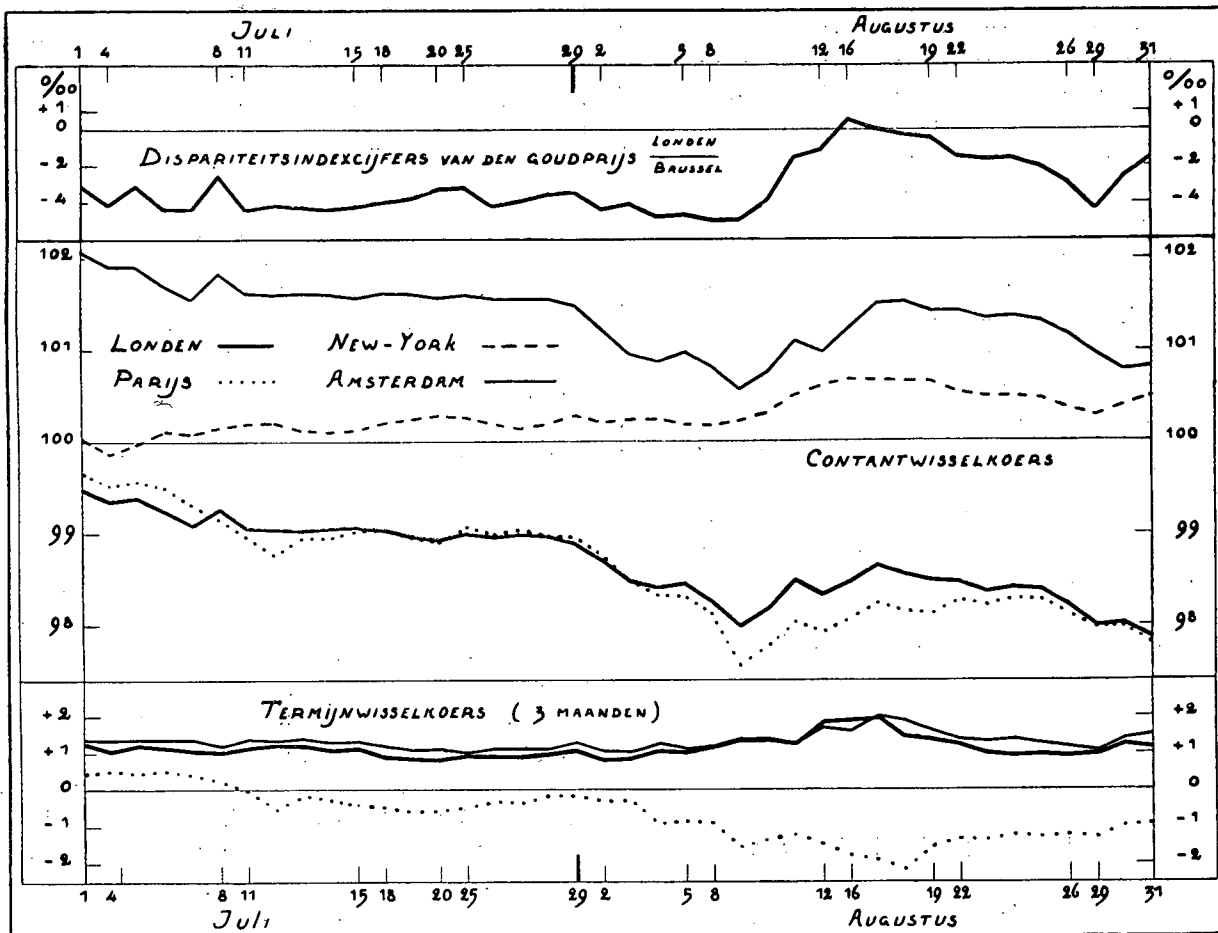
BELGIË

De wisselmarkt in Augustus 1938.

Evenals in Juni en Juli, was op de internationale markt algemeen vraag naar belga's. Zoo kwam opnieuw goud binnen, waardoor, per saldo, de post « Goudvoorraad » met circa 465 miljoen toenam. Anderzijds vermeerderde de post « Buitenlandsche deviezen en goudwaarden » met 550 miljoen. Van

1 Juni tot 25 Augustus, is de goudvoorraad gestegen van 13.423 tot 15.236 miljoen, en de rekening « Buitenlandsche deviezen en goudwaarden » van 3.711 tot 4.236 miljoen. Deze laatste post buiten beschouwing latend, zijn de terstond opeischbare verbintenissen, per 25 Augustus, dus met 66,51 pCt. gedekt, tegen 60,83 pCt. op 1 Juni.

Indexcijfers van de wisselkoersen in Juli en Augustus 1938 (1).

Het dagelijksch dispariteitsindexcijfer van den goudprijs te Londen en te Brussel wordt berekend volgens onderstaande formule :

$$\frac{\text{Sterlingprijs van één kg. fijn goud te Londen} \times \text{Pondenkoers te Brussel}}{\text{fr. 33.193,50}}$$

De indexcijfers van den contantwisselkoers worden op willekeurige basis berekend.

De indexcijfers der termijnwisselkoersen op drie maanden worden berekend in procenten van den contantwisselkoers.

Het pond sterling onderging een vrij belangrijke daling tengevolge van de stijging van den goudprijs te Londen van 141 sh. 8 tot 143 sh. 3 1/2. Fransche frank en gulden zijn eveneens gedaald. De Zwitserse frank bleef nagenoeg de noteering van begin Augustus behouden. Nadat hij lichtelijk het bovenste goudpunt had geraakt, is de wisselkoers op New-York opnieuw tot beneden Bg. 5,93 gedaald.

De hiernavolgende tabel geeft een beeld van het koersverloop van deze deviezen per 1 en 31 Augustus :

	Noteering per 1 August.	Noteering per 31 August.	Hoogste	Laagste
			Tusschen beide data	
Fransche frank ..	16,3275	16,14	16,30	16,1025
Pond sterling....	29,07	28,77875	29,0275	28,815
Dollar	5,915	5,92925	5,94075	5,9110
Gulden	324,40	322,675	324,975	321,90
Zwitserse frank	135,52	136,20	136,20	135,125

Op het eind van Augustus staat de Reichsmark nagenoeg op het peil van het begin der maand, d.i. Bg. 237,50 tegen Bg. 237,60, na ondertusschen tot 237 Belga te zijn teruggelopen en daar Bg. 238,32 1/2 te hebben bereikt. De Italiaansche lira schommelde tusschen Bg. 31,1042 en Bg. 31,26465. De Scandinavische kronen volgden het verloop van het pond sterling. Stockholm daalde van Bg. 149,95 tot Bg. 148,45, Oslo van Bg. 145,95 tot Bg. 144,60 en Kopenhagen van Bg. 129,775 tot Bg. 128,575. Na eerst van Bg. 20,41 tot Bg. 20,57 te zijn gestegen, heeft de Tsjecho-Slowaaksche kroon zich op den koers van Bg. 20,49 vastgezet. De Canadeesche dollar steeg van Bg. 5,90 1/8 tot Bg. 5,92 3/4. De wisselkoers op Warschau daalde eerst van Bg. 111,42 1/2 tot Bg. 110,95, bereikte den koers van 112 Belga en kwam achteraf opnieuw tot 111 Belga terug. De escudo is van Bg. 26,40 tot Bg. 26,15 teruggelopen. Als voorheen werd de Roemeensche leu nominaal genoteerd tegen Bg. 4,37.

Op de termijnmarkt is het éénmaandsagio op het pond sterling practisch onveranderd gebleven, t.t.z. rond fr. 0,35. Op drie maanden is het opgeld gestegen met fr. 1,45 à fr. 1,75. De Fransche frank werd beneden den contantkoers verhandeld. Het verlies was gemiddeld fr. 0,50 voor één maand en fr. 0,80 voor drie maanden.

De markt van het kortlopend geld in Augustus 1938.

Tijdens de maand Augustus, is de ontspanning — die eind Mei intrad — nog verscherpt. Er werd inderdaad in nog mindere mate beroep gedaan op het crediet van de Nationale Bank : op 25 Augustus beliepen de voorschotten op Belgische overheidsfond-

sen 214 miljoen frank, of 47 miljoen frank minder dan op 25 Juli; anderzijds is de wisselportefeuille op België, tusschen beide data, verder verminderd met 589 miljoen frank, en bedraagt thans 1.127 miljoen frank. Beide hoeveelheden staan ongeveer op het peil van het begin van het jaar.

Deze ontspanning komt tot uiting in de bewegingen van den goudvoorraad. Van 1 Juni tot 25 Augustus vloeide 1.814 miljoen frank goud terug, t. t. z. een bedrag dat ongeveer overeenstemt met de vermindering van de wisselportefeuille op België en de voorschotten op overheidsfondsen, tusschen beide data. Tegelijkertijd werden de diverse rekeningen-courant bij de Nationale Bank opnieuw aangevuld; van een minimum van 1.067 miljoen frank op 1 Juni, zijn zij, op 25 Augustus, tot 1.720 miljoen frank gestegen.

De laatste gepubliceerde « Algemeene toestand der Belgische banken » — per 30 Juni — toont op welke wijze het bankstelsel op de monetaire spanning van Mei heeft gereageerd. Tabel 85 van de doorlopende maandstatistieken, waarin deze driemaandelijksche staten met elkaar worden vergeleken, toont dat de noodige aanpassingen konden worden gemaakt zonder drukking uit te oefenen op de gezamenlijke debiteuren der banken : aan de deposito-opvragingen kon in hoofdzaak worden voldaan door de eigen kasgelden en door herdisconto bij de Nationale Bank wier wisselportefeuille ongeveer met hetzelfde bedrag is toegenomen als dit waarmede de wisselportefeuille der banken was verminderd. De bedragen onder het hoofd « diverse debiteuren » en « debiteuren bij acceptatie » zijn practisch ongewijzigd gebleven. De effectenportefeuille is daarentegen lichtelijk verminderd. Er is nog geen voldoende tijd verstreken tusschen de gebeurtenissen van Mei en deze gegevens om een definitief oordeel te vormen over hun terugslag op de monetaire markt en op het bankstelsel. Uit de jongste inlichtingen blijkt, dat, tijdens de overzichtsperiode, het bankstelsel van het standpunt van de nationale economie in volkomen bevredigende voorwaarden heeft gewerkt.

De rentestand van het *call money*, 1 pCt. op eind Juli, daalde ultimo Augustus tot 7/8 pCt. in de verrekeningskamers en 3/4-7/8 pCt. op de markt.

Het particulier disconto bleef, met lichte schommelingen, tusschen 2 3/4 pCt. en 3 3/16 pCt. voor handelspapier en bankaccepten.

In den loop der maand werd overgegaan tot vier aanbestedingen van Schatkistcertificaten voor bedragen groot 40 à 50 miljoen frank. De gemiddelde rentevoet der intekeningen ging van 2,79 pCt. tot 2,916 pCt.; deze der toewijzingen was 2,75 pCt., behalve op 12 Augustus, datum waarop de gemiddelde toewijzingsrentevoet 2,81 pCt. bedroeg. De aangeboden bedragen werden ruim ingeteekend.

Ook de Kolonie schreef, op 10 Augustus, een aanbesteding uit voor Schatkistbons op 3 maanden, voor

een bedrag van 25 miljoen frank, tegen een rentevoet gaande van 3 à 3,25 pCt.

Op 1 September waren, voor rekening van den Staat, 405 miljoen frank Schatkistcertificaten in omloop. Op hetzelfde tijdstip beliepen de gezamen-

lijke door rechtstreeksche onderhandeling of bij aanbesteding geplaatste certificaten voor rekening van de Kolonie en Ruanda-Urundi, respectievelijk 437 en 145 miljoen frank.

Aanbestedingen van Schatkistcertificaten in den loop van de maanden Juni en Juli 1938.

DATUM DER AANBESTEDING	Voor rekening van	Aangeboden bedrag	Looptijd	Ontvangen intekeningen	Verhouding van ingeteekend tot aangeboden bedrag	GEMIDDELDE RENTEVOET	
						der intekeningen	der toewijzingen
1938 1 Juli	Staat	25.000.000	3 maanden	60.000.000	2,4	2,719	2,625
8 Juli	»	20.000.000	»	75.000.000	3,7	2,642	2,25
15 Juli	»	35.000.000	»	65.000.000	1,9	2,84	2,75
29 Juli	»	35.000.000	»	95.000.000	2,7	2,88	2,75
5 Augustus	»	40.000.000	»	111.000.000	2,8	2,863	2,75
10 Augustus	Kolonie	40.000.000	»	25.000.000	0,6	3,125	3,125
12 Augustus	Staat	40.000.000	»	75.000.000	1,9	2,916	2,81
19 Augustus	»	40.000.000	»	65.000.000	1,6	2,827	2,75
26 Augustus	»	50.000.000	»	60.000.000	1,2	2,79	2,75

Schatkistbons van de Kolonie (1).

In omloop zijnde bedragen op het eind van iedere maand.

DATUM	Belgisch-Congo	Ruanda-Urundi	Te zamen
1938 Juli	501.004.300	145.000.000	646.004.300
Augustus ..	437.004.300	145.000.000	582.004.300

(1) De vlottende schuld van de Kolonie omvat Schatkistbons uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of bij aanbesteding.

In omloop zijnde Schatkistcertificaten en Schatkistbons die bij aanbesteding werden geplaatst.

DATUM	Staat	Kolonie	Totaal
1938 4 Juli	425.000.000	—	425.000.000
11 Juli	400.000.000	—	400.000.000
18 Juli	380.000.000	—	380.000.000
25 Juli	365.000.000	—	365.000.000
1 Augustus	365.000.000	—	365.000.000
8 Augustus	350.000.000	—	350.000.000
15 Augustus	350.000.000	25.000.000	375.000.000
22 Augustus	355.000.000	25.000.000	380.000.000
29 Augustus	385.000.000	25.000.000	410.000.000

GROOT-BRITANNIË

Evolutie van geld- en bankwezen in Groot-Brittannië (1).

De internationale politieke onveiligheid, de achteruitgang van de industriële bedrijvigheid, de besluiteloosheid in de economische politiek van de Vereenigde Staten, het verloop van de gebeurtenissen in Frankrijk en, ten slotte, zekere factoren van onevenwichtigheid eigen aan Groot-Brittannië, hebben, sedert het begin van het jaar, sterk hun stempel op de evolutie van dit land gedrukt.

In den loop van het eerste semester van 1937, volgde de nijverheidsvoortbrenging een nog sterk opgaande lijn. Aarzelend tijdens het tweede semester van hetzelfde jaar, boog daarna de tendenz om, zoodat ten slotte het indexcijfer van de nijverheidsproductie terugliep tot beneden het peil van het vorige jaar. In het tweede kwartaal van 1938, was in verhouding tot

(1) Dit overzicht gaat niet verder dan Augustus. Bijgevolg spreekt het niet over de verergering van den internationalen politieken toestand en dezer inwerking op de geldmarkt van Londen.

het tweede van 1937, het officieel cijfer van de *Board of Trade* slechts 8,8 pCt. lager, dan wanneer in het eerste trimester en van het een jaar tot het andere, bedoeld cijfer nog een lichten vooruitgang vertoonde.

De bankstatistieken hebben natuurlijk dezen conjunctuurromkeer weergegeven.

Vorige overzichten van den economischen toestand van Groot-Brittannië hebben aangestipt hoe laat en hoe zwakjes de terugkeer van dit land tot den voorspoed, in de statistieken omtrent de beweging der bankvoorschotten, tot uiting kwam. Deze buitengewoon abnormale vertraging werd toegeschreven aan ruimere zelffinanciering van nijverheid en handel, financiering die trouwens werd begunstigd door de geldpolitiek van de Engelsche Schatkist. Toen de mogelijkheden van zelffinanciering waren uitgeput, werd een vlugge en aanzienlijke toeneming van bankvoorschotten merkbaar (1). Dit was de hoofdtoon van de bankevolutie in den loop der bedrijfsjaren 1936 en 1937.

Zooals vaak werd aangetoond, is deze aangroei der voorschotten niet stilgebleven bij de eerste teekenen van verslapping in de economische bedrijvigheid. Feitelijk bestond hij nog in het eerste trimester van dit jaar, al was zijn tempo niet meer zoo vlug als tijdens hetzelfde kwartaal van het vorige jaar; slechts in het tweede trimester werd een teruggang genoteerd. Zooals blijkt uit de statistische gegevens omtrent de maand Juli, is bedoelde vermindering van de voorschotten niet zoo belangrijk geweest. Ten beloope van 980 miljoen ponden sterling, wees, op dien datum, hun bedrag een verhooging van £ 9 miljoen aan ten overstaan van Juli 1937. Eenerzijds zijn, van jaar tot jaar, de depositogelden met £ 6 miljoen toegenomen. Daar de beperking van de voorschotten voor de uitbreiding der deposito's niet voordeelig was, werd de evolutie van deze laatste in den loop der jongste maanden, inzonderheid beïnvloed door de wijzigingen in de beweging der voorschotten.

Dit zijn, kort en bondig, de hoofdtrekken van de Engelsche bankevolutie in den loop der vorige maanden. Ze dienen van naderbij te worden nagegaan, en daartoe is een onderzoek van de weekstaten van de Bank of England een gewenscht vertrekpunt.

De voornaamste wijziging die bij deze weekstaten, van jaar tot jaar, naar voren komt, is een vermindering van de fiduciaire circulatie. Ten bedrage van £ 479 miljoen op 24 Augustus, liep ze, ten overstaan van 25 Augustus 1937, met £ 9 miljoen terug, terwijl ze van 1936 tot 1937, voor dezelfde tijdvakken, met £ 45 miljoen was toegenomen. Deze inkrimping van de fiduciaire circulatie dateert uit de jongste maanden. Tot Juni had die circulatie voorsprong op deze van het vorige jaar, doch die voorsprong werd langzamerhand ingehaald zoodat hij, in Juni, nog slechts £ 5 miljoen bedroeg dan wanneer hij, bij ingang van het jaar en in April, nog meer dan 25 miljoen was. Deze enkele statistische gegevens billijken schijnbaar de bewering dat de terugloop van de fiduciaire circulatie, grotendeels zou te wijten zijn, althans in haar beginstadium, aan de gebeurtenissen van Mei in Frankrijk. Algemeen wordt aangenomen dat, in den loop van 1936 en 1937, aanzienlijke bedragen aan Engelsche bankbiljetten, hoofdzakelijk voor Fransche rekening waren opgepot geworden. Op het oogenblik dat in Mei jl. de Fransche Regeering, i. z. monetaire politiek haar standpunt op nieuwe gronden vastlegde, was de terugvloeiing van kapitaal naar Frankrijk aanleiding tot ontpotting van die biljetten.

Het kapitaal dat aldus, in den loop van de weken na de devaluatie van den Franschen frank in Mei, naar de Fransche markt terugvloeden, wordt op £ 100 miljoen geschat. De lichte spanning die op de Londensche markt werd gevoeld, en trouwens van louter tijdelijken aard was, kwam tot uiting in de beweging der rekening-courantsaldi der banken bij de *Bank of England*. Terwijl bij den aan-

vang van het jaar, bedoelde rekeningen ten overstaan van het vorige jaar, een zeer sterken voorsprong hadden, kwamen zij, in Mei en Juni, onverhoeds terug op het peil van het eind van het eerste semester van 1937. Daarentegen wijzen de weekstaten van Juli en Augustus op een nieuwen vooruitgang van circa £ 15 miljoen ten overstaan van de overeenkomstige weekstaten van het vorige jaar.

Die bewegingen en inzonderheid de betrekkelijke aangroei van de rekening-courantsaldi bij het Circulatie-Instituut, verklaren hoe de opeisbare verbin-tenissen van de *Bank of England* slechts in Augustus op het peil van het vorige jaar zijn teruggekomen.

Zoo van jaar tot jaar, de maand Mei uitgezonderd, de kasmiddelen van de banken interessante vorderingen hebben gemaakt, toch werd dat resultaat niet bereikt zonder gewisse veranderingen aan de activa van de *Bank of England*. Laten wij hier herinneren aan het feit dat het plafond van de eigenlijke fiduciaire emissie, ten bedrage van £ 200 miljoen sedert December 1936, slechts tijdelijk, in November 1937, werd verhoogd om aan den vervaltijd van het eind van het jaar het hoofd te kunnen bieden en daar anderzijds, sedert Juni 1937, geen goudoverdracht tusschen het Egalisatiefonds der wisselkoersen en het *Issue Department* van de *Bank of England* heeft plaats gehad. In deze voorwaarden, werd de omvang der kasmiddelen die tijdens de overzichtspe-riode ter beschikking van de banken werden gesteld, in hoofdzaak geregeld door middel van verrichtingen, op de markt, door *Banking Department*, Egalisatie-fonds, en ten slotte door de Britsche Schatkist.

Uit het onderzoek van de beweging der activarekeningen van het *Banking Department* van de *Bank of England*, blijkt zeer duidelijk dat er in den loop van het eerste semester van het jaar, door middel van interventies van het *Banking Department*, op de markt, gepoogd werd de basis van het bankcrediet te verruimen en de politiek van goedkoop geld te verscherpen. De seizoensexpansie der voorschotten en investeringen van het *Banking Department* op het eind van het jaar, gingen slechts tijdelijk achteruit, zoodat, in April, dit tegoeed een nieuw maximum bereikte van £ 143,7 miljoen tegen £ 126,6 miljoen in April 1937. Tijdens heel het eerste semester van het jaar, bleef het maandelijksch gemiddelde van bedoeld tegoeed belangrijk hooger dan tijdens het overeenkomstige van het jaar te voren. Deze toestand had een aangroei van de depositogelden bij het Circulatie-Instituut voor gevolg en vooral van de rekening-courantsaldi van de banken bij de *Bank of England*. Dit blijkt uit de vergelijkende evaluatie van het een jaar tot het andere, van de weekstaten dezer bank.

Deze politiek werd op verschillende wijzen verklaard. Bij aanvang van het jaar, toen haar eerste uitwerksels merkbaar waren, meenden sommigen in die verrichtingen een weloverwogen actie van de

Bank of England te zien om het conjunctuurverloop te beïnvloeden, hetzij om te beletten dat, ten gevolge van spanning op de geldmarkt, de achteruitgang van de economische bedrijvigheid nog toenam, hetzij wellicht zelfs om zich tegen ongunstige evolutie van de

zaken, door credietverruiming, te verzetten. De gebeurtenissen van de daaropvolgende maanden schijnen er op te wijzen dat de monetaire autoriteiten vermoedelijk door eenigszins andere motieven werden gedreven.

London Clearing Banks (elf banken)

Gemiddelden der weekstaten.

Bron : *Statistical Summary of England.* (Millioenen £.)

TIJDVAK	Deposito's en rekening-courantsaldi (1)		Kas en <i>Bank of England</i>		Dagleeningen		Wissel-portefeuille		Effecten-portefeuille		Voorschotten en diverse debiteuren	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
1936 Jaargemiddelde.....	2.216		228		165		320		643		865	
1937 Jaargemiddelde.....	2.287		235		167		281		652		954	
Januari.....	2.307	2.329	238	251	179	154	345	331	669	636	880	965
Februari.....	2.274	2.280	230	243	166	144	307	288	671	633	903	980
Maart.....	2.244	2.254	226	244	170	150	248	239	667	634	934	995
April.....	2.252	2.268	230	246	177	150	241	249	661	638	947	994
Mei.....	2.265	2.263	233	231	168	146	244	280	657	631	952	981
Juni.....	2.293	2.299	241	247	171	154	259	289	654	630	963	980
Juli.....	2.293	2.309	235	244	163	159	282	301	647	633	971	980
Augustus.....	2.283	2.273	234	242	162	154	277	277	645	635	968	968
September.....	2.287	2.287	238	242	162	154	281	281	641	631	974	974
October.....	2.312	2.312	234	242	165	154	296	296	639	639	984	984
November.....	2.311	2.311	235	242	160	154	297	297	634	634	986	986
December.....	2.330	2.330	244	244	163	154	300	300	635	635	979	979

(1) Enkel Groot-Brittannië en Wales.

Bij het nagaan van de statistieken der *clearing banks*, kan worden vastgesteld dat, na voortdurende stijging tot begin 1937, het bedrag van de effectenportefeuille van de banken naar daling overhelde, denkbaar in verband met de versnelling van de door de banken aan haar cliënteel verstrekte voorschotten. Deze portefeuilles die, in Februari 1937, £ 671 miljoen vertegenwoordigden, bedroegen noch slechts £ 633 miljoen in Februari 1938. Zonder evenwel te kunnen bevestigen dat deze vermindering van de effectenportefeuille van determineerenden invloed is geweest op de tendenzen van den rentestand van het kortlopende geld — daar in feite de hausse-oriëntering van bedoelden stand de vermindering van de effectenportefeuille der banken is voorafgegaan — moet toch worden aangenomen dat die vermindering geenszins van aard was om de markt te steunen, juist op het oogenblik dat, voor rekening der Britsche Regeering, aanzienlijke kapitalen moesten worden opgeroepen om mede de herbewapening van het land te financieren. Reeds, in 1937, was de afkondiging van het herbewapeningsprogramma oorzaak tot aanzienlijken achteruitgang van de vastrederende waarden, die naderhand door geen enkele herstelbeweging werd goedge maakt. De evolutie in de verdeling van het banktegoed, kon derhalve aanleiding zijn tot vrees dat de hausse van den rentevoet van het geld mogelijk nog zou toenemen. Een heilzaam middel tegen deze vrees was een verruiming van de credietbasis, te meer daar bedoeld middel en de belangen van de Britsche Schatkist en deze van de achteruitgaande economische bedrijvigheid diende.

Te oordeelen naar de volgende feiten, heeft deze politiek blijkbaar haar doel bereikt. De vermindering van de effectenportefeuille der banken is blijven staan dichtbij het peil van eind 1937. In Augustus geeft ze zelfs een verhooging van £ 8 1/2 miljoen te zien. Het is de belangrijkste die sedert lang werd waargenomen. Anderzijds is, te oordeelen naar het rendement der Britsche Staatsfondsen, de rentevoet van het geld op langen termijn, van het eene jaar tot het andere, eenigszins verlaagd. Ten slotte, zooals in een vroegere bijdrage (2) werd aangetoond, kon de *National Defence Loan 1938*, groot £ 80 miljoen, op de markt gebracht worden tegen tamelijk gunstige voorwaarden die, gelet op den termijn van deze leening, niet zoo merkkelijk verschilden van deze gesteld voor het *National Defence Loan 1937*.

De geringe bedrijvigheid op de geldmarkt (3) en vooral het ongunstige beursverloop, hebben klaarblijkelijk tot dit succes bijgedragen. Het indexcijfer van den koers der nijverheidsfondsen, dat — op de basis van 1924 — op het eind van het jaar, den coëfficiënt 170 had bereikt, viel op 133 in December 1937 en op 118 in Juni jl., wat een achteruitgang beteekent van circa 30,6 pCt. De verzwakking van de industriële bedrijvigheid, vooral merkbaar sedert het debuut van het jaar, was anderzijds niet van aard om de spaarders aan te zetten tot belegging in waarden

(2) Cfr. *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie van de Nationale Bank van België*, Juli 1938, blz. 22.

(3) Cfr. *Tijdschrift voor Inlichting en Documentatie van de Nationale Bank van België*, Augustus 1938, blz. 112.

met veranderlijk rendement, doch veeleer tot beleggen in vastrendeerende fondsen. Dienvolgens bestond het probleem hierin dat moest worden voorkomen dat, om een of andere reden, een gedeeltelijke liquidatie van de effectenportefeuille der banken de markt kwam beïnvloeden, en, met het oog daarop, was de verruiming van de basis van het bankcrediet een geschikte maatregel. Van het eene jaar tot het andere, de maand Januari uitgezonderd, wijst het indexcijfer op verbetering bij de waarden met vast rendement.

**Gemiddeld rendement
van enkele Britsche Staatsfondsen.**

DATUM	2 ½ % Consols	5 % Conversie	3 ½ % Conversie	4 % Funding
1936	2,94	2,45	3,10	2,99
1937	3,28	2,92	3,43	3,32
1938 Januari	3,21	2,57	3,36	3,20
Februari	3,21	2,56	3,32	3,16
Maart	3,35	2,68	3,43	3,24
April	3,35	2,63	3,41	3,20
Mei	3,37	2,65	3,41	3,18
Juni	3,35	2,59	3,39	3,19
Juli	3,30	2,49	3,33	3,15

Zooals licht te begrijpen valt, bleven de gevolgen van deze credietpolitiek van de *Bank of England*, op de markt van het kortlopend geld, niet uit. De reeds zeer gereduceerde rentevoet is sedert het vorige jaar nog verder gedaald, zooals trouwens blijkt uit de statistische gegevens omtrent den toewijzingsrentevoet van de Schatkistcertificaten, evenals uit het disconto van de bankaccepten op drie maanden. De rentevoet van het daggeld alsmede van het geld voor korte perioden tegen papierverpanding, blijft onveranderd op 0,5 pCt., evenals de rente van het daggeld op 0,75 pCt.

Beursindex.

	Goudgerande fondsen 31-12-1923 = 100 (1)	Vastrendeerende fondsen 1924 = 100 (2)	Industriele waarden 1924 = 100 (2)
1934	124,4	132,5	125
1935	126,7	136,2	139
1936	126,3	136,9	161
1937	120,1	127,7	150
1938 :			
Januari	121,3	129,8	135
Februari	121,9	129,8	128
Maart	119,8	127,0	120
April	120,1	128,6	129
Mei	120,1	127,6	123
Juni	119,8	127,6	118
Juli	120,9	130,1	125

(1) *Investors' Chronicle index* (eind der maand).
(2) *London and Cambridge Economic Service* (op den 15ⁿ der maand).

De groote liquiditeit van de markt werd vooral waargenomen in de maand Juni, die werd gekenmerkt door een merkkelijk minder scherpe seizoenhousse van den rentestand dan zulks verleden jaar het geval was.

De groote geldruimte op de Engelsche markt, tijdens de overzichtperiode, laat vermoeden dat de inkrimping van de bankvoorschotten hoofdzakelijk te wijten is aan inkrimping van de credietbehoefte tengevolge van de verslapping der zaken en de daling van de prijzen.

In tegenstelling met de sinds het tweede trimester achteruitgaande voorschottenbeweging, volgt het bankdisconto een zeer merkbaar meer stijgende lijn dan zulks verleden jaar op overeenkomstig tijdvak het geval was. Terwijl van het eene jaar tot het andere de gemiddelde waarde van deze discontoportefeuille, voor het eerste trimester, met circa £ 14 miljoen was geslonken, wordt voor de vijf volgende maanden een verhooging van gemiddeld £ 23 miljoen vastgesteld. De kasbehoefte van de Britsche Regeering verklaren grootendeels deze evolutie. De ontvangsten voortvloeiend uit de emissie van de *National Defence Loan 1937*, lieten inderdaad de Engelsche Regeering toe, gedurende het tweede kwartaal, in meer beperkte mate, beroep te doen op de geldmarkt; daarentegen laat, in 1938, de *National Defence Loan 1938* zijn uitwerksel eerst in den loop van het derde trimester gevoelen.

Rentestanden van het geld.

DATUM	Bankaccepten op 3 maanden		Gemiddelde toewijzingsrentevoet der <i>Treasury Bills</i>	
	1937	1938	1937	1938
Januari	56	53	548	505
Februari	56	53	532	505
Maart	56	53	515	503
April	56	53	531	511
Mei	56	53	512	515
Juni	69	59	682	590
Juli	56	53	529	519
Augustus	56		529	
September	56		503	
October	56		529	
November	59		685	
December	75		707	

Ter voltooiing van het overzicht van den toestand der banken, kan het van belang zijn hier enkele onlangs door de *Bank of England* nopens de verdeling van de bankvoorschotten onder de verschillende nijverheidstakken gepubliceerde statistieken onderling te vergelijken. Deze gegevens krijgen een buitengewoon groote beteekenis als men ze vergelijkt met de gelijkaardige statistieken opgemaakt in 1929-1930, door het *Mac Millan Committee on Finance and Industry*. Schoon deze laatste slechts tien banken omvatten, dan wanneer de jongere over elf banken liepen, is blijkbaar dit verschil niet van aard om alle vergelijkingsmogelijkheid uit te sluiten daar de elfde bank, t. w. de *District Bank*, niet méér dan circa 3 pCt. van het algeheel totaal bedoelde voorschotten vertegenwoordigde.

Het nagaan van deze gegevens wijst er op dat, in den loop der jongste jaren, de verdeling dezer voorschotten diepe wijzigingen heeft ondergaan. De bank-

verbintenissen ten overstaan van de zware industrie en over het algemeen ten overstaan van de groote traditioneele nijverheden van het land, zijn absoluut en relatief geslonken. Anderzijds wijzen de diverse voorschotten, grootendeels toegestaan aan particulieren, op een aanzienlijken vooruitgang. Waar en hoe werden deze laatste gebruikt? Deze vraag kan zoo maar niet worden beantwoord. Niettemin, als men voortgaat op de algemeene tendenzen die uit deze

statistieken te voorschijn komen, vertegenwoordigt waarschijnlijk de progressie dezer voorschotten, voor een ruim deel, crediet voor het verbruik van duurzame goederen, crediet namelijk voor het aankopen van onroerend goed. De absolute en relatieve verhooging der voorschotten aan vermaakgelegenheden, aan clubs, aan kerken en liefdadigheidsinstellingen, bevestigt deze zienswijze.

Verdeeling der bankvoorschotten per bedrijfsgroep.
London Clearing Banks.

BEDRIJFSGROEP	1929-1930 (10 banken)		1936 (11 banken)		1937 (11 banken)	
	In miljoenen £	in % van het totaal	In miljoenen £	in % van het totaal	In miljoenen £	in % van het totaal
1. Textielbedrijf	81,6	8,3	39,9	4,6	43,8	4,5
2. Zware industrie	63,0	6,4	40,7	4,7	49,9	5,2
3. Landbouw, visscherij	68,6	7,0	57,7	6,6	60,1	6,3
4. Mijn- en groefbedrijf (incl. steenkoolnijverheid) ..	30,0	3,0	18,1	2,1	15,1	1,6
5. Voedings- en tabakbedrijf	63,2	6,4	29,4	3,4	32,5	3,4
6. Chemische nijverheden, leder en rubber	22,0	2,2	12,6	1,4	15,3	1,6
7. Verkeer	25,2	2,5	23,2	2,7	20,1	2,1
8. Bouwbedrijf	47,8	4,8	61,5	7,1	68,2	7,1
9. a) Diverse handelsbedrijven	146,5	14,8	67,4	7,8	74,7	7,8
b) Kleinhandel			60,1	6,9	64,0	6,7
10. Overheids machten en openbare diensten	52,4	5,3	50,4	5,8	54,2	5,6
11. Clubs, kerken, sociale hulp, ontspanning	26,5	2,7	40,5	4,6	44,5	4,6
12. Financiële vennootschappen	142,5	14,4	109,5	12,6	118,2	12,3
13. Diversen	218,4	22,2	258,5	29,7	300,4	31,2
TOTAAL...	987,7	100,0	869,5	100,0	961,0	100,0

Deze wijzigingen in de verdeelingsbasis der bankvoorschotten onder de verschillende nijverheidstakken, toont eveneens aan dat het bankcrediet zich in zekere mate verplaatst heeft van de nijverheden die de eerste productiestadia vertegenwoordigen, naar de nijverheden van meer gevorderde stadia. Natuurlijk is een dergelijke evolutie gunstig in zoover w. t. z. dat ze de bedrijvigheid van de basisnijverheden niet hindert, want ze vermindert de gevoeligheid van het bankstelsel i. z. conjunctuurbewegingen.

Wie de functies beoordeelt van de hedendaagsche Londensche markt, evenals de belangrijkheid van de kapitaalbewegingen waaraan die markt het hoofd heeft te bieden, komt tot het besluit dat de betrekkelijke stabiliteit van de credietvoorwaarden in den loop dezer laatste maanden een technische financiële verwezenlijking van allergrootst belang is.

Zooals vaak werd aangetoond, kon dit resultaat niet worden bereikt zonder een valuta-Egalisatiefonds. Dit fonds, inderdaad, neutraliseert, op de markt, den invloed van die internationale kapitaalbewegingen en tracht aldus, in de mate van het mogelijke, de nationale economie te beschermen tegen buitenlandsche stoornissen aan welker financiële gevolgen deze laatste best vreemd blijft. Deze in beginsel zeer eenvoudige techniek is uiterst delicaat als praktische toepassing ter sprake komt. Ten bewijze daarvan, de meningsverschillen die periodisch opduiken in zake geschiktheid van zekere modaliteiten bij tusschenkomsten van het Egalisatiefonds en van hun uitwer-

king op de geldmarkt. Onlangs nog werd een zulke controverse opgeworpen door den heer Keynes wat betreft de politiek van de Britsche Schatkist tijdens de eerste drie trimesters van 1937. Waarom ging het?

In de eerste bestaansdagen van het Egalisatiefonds, hadden de Amerikaanse milieu's er zeer verdienstelijk dadelijk op gewezen dat, hoe paradoxaal ook, de tusschenkomst van bedoeld Fonds ter gelegenheid van goudimport, eerder de basis van het bankcrediet verengde dan verruimde, zooals het normaal het geval ware geweest in het kader van een monetair stelsel waar den gouden standaard wordt toegepast. Aan dergelijke gevolgen kan gemakkelijk worden verholpen, als de nood aan den man komt. Zoo de interventies van het Egalisatiefonds ongeschikt den thesauriecoëfficiënt van de banken verminderen met aan het buitenland de mogelijkheid te verschaffen nieuwe deposito's te scheppen, dan kan aan den toestand worden verholpen door middel van gedeeltelijken goudafstand (nagenoeg één tiende) aan de *Bank of England*, of aankoop door deze laatste op de markt. Thans wordt de gegrondheid van deze beginselen algemeen aangenomen. De heer Keynes heeft evenwel doen uitschijnen dat op de basis van de ter beschikking zijnde inlichtingen over de operaties van het Egalisatiefonds, die beginselen, in den loop van de drie eerste trimesters van 1937, niet werden toegepast en dat de methodes die men toen ter financiering van den goudinvoer had gebruikt, van niet passende deflatorischen aard waren. Volgens hem, zou de toe-

passing van deze methodes in feite geleid hebben tot transformatie van de actieve sterlingdeposito's — binnenlandsch bezit — in niet actieve sterlingdeposito's voor rekening van het buitenland. Terugkomend op het oordeel van den heer Paish, noteert de heer Keynes dat, tusschen Januari en September 1937, het Egalisatiefonds zich ongeveer 190 miljoen goudpond zou aangeschaft hebben.

Tijdens hetzelfde tijdvak nam het in omloop zijnde bedrag aan *Treasury Bills* af evenals dat van de bankdeposito's, terwijl geen enkele aangroei van bankkasgelden werd genoteerd ofschoon intusschen 14 miljoen metaalponden door de *Bank of England* werden aangekocht. Volgens den heer Keynes, zou het saldo van het goud aangekocht door het Fonds en ter waarde van 176 miljoen ponden sterling, gefinancierd zijn geweest deels door de fiskale ontvangsten, deels door het provenu van de *National Defence Loan 1937* en ten slotte door de beschikbare middelen van sommige semi-openbare instellingen, zooals het Werkloosheidsverzekeringsfonds. Bijgevolg zouden de beschikbare middelen van de binnenlandsche markt grootendeels ter financiering van goudtoevloed gebruikt geweest zijn.

De statistische basis van dit argument werd natuurlijk betwist. Het kan evenwel niet worden betwijfeld dat, om een of andere reden, er zich in den loop van de overzichtsperiode, een zekere deflatorische beweging heeft afgeteekend. Men begrijpt trouwens niet dat de bankdeposito's een achteruitgang van 49 miljoen ponden sterling boeken op het oogenblik dat 190 miljoen ponden sterling door het Egalisatiefonds worden aangekocht. Wat er ook van zij, deze controversie heeft de verdienste er gepast aan te herinneren dat het neutraliseeren van de deflatorische tendenzen voortvloeiend uit den goudinvoer, de financiering onderstelt van dezen invoer ten koste van het eigenlijke banksysteem en niet ten koste van de disponibiliteten van het publiek. In die voorwaarden, kan in zekere omstandigheden, een al te strakke beperking van de uitgiftmogelijkheden i. z. *Treasury Bills*, ernstige bezwaren hebben. In Groot-Brittannië bestaat een zulke beperking niet. De ervaring van deze laatste jaren bewijst nochtans dat het de Schatkist mishaaft het circuleerende bedrag aan *Treasury Bills* tot één milliard ponden sterling te zien opvoeren. Zoodra dit plafond wordt benaderd, wordt deze vlottende schuld voor een deel geconsolideerd, en w. t. v. niets bewijst dat deze consolidatie gedaan wordt en steeds zal gedaan worden met behulp der disponibiliteten van het banksysteem en dat, rechtstreeks of onrechtstreeks, het gespaard vermogen niet eens zal worden aangesproken (4).

Het is waar dat tijdens deze laatste maanden, dergelijke gebeurlijkheden niet dichterbij zijn gekomen;

(4) Het is niet onmogelijk dat de monetaire politiek van de *Bank of England* van in het begin van het jaar, niet in verband met deze beschouwingen moet worden verklaard.

integendeel. In dato 31 Maart jl. bedroeg de goudvoorraad van het Egalisatiefonds der wisselkoersen 42,5 miljoen ons fijn of, tot den koers van 140 sh., een waarde van 298 miljoen ponden sterling. Sedert dezen datum en tot rond half-Augustus, werd het verlies aan goud van het Fonds op een minimum van 14 miljoen ons fijn geraamd (5), wat zijn voorraad zou terugbrengen tot min dan 30 miljoen ons, tegen 39,8 miljoen per 30 September 1937 en 26,6 miljoen per 31 Maart 1937.

Wisselnoteeringen te Londen.

	Dollars		Belga's	
	1937	1938	1937	1938
1935 Jaargemiddelde	4,903		29,12 (1)	
1936 Jaargemiddelde	4,971		29,38	
Januari	4,908	5,000	29,11	29,53
Februari	4,894	5,018	29,03	29,56
Maart	4,885	4,985	29,00	29,53
April	4,916	4,980	29,15	29,54
Mei	4,940	4,968	29,28	29,50
Juni	4,935	4,959	29,25	29,24
Juli	4,966	4,931	29,50	29,14
Augustus	4,983	4,880	29,59	28,92
September	4,954		29,42	
October	4,956		29,39	
November	4,994		29,37	
December	4,997		29,41	

(1) Gemiddelde der laatste negen maanden.

Dit aanzienlijk goudverlies tijdens de jongste maanden, is een nieuw feit in de geschiedenis van het Engelsch Egalisatiefonds. Het vertolkt den terugkeer van kapitaal naar Frankrijk, het weer toenemen van de goudoppotting, en over het algemeen, de aanhoudende slapte van pond tegenover dollar. Van die diverse factoren verdient natuurlijk alleen de laatste aandacht, daar in diverse milieu's de opinie ingang had gevonden dat het pond sterling te hoog stond in verhouding tot den dollar en dat, van toen af, een zekere waardevermindering van het Engelsche devies aan den normalen gang der zaken beantwoordde. Het uitdiepen van deze kwestie valt buiten het kader van een voorlichtingsbijdrage. Desniettemin schijnt het dat de argumenten waarop tot nu toe deze thesis aanleunde, min of meer aan juistheid mangelden. Een vergelijkend onderzoek naar het prijsverloop en de bezoldigingen in Groot-Brittannië en in de Vereenigde Staten, hoe interessant ook, kan inderdaad de oplossing van deze kwestie niet brengen. Daar de economische structuur van deze beide landen zeer verschillend is, laat niets toe te vermoeden dat in de verschillende stadia van het conjunctuurverloop, de evolutie der prijzen en der bezoldigingen parallel moeten loopen in de beide landen. Ook moeten de conclusies die uit dergelijke studies kunnen worden getrokken,

(5) *London and Cambridge Economic Service, Monthly Bulletin*, 23 Augustus, blz. 346.

tot de grootste terughoudendheid aanzetten. Reeds van zeer kieschen aard als er spraak is van landen zooals België en Groot-Brittannië, welker economische structuur tal van analogieën heeft, zijn ze het *a fortiori* voor Groot-Brittannië en de Vereenigde Staten.

Indien voor dit phenomeen eenige duurzame oorzaak moest worden gevonden, dan zal ze denkkelijk te voorschijn komen uit het onderzoek van de vergelijkende evolutie der betalingsbalansen van deze beide landen. En dan nog zou, in het geval van Groot-Brit-

tannië, het de betalingsbalans zijn van het Imperium, ja zelfs van de gezamenlijke landen die een sterlingstandaard-politiek voeren, dewelke zou dienen onder het oog genomen. Het is amper noodig te zeggen dat de daartoe voorhanden zijnde statistische documentatie zeer onvolledig is. Ook zal er nog even op nadere inlichtingen en meer ervaring moeten worden gewacht, vooraleer nopens de betrekkelijke slapte van het pond in den loop der jongste maanden, een verklaring zal kunnen worden gegeven.

IERLAND

Verslag van de Commissie van Onderzoek omtrent den Toestand van het Bank-, Geld- en Credietwezen (1).

Het in het begin van Augustus gepubliceerde verslag van de Iersche Onderzoekscmissie brengt noodzakelijk het rapport-Macmillan in herinnering, welks verschijnen in 1933 als een gebeurtenis werd begroet.

Bedoelde Commissie werd in 1934 door den heer De Valera, Iersch premier, aangesteld. Zij was belast met de studie van 's lands credietstructuur, en zijn private en openbare financiën. Zij telde één en twintig leden waaronder dienen vermeld, benevens de professoren van drie Iersche universiteiten, de heeren G.-A. Duncan, G. O'Brien, A. O'Rahilly, sommiteiten uit de financie- en bankwereld, en de heer M.-J. Brennan, hoofd van de *Currency Commission*, twee buitenlandsche experten, professor T.-E. Gregory en de heer Per Jacobsson, van de B. I. B.

De Commissie breidde haar onderzoek uit tot de algeheele bedrijvigheid van het land en verloor nimmer de voortdurende wisselwerking tusschen de monetaire verschijnselen en de meer algemeene economische feiten uit het oog. Zodoende heeft de Commissie niet de fouten begaan van de voorgaande Commissies, die de in te studeeren problemen slechts eenzijdig hebben behandeld.

Hier geven wij slechts een overzicht van de voornaamste besluiten omtrent het technisch en sociaal aspect van het Iersch monetair stelsel en credietwezen. Al wat de meer algemeene economische aspecten betreft, wordt in deze kroniek buiten beschouwing gelaten. Dit wil niet zeggen dat dit deel onbelangrijk is, integendeel, doch de er in voorkomende aanbevelingen hebben tot eindeloze betwistingen geleid. Zij bevatten inderdaad rechtstreeksche en onuitgesproken critieken op de regeeringspolitiek, die oorzaak is geweest van verzwaring van de openbare schuld (2).

(1) *Reports of the Commission of Inquiry into Banking, Currency and Credit*. Published by the Stationery Office, Dublin, and obtainable from the Government Publications Sale Office, 3-4, College Street, Dublin, 1938, 694 p.

(2) De voornaamste critieken vindt men in de par. 103, 118, 136-137, 154, 173, 187, 489. Cf. *The Economist*, 13 Augustus 1938, p. 312; *The Statist*, 20 Augustus 1938, p. 250; *The Banker*, September 1938, nr 152, p. 210; *Der Deutsche Volkswirt*, 12 Augustus 1938, nr 46, p. 2255.

In zake bank- en credietwezen, blijft de Commissie daarentegen volstrekt objectief. Dit heeft niets verwonderlijks daar, na hun onderzoekingen, de leden van de Commissie moesten erkennen dat « er volstrekt niets slecht is in het munt-, bank- en credietstelsel van Eire : het is een goed opgevat, goed ineengestoken, goed geleid mechanisme dat zich in volledig geordende activiteitsvoorwaarden bevindt » (blz. 380).

De Commissie beveelt met aandrang de koppeling aan van de Iersche munt aan het pond sterling (3).

Om de volgende redenen zal het Iersch pond « sterling coloured green » blijven :

1° Het behoud van dezen band verschaft aan Ierland het voordeel van een vasten wisselkoers met

(3) Herinneren wij er aan dat de Iersche *Currency Act* van 1927 het Saorstal-pond invoerde, onder den vorm van biljetten met wettelijken omloop in Groot-Brittannië. Deze biljetten worden uitgegeven voor rekening van de *Currency Commission* en zijn gedekt door andere munten met wettelijken omloop in Groot-Brittannië of voor rekening van een aandeelenbezittende bank tegen cheques betaalbaar op zicht te Londen, of de overdracht, aan de Commissie, van een bedrag aan Britsche Staatsfondsen, gelijk in waarde naar het oordeel van de Commissie, aan een op deze wijze uitgegeven biljettenbedrag. Andere regelen voorzien de uitgave van biljetten met wettelijken omloop, gedekt door goud in staven of aangemunt, uitgifte die practisch zonder betekenis is gebleven.

De uitgave van Iersch geld werd onder de controle geplaatst van de *Currency Commission*, welker statuut semi-onafhankelijk is. Zij telt zes leden waarvan drie verkozen door de banken, en drie andere benoemd door den Minister van Financiën met een voorzitter gekozen door de leden. Het kapitaal van de *Currency Commission* werd door de acht banken van den Vrijsstaat onderschreven (*Bank of Ireland, Hibernian Bank Ltd., National Bank Ltd., Northern Bank Ltd., Munster and Leinster Bank Ltd., Provincial Bank of Ireland Ltd., Royal Bank of Ireland Ltd., Ulster Bank Ltd.*). Deze instellingen hebben de drie banken aangeduid die als leden van de Commissie fungeren. De biljettenuitgifte nam aanvang 10 September 1928. Zij moest integraal gedekt zijn door een reserve bestaande uit metaal, Engelsche biljetten, tegoed bij de *Bank of England*, of Britsche Staatsfondsen vervallend binnen het jaar. De verhouding tusschen deze activa wordt door de Commissie vastgesteld. De *Currency Amendment Act* van 1930 heeft de bepalingen betreffende den vervaltijd der overheidsfondsen verruimd.

Daar de wet het stopzetten van de private biljettenuitgifte en de intrekking der biljetten in omloop heeft afgekondigd, werden maatregelen getroffen om nieuwe emissies van *Consolidated Bank Notes* door de acht banken-aandeelhoudsters, mits zekere voorwaarden, mogelijk te maken : o.m. de betaling van een recht van 1,5 pCt. 's jaars te betalen aan de *Currency Commission* op het bedrag der bankbiljetten in omloop. Dit recht werd door de *Finance Act* van 1932 op 3 pCt. gebracht, met inbegrip van de taxe ten gunste van de Schatkist. Naderhand werd, in 1937, ditzelfde recht tot 2,5 pCt. verlaagd. Het emissierecht, dat vroeger slechts aan vijf banken was toegekend, werd thans tot alle banken uitgebreid en het gezamenlijk bedrag van deze emissies op £ 6 miljoen vastgesteld.

Door de Commissie wordt de afschaffing aanbevolen van het stelsel der *Consolidated Bank Notes* en dezer intrekking uit de circulatie binnen twaalf jaar (par. 251-252). De banken hebben met dit voorstel niet ingestemd, niet alleen wegens het rechtstreeksche voordeel dat zij uit het stelsel halen, maar ook omdat het de handhaving vergemakkelijkt van een heel stel vaak slechts één of twee dagen geopende agentschappen, wat het improductief blokkeeren zou noodzakelijk maken van belangrijke kasgelden bestaande uit biljetten van de Centrale Bank. Een reserve aan eigen biljetten mag in de fillalen gedeponneerd worden zonder vermelding in de balansen vóór haar opname in het verkeer. Hetzelfde stelsel wordt in Schotland toegepast.

de Britsche markt : zijn voornaamste afzetgebied en beleggingsplaats van het meerendeel van zijn kapitalen. Daaruit volgen bovendien vaste wisselkoersen met al de andere landen van het Sterlingblok, voordeel dat zich zelfs tot buiten het blok, door een *de facto*-stabilisatie tusschen pond sterling en dollar en de andere met het goud verbonden munten, uitstrekt;

2° Deze band laat voor Ierland aansluiting toe bij een monetaire en credietpolitiek die, in haar groote trekken, met de belangen van het land overeenstemt. In 1932, ter conferentie van Ottawa, heeft de Iersche afvaardiging haar deel gehad in de verantwoordelijkheid omtrent de orientatie van de monetaire politiek van het Imperium. De te Ottawa voorgestelde en naderhand door verklaringen nader omschreven gedragslijn legt aan Ierland de verplichting niet op een credietpolitiek te volgen die tegen haar belangen indruischt. Integendeel, want deze politiek heeft het behoud van betrekkelijk lage rentestanden begunstigd. En de Commissie is van oordeel dat voortaan al te hevige schommelingen der binnenlandsche prijzen zullen worden voorkomen;

3° De koppeling der beide munten geniet het vertrouwen van het publiek en elke suggestie tot loslaten van dezen band zou op diep wantrouwen stuiten. Het vertrouwen in de vastheid van het bankstelsel, berust voor een deel op het geloof dat de sterlingwaarde der deposito's geen verandering zal ondergaan.

Het huidig stelsel moet dus worden behouden. In de Britsche middens verwachtte men zich aan een dergelijke oplossing. De Amerikaansche professor Parker Wills voorzag ze trouwens reeds twaalf jaar geleden. Dit hoeft geenszins te verwonderen daar, economisch gesproken, Ierland nauw met Groot-Brittannië verbonden is. Door de eeuwen heen werden, tusschen beide landen, banden van wederkeerige economische afhankelijkheid gesmeed, waarop niet verder hoeft ingegaan en die zich waarschijnlijk nergens elders voordoen.

Er werd beweerd dat de koppeling, aan het pond, een al te grooten invloed aan de *Bank of England* op de Iersche zaken zou verschaffen. De Commissie is een andere meening toegedaan. Zij is van oordeel dat deze meening het gevolg is van het wanbegrip omtrent het monetair probleem en den wettelijken toestand. Deze toestand bevat geen rechtstreeksche inmenging van de *Bank of England*, bij voorbeeld in de zaken van Ierland. De politiek gevolgd door deze bank of door het Valuta-Egalisatiefonds, is gericht op algemeene doeleinden, zooals de wisselvastheid en het behoud van gezonde crediettoestanden... In feite, kan men geen geloof hechten aan de meening als zou de *Bank of England* zich, hoe ook, in de financiën van Ierland mengen. » (Par. 214.)

Nochtans, ingaande op den wensch om aan de overheden van Dublin een meer volledige contrôle op de credietvoorwaarden toe te staan, zou de Commissie

graag de bevoegdheid van de *Currency Commission* zien uitbreiden. Te dien einde stelt zij voor :

1. Dat maatregelen zouden worden getroffen opdat de Regeering de Commissie zou raadplegen op al de punten die, op monetair gebied, een invloed kunnen uitoefenen. De Commissie zou moeten geraadpleegd worden in een geest van loyale coöperatie en op het geschikt oogenblik, t. t. z. alvorens tot een welbepaalde politiek zou worden besloten. « Het volstaat niet de verplichting tot raadpleging op het papier te zetten; een traditie van regelmatige betrekkingen zal opgebouwd moeten worden en, op grond van de opgedane ervaring, de meest geschikte methodes van raadpleging geleidelijk uitgewerkt. » (Par. 364);

2. De monetaire overheid zal de noodige maatregelen treffen tot het oprichten van een *Research Department*, dat haar alle noodige inlichtingen voor de uitvoering van haar politiek zal verstrekken, alsmede alle nuttige gegevens tot het formuleeren van haar adviezen aan de Regeering, en de mogelijkheid van publicatie van de uitslagen van haar onderzoekingen van algemeenen aard. De Commissie doet terecht opmerken : « Het is een merkwaardig kenmerk van de ontwikkeling der centrale banken in de naoorlogsche periode, dat een steeds grootere aandacht werd gegeven aan het samenbrengen en interpreteren van statistische gegevens en dat het personeel met dit werk belast, vrijwel overal aanzienlijk is toegenomen... In een periode van monetaire onzekerheid, wanneer de omstandigheden, in een land, sterk door de gebeurtenissen in het buitenland kunnen worden beïnvloed, is het plicht, voor de monetaire autoriteiten, het conjunctuurverloop van zeer nabij te volgen. Daarenboven, is het de taak van de centrale banken, de Regeering van advies te dienen omtrent alles wat op de munt kan inwerken. Zij zijn aldus gedwongen nauwkeurige opmerkingen te maken in tal van sectoren, die hen voorheen niet van zoo dichtbij interesseerden. » (Par. 366);

3. De monetaire autoriteiten maant zij eveneens aan, rechtstreeksche en confidentieele betrekkingen met de buitenlandsche centrale banken, voornamelijk met deze van het Sterlingblok aan te knopen en het recht op te eischen zich aandeele van de B. I. B. aan te schaffen ten einde haar actie en haar internationale betrekkingen te verstevigen en te vergemakkelijken. Net als de overige centrale banken, zou de *Currency Commission* zich de noodige macht willen zien toekennen om handelspapier te herdisconteer en overheidsfondsen te beleenen. Van deze bevoegdheid zou slechts in buitengewone omstandigheden gebruik worden gemaakt. De Schatkistbons zouden niet discontabel zijn. Alleen prima handelspapier op ten hoogste drie maanden, en papier uit landbouwtransacties of warrants op ten hoogste zes maanden, zou discontabel worden verklaard. Voor zes transacties zou een minimarentevoet worden vastgesteld en door de monetaire overheid gepubliceerd;

4. De *Currency Commission* zou ook gemachtigd willen worden tot voeren van een openmarkt-politiek. Zij zou overheidsfondsen mogen koopen en verkopen, doch alleen in beperkte mate, want « het is klaarblijkend dat de mogelijkheid om deze verrichtingen te doen, voor een groot deel afhangt van de bijzondere omstandigheden van iedere markt. De tusschenkomst, op de markt, van het kortlopend geld is alleen mogelijk in het zeer beperkt aantal landen waar een dergelijke markt bestaat » (par. 378). Welnu, Ierland beschikt slechts over een zeer beperkte markt heelemaal niet te vergelijken met deze van Londen. Nochtans zou, evenals het meerendeel van de centrale banken, de *Currency Commission* over het recht van tusschenkomst op de markt moeten kunnen beschikken, ten einde desnoods gewapend te zijn. Deze politiek zou geen enkele beperking mogen opgelegd zijn, behalve deze te werken met fondsen uitgegeven sedert ten minste twee jaar. Net als de wensch tot enge samenwerking met de Regeering, legt deze opmerking den klemtoon op de begeerte van de Commissie om elk financieel exces te voorkomen.

Hier volgen enkele interessante opmerkingen van den heer Jacobsson omtrent de openmarkt-politiek in het algemeen. Wegens hun groote beteekenis laten wij ze hier *in extenso* volgen (4) :

Tijdens de laatste jaren, werd de aandacht in hooge mate getrokken op de verrichtingen der centrale banken op de open markt. Feitelijk zijn deze verrichtingen minder talrijk dan uit het lezen van gewone literatuur zou blijken. In de Vereenigde Staten, verlopen soms lange jaren vooraleer één enkele openmarkt-verrichting van belang wordt gedaan. Het is enkel sedert 1 April 1937, dat de Nederlandsche Bank gemachtigd werd openmarkt-verrichtingen te doen en dan nog in welbepaalde voorwaarden. In de practijk, is het van belang een onderscheid te maken tusschen de verschillende soorten openmarkt-verrichtingen. Verder dient den nadruk gelegd op het feit dat de keus van elk dezer typen afhankelijk is van de kenmerken der markten waar zij worden toegepast.

1. Tot openmarkt-verrichting kan worden overgegaan om een wijziging van den discontovoet doeltreffend te maken. Deze interventies kunnen nuttig zijn in deze landen waar een vrije markt bestaat, buiten de banken. Practisch zijn deze tusschenkomsten vrij zeldzaam.

In Engeland, waar de verrichtingen van de *Joint Stock Banks* in ruime mate afhankelijk zijn van hun kaspercentage, is de verruiming of de inkrumping van deze liquiditeitsbasis door middel van verrichtingen op de open markt, een der middelen tot beïnvloeden van de credietvoorwaarden; wanneer de goubeweging niet de gewenschte wijzigingen teweegbrengt, kan daartoe worden gekomen door aan- en verkoop van overheidsfondsen. Dergelijke interventies komen meestal voor in verband met de discontopolitiek, zooals dit o. m. in 1932 het geval was.

2. De monetaire overheden kunnen tot openmarkt-verrichtingen overgaan, om kapitaalbewegingen tus-

schen de nationale markt en de buitenlandsche te compenseeren. Te Londen worden dergelijke verrichtingen regelmatig door het Egalisatiefonds gedaan. Zij zijn bedoeld om de gevolgen der seizoensbewegingen van het kapitaal op korten termijn, op de interne credietstructuur, te nivelleren. Over 't algemeen heeft de Engelsche muntpolitiek tot doel het behoud van een vrij vaste kaspercentage. Om dit doel te bereiken, moet men noodzakelijkerwijze zijn toevlucht nemen tot openmarkt-verrichtingen. Dit geschiedt meestal automatisch. Zulke verrichtingen hebben slechts weinig te maken met een monetaire politiek van meer blijvenden aard. Op de overige markten, buiten de Londensche, worden de bewegingen van het kapitaal op korten termijn en de seizoenswijzigingen door de handelsbanken die hun buitenlandsche saldi verminderen of vermeerderen, nagegaan om het evenwicht te bewaren; zoo dit niet volstaat, kunnen de handelsbanken hun tegoed bij de centrale bank beleenen.

3. Openmarkt-verrichtingen kunnen bedoeld zijn om de inkomsten en de uitgaven van den Staat te nivelleren. Het is natuurlijk te wenschen dat door deze verrichtingen de Regeering de beschikbare kapitalen niet aan de markt onttrekt. De Regeering kan dan haar kasdienst voor een goed deel door de handelsbanken laten doen, zooals dit o. m. in de Vereenigde Staten het geval is. Zodoende blijven al de geïnde belastingen van niet onmiddellijk gebruik, bij de handelsbanken. Wanneer de Staatskas door een centrale bank wordt gehouden, dient er naar middelen uitgezien om de door de Schatkist opgehoopte bedragen opnieuw in het verkeer te brengen. Een middel daartoe is het inwerken op de vrije markt, zoo deze bestaat. Een ander middel is het storten van deze sommen in de Schatkist, onder vorm van deposito's bij de handelsbanken.

4. Openmarkt-verrichtingen kunnen ten slotte worden gedaan, niet alleen om een wijziging van den discontovoet doeltreffend te maken, maar ook om bij te dragen tot daling van den rentestand op langen termijn. In 1932, had de credietexpansie in Engeland, vooral steun aan de zakenwereld tot doel door verlagings van den huurprijs van het geld, al heeft men ook later van de daling der rentestanden op langen termijn gebruik gemaakt voor de beruchte conversie van de *War Loan*. In feite zijn openmarkt-verrichtingen, ter beïnvloeding van de rentestanden op langen termijn, eerder zeldzaam; de geschiedenis geeft slechts enkele voorbeelden ofschoon het zeker is dat over 't algemeen een wijziging van den korten rentestand invloed heeft op den rentestand op langen termijn.

Voor alle tusschenkomst op de open markt, is het van het grootste belang dat, binnen een vrij kort tijdsverloop, tot een omgekeerde verrichting kunne worden overgegaan. Een centrale bank koopt geen overheidsfondsen om de Regeering te financieren, maar om de credietvoorwaarden te beïnvloeden; indien de centrale bank zich in « bevroren » toestand bevindt, zullen de gevolgen van haar interventie minder groot zijn.

Alles samengenomen, zijn de aanbevelingen van de monetaire Commissie gematigd, en zijn blijkbaar het gevolg van een compromis. Aan de huidige *Currency Commission*, wier taak virtueel is beperkt tot het uitvoeren van biljetten, zou een nieuwe benaming moeten

(4) *Comparison of the specific technical means of action available to an « ordinary » central bank and the corresponding means at the disposal of the Currency Commission.* Appendix nr 17, Chap. VI, bl. 518-519.

worden gegeven, en uitbreiding van haar functies toegestaan.

Deze aanbeveling stuitte evenwel op de tegenkanting van zekere bankmiddens waar men oordeelt dat het huidig stelsel alle bevrediging schenkt en geducht wordt dat uit een toeneming, hoe beperkt ook, van de bevoegdheid der Commissie, verdere uitbreiding in de toekomst zou kunnen voortvloeien. Het idee berust nochtans op een fundamentele behoefte: het bankstelsel van Eire bevat een gevaarvol element: het faalt hem de mogelijkheid beroep te doen op uiteindelijke leener. In zake liquiditeit berust het stelsel uitsluitend op de Londensche markt (5).

Hoofdstuk V van het verslag waarin enkele sociale aspecten van het geld en het crediet worden behandeld, is doorspekt met interessante beschouwingen, want de Commissie is ervan overtuigd dat, met behulp van de munt, zeer diepgaande sociale wijzigingen kunnen worden doorgevoerd.

Hieronder enkele hoofdtrekken van deze uiteenzetting. De huidige economische politiek is vrijwel overal op ten minste twee doeleinden gericht: de verbetering van den toestand der zwaksten onder de leden van de maatschappij en de opsporingen van een grootere zekerheid in zake werkloosheidsrisico, ziekte en anderen tegenspoed. Hoe daartoe gekomen? Dienaangaande zijn de meeningen zeer uiteenlopend.

Een geld- en credietstelsel dat slecht werkt, kan ernstige gevolgen hebben. De ontwaarding van de munteenheid in verband met een zekere inflatorische prijsbeweging, is in strijd met de sociale rechtvaardigheid en kan verderfelijke inwerken. Zij vernielt de reële waarde van de gespaarde gelden, ontnemt aan een groot deel der bevolking de vruchten van haar vroegeren arbeid, vermindert de werkelijke loonen en brengt de winsten en het eigendom in de handen van de speculanten. Zij leidt de nationale energie op slechte banen, vermindert de productie en schaadt de algemeene welvaart.

Ook een stijging van de muntwaarde, gevolgd van daling der prijzen, kan schadelijke sociale gevolgen hebben. De prijsval verhoogt den werkelijken schuldenlast, stremt de economische bedrijvigheid, verscherpt de commerciële depressie, veroorzaakt een grootere werkloosheid. Ook onder economisch-, sociaal- en moreel opzicht, is dit niet wenschelijk.

Daaruit volgt dat de centrale banken met de fasen van den economischen cyclus rekening dienen te houden. Zij deden het reeds vóór den oorlog. Maar het is eerst in den jongsten tijd, dat meer aandacht werd geschonken aan de invloeden die de monetaire politiek op de nivelleering van conjonctuurschommelingen kan uitoefenen. De monetaire politiek wordt helaas gevoerd te midden van factoren van niet-monetairen aard, politieke en andere. Om slechts een voorbeeld te nemen, wordt meer en meer erkend dat, van monetaire

standpunt uit, gedeeltelijke beperking van overheidsuitgaven tijdens de boomperiode, ten zeerste gewenscht is; doch het komt voor dat, om politieke redenen, net op dit oogenblik de uitgaven toenemen, zonder dat rekening wordt gehouden met de schadelijke gevolgen die er uit kunnen voortvloeien. Door vervorming van de werkelijke waarde der contractuele verbintenissen, verijdelen de monetaire verwickelingen vaak de uitwerkselen van het zeer uitgebreid juridisch mechanisme ingevoerd door de maatschappij ter vrijwaring van de geldigheid der contracten.

Overdracht van rijkdom door muntontwaarding, van crediteuren naar debiteuren, beteekent niet dat de arme en de eenvoudige lieden ten koste der rijken worden bevoordeeld. Tegenwoordig zijn, in aanzienlijke mate, de groote geldopnemers groote ondernemingen die een deel van hun vast kapitaal door obligatieuitgifte financieren en gewoonlijk een deel van hun actief kapitaal, door tusschenkomst van de banken verkrijgen. Indien de waarde van de munt waarin de schulden zijn gesteld vermindert, zullen al de er uit voortvloeiende winsten aan de gewone aandeelhouders en aan de speculanten ten goede komen.

Anderdeels zijn doorgaans de spaargelden van de geringe lui belegd in bankdeposito's, verzekeringpolsissen of overheidsfondsen. Zoo de reële waarde van de munt daalt, bestaat voor deze spaarders geen enkel middel om het verlies in te halen.

Om tot een redelijke stabiliteit te komen en in de munteenheid en in het economisch leven in het algemeen, moet het credietstelsel goed werken. Bankfaillissementen dienen vermeden. Het publiek moet een zeer groot vertrouwen hebben om de liquiditeit en de solvabiliteit der credietinstellingen.

In zake arbeidsverschaffing, werd het gedacht geuit dat de Staat rechtstreeks van de monetaire overheid, crediet en geld zou moeten verkrijgen, waarmede ter opsorping van de werkloosheid, groote werken zouden worden uitgevoerd. Deze methode werd, in den loop der laatste jaren, in verschillende landen herhaaldelijk beproefd. Doch op de verhoogde bedrijvigheid die er uit voortspoot, volgde onmiddellijk een geleidelijke achteruitgang die een meer bestendige politiek van welvaart- en werkverschaffing tegenwerkte. De economische voorwaarden waren veel gezonder in de landen met natuurlijke niet door muntmanipulaties gestoorden toevloed van spaargelden naar de beleggingen. Zij die meenen dat de financieringmethodes gesteund op fiduciaire emissie, het productievolume verhoogden, verliezen uit het oog dat de zich sedert het begin van de XIXe eeuw voordoende verhooging van productie en consumptie, uitsluitend het gevolg was van een meer actieven ruil van goederen en een grootere efficiency in de voortbrenging. De inflationistische verruiming van de muntcirculatie veroorzaakt een bestendige verhooging der prijzen en een reële vermindering der productie, terwijl ze de marginale ondernemingen laat voortbestaan.

(5) J.-P. COLBERT, « The structure of Irish Banking », *The Banker*, September 1938, nr 152, bl. 221.

Het is niet moeilijk om begrijpen hoezeer de munthervormingsplannen voor sommigen aantrekkelijk zijn als gemakkelijk middel ter overwinning van de moeilijkheden. In plaats van de netelige vraagstukken over sociale wetgeving en publieke inkomsten ter dekking van de kosten der nieuw ingerichte diensten, op te lossen te hebben, is de overheid geneigd haar toevlucht te nemen tot nieuw crediet en papier. De oplossing der sociale problemen is niet zoo eenvoudig. Op die manier de uitgaven voor de nieuw ingerichte diensten dekken, is gevaarlijk, want de productie waarop de werkelijke welvaart rust, kan niet uitsluitend door de verregaande uitgifte van de monetaire koopkracht worden bevorderd.

Ten slotte critiqueert de Commissie sommige haar voorgelegde monetaire plannen die een controle van prijzen en betalingen zouden noodzakelijk maken om te beletten dat muntmanipulaties gevolgen hebben die

meestal nadeelig zijn voor de economie. Prijscontrole is geen gemakkelijk iets. Om effectief te zijn, eischt ze voortdurende nasporingen over productiekosten, grondstoffenprijzen en loonen. Het is sterk te vreezen dat door dergelijke maatregelen, de lenigheid van den handel worde aangetast en de dynamische kracht van de nationale economie verzwakt. Men moet er zich rekenschap van geven dat zoo een reeks dergelijke maatregelen wordt getroffen, de voorstellen tot creditexpansie die, op het eerste gezicht, vrij eenvoudig schijnen, naderhand als zeer ingewikkeld kunnen voorkomen en van overheidswege aanleiding zijn tot tal van interventies. De hoop op een gemakkelijke uitbreiding der productie en een verhooging van den levensstandaard, zou niet zoo zeker schijnen, als men aan al de hinderpalen ging denken die een extensieve bureaucratische controle met zich zou brengen.

NEDERLAND

Het goudembargo opgeheven.

De gouduitvoer is in Nederland, in verband met de monetaire politiek, steeds een veelbesproken kwestie geweest. Het is dan ook niet onbelangrijk te herinneren, dat de Nederlandsche Bank nimmer wettelijk verplicht is geweest goud voor uitvoer beschikbaar te stellen. Nochtans heeft zij het steeds als haar plicht beschouwd de goudpariteit van de munt te handhaven. Wanneer de wisselkoers het gouduitvoerpunt bereikte, kwam de Bank steeds op de markt tusschen, hetzij door afgifte van buitenlandsche deviezen, hetzij door zelf goud te verkoopen.

Tot aan het uitbreken van den wereldoorlog, kon zij deze taak met succes vervullen. In 1903, bij de verlenging van haar octrooi en op aandrang van Regeering en Staten-Generaal, ging de Nederlandsche Bank de uitdrukkelijke verbintenis aan, dat zij, zoolang ze daartoe bij machte zou zijn, de muntpariteit op fl. 1.653,44 per kg. fijn goud zou handhaven. Deze verklaring luidt :

« De directie der Nederlandsche Bank verbindt zich tegenover de Regeering tot handhaving en voortzetting van de tot dusver door haar gevoerde goudpolitiek, door bij stijging van de wisselkoersen op het buitenland boven de pariteit der goudwaarde, haren goudvoorraad zoolang zij daartoe bij machte zal zijn, voor uitvoer beschikbaar te blijven stellen op den voet van fl. 1.653,44 per kilogram fijn voor baren en tot hiermede overeenkomstige prijzen voor gouden muntspieciën. »

De oorlogsverklaring bracht talrijke onvoorziene moeilijkheden mede, voornamelijk uit hoofde van massale kapitaalopvragingen. De goudvoorraad van

het land hierdoor bedreigd zijnde, werd geoordeeld dat de verdediging van dezen laatste van grooter belang was dan het handhaven van een zekere muntpariteit. De Nederlandsche Bank achtte zich dan ook niet meer gebonden door haar verklaring van 1903. De uitdrukking « zoolang zij daartoe bij machte zal zijn » werd geïnterpreteerd als zijnde synoniem van « voor zoover de omstandigheden het toelaten ».

Het besluit van 8 Augustus 1914 bevestigde deze zienswijze en bepaalde in zijn eenig artikel dat uitvoer van gouden munt en muntmateriaal werd verboden vanaf den dag der afkondiging van dit besluit totdat daaromtrent nader zou worden beslist. Uitzonderingen waren nochtans voorzien voor de betalingen die door de Regeering zouden moeten worden gedaan voor den aankoop van levensmiddelen en andere levensbenodigdheden.

Dit besluit bleef tot 1925 van kracht. Op 29 April van dit jaar kwamen, in gemeenschappelijk overleg, Nederland, Nederlandsch-Indië, Groot-Brittannië, Australië en Nieuw-Zeeland, tot den gouden standaard terug. Van toen af was de Nederlandsche Bank opnieuw door haar verklaring van 1903 gebonden, onder voorbehoud nochtans dat het goud alleen vrij zou worden uitgevoerd naar de landen die den gouden standaard voeren, te weten de bovengenoemde landen en de Vereenigde Staten. Het Circulatie-Instituut hield zich dan ook een recht van controle op de verzendingen voor.

Het voorbeeld van Frankrijk en Zwitserland volgend, ging Nederland tot een heraanpassing van zijn munt over. Te dezer gelegenheid werd, bij besluit van 26 September, de gouduitvoer verboden, en bij de wet van 30 September 1936 bekrachtigd.

Het is dit besluit van 26 September 1936, dat thans werd ingetrokken bij besluit van 7 Augustus 1938. Dit laatste luidt als volgt :

« Overwegende, dat het algemeen belang de handhaving van het uitvoerverbod van gouden munt en goudmuntmateriaal, uitgevaardigd bij ons besluit van 26 September 1936, waaraan wettelijke grondslag is verleend bij de wet van 30 September 1936, niet langer vordert,

» hebben goedgevonden en verstaan te bepalen :

» Ons besluit van 26 September 1936, houdende verbod van uitvoer van gouden munt en goudmuntmateriaal, waaraan kracht van wet is verleend bij de wet van 30 September 1936, wordt ingetrokken.

» Dit besluit treedt in werking met ingang van 7 Augustus 1938. »

Dit besluit bekrachtigt enkel een feitelijken toestand; de gouduitvoer was practisch sedert meer dan één jaar toegelaten. Inderdaad, op 17 Juni 1937 had de Minister van Financiën aan de Nederlandsche Bank toelating verleend tot goudafgifte voor uitvoer. Voor elke verzending moest nochtans een afzonderlijke aanvraag tot het Circulatie-Instituut worden gericht, met vermelding der uit te voeren hoeveelheden alsmede opgave van den naam van den bestemming.

De intrekking van het gouduitvoerverbod brengt geenszins zonder meer herstel van den gouden standaard mede. Inderdaad, is bij artikel 5 van de wet van 30 September 1936 uitdrukkelijk bepaald, dat de

verplichting van de Nederlandsche Bank tot betaling van haar biljetten is opgeschort totdat daarentrent nader bij de wet zal zijn beslist. Deze opschorting blijft gehandhaafd. Bovendien doet de intrekking van het verbod tot afgifte van goud voor uitvoer tegen vaste prijzen, wanneer de wisselkoersen daartoe aanleiding geven — welke verplichting essentieel is voor het bestaan van den gouden standaard — den gouden standaard niet automatisch herleven (1).

De huidige toestand kan als volgt worden samengevat. De Nederlandsche munt is een zwevende munt; de gulden vertegenwoordigt geen wettelijke of door overeenkomst bepaalde goudwaarde, zijn waarde wordt bepaald op de internationale wisselmarkten. De gouduitvoer is vrij, maar de bank is niet verplicht goud af te leveren tegen vasten prijs op vertoon der biljetten. Een Egalisatiefonds zorgt ervoor dat de valutaschommelingen binnen zekere perken blijven.

Laten wij hieraan toevoegen, dat in het wetsontwerp dat begin Augustus werd neergelegd, nieuwe voorzieningen in het vooruitzicht worden gesteld, opdat in de toekomst besluiten tot wijziging van het gouduitvoerregime kunnen worden genomen zonder voorafgaande machtiging door de Wetgevende Kamers.

(1) Memorie van toelichting tot het ontwerp van wet tot wijziging van de wet van 30 September 1936 houdende verbod van uitvoer van gouden munt en goudmuntmateriaal.

INDUSTRIEËLE EN HANDELSBERICHTEN.

INHOUD : België : Groot- en kleinhandelsprijzen in Augustus 1938. — Buitenlandsche handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie tijdens het eerste halfjaar van 1938. — Voorloopig handelsakkoord tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Chili. Vereenigde Staten van Amerika : Toestand van handel en nijverheid in de Vereenigde Staten.

BELGIË

Groot- en kleinhandelsprijzen in Augustus 1938.

Van de eene maand tot de andere is het indexcijfer van de groothandelsprijzen met 3 punten gedaald en is dus, sedert Mei, practisch onveranderd gebleven.

Het indexcijfer van de prijzen der voedingsproducten vertoont een verdere daling met 6 punten en staat thans 16,8 pCt. punten beneden het in September 1937 bereikte maximum.

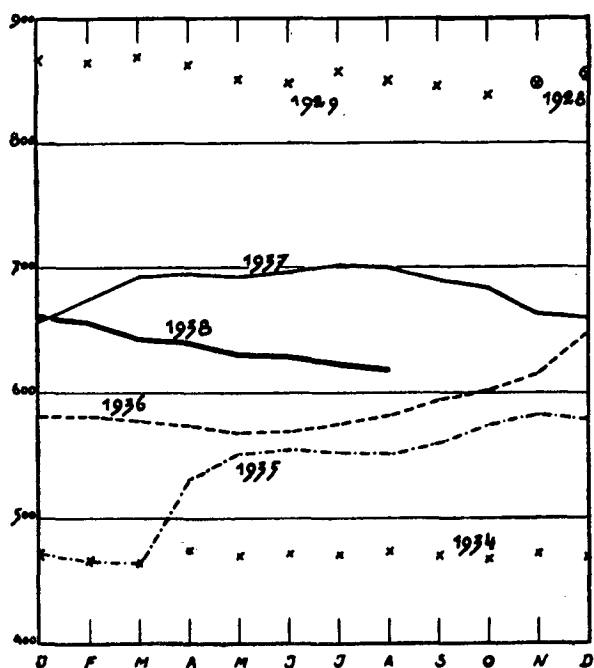
Na van Juni tot Juli te zijn gestegen van 674 tot 684, is het indexcijfer der prijzen voor metaalproducten opnieuw tot 671 gedaald, d.i. een verminde-

ring van 17,8 pCt. ten opzichte van het in Augustus 1937 bereikte maximum.

Het algemeen prijsindexcijfer voor textielproducten blijft onveranderd, daar de hausse van het vlas werd gecompenseerd door een baisse van de katoen.

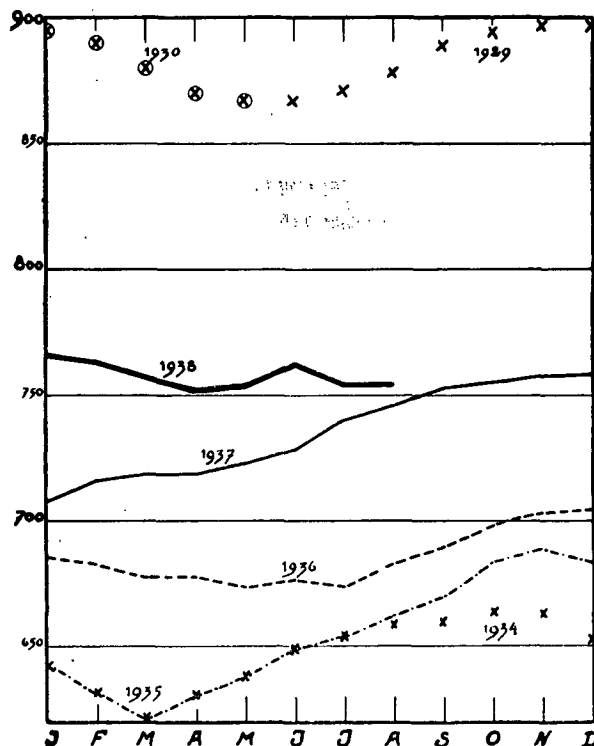
In het geheel valt geen belangrijke verandering aan te stippen in de prijzen der volgende producten : brandstoffen, teer en derivaten, petroleum en derivaten, ceramische producten, scheikundige en glasproducten, vetstoffen, bouwmaterialen, huiden en leder. De prijs van het papier onderging, daarentegen, een nieuwe belangrijke daling.

Indexcijfers der groothandelsprijzen.

x : Door de indexcijfers bereikte maxima- en minimapunten.

Indexcijfers der kleinhandelsprijzen.

x : Door de indexcijfers bereikte maxima- en minimapunten.

Het indexcijfer der kleinhandelsprijzen per 15 Augustus, is onveranderd gebleven (755). Dertien producten zijn in prijs gedaald en 23 gestegen. Behoudens enkele rubrieken, als bij voorbeeld aardappelen, zijn de schommelingen naar verhouding onbelangrijk.

Het indexcijfer van de kosten van levensonderhoud (3^e categorie) staat ongeveer op hetzelfde peil als in Juli (201,7, thans : 202). De coëfficiënt van de maand Augustus wijst op een lichte stijging van den prijs voor brandstoffen en verlichting. Vergeliken met het vorige jaar, op overeenkomstig tijdstip, zijn de kosten voor voeding, woning en verlichting met 0,8 pCt. gestegen en deze voor kleding met 2,6 pCt.

Zooals uit de bijgaande dispariteitsindexcijfers blijkt, hebben de Belgische prijzen vrijwel hetzelfde verloop als de Engelsche.

Voor de groothandelsprijzen staat het dispariteits-indexcijfer, voor Juli en Augustus, ongeveer op het peil van het vorige jaar op hetzelfde tijdstip. De vergelijking van de kosten van levensonderhoud in beide landen is, daarentegen, wat minder gunstig. Daarin komt namelijk, in scherpere mate, de ontwaarding van het pond sterling tot uiting, welke ontwaarding van het eene jaar tot het andere 2,25 pCt. bedroeg.

Buitenlandsche handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie tijdens het eerste halfjaar van 1938.

Het jaar 1937, dat, in zijn geheel, gunstig mag worden genoemd voor het verloop van onzen buitenlandschen handel, kende niettemin een duidelijk afgeteekenden conjunctuurterugslag. Na een snelle stijging van den uitvoer in de eerste helft van het jaar, trad in Juli en Augustus een vertraging in, die op het eind van het jaar voor een sterke daling plaats maakte. De uitvoer, daarentegen, was niet zoo scherp achteruitgegaan, zoodat het deficit van de handelsbalans dat, volgens de uitkomsten der eerste maanden van het jaar, beloofde lager te zijn dan datgene voor de overeenkomstige periode van het voorgaande jaar, tenslotte even groot was als in 1936.

In het overzicht van den economischen toestand van België in 1937, werd, in het hoofdstuk over den buitenlandschen handel, gewezen op de groote gevoeligheid van den Belgischen handel aan den conjuncturomkeer die in den loop van dit jaar het verloop der wereldeconomie had gekenmerkt. Terwijl het gezamenlijk verloop van den wereldhandel, in het laatste kwartaal van 1937, topcijfers bereikte, vertoonde de Belgische handel op dit oogenblik reeds een vrij

gevoeligen achteruitgang. Sedert het begin van het loopend jaar, is de wereldhandel eveneens aanzienlijk achteruitgegaan, zooals blijkt uit de hiernavolgende gegevens gepubliceerd door het Statistisch Bulletin van den Volkenbond.

Indexcijfers van den loop van den wereldhandel (1).

Basis : 1929 = 100.

	Goudwaarde	Prijs (tot goud-basis herleid)	Quantums
1937 1 ^e kwartaal	42,7	46,5	91,8
2 ^e kwartaal	47,5	48,0	99,0
3 ^e kwartaal	46,6	48,5	96,1
4 ^e kwartaal	48,1	48,0	100,2
1938 1 ^e kwartaal	41,9	47,5	88,2
2 ^e kwartaal	39,2	46,0	85,0

(1) Beweging berekend op den buitenlandschen handel van 75 landen tot in Maart 1937, van 76 landen sedert April 1937 tengevolge van de scheiding van Indië en Burma.

In het eerste halfjaar van 1938, zou, in goudwaarde, de wereldhandel met 10,2 pCt. zijn terugge-loopen t. o. v. het eerste halfjaar van 1937 en met 14,4 pCt. t. o. v. het tweede semester van hetzelfde jaar. In waarde, zou de achteruitgang respectievelijk 10,8 en 13,4 pCt. bedragen voor dezelfde referentieperiode. Zoo men het tweede kwartaal van 1938 met het tweede trimester van 1937 vergelijkt, wijzen de indexcijfers van het Statistisch Bulletin van den Volkenbond op een vermindering van 17,5 pCt. in goudwaarde en 14,2 pCt. in omvang.

In het algemeen, was de wereldhandel op het eind van het tweede halfjaar van 1938, zoo naar waarde als naar hoeveelheid, op ongeveer het peil van het eind van het derde kwartaal van 1936 teruggekomen. Deze achteruitgang is ongetwijfeld aanzienlijk, maar de cijfers zijn niettemin nog belangrijk hooger dan de minimacijfers van 1934.

Dit ongunstig verloop van de internationale ruilwisselingen kwam tot uiting in de uitslagen van onzen buitenlandschen handel in den loop van het eerste halfjaar van 1938. Onze uitvoer, thans groot 10 miljoen 645.000 frank, vertoont een vermindering van 2.170 miljoen t. o. v. het eerste halfjaar van 1937 en van 2.098 miljoen frank t. o. v. het tweede semester van hetzelfde jaar. De invoer is, anderdeels, met 2.136 miljoen frank achteruitgegaan t. o. v. het eerste halfjaar van 1937 en met 1.808 miljoen frank t. o. v. het tweede halfjaar van 1937. Daar de respectievelijke waarde van in- en uitvoer van het eerste semester van 1937 tot het eerste van 1938, met ongeveer een zelfde bedrag is verminderd, vertoont het deficit van de handelsbalans slechts een lichten achteruitgang, zonder veel beteekenis. Zoo men in acht neemt dat, in dit opzicht, de uitkomsten van het eerste halfjaar van 1937, buitengewoon gunstig waren, boezemt de toestand van onze handelsbalans, in het eerste semester 1938, geen onrust in, ofschoon hij steeds onze aandacht moet gaande houden.

**Invoer en uitvoer van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie gedurende de eerste zes maanden
van de jaren 1937 en 1938
(in millioenen franken).**

AFDEELINGEN	INVOER				UITVOER			
	1937	1938	+ of - voor 1938	Verminder. of vermeerd. in %	1937	1938	+ of - voor 1938	Verminder. of vermeerd. in %
I. Levende dieren en dierlijke producten..								
II. Producten van het plantenrijk.....	2.223	1.472	- 751	- 33,8	1.359	920	- 439	- 32,3
III. Minerale producten.....	3.496	2.935	- 561	- 16,1	1.112	946	- 166	- 15,0
IV. Producten der voedingsnijverheid, dranken, enz.	2.656	2.428	- 228	- 8,6	1.339	1.319	- 20	- 1,5
V. Scheikundige en artseneijkundige producten, enz.	556	585	+ 29	+ 5,3	213	225	+ 12	+ 5,6
VI. Allerlei bewerkt was; zeep, enz.	462	422	- 39	- 8,6	764	733	- 32	- 4,2
VII. Leder en pelerijen, enz.	13	10	- 4	- 26,8	8	5	- 3	- 34,6
VIII. Producten der weefnijverheid.....	123	84	- 40	- 32,2	224	204	- 20	- 8,8
IX. Kleedingstukken, linnengoed, enz.	445	356	- 88	- 19,9	1.400	1.089	- 310	- 22,2
X. Hout en fabrikaten van hout, enz.	110	96	- 14	- 13,1	126	95	- 31	- 24,6
XI. Caoutchouc en werken van caoutchouc.	408	392	- 16	- 4,0	84	73	- 11	- 13,5
XII. Papier en zijn toepassingen.....	52	39	- 13	- 25,6	67	71	+ 4	+ 6,2
XIII. Werken van steen, enz.	331	307	- 24	- 7,3	201	186	- 16	- 7,8
XIV. Glas en glaswerk.....	165	136	- 29	- 17,5	842	510	- 332	- 39,4
XV. Metalen en werken van metalen.....	31	27	- 3	- 10,9	330	244	- 86	- 26,1
XVI. Machines, mechanische werktuigen, enz.	1.562	1.210	- 352	- 22,5	3.793	2.811	- 982	- 25,9
XVII. Voertuigen andere dan voor spoorwegen.	653	648	- 4	- 0,7	486	633	+ 146	+ 30,0
XVIII. Horlogemakerswerk, werktuigen en toestellen elders niet genoemd.....	491	485	- 5	- 1,1	233	226	- 7	- 3,0
XIX. Muziekinstrumenten.....	60	64	+ 4	+ 6,5	5	4	- 1	- 8,9
XX. Wapens.....	8	10	+ 2	+ 26,5	1	1	-	+ 44,0
XXI. Allerlei samenstellingen.....	8	10	+ 2	+ 22,4	57	127	+ 70	+ 122,3
	142	141	- 1	- 0,5	167	221	+ 53	+ 31,9
TOTAAL...	13.996	11.859	-2.136	- 15,3	12.815	10.645	-2.170	- 16,9

**Deficit van de handelsbalans
tijdens het eerste halfjaar
van elk jaar van 1929 tot 1938
(in millioenen franken).**

1929	1.367	1934	123
1930	3.146	1935	430
1931	618	1936	1.111
1932	563	1937	1.181
1933	481	1938	1.215

Om reden van de seizoensinvloeden die op de ruilwisselingen van sommige producten inwerken, eischt de studie van onzen buitenlandschen handel dat de vergelijkingen worden gemaakt op grond van dezelfde referentieperiode. Ook zullen in onderstaande beschouwingen, de uitkomsten van het eerste semester 1938 steeds met deze van het eerste halfjaar 1937 worden vergeleken.

Van het eene jaar tot het andere is de uitvoerwaarde met 16,9 pCt. gedaald. Zooals blijkt uit de hiernavolgende tabel waarin de beweging van den uitvoer per groep koopwaren wordt samengevat, is deze achteruitgang verschillend al naar den aard der producten. Voor levende dieren en dierlijke producten bedraagt hij 32,3 pCt., voor textielproducten, klederen en linnen respectievelijk 22,2 pCt. en 24,6 pCt., voor werken van steen 39,4 pCt., voor glaswerk 26,1 pCt. en 25,9 pCt. voor metalen, en fabrikaten van metaal. Als eenige groepen van een zekere beteekenis, die vooruit zijn gegaan, kunnen wij citeeren: de voortbrengselen der voedingsindustrie (5,6 pCt.), de machines en mechanische werktuigen (30 pCt.) en tenslotte wapens (122,3 pCt.).

Wat den invoer betreft, zijn waarde is van het eene jaar tot het andere met 15,3 pCt. gestegen. De achteruitgang is vooral groot voor de volgende groepen: levende dieren en producten uit het dierenrijk (33,8 pCt.), leder en pelerijen (32,2 pCt.), voortbrengselen van de textielnijverheid (19,9 pCt.), metalen, en fabrikaten van metaal (22,5 pCt.). De waarde der ingevoerde voedingswaren is met 5,3 pCt. toegenomen.

Een vergelijkend onderzoek van de verschillende soorten uitgevoerde goederen wijst uit, dat, van het eene jaar tot het andere, onze uitvoerhandel van paarden, slechts een geringen achteruitgang, in waarde, vertoont: 33 miljoen frank in het eerste semester van 1937 tegen 30 miljoen frank in het eerste halfjaar van 1938. Onze uitvoer van gevogelte is beter geworden. Het mond- en klauwzeer had een aanmerkelijke vermindering van den uitvoer en een belangrijke toename van den invoer voor gevolg. Eveneens valt een verhooging van den kaasinvoer aan te stippen en een vermindering van den eierenuitvoer. De vischhandel vertoont, zoo bij in- als bij uitvoer, geen noemenswaardige veranderingen.

De handel in de voornaamste invoergraangewassen, als tarwe, gerst en maïs, gaat zichtbaar achteruit. Invoer van haver en rogge — deze laatste vooral — neemt toe. Onze uitvoerhandel van mout bedraagt thans 88 miljoen frank, of minder dan het tiende deel van het eerste halfjaar van 1937, terwijl de invoer van dit product is toegenomen.

Inzake verse groenten, is de uitvoer toegenomen, zoo naar waarde als naar hoeveelheid. De defi-

citaire aardappelooft had een belangrijke verhoging van den invoer voor gevolg. De uitvoer is thans totaal onbelangrijk. Onze uitvoer van drooge groenten neemt toe, terwijl de invoer afneemt. In den fruithandel valt een omgekeerde tendenz waar te nemen.

Wegens de daling der prijzen, gaat de hoeveelheid meer ingevoerde koffie en cacao niet gepaard met een verhoging der invoerwaarde. De handel in ruwe en geraffineerde suiker is in vooruitgang zoo bij uit- als bij invoer. Hetzelfde kan worden gezegd van de planteniën. Ongewijzigd blijft de invoerhandel van wijnen, bieren en likeuren, terwijl de uitvoerhandel van deze producten vrijwel verdubbelt.

De handel in ruwe of enkel toebereide stoffen vertoont een achteruitgang van circa 1.778 miljoen frank bij den invoer, of 21,8 pCt. en van 1.057 miljoen frank bij den uitvoer of 18,4 pCt. Onze uitvoer van meststoffen, met inbegrip van de scheikundige, neemt af in hoeveelheid, doch houdt stand in waarde; daarentegen neemt onze invoer toe.

De invoer van ijzer-, lood-, zink- en mangaanerts gaat achteruit; deze van koper-, tin- en andere ertsen, daarentegen, neemt toe. Daarvan zijn de uitvoercijfers van Luxemburgsch ijzererts hooger dan in de eerste helft van 1937, zoo naar waarde als naar hoeveelheid. De invoer van ruw koper, verhoogd in hoeveelheid, is ronduit lager in waarde. Hetzelfde geldt voor den uitvoer. Bij den uitvoer van andere metalen, als tin, lood en zink, is eveneens prijsdaling aan te stippen voor de periode gelegen tusschen het eerste semester van 1937 en het eerste semester van 1938; daling betrekkelijk grooter bij de waarden dan bij de uitgevoerde hoeveelheden.

De invoerhandel in steenkolen, cokes en briketten is achteruitgegaan, de uitvoer onderging vrijwel geen verandering. De verzendingen van ruwe steenkool zijn verminderd; deze van cokes en briketten, zijn daarentegen, toegenomen. De uitvoerwaarde van kalk en cement is slechts weinig achteruitgegaan. De invoer van minerale oliën en hun derivaten is gestegen, terwijl de uitvoer verminderde.

De uitvoer van edelgesteenten en halfedelgesteenten, die in de eerste helft van 1937 bijna een milliard frank beliep, is in den loop van het eerste halfjaar van 1938, op 574 miljoen frank gevallen.

In zake ruwe textielgoederen, gaat het verschil van het eene halfjaar tot het andere, zoo in waarde als in hoeveelheid, soms tot 30 à 50 pCt. Hennep- en vlasinvoer houden stand.

Voor de eerste zes maanden van het jaar, bedraagt de invoer van *gefabriceerde producten* 2.908 miljoen frank, of een vermindering van 8 pCt. t. o. v. de eerste helft van 1937. De uitvoerhandel, thans op het cijfer van 5.217 miljoen frank, is, vergeleken met dezelfde referentieperiode, met 14,4 pCt. achteruitgegaan.

Voor de scheikundige producten blijft de uitvoer nagenoeg onveranderd, terwijl de invoer vermindert.

De handel in leder en bereide huiden vertoont een zelfde tendenz. Bij verminderden invoer, is de uitvoer van leeren schoeisel gestegen. Zoo bij den invoer als bij den uitvoer, is de handel in lederen handschoenen geslonken.

Over 't algemeen valt een achteruitgang van textielgarens te noteeren, behalve voor garens van hennep, vlas, Chineesch gras, en andere vezels. Hetzelfde kan worden gezegd voor den uitvoer van wollen katoengarens; de uitvoer van zijdegarens is, daarentegen gestegen, terwijl deze van jutegarens vrijwel op hetzelfde peil blijft.

Terwijl de invoer van weefsels over 't algemeen daalt, evenals de uitvoer van weefsels van katoen en jute, duiden onze handel in wollen en zijden weefsels, evenals onze uitvoer van breiwaren en borduurwerk op stijging. Onze uitvoer van confectiegoederen blijft op peil, behalve deze van manskleederen, die er aanmerkelijk op achteruitgaat.

De invoer van fabrikaten van rubber is verminderd, terwijl hun uitvoer is toegenomen.

De handel in meubelen en fabrikaten van hout is teruggelopen, zoo bij den invoer als bij den uitvoer.

In- en uitvoer van metaalproducten.

GOEDEREN	INVOER IN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCHE UNIE				UITVOER VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCHE UNIE			
	Hoeveelheid		Waarde		Hoeveelheid		Waarde	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
	M. C.	M. C.	Duiz. fr.	Duiz. fr.	M. C.	M. C.	Duiz. fr.	Duiz. fr.
IJzer- en staal, enkel geslagen, getrokken of geplet	415.794	293.660	128.816	112.437	16.633.384	9.135.127	1.710.214	1.114.006
Andere ijzeren of stalen werken	104.417	159.851	122.265	118.229	1.575.326	1.107.838	386.235	337.946
Werken :								
Van aluminium	5.725	4.072	15.903	12.039	6.989	4.253	11.493	8.430
Van koper	24.513	23.318	39.221	31.846	76.146	72.570	79.356	72.101
Van tin	1.300	846	2.606	1.540	1.750	1.125	2.659	1.952
Van nikkel	1.885	1.750	5.563	4.894	14.808	13.173	31.456	33.811
Van lood	673	570	805	576	39.742	37.288	16.241	11.358
Van zink	1.117	3.378	1.914	2.473	272.075	197.628	86.585	59.108

Zoowel in zake gewoon glas als voor spiegel- en tafelglas, is de uitvoer belangrijk verminderd. De handel in diverse glaswaren is daarentegen vermeerderd, zelfs naar de hoeveelheid.

Met uitzondering van gleiswerk en porselein, gaat de uitvoerhandel van vuurvaste producten achteruit. Dit geldt eveneens voor werken van marmer, gips, cement en steen.

In- en uitvoer van machines en werktuigen.

GOEDEREN	INVOER IN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCH E ECONOMISCHE UNIE				UITVOER VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSCH E ECONOMISCHE UNIE			
	Hoeveelheid		Waarde		Hoeveelheid		Waarde	
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
	M. C.	M. C.	Duiz. fr.	Duiz. fr.	M. C.	M. C.	Duiz. fr.	Duiz. fr.
Locomobielen	3.242	3.772	4.509	5.469	497	451	426	476
Electrische machines en toestellen	41.143	41.682	180.110	180.082	108.551	122.894	177.158	235.807
Bewegmachines, andere dan locomotieven, locomobielen en electrische werktuigen	20.418	25.321	47.673	47.135	30.519	27.124	17.374	22.215
Werktuigmachines	12.385	14.922	23.283	32.426	25.624	18.886	24.429	27.093
Machines om stoffen, linten, enz., te weven, te bereiden, te bleeken, te drukken, te verven; machines om te kaarden, te kammen, te hekelen, te spinnen; borduurgetouwen en andere machines voor de weefnijverheid.	38.773	17.508	45.227	24.815	11.339	16.624	17.862	22.314
Naai-, borduur-, en breimachines, met hand of voet gedreven	8.651	10.919	21.391	24.172	178	110	726	693
Machines voor suikerfabrieken en raffinaderijen, voor stokerijen, azijnfabrieken, brouwerijen en moutfabrieken	2.270	1.995	6.848	6.677	914	1.124	1.585	1.884
Landbouwmachines	33.868	33.511	27.048	29.637	13.889	10.495	10.925	10.588
Andere machines en mechanieken en losse stukken	135.772	140.394	292.531	293.034	269.227	314.847	156.949	227.362
Gereedschap	11.979	10.659	20.308	20.772	11.623	11.835	7.229	8.645

Lijst der voornaamste landen met dewelke de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie handel dreef (eerste zes maanden 1937 en 1938) (1.000.000 frank).

LAND VAN HERKOMST EN VAN BESTEMMING	UITVOER			INVOER		
	Eerste 6 maanden 1937	Eerste 6 maanden 1938	Vermee- dering of vermindering (%)	Eerste 6 maanden 1937	Eerste 6 maanden 1938	Vermee- dering of vermindering (%)
Belgisch-Kongo	153	220	+ 43,8	1.078	961	- 10,9
Europeesche landen :						
Frankrijk	2.461	1.782	- 27,6	1.666	1.589	- 4,6
Groot-Brittannië	1.577	1.534	- 2,7	1.274	921	- 27,7
Nederland	1.450	1.208	- 16,7	1.097	1.003	- 8,6
Duitschland	1.351	1.351	-	1.527	1.337	- 12,4
Italië	148	124	- 16,2	105	102	- 2,9
Zwitserland	317	278	- 12,3	150	146	- 2,7
Zweden	323	228	- 29,4	218	250	+ 14,7
Spanje	138	127	- 8,0	73	49	- 32,9
U. S. S. R.	161	252	+ 56,5	221	277	+ 25,3
Noorwegen	172	118	- 31,4	181	95	- 47,5
Polen-Dantzig	138	144	+ 4,3	215	127	- 40,9
Finland	132	85	- 35,6	128	113	- 11,7
Tjecho-Slowakije (Republiek)	78	99	+ 26,9	122	141	+ 15,6
Portugal	107	100	- 6,5	47	41	- 12,8
TOTALEN	8.553	7.430	- 13,1	7.024	6.191	- 11,9
Overzeesche landen :						
Vereenigde Staten	1.050	582	- 44,6	1.139	1.482	+ 30,1
Argentinië	445	346	- 22,2	1.132	508	- 55,2
Britsch-Indië	241	145	- 39,8	590	355	- 39,8
Egypte	132	114	- 13,6	70	39	- 44,3
China	218	115	- 47,2	32	16	- 50,0
Zuid-Afrikaansche Unie	191	168	- 12,0	150	107	- 28,7
Brazilië	143	124	- 13,3	162	157	- 3,1
Canada	119	88	- 26,0	213	145	- 31,9
Japan	182	86	- 52,7	69	59	- 14,5
Australië	46	61	+ 32,6	668	353	- 47,2
Nederlandsch Oost-Indië	118	88	- 25,4	77	76	- 1,3
TOTALEN	2.885	1.917	- 33,6	4.302	3.297	- 23,4
Totalen voor de opgegeven landen	11.591	9.567	- 17,5	12.404	10.449	- 15,8
Algemeene totalen van den bijzonderen handel	12.815	10.645	- 16,9	13.996	11.859	- 15,3

Voornaamste landen van herkomst en van bestemming waarmede de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie bijzonderen handel drijft.

Waarde (1.000.000 fr.).

LAND	JAAR	CATEGORIEËN VAN KOOPWAREN															Algemeene totalen voor de 21 secties
		<i>Sectie I</i> Levende dieren en dierlijke producten	<i>Sectie II</i> Producten van het plantenrijk	<i>Sectie III</i> Delfstoffen	<i>Sectie IV</i> Voedingsproducten, dranken, tabak	<i>Sectie V</i> Scheikundige en artseneijproducten	<i>Sectie VI</i> Leder en peltelij en a. werk in die stof.	<i>Sectie VIII</i> Producten der weefnijverheid	<i>Sectie IX</i> Kleederen, linw. en gem. kleedingst.	<i>Sectie X</i> Hout en houtwerken, kurk	<i>Sectie XII</i> Papier en toepassingen	<i>Sectie XIII</i> Werken in steen enz.	<i>Sectie XIV</i> Glas en glaswaren	<i>Sectie XV</i> Metalen en metaalwaren	<i>Sectie XVI</i> Machines, mechanische werktuigen, enz.	<i>Sectie XVII</i> Voertuigen (andere dan voor spoorwegen)	

INVOER.

Frankrijk	1 ^{ste} halfj. 1937	377	119	266	107	173	36	146	8	33	58	11	5	152	81	46	1.666
	1 ^{ste} halfj. 1938	276	90	295	101	182	32	150	10	66	64	9	5	142	76	42	1.589
Nederland	1 ^{ste} halfj. 1937	148	297	297	56	35	13	28	2	10	23	11	3	111	49	7	1.097
	1 ^{ste} halfj. 1938	142	344	243	58	28	8	19	2	13	26	10	2	48	42	9	1.003
Groot-Brittannië	1 ^{ste} halfj. 1937	273	43	450	21	26	29	130	15	3	21	9	1	105	79	34	1.274
	1 ^{ste} halfj. 1938	209	28	263	23	21	19	83	11	3	14	7	1	80	81	49	921
Duitschland	1 ^{ste} halfj. 1937	12	24	436	11	118	31	53	43	12	68	73	11	201	265	79	1.527
	1 ^{ste} halfj. 1938	6	22	413	10	111	14	40	33	10	54	49	10	149	256	77	1.337
Vereenigde-Staten ...	1 ^{ste} halfj. 1937	12	207	226	106	35	8	6	8	45	14	2	—	54	84	312	1.139
	1 ^{ste} halfj. 1938	13	590	260	97	26	5	4	8	44	16	2	—	34	78	289	1.482
Belgisch-Kongo	1 ^{ste} halfj. 1937	11	206	151	10	—	—	—	—	10	—	—	—	689	—	—	1.078
	1 ^{ste} halfj. 1938	8	222	183	10	—	—	—	—	10	—	—	—	528	—	—	961

UITVOER.

Frankrijk	1 ^{ste} halfj. 1937	496	237	571	49	110	39	118	37	14	55	83	18	448	75	70	2.461
	1 ^{ste} halfj. 1938	205	255	558	32	98	16	53	7	6	41	48	11	294	78	48	1.782
Nederland	1 ^{ste} halfj. 1937	95	74	160	14	114	15	227	33	24	25	82	23	389	64	85	1.450
	1 ^{ste} halfj. 1938	71	71	159	12	106	8	160	29	25	25	58	24	263	79	91	1.208
Groot-Brittannië	1 ^{ste} halfj. 1937	120	245	131	42	56	37	192	11	12	21	105	85	406	49	6	1.577
	1 ^{ste} halfj. 1938	104	266	143	43	71	28	160	13	10	25	67	75	410	53	8	1.534
Duitschland	1 ^{ste} halfj. 1937	271	154	151	6	103	73	91	3	7	5	44	1	418	16	2	1.351
	1 ^{ste} halfj. 1938	204	125	185	11	92	97	123	5	9	5	28	2	432	20	2	1.351
Vereenigde-Staten ...	1 ^{ste} halfj. 1937	80	134	93	2	63	10	265	4	3	17	222	31	108	4	—	1.050
	1 ^{ste} halfj. 1938	58	31	61	1	58	5	130	2	1	19	126	9	53	4	—	582
Belgisch-Kongo	1 ^{ste} halfj. 1937	2	4	3	12	6	1	11	8	1	5	1	1	43	33	10	153
	1 ^{ste} halfj. 1938	1	4	6	14	9	1	14	9	2	6	1	1	61	57	19	220

De vermindering van den papieruitvoer is vooral belangrijk voor papier ander dan behangpapier en voor carton.

Slechts in weinig afdelingen betreffende ruwe en half-afgewerkte producten der metaal- en bouwnijverheden, valt evolutie in gunstigen zin waar te nemen. Met uitzondering van de zinkproducten, biedt de uitvoer van werken van niet-ijzerhoudende metalen, nochtans beter weerstand dan de uitvoer van ijzer- en staalproducten waarin de achteruitgang allerscherpst is.

De handel in de producten betreffende den machinebouw, geeft, over het algemeen, een interessant verloop aan. Van het eene halfjaar tot het andere is trouwens de uitvoer van machines en mechanische werktuigen met 30 pCt. toegenomen. De tabel blz. 374 geeft daarvan een duidelijk beeld.

Terwijl de uitvoerwaarde van locomotieven en tenders achteruitgaat, blijft deze van spoor- en tramwagens stijgen. De handel in automobielen blijft sta-

biel, zoowel voor den invoer als voor den uitvoer; de handel in motorrijwielen gaat achteruit. De handel in wapens en munitie is buitengewoon aan den gang.

De achteruitgang van den wereldhandel komt natuurlijk tot uiting in de oriëntering van onzen buitenlandischen handel. Op het gebied van invoer als van uitvoer, is de achteruitgang van onzen buitenlandischen handel minder groot met de Europeesche landen dan met de overzeesche.

Onze handel met de Europeesche landen is, wát den uitvoer betreft, van het eerste halfjaar 1937 tot de eerste helft van 1938, met 13,1 pCt. terugelopen, d. i. slechts een weinig méér dan onze invoerhandel, namelijk 11,9 pCt. De vermindering van den uitvoer is vooral belangrijk naar Frankrijk (27,6 pCt.), Nederland (16,7 pCt.), Italië (16,2 pCt.) en de Scandinavische landen (29 à 35 pCt.). Onze uitvoer naar Groot-Brittannië en Duitschland blijft, daarentegen, op het cijfer van het eerste halfjaar van 1937. Bij den invoer, is de achteruitgang bijzonder groot voor Groot-Brittannië (27,7 pCt.), Spanje

(33 pCt.), Noorwegen (47,5 pCt.) en Polen (40,9 pCt.). Op te merken valt, dat, van het eene jaar tot het andere, onze invoerhandel met Frankrijk slechts met 4,6 pCt. is verminderd en dat, in tegenstelling met het-

geen van den uitvoer kan worden gezegd, onze invoer uit Zweden met 14,7 pCt. is toegenomen. Zoo voor invoer als voor uitvoer, is onze handel met de U.S.S.R. en Tsjecho-Slowakije belangrijk toegenomen.

Buitenlandsche handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie
(eerste zes maanden 1937 en 1938)

volgens de door den Raad van den Volkenbond aangenomen indeeling (17 September 1935).

GOEDEREN	HOEVEELHEID (duizenden tons)								WAARDE (millioenen franken)							
	Ruwe artikelen		Artikelen welke een bewerking hebben ondergaan				Totaal		Ruwe artikelen		Artikelen welke een bewerking hebben ondergaan				Totaal	
			gewone		grootere verwerking						gewone		grootere verwerking			
	1ste half-jaar 1937	1ste half-jaar 1938	1ste half-jaar 1937	1ste half-jaar 1938	1ste half-jaar 1937	1ste half-jaar 1938	1ste half-jaar 1937	1ste half-jaar 1938	1ste half-jaar 1937	1ste half-jaar 1938	1ste half-jaar 1937	1ste half-jaar 1938	1ste half-jaar 1937	1ste half-jaar 1938	1ste half-jaar 1937	1ste half-jaar 1938

INVOER.

1. Stoffen voor het voortbrengen van voedsel, dranken en tabak (alle onduurzame)	800	692	83	107	—	—	883	799	1.235	1.016	81	120	—	—	1.316	1.130
2. Stoffen voor het landbouwbedrijf (alle onduurzame)	1.003	899	500	463	—	—	1.503	1.362	556	544	369	349	—	—	925	893
3. Onduurzame stoffen voor nijverheid en handel (andere dan die der groepen 1 en 2)	741	629	130	90	162	135	1.033	854	2.662	1.778	651	450	725	648	4.038	2.876
4. Duurzame stoffen voor nijverheid en handel	7.869	6.944	1.061	830	38	27	8.968	7.801	1.494	1.237	1.558	1.149	194	164	3.246	2.550
5. Oliën en vetten, dierlijke en plantaardige, en hun grondstoffen (alle onduurzame)	150	157	83	64	—	—	233	221	246	240	434	314	—	—	680	554
6. Brandstoffen, elektrische energie en smeersels (alle onduurzame) ..	3.175	2.775	2.359	1.535	—	—	5.534	4.310	470	492	597	587	—	—	1.067	1.079
7. Uitrusting en gereedschap voor landbouw nijverheid en handel (alle duurzame)	1	1	—	—	54	47	55	48	5	3	—	—	759	783	764	786
8. Voedingsmiddelen, dranken en tabak (alle onduurzame)	218	223	72	68	52	53	342	344	302	341	195	218	239	235	736	794
9. Andere onduurzame producten gereed voor den verkoop in het klein of voor de verbruikers	—	—	—	—	16	12	16	12	—	—	—	—	365	334	365	334
10. Duurzame producten (« uitrustingsgoed der verbruikers »)	—	—	—	—	45	43	45	43	—	—	—	—	665	668	665	668
Onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	193	188
	13.957	12.320	4.288	3.157	367	317	18.612	15.795	6.940	5.651	3.885	3.187	2.947	2.833	13.996	11.859

UITVOER.

1. Stoffen voor het voortbrengen van voedsel, dranken en tabak (alle onduurzame)	126	95	73	27	—	—	199	122	179	120	121	44	—	—	300	184
2. Stoffen voor het landbouwbedrijf (alle onduurzame)	92	168	946	769	—	—	1.038	937	73	104	419	384	—	—	492	488
3. Onduurzame stoffen voor nijverheid en handel (andere dan die der groepen 1 en 2)	243	215	134	105	358	364	735	684	1.295	928	1.170	987	1.183	1.089	3.648	3.004
4. Duurzame stoffen voor nijverheid en handel	2.583	2.704	3.329	2.467	337	233	6.249	5.404	440	398	3.506	2.573	1.264	859	5.210	3.830
5. Oliën en vetten, dierlijke en plantaardige, en hun grondstoffen (alle onduurzame)	4	4	32	32	—	—	36	36	7	8	186	162	—	—	193	170
6. Brandstoffen, elektrische energie en smeersels (alle onduurzame) ..	2.204	2.046	1.268	1.177	—	—	3.472	3.223	409	384	374	380	—	—	783	764
7. Uitrusting en gereedschap voor landbouw, nijverheid en handel (alle duurzame)	3	2	—	—	125	112	128	114	32	31	—	—	714	884	746	915
8. Voedingsmiddelen, dranken en tabak (alle onduurzame)	140	76	20	13	54	74	214	163	213	193	58	51	151	161	422	405
9. Andere onduurzame producten gereed voor den verkoop in het klein of voor de verbruikers	—	—	—	—	20	18	20	18	—	—	—	—	405	368	405	368
10. Duurzame producten (« uitrustingsgoed der verbruikers »)	—	—	—	—	49	40	49	40	—	—	—	—	512	460	512	460
Onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	103	77
	5.395	5.310	5.802	4.590	943	841	12.141	10.742	2.648	2.166	5.834	4.581	4.229	3.821	12.815	10.645

**Buitenlandsche handel van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie
(eerste zes maanden 1938)**

volgens de door den Raad van den Volkenbond aangenomen indeeling (17 September 1935).

Vermeerdering of vermindering in procent van de cijfers over de eerste zes maanden van 1937.

GOEDEREN	HOEVEELHEID			WAARDE				
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een gewone bewerking ondergaan hebben		Totaal	Ruwe artikelen	Artikelen welke een gewone bewerking ondergaan hebben		Totaal
		gewone	grootere verwerking			gewone	grootere verwerking	

INVOER.

1. Stoffen voor het voortbrengen van voedsel, dranken en tabak (alle onduurzame).....	- 13,5	+ 28,9	-	- 9,5	- 17,7	+ 48,1	-	- 13,7
2. Stoffen voor het landbouwbedrijf (alle onduurzame)...	- 10,4	- 7,4	-	- 9,4	- 2,2	- 5,4	-	- 3,5
3. Onduurzame stoffen voor nijverheid en handel (andere dan die der groepen 1 en 2).....	- 15,1	- 30,8	- 16,7	- 17,3	- 33,2	- 30,9	- 10,62	- 28,8
4. Duurzame stoffen voor nijverheid en handel.....	- 11,8	- 21,8	- 28,9	- 13,0	- 17,2	- 26,3	- 15,5	- 21,4
5. Oliën en vetten, dierlijke en plantaardige, en hun grondstoffen (alle onduurzame).....	+ 4,7	- 22,9	-	- 5,2	- 2,4	- 27,6	-	- 18,5
6. Brandstoffen, elektrische energie en smeersels (alle onduurzame).....	- 12,6	- 34,9	-	- 22,1	+ 4,7	- 1,7	-	+ 1,1
7. Uitrusting en gereedschap voor landbouw, nijverheid en handel (alle duurzame).....	-	-	- 13,0	- 12,7	- 40,0	-	+ 3,2	+ 2,9
8. Voedingsmiddelen, dranken en tabak (alle onduurzame).....	+ 2,3	- 5,6	+ 1,9	+ 0,6	+ 12,9	+ 11,8	- 1,7	+ 7,9
9. Andere onduurzame producten gereed voor den verkoop in het klein of voor de verbruikers.....	-	-	- 25,0	- 25,0	-	-	- 8,5	- 8,5
10. Duurzame producten (« Uitrustingsgoed der verbruikers »).....	-	-	- 4,4	- 4,4	-	-	+ 0,5	+ 0,5
Onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen.....	-	-	-	-	-	-	-	- 2,6
	- 11,7	- 26,4	- 13,6	- 15,1	- 18,9	- 18,0	- 3,9	- 15,3

UITVOER.

1. Stoffen voor het voortbrengen van voedsel, dranken en tabak (alle onduurzame).....	- 24,6	- 63,0	-	- 38,7	- 33,0	- 63,6	-	- 45,3
2. Stoffen voor het landbouwbedrijf (alle onduurzame)...	+ 82,6	- 18,7	-	- 9,7	+ 42,5	- 8,4	-	- 0,8
3. Onduurzame stoffen voor nijverheid en handel (andere dan die der groepen 1 en 2).....	- 11,5	- 21,6	+ 10,2	- 6,9	- 28,3	- 15,6	- 7,9	- 17,7
4. Duurzame stoffen voor nijverheid en handel.....	+ 5,7	- 25,9	- 30,9	- 13,5	- 9,5	- 26,6	- 32,0	- 26,5
5. Oliën en vetten, dierlijke en plantaardige, en hun grondstoffen (alle onduurzame).....	-	-	-	-	+ 14,3	- 12,9	-	- 11,9
6. Brandstoffen, elektrische energie en smeersels (alle onduurzame).....	- 7,2	- 7,2	-	- 7,2	- 6,1	+ 1,6	-	- 2,4
7. Uitrusting en gereedschap voor landbouw, nijverheid en handel (alle duurzame).....	- 33,3	-	- 10,4	- 10,9	- 3,1	-	+ 23,8	+ 22,7
8. Voedingsmiddelen, dranken en tabak (alle onduurzame).....	- 45,7	- 34,5	+ 37,0	- 23,8	- 9,4	- 12,1	+ 6,6	- 4,0
9. Andere onduurzame producten gereed voor den verkoop in het klein of voor de verbruikers.....	-	-	- 10,0	- 10,0	-	-	- 9,1	- 9,1
10. Duurzame producten (« Uitrustingsgoed der verbruikers »).....	-	-	- 18,4	- 18,4	-	-	- 10,2	- 10,2
Onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen.....	-	-	-	-	-	-	-	- 25,2
	- 1,6	- 20,9	- 10,8	- 11,5	- 18,2	- 21,5	- 9,6	- 16,9

Wat den handel met de voornaamste overzeesche landen betreft, is de gezamenlijke uitvoerhandel met 33,6 pCt. teruggelopen, tegen 23,4 pCt. voor den invoerhandel. Bijzonder merkbaar is de achteruitgang van den uitvoer naar de Vereenigde Staten (44,6 pCt.), Britsch-Indië (39,8 pCt.), China (47,2 pCt.) en Japan (52,7 pCt.). Onze invoerhandel uit Amerika is, daarentegen, met 30,1 pCt. toegenomen. De invoer uit Argentinië en Australië is respectievelijk met 55,2 pCt. verminderd.

Het is niet onbelangrijk aan te stippen, dat onze uitvoer naar de typische exportlanden van grondstoffen, als Argentinië, Egypte, China, de Unie van Zuid-Afrika, Canada, Australië, van het eene jaar tot het

andere, minder is achteruitgegaan dan onze invoer. Met de Vereenigde Staten doet zich een omgekeerde toestand voor; daar is het deficit van onze handelsbetrekking nog aanzienlijk toegenomen. De balans van onzen ruilhandel met de vier omliggende landen: Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland en Duitschland, is eveneens slechter geworden: 985 miljoen frank voor het eerste semester 1938, tegen 1.275 miljoen frank voor de eerste helft van 1937. De ongunstige loop van onzen handel met Frankrijk, is voor een groot deel oorzaak van dezen uitslag, daar onze handel met Groot-Brittannië en Duitschland in gunstigen zin op de transacties met deze landen heeft ingewerkt.

Bij den uitvoer vertoont onze handel met de Kolonie een toeneming van 43,8 pCt.; bij den invoer daarentegen een vermindering van 10,9 pCt.

Beschouwt men de producten naar den graad van afwerking, dan kan men vaststellen, dat, van het eene semester tot het andere, de waarde der in- en uitgevoerde ruwe artikelen ongeveer in dezelfde verhouding is verminderd, namelijk met 18 à 19 pCt. Zooals te verwachten was, is de achteruitgang bijzonder groot voor den invoer van onduurzame stoffen bestemd voor den handel en de nijverheid (—33,2 pCt.), alsook van deze voor uitrusting en outilleering van landbouw, industrie en handel (— 40 pCt.). Bij den uitvoer is de achteruitgang vooral merkbaar in zake stoffen voor de productie van voedingswaren en dranken (— 33 pCt.) en onduurzame stoffen voor den handel en de nijverheid bestemd (— 28,3 pCt.).

Voor de goederen die een verwerking hebben ondergaan, is de achteruitgang aanzienlijker bij den uitvoer dan bij den invoer: 21,5 pCt. tegen 18 pCt. voor de producten die een enkelvoudige bewerking ondergingen, 3,9 pCt. tegen 9,6 pCt. voor de artikelen die aan verdere verwerking werden onderworpen.

Onder de producten die een enkelvoudige bewerking hebben ondergaan, is de relatieve vermindering van den invoer bijzonder groot voor de duurzame en niet-duurzame goederen bestemd voor den handel en de nijverheid (— 26,3 pCt. en — 30,9 pCt.); hetzelfde kan worden gezegd voor oliën en vetstoffen van dierlijken en plantaardigen oorsprong (— 27,6 pCt.). Bij den uitvoer is de achteruitgang vooral groot in zake grondstoffen voor de voortbrenging van voedingswaren en dranken (— 63,6 pCt.) en de duurzame stoffen voor handel en industrie (— 26,6 pCt.).

Onder de goederen die een verdere verwerking hebben ondergaan, is het de invoer van duurzame en niet-duurzame goederen voor de nijverheid en den handel (— 15,5 pCt. en — 10,6 pCt.) evenals de invoer van de andere niet-duurzame goederen klaar voor den verkoop in het klein of voor het gebruik van de consumenten (— 8,5 pCt.) die betrekkelijk het meest zijn achteruitgegaan. Bij den uitvoer, schijnen de duurzame stoffen voor handel en industrie (— 32 pCt.) het meest getroffen.

In het geheel genomen, is de achteruitgang van onzen uitvoer aanzienlijk kleiner voor de producten die een gevorderde verwerking hebben ondergaan, dan voor deze waarvan de verwerking niet zoover is gevorderd. Deze opmerking geldt voor den invoer. Indien men nu onzen buitenlandschen handel ontleedt volgens het doel waarvoor de producten bestemd zijn en niet volgens hun graad van afwerking, dan moet men vaststellen, dat, voor den invoer zoowel als voor den uitvoer, het de belangrijkste rubrieken van dezen handel zijn, zooals de duurzame en onduurzame stoffen voor handel en industrie, die den grootsten achteruitgang boeken.

Voorloopig handelsakkoord tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Chili (1).

Een Overeenkomst gesloten op 22 Juni 1938, tusschen de Belgische en de Chileensche Regeeringen, voltooit het Voorloopig Handelsakkoord van 27 Augustus 1936, tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Chili daardoor dat ze de regeling van den invoer vaststelt voor een zeker aantal producten van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie. Deze regeling is omschreven door de volgende bepalingen van de Overeenkomst:

De Belgische Regeering heeft kennis genomen van het regime van contingentering van den invoer van vensterglas (n° 1587 van het toltarief) ingevoerd in Chili op datum van 9 Februari 1938, krachtens het decreet n° 160, dd. 29 Januari van hetzelfde jaar, en dat den invoer van Belgisch glas nog enkel toelaat tot beloop van een jaarlijksch cijfer van 440.000 kilogram bruto te rekenen van den datum der inwerking-treding van gezegd decreet. De Chileensche Regeering verbindt zich dit invoer-regime, tijdens den duur van de Overeenkomst niet te verzwaren, noch door nieuwe quantitatieve beperkingen, noch door verhooging van de thans op het vensterglas toegepaste rechten. Anderzijds, zullen de Chileensche diensten, aan de invoerders van Belgisch vensterglas, zonder moeilijkheden, vergunningen afleveren tot beloop van één vierde van 440.000 kilogram bruto per trimester.

Nummer van het tarief	OMSCHRIJVING DER KOOPWAAR	Rechten toepasselijk op de producten van de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie
94	Dierenhaar	0,375 \$ goud per kg. bruto.
399	Fluweel, pluche en gekrulde weefsels van katoen of van vlas, wegende tot 350 gr. per vierkanten meter.	6 \$ goud per kg. netto.
399 A	Fluweel van katoen, wegende tot 500 gr. per vierkanten meter.	6 \$ goud per kg. netto.
1057	Kunstmeststoffen voor den landbouw, elders niet genoemd.	Vrij van rechten voor een jaarlijksch contingent van 6.000 ton dicalciumfosfaat. Recht van 1,50 \$ goud per centenaar bruto voor de hoeveelheden boven dit cijfer.
1209	Zuiver of niet zuiver zink: baren of platen, elders niet genoemd.	0,075 \$ goud per kg. bruto.
1286	Radiatoren voor centrale verwarming.	0,171 \$ goud per kg. bruto.
1587	Glas in bladen, gewoon, met effen vlak, noch gekleurd, noch matgeslepen, een dikte hebbende van niet meer dan 4 mm.	Jaarlijksch contingent van 440.000 kg. bruto. Rechten: 0,20 \$ goud per kg. bruto.
1588	Glas in bladen, gewoon, met effen vlak, noch gekleurd, noch matgeslepen, een dikte hebbende van meer dan 4 mm.	0,45 \$ goud per kg. bruto.
1590	Glas in bladen van alle grootte, elders niet genoemd, zonder insnijdingen, doorboringen, noch andere bijzondere bewerkingen.	0,25 \$ goud per kg. bruto.
1593	Gefabriceerde producten van glas of kristal, elders niet genoemd, gesneden met zuren of anders, met oplegels van metaalverven of andere (versiering) en degene die een of meer kleuren hebben of één enkele kleur met verschillende tinten, met een densiteit van 2,9 of meer.	2,25 \$ goud per kg. bruto.
1823	Telefonische uitzend- en ontvangingstoestellen.	3,75 \$ goud per wettelijk kilogram.

(1) Zie *Moniteur* van 17 October 1936.

De Belgische Regeering neemt akte van de verbintenis der Chileense Regeering binnenkort over te gaan tot de splitsing van glas en spiegelglas (n° 1587 en 1588 van het toltarief).

Tijdens den duur van de Overeenkomst, zal er jaarlijks een hoeveelheid van 6.000 ton dicalciumfosfaat, afkomstig uit de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie, vrij van rechten mogen ingevoerd worden.

Voor den duur van de Overeenkomst, verleent de Chileense Regeering aan de hieronder vermelde Belgische en Luxemburgsche producten bij hun invoer

in Chili, het voordeel van de opgegeven rechten.

Deze bepalingen zijn in werking getreden 1 Juli 1938 en zullen ophouden hunne uitwerking te hebben op 30 Juni 1939. Nochtans, zullen ze voor een nieuwe periode van één jaar bij stilzwijgende hernieuwing verlengd worden, tenware dat een van beide Regeeringen, met een termijn van drie maanden, het voornemen te kennen geeft er een einde aan te stellen.

Dezelfde voorwaarden, wat den duur betreft, zijn toepasselijk op het voorloopig Handelsakkoord van 27 Augustus 1936, tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Chili.

VEREENIGDE STATEN VAN AMERIKA

Toestand van handel en nijverheid in de Vereenigde Staten.

In de Vereenigde Staten zijn, sedert Juni, teekenen merkbaar van een herneming die echter in haar ontwikkeling belemmerd wordt door de ongerustheid verwekt door de politieke gebeurtenissen in Europa.

Toen, in Juni, de indexcijfers een grooteren weerstand begonnen aan te wijzen, werden de voorspellingen over een omkeer in de conjunctuur op het grootste scepticisme onthaald en bleef er bij de zakenmensen wantrouwen heerschen.

Nochtans konden in Juli, en daarna ook in Augustus, nieuwe vorderingen worden aangeteekend. Natuurlijk deelden zekere met verklaarbare vertraging verschenen statistieken teleurstellende resultaten mede opgeteekend in April of Mei, en sporen, bij de beoordeeling van den economischen toestand, tot groote voorzichtigheid aan.

Het kon echter weldra niet meer worden geloofend dat de deflatieperiode afgeteekend tot stilstand was gekomen, althans voor eenigen tijd. De industriele indexcijfers die, sedert September, voortdurend waren gedaald, werden vaster en wezen op een — zij het dan ook een zeer gematigde — betere stemming.

Wall Street ging op dezen omkeer in de Amerikaanse conjunctuur in en nam hem, wellicht wat al te haastig en stellig niet zonder overdrijving, tot basis van een speculatiebeweging die de noteeringen van de aandelen aanmerkelijk heeft doen stijgen en, op zekere oogenblikken, heel wat animo op de effectenmarkt heeft gebracht.

Wie maar alleen de cijfers nagaat, en maar alleen bij de cijfers blijft, loopt met die verbetering niet zoo hoog op. Van belang is echter dat ze zich afteekent. Het gevoel dat halt werd gemaakt, deed reeds de hoop ontstaan dat, zoo de politieke gebeurtenissen een gunstige wending namen, er zou mogen worden gerekend met een tamelijk vlugge herleving waardoor

het tempo van het internationaal ruilverkeer zou worden versneld, vooral tusschen het Vasteland en de Vereenigde Staten.

Hoe ruim de binnenlandsche markt van de Vereenigde Staten ook zij, toch zijn tal van nijverheden tot uitvoeren genoodzaakt om het volume van haar voortbrenging op renderend peil te houden. Welnu de uitvoer die, tot op het eind van het eerste kwartaal van 1938, bevredigend was geweest, nam af in Mei en Juni, om nog meer te dalen in Juli. De invoer volgt overigens dezelfde lijn, ja, zelfs meer afgeteekend, zooals blijkt uit volgende tabel (in millioenen dollars) :

MAAND	INVOER		UITVOER	
	1937	1938	1937	1938
Januari	240	171	219	286
Februari	278	163	229	260
Maart	307	173	252	271
April	287	160	265	272
Mei	285	148	285	254
Juni	286	146	256	233
Juli	265	140	265	227
Totaal der eerste 7 maand.	1.948	1.101	1.771	1.803

Meer wellicht dan de uitvoer, wijst de invoer op een achteruitgang waaruit blijkt hoezeer de nijverheidsinstellingen haar bedrijvigheid hebben zien verminderen niet alleen om geen voorraadwerk te moeten verrichten, maar veel meer om de reeds opgeslagen voorraden af te zetten. Voor tal van afgewerkte producten is aldus, gedurende ongeveer één jaar, de voortbrenging beneden de consumptie gebleven.

Een van de stevigste elementen waarop zich diegenen steunen die, in den loop van de laatste maanden van het jaar, een gunstige ontwikkeling van de Amerikaanse conjunctuur meenen te bespeuren, is de

vastheid der prijzen van de voornaamste grondstoffen. De noteringen van rubber, leder, niet-ijzerhoudende metalen, zijn eind Juni en begin Juli, sterk gestegen en hebben slechts weinig van hun voor­sprong ingeboet wanneer de aankopen, waarvan er een groot deel van speculatieven aard waren, afnamen. In weerwil van een tamelijk sterke daling van de ijzer- en staal­prijzen, gedurende hetzelfde tijdvak, zijn, in den loop van de maand Juni, de algemeene indexcijfers der groothandels­prijzen van het *Bureau of Labor Statistics* met 1 pCt. gestegen.

Zooals vermeld in het *Bulletin de la National City Bank of New-York*, hebben, tijdens de herneming na de voorgaande depressies, de verbruiksgoederen voort­brengende nijverheden den weg getoond. En de thans gedane vaststellingen laten vermoeden dat het experi­ment zich herhaalt. Het zijn die nijverheden waar­van, sedert Juni, het zakencijfer voortdurend stijgt. De statistieken omtrent den verkoop der groote warenhuizen toonen aan dat, voor Juli, het zaken­cijfer niet ver meer verwijderd is van dat van het vorige jaar, rekening gehouden met de daling der prijzen.

In de basisnijverheden kwam de beweging slechts later los, doch het feit dat ze loskwam heeft tot de opwerking van het vertrouwen veel bijgedragen. De halfjaarlijksche productie van de staalfabrieken die, in Mei en Juni, op 26 pCt. van haar vermogen was gevallen, is, in Augustus, met meer dan 40 pCt. terug gestegen en voorzien wordt dat ze, tijdens het laatste kwartaal van het jaar, wel op 50 pCt. zou kunnen komen.

Van kieschen aard blijft echter, in de metaalnij­verheid, het prijsprobleem, doordat onlangs dalingen niet konden worden voorkomen en nog voor langen tijd aan verhooging der notering moeilijk zal te denken vallen.

Daardoor wordt het probleem der werkloonen gesteld dat thans ter bespreking ligt en waaraan natuurlijk de Regeering het grootste belang hecht.

Harerzijds ontvangt de automobiemarkt talrijker opdrachten en er wordt namelijk gemeld dat de ver­koop die normaliter in Juli sterk afneemt, in die maand even zoo goed is geweest als in Juli. Dit heeft niet alleen tot de gezondmaking van de markt bijge­dragen, doch het laat ook vermoeden dat het komende herfstseizoen in betere voorwaarden zal inzetten dan werd voorzien.

De bouw van verkeers- en legervliegtuigen is, voor het eerste semester, de productie van 1937 met 22 pCt. voorbijgestreefd.

Het bouwvak, in hoofdzaak woningbouw, geeft gun­stige vooruitzichten. De actie van de *Federal Housing Administration* is daar niet vreemd aan; sedert Februari, toen met de uitvoering van haar pro­gramma werd aangevangen, tot begin Juli, bereikten de door genoemd organisme voor het bouwen van woonhuizen verstrekte hypotheekleningen \$ 382 mil­lioën, hetzij 53 pCt. meer dan tijdens de overeen­komstige periode van 1937.

In de textielnijverheid is de toestand eveneens iets beter en er wordt namelijk een toeneming gemeld in het verbruik van ruwe wol en *ditto* zijde. De katoen­fabrieken hebben, in Juni en Juli, goede zaken gemaakt en zelfs werd, zekere weken, het productie­vermogen door de bestellingen overtroffen. Daarin kwam evenwel vertraging sedert de koopers hun voor­raden wederom hebben opgeslagen.

De algemeene indexcijfers van de nijverheidspro­ductie gepubliceerd door de *Federal Reserve Board* die in Mei tot 76 pCt. waren gestegen, in Juni tot 77 en in Juli tot 78, waren nog beter in Augus­tus, schoon zij, in dit seizoen, gewoonlijk met circa 5 punten dalen.

Het spoorwegverkeer ondergaat, natuurlijk den invloed van deze zakenontwikkeling en in Augustus hebben de wagonverladingen het hoogste cijfer sedert het begin van het jaar bereikt, cijfer dat nog slechts 20 pCt. lager was dan dat over dezelfde periode van 1937, terwijl, in de eerste maanden van het jaar, de achteruitgang nagenoeg 30 pCt. bedroeg.

In de groote warenhuizen wordt eveneens een tame­lijke verbetering in den omzet van verbruiksartikelen gemeld. Het zakencijfer stijgt, wat alleszins op voor­uitgang wijst, rekening gehouden met de daling der prijzen.

De loonkwestie blijft nog steeds aan de orde van den dag, namelijk in de metaalnijverheid en bij het spoorwegpersoneel. De vakbonden blijven zich tegen de door de werkgevers als noodzakelijk beschouwde loonsverlagingen verzetten. Indien de economische herneming doorbrak, zou waarschijnlijk aan het loon­conflict gemakkelijker een oplossing kunnen worden gevonden. In afwachting wordt, tegen 1 October, door de spoorwegmaatschappijen een loonsvermindering van 15 pCt. aangekondigd.

WETTELIJKE BERICHTEN.

Deze rubriek bevat de wetten, besluiten en andere officiële berichten die voor de algemeene economie van het land een bijzonder belang vertoonen en in het Belgisch Staatsblad werden gepubliceerd in den loop van de maand aan deze van de publicatie van ons Tijdschrift voorafgaand.

Alleen de belangrijkste wetten en besluiten worden in extenso overgenomen. De overige wetteksten worden eenvoudig vermeld, met een verklarende nota.

Ten einde het raadplegen te vergemakkelijken,

zijn deze wetten en besluiten onder de volgende hoofden gerangschikt :

- I. Algemeene economische en sociale wetgeving.
- II. Wetgeving betreffende de openbare en private financiën.
- III. Binnenlandsche handelswetgeving.
- IV. Buitenlandsche handelswetgeving.
- V. Nijverheidswetgeving.
- VI. Arbeidswetgeving.
- VII. Internationale wetgeving.

II. — WETGEVING BETREFFENDE DE OPENBARE EN PRIVATE FINANCIËN.

Verdrag van 30 April 1938

tusschen België en Nederland betreffende de fiscale behandeling van motorrijtuigen (Moniteur dd. 8 en 9 Augustus 1938, blz. 4971).

Wet van 14 Juli 1938

betreffende den regeeringswaarborg van goeden afloop (Moniteur dd. 7 Augustus 1938, blz. 4960).

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel één. De twee eerste alinea's van artikel 1 van het koninklijk besluit, n° 73, dd. 10 Januari 1935, houdende wijziging van de wet dd. 2 Augustus 1932, betreffende den waarborg van goeden afloop op verrichtingen van den uitvoerhandel, zijn vervangen door de volgende beschikkingen :

« Alinea 1. De Nationale Delcrederedienst is er toe gemachtigd, ten beloope eener globale som van 1.200.000.000 frank, onder de hierna vermelde voorwaarden, den goeden afloop te waarborgen van verrichtingen welke tot doel hebben den uitvoer van nijverheids- en landbouwproducten herkomstig uit België of uit de kolonie.

» Alinea 2. Het gewaarborgde bedrag mag, behoudens afwijking bij koninklijk besluit, 100.000.000 frank niet overschrijden uit hoofde van schuldvorderingen in eenzelfde land. »

Art. 2. Onderhavige wet is uitvoerbaar den dag zelf van de bekendmaking er van in het *Staatsblad*.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door den *Moniteur* bekendgemaakt worde.

Ministerieel besluit van 16 Juli 1938

betreffende de verbruikstaxe op mineraal water en op gashoudende of schuimende limonade (Moniteur dd. 5 Augustus 1938, blz. 4931).

Wet van 28 Juli 1937

tot verzekering van de juiste heffing van belastingen (Moniteur dd. 20 Augustus 1938, blz. 5160)

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel één. De bestuursdiensten van den Staat, met inbegrip van de parketten en de griffies der hoven en rechtbanken, de besturen van de provinciën en van de gemeenten zijn er toe gehouden, wanneer zij daartoe aangezocht zijn door een ambtenaar van een der Rijksbesturen belast met den aanslag in- of de invordering van de belastingen, hem alle in hun bezit zijnde inlichtingen te verstrekken, hem, zonder verplaatsing, van alle in hun bezit zijnde akten, stukken, registers en om 't even welke bescheiden inzage te verlenen en hem alle inlichtingen, afschriften of uittreksels te laten nemen, welke bedoelde ambtenaar ter verzekering van den aanslag in- of de heffing van de door den Staat geheven belastingen noodig acht.

Van de akten, stukken, registers en bescheiden of inlichtingen in verband met gerechtelijke procedures, mag evenwel geen inzage worden verleend zonder uitdrukkelijke toelating van den procureur-generaal of den auditeur-generaal.

De eerste alinea is niet van toepassing op den Postcheckdienst noch op het Centraal Statistiekbureau. Andere afwijkingen van deze bepaling kunnen worden ingevoerd bij door den Minister van Financiën medeondertekende koninklijke besluiten.

Elke inlichting, stuk, proces-verbaal of akte ontdekt of bekomen in het uitoefenen van zijn functies, door een ambtenaar van een fiscaal Rijksbestuur, hetzij rechtstreeks, hetzij door tusschenkomst van een der hierboven aangeduide diensten, kan door den Staat ingeroepen worden voor het opsporen van elke krachtens de belastingwetten verschuldigde som. Desondanks, kan het voorleggen tot registratie van de processen-verbaal en van de verslagen over expertises betreffende gerechtelijke procedures, het bestuur dan alleen toelaten die akten in te roepen, mits het daartoe in de tweede alinea voorziene toelating hebbe bekomen.

Art. 2. De eerste alinea van artikel 205 van het Wetboek van de met het zegel gelijkgestelde taxes wordt door onderstaande bepaling vervangen :

Onverminderd de bijzondere bepalingen van deze samengeschakelde wetten, zijn de openbare inrichtingen of de inrichtingen van openbaar nut, de verenigingen, maatschappijen of vennootschappen die in België hun hoofdinrichting, een filiale of eenigerlei zetel van verrichtingen hebben, de bankiers, de wisselagenten en alle personen bij wie, ter voldoening aan bedoelde wetgeving, contrôle kan uitgeoefend worden, gehouden, zonder verplaatsing, hun registers, repertoria, boeken, akten en alle andere bescheiden in verband met hun handels-, beroeps- of statutaire bedrijvigheid, mede te deelen aan de ambtenaren van het bestuur der registratie, opdat evengoemde ambtenaren zich kunnen vergewissen van de juiste heffing der te hunnen laste of ten laste van derden vallende zegelrechten of met het zegel gelijkgestelde taxes.

Art. 3. De eerste alinea van artikel 13, § 1, der samengeschakelde wetten op de inkomstenbelastingen wordt aangevuld als volgt :

Daarentegen, wanneer het werkelijk netto-inkomen uit de in huur gegeven en geheel of gedeeltelijk tot bedrijfsdoeleinden gebruikte vaste goederen, de kadastrale opbrengst met ten minste 10 pCt. van dat inkomen overtreft, wordt, zonder verdere formaliteit, een bijkomende grondbelasting op den grondslag van dit excedent geregeld.

Die bijkomende grondbelasting valt ten laste van den eigenaar, den erfpachter of den vruchtgebruiker, niettegenstaande alle strijdige bedingen of overeenkomsten.

Art. 4. Het 2° van § 2 van artikel 26 van de samengeschakelde wetten op de inkomstenbelastingen wordt aangevuld als volgt :

Nochtans, worden de lasten bestaande uit commissies, makelaarsloonen, handels- of andere restornos, vacatiegelden, eerloonen, toevallige of niet toevallige gratificaties en andere welkdanige vergeldingen, andere dan deze bedoeld in 3° hierna, slechts in aftrek aangenomen, wanneer daaromtrent bewijs wordt verstrekt door de juiste aanduiding van naam en woonplaats van de verkrijgers, alsmede van den datum der betalingen en van de aan ieder van hen toegekende sommen. Bij niet juiste aangifte van voormelde sommen of van de verkrijgers, worden deze sommen gevoegd bij de winsten van dengene die ze betaald heeft, onverminderd de bij de wet voorziene sanctiën in geval van ontduiking. Zoo de betaling gedaan wordt door een rechtspersoon, wordt bovendien ten laste van dezen laatste een bijkomende bedrijfsbelasting van 5 pCt. geheven, berekend op de betaalde som en vrij van provincie- en gemeentepcentiemen.

Wat de ondernemingen of bedrijven betreft, waar het toekennen van geheime commissieloonen bevonden wordt tot de dagelijksche practijk te behooren, kan de Minister van Financiën, op aanvraag van den belastingplichtige, toelaten aldus verleende sommen als bedrijfslasten aan te rekenen; mits deze commissieloonen niet hooger dan de normale grenzen gaan en het bedrijfshoofd de er aan verbonden belastingen betaalt, berekend naar de door den Minister forfaitair vastgestelde percentages.

Art. 5, § 1. § 2 van artikel 27 van voormelde samengeschakelde wetten op de inkomstenbelastingen wordt door onderstaande bepalingen aangevuld :

7° De voordeelen en baten welke een in het buitenland gevestigde onderneming, onder welken vorm of door welk middel ook, rechtstreeks of onrechtstreeks, verkrijgt :

a) Uit in België gevestigde bedrijven welke van haar afhankelijk zijn of onder haar contrôle staan;

b) Uit ondernemingen of bedrijven in België, welke haar controleeren of waarvan zij afhankelijk is.

Deze baten en voordeelen worden bij de winsten van de in België gevestigde bedrijven of ondernemingen gevoegd.

§ 2. Volgende bepalingen worden tusschen de eerste en de tweede alinea van § 4 van artikel 27 derzelfde wetten ingevoegd :

Worden als Belgische inrichtingen beschouwd, zelfs bij ontbreken van elke vertegenwoordiging bekwaam om de buitenlandsche onderneming te verbinden, de zetels van werkelijk bestuur, bijhuizen, fabrieken, werkhuizen, werkplaatsen, agenturen, magazijnen, bureelen, laboratoria, aan- of verkoopkantoren, depôts, zoomede alle vaste inrichtingen van productieven aard.

Worden echter, onder voorbehoud van wederkeerigheid, vrijgesteld, die winsten welke een buitenslands gevestigde onderneming door bemiddeling van een vertegenwoordiger in België maakt, mits deze vertegenwoordiger er zich bij bepaalt de bestellingen der cliënteelen in ontvangst te nemen en aan de onderneming over te maken, zonder deze te verbinden.

Art. 6. § 1. De eerste alinea van artikel 55 der samengeschakelde wetten op de inkomstenbelastingen wordt vervangen door volgende bepalingen :

§ 1. De aangifte wordt nagezien en de aanslag wordt gevestigd door het bestuur der directe belastingen. Dit neemt als belastinggrondslag het cijfer van de aangegeven inkomsten, tenzij het dat cijfer onjuist bevindt. Elke belastingplichtige kan uitgenoodigd worden mondelinge of schriftelijke uitleggingen te verschaffen, en, daarenboven, indien hij verplicht is tot het houden van comptabiliteit, stamboekjes of dagboeken, kan hij aangezocht worden van zijn schrifturen en rekeningstukken, zonder verplaatsing, inzage te verlenen, ten einde de juistheid van de gevraagde of verstrekte inlichtingen te laten nagaan. De belastingplichtige mag eischen dat dit onderzoek slechts geschiede krachtens schriftelijke toelating van den directeur-generaal der directe belastingen.

De personen die, krachtens een wettelijk ingestelde tucht, aan beroepsgeheim gehouden zijn, kunnen eischen dat de stamboekjes of dagboeken waarvan het houden bij artikel 30 wordt voorgeschreven, slechts medegedeeld worden na onderzoek van die bescheiden, door de stafhouders of voorzitters van de beroepsorganismen die de verschillende vrije beroepen vertegenwoordigen en, ingeval, ondanks die tusschenkomst, geen akkoord tusschen controleur en belastingplichtige wordt bereikt.

Behoudens tegenbewijs, mag de raming van den belastbaren grondslag, zoowel voor de rechtspersonen als voor de natuurlijke personen, worden gedaan volgens teekenen of indiciën waaruit een hoogere graad van gegoedheid blijkt dan uit de aangegeven inkomsten.

Indien de belastingplichtige weigert de gevraagde ophelderingen te verstrekken of de in de eerste alinea aangeduide rekeningstukken voor te leggen, wordt zijn aangifte als ongedaan beschouwd en wordt hij overeenkomstig artikel 56 aangeslagen.

Wanneer het bestuur het aangegeven inkomsten-cijfer meent te moeten verbeteren, doet het, vóór de aanslag te vestigen, aan belanghebbende het cijfer kennen, dat het van plan is in de plaats van dat der aangifte te stellen; tevens vermeldt het de redenen welke, naar zijn meening, deze verbetering wettigen; de belastingplichtige wordt meteen uitgenoodigd om, zoo noodig, zijn opmerkingen schriftelijk, binnen een tijdsverloop van twintig dagen, in te dienen.

§ 2. De laatste vijf alinea's van artikel 55 maken § 2 van dit artikel uit.

Art. 7. De bepalingen van deze wet worden van kracht volgens onderstaande modaliteiten:

I. De artikelen 1 en 2 zijn uitvoerbaar, met ingang van den dag nadat de wet in den *Moniteur* is bekendgemaakt. Het is toegelaten die bepalingen in te roepen, om het bestaan te bewijzen van feiten die vóór deze bekendmaking voor aanslag vatbaar waren.

II. De eerste krachtens artikel 3 te vestigen extra-grondbelastingen worden gevestigd voor dienstjaar 1938, naar rato van de belastbare excedenten van werkelijke inkomsten, vastgesteld bij het nazien van de aangiften in de bedrijfsbelasting van bedoeld belastingjaar.

III. De voorschriften van de artikelen 4 tot 6 worden voor de eerste maal van toepassing voor het aanslaan van de belastingen over 1938.

IV. Al wie, vóór de bekendmaking van deze wet, een belastingwet heeft overtreden, wordt geheel ontheven van den aangroei van belasting of van de fiscale geldboeten, indien hij, binnen drie maanden na deze bekendmaking, de spontane aangifte doet van de overtreding.

Deze bepaling is niet van toepassing op degenen die, in een geheime stokerij, voortgebrachte of voort brengen brandewijn aan het accijnsrecht hebben onttrokken of gepoogd hebben te onttrekken.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door den *Moniteur* bekendgemaakt worde.

II. — WETGEVING BETREFFENDE DE OVERHEIDS- EN PRIVATE FINANCIËN.

Ministerieel besluit van 25 Augustus 1938
betreffende het fiscaal regime van het bier (*Moniteur* dd. 27 Augustus 1938, blz. 5327).

Koninklijk besluit van 18 Augustus 1938
betreffende het fiscaal regime van suiker (*Moniteur* dd. 26 Augustus 1938, blz. 5296).

III. — BINNENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 13 Augustus 1938
betreffende het gebruik van de benamingen: *boter, room, kaas, enz.* (*Moniteur* dd. 18 Augustus 1938, blz. 5135).

Gezien het koninklijk besluit nr 55, van 23 December 1934, tot bescherming van de voortbrengers, handelaars en verbruikers tegen zekere handelwijzen strekkende tot het verdraaien van de normale voorwaarden der mededinging; — Gezien het koninklijk besluit nr 70, van 13 Januari 1935, zooals de tekst ervan werd vastgesteld bij koninklijk besluit nr 296, van 30 Maart 1936, waarbij de Koning er toe gemachtigd wordt om, wanneer de belangen van de voortbrengers, de verdeelers of de verbruikers zulks vereischen, het gebruik te reglementeren der benamingen waaronder koopwaren worden in den handel gebracht; — Gezien het koninklijk besluit van 8 Maart 1938 houdende verlenging van de koninklijke besluiten van 13 Januari 1935 en 30 Maart 1936; — Gezien het koninklijk besluit nr 111, van 28 Februari 1935, gewijzigd door het koninklijk besluit nr 198, van 23 Augustus 1935, tot verzekering van de eerlijken handel in zake land- en tuinbouwproducten; — Op de voordracht van Onzen Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw, — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel één. Het wordt verboden een voedingswaar in den handel te brengen, onder hetzij welke benaming waarin het of de woorden « *boter* », « *room* », « *melk* », « *kaas* », of gelijkaardige bewoordingen inzonderheid samengesteld uit den stam van die woorden, wanneer die waar die producten niet inhoudt.

Art. 2. Een voedingswaar die in den handel wordt gebracht onder gelijk welke benaming waarin één of meer der woorden « *boter* », « *room* », « *melk* », « *kaas* » of gelijkaardige bewoordingen inzonderheid samengesteld uit den stam van die woorden voorkomen, mag noch margarine, noch bereide vetten inhouden.

Art. 3. Voor de toepassing der bovenstaande bepalingen wordt melk in poeder gelijkgesteld met melk.

Art. 4. Het gebruik, in hotels of spijshuizen, van geschreven of gedrukte berichten of mededeelingen op spijskaarten of op andere aankondigingsmiddelen, waarbij aan de cliënteel wordt medegedeeld dat de eetwaren of gerechten met *boter* voorbereid zijn, wordt alleen toegelaten wanneer er *boter* wordt benutigd bij uitsluiting van margarine of andere bereide vetten.

Art. 5. Onze Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw wordt belast met de uitvoering van dit besluit.

Koninklijk besluit van 13 Augustus 1938
betreffende de instelling van commissies voor de vaststelling van normale prijzen voor land- en tuinbouwproducten (*Moniteur* dd. 18 Augustus 1938, blz. 5136).

Gezien de wet van 18 Juli 1924 op de wederrechtelijke speculatie in zake levensmiddelen en koopwaren, handelspapieren en effecten; — Overwegende dat, voor de sameering van den handel in land- en tuinbouwproducten, het samenbrengen van afgevaardigden van voortbrengers en handelaars nut kan opleveren; — Op de voordracht van Onzen Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw, — Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel één. Onze Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw wordt er toe gemachtigd, naar gelang de noodwendigheden, gewestelijke of nationale commissies op te richten, samengesteld uit

afgevaardigden van de voortbrengers en van de handelaars van land- en tuinbouwproducten.

Deze commissies hebben tot opdracht de normale prijzen vast te stellen, te betalen aan de voortbrengers. Te dien opzichte houden zij rekening met den stand van de markt, de kosten van productie en, in voorkomend geval, van verwerking en van vervoer.

Art. 2. Onze Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw kan bij de commissie, ingesteld krachtens artikel 1, een vertegenwoordiger

benoemen die naar gelang de omstandigheden, kan belast worden met de taak van voorzitter, van secretaris, van toezichter of van commissaris.

Art. 3. In zake zuivelproducten zullen de bij artikel 1 voorziene commissies opgericht worden bij tusschenkomst van den Nationalen Zuiveldienst.

Art. 4. Onze Minister van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw wordt belast met de uitvoering van dit besluit.

IV. — BUITENLANDSCHE HANDELSWETGEVING.

Wet van 14 Mei 1938

tot goedkeuring van het Vriendschaps-, Handels- en Scheepvaartverdrag, gesloten tusschen de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie en Siam op 5 November 1937, alsmede van het Vestigingsverdrag denzelfden dag tusschen België en Siam gesloten (Moniteur dd. 5 Augustus 1938, blz. 4916).

Koninklijk besluit van 18 Augustus 1938

betreffende den invoer van beender-, pees-, huidlijm, enz. (Moniteur dd. 27 Augustus 1938, blz. 5308).

Het besluit van 18 Juli 1934, waarbij de invoer van beender-, pees-, huidlijm, enz., aan de voorafgaandelijke voorlegging van een vergunning werd onderworpen, wordt ingetrokken.

Koninklijk besluit van 23 Augustus 1938

in zake den invoer van voettapijten en zekere papiersoorten (Moniteur dd. 27 Augustus 1938, blz. 5308).

Wordt onderworpen aan het voorafgaandelijk overleggen van een machtiging afgeleverd overeenkomstig de beschikkingen van artikel 2 van de overeenkomst dd. 23 Mei 1935, de invoer van de hiernavermelde goederen :

1. Voettapijten, met geknoopte of gewikkelde steken, van allen oorsprong, met inbegrip der naboot-

singen, vertoonende per loopende meter in de richting van de ketting :

1° 150 reeksen steken en minder;

2° 151 tot 200 reeksen (n° 523a1 en n° 523a2 van het toltarief);

2. Pakpapier, elders niet genoemd, in bladen of in rollen, van 40 tot 300 gram per vierkante kilometer wegende: ander dan papier « kristalpapier » genaamd en het similigezwavelzuurd papier « greaseproof » genaamd (n° 733c);

3. Papier en carton, elders niet genoemd noch begrepen, waarin niet meer dan 10 pCt. mechanische houtpap voorkomt (n° 752);

4. Papier en carton, elders niet genoemd noch begrepen, waarin meer dan 10 pCt. mechanische houtpap voorkomt (n° 753).

Koninklijk besluit van 23 Augustus 1938

tot aanvulling van het koninklijk besluit van 10 Juli 1938, houdende inning van bijzondere rechten op den invoer van tarwe en haar derivaten (Moniteur dd. 27 Augustus 1938, blz. 5309).

De rechten voorzien bij het koninklijk besluit van 19 Juli 1938 worden niet geïnd voor het verlenen van de machtigingen welke de machtigingen gezegd « voorloopig » afgegeven voor 21 Juli 1938, bevestigen.

V. — NIJVERHEIDSWETGEVING.

Koninklijk besluit van 13 Augustus 1938

betreffende de toekening van productiepremies voor condensmelk (Moniteur dd. 18 Augustus 1938, blz. 5135).

Koninklijk besluit van 13 Augustus 1938

betreffende het verlenen van toelagen aan de fabrikanten van volle melkpoeder Hatmaker (Moniteur dd. 18 Augustus 1938, blz. 5134).

Koninklijk besluit van 13 Augustus 1938

betreffende de toekening van kaasproductiepremies (Moniteur dd. 18 Augustus 1938, blz. 5134).

VI. — ARBEIDSWETGEVING.

Wet van 20 Augustus 1938

houdende herziening van de wet van 8 Juli 1936 betreffende de jaarlijksche betaalde verlofdagen (Moniteur dd. 21 Augustus 1938, blz. 5208).

De Kamers hebben aangenomen en Wij bekrachtigen hetgeen volgt :

Artikel één. De bepalingen van de wet van 8 Juli 1936, betreffende de jaarlijksche betaalde verlofdagen, worden gewijzigd en aangevuld als volgt :

Art. 1. 1° In het voorlaatste lid van het eerste artikel worden de volgende woorden geschrapt : « ... als

mede de ondernemingen en inrichtingen waar minder dan tien personen zijn te werk gesteld ».

2° Het onderstaand laatste lid wordt geschrapt : « De bepalingen van de wet kunnen evenwel bij koninklijk besluit uitgebreid worden tot de ondernemingen en inrichtingen die minstens vijf personen te werk stellen. »

Art. 2. De leden van het personeel in en voor de bij voorgaand artikel bedoelde ondernemingen en inrichtingen werkzaam, hebben, na één jaar dienst, recht op een jaarlijksch betaald verlof van minstens zes dagen.

Het aantal hierboven voorziene verlofdagen kan worden verhoogd bij koninklijk besluit, naarmate van de geldelijke middelen van de nationale hulpkas waarvan sprake in artikel 16 en na raadpleging van den Hoogen Raad voor arbeid en sociale voorzorg.

De duur van het bij de eerste alinea van dit artikel voorgeschreven verlof moet worden verdubbeld, wat de leden van het personeel betreft die minder dan volle achttien jaar oud zijn op den dag waarop zij het recht op verlof verkrijgen.

De toepassingsmodaliteiten betreffende de verlofdagen worden bij koninklijk besluit bepaald.

Art. 4. De Koning mag, op de voordracht van de in Raad vergaderde Ministers, voor de belanghebbenden de beslissingen verplichtend maken, door de paritaire commissiën getroffen en waarbij worden aangenomen, hetzij meer belangrijke verloftermijnen dan deze voorzien bij artikel 2 met evenredige bijdragen, hetzij een andere verdeling dan die welke, krachtens de artikelen 2 en 3, werd vastgesteld, hetzij de bepaling van het tot basis genomen maatschappelijk jaar, van de tijdperken of de data van het verlof.

Hij mag eveneens, op de voordracht van de in raad vergaderde ministers, de overeenkomsten verplichtend maken, gesloten in de paritaire commissiën, betreffende de toepassing van de bepalingen dezer wet op productietakken en op reeksen van ondernemingen krachtens het eerste artikel aan deze wet niet onderworpen.

Buiten de verlofkassen opgericht bij beslissing van de paritaire commissiën, op den datum van het in werking treden van deze wet, kan, bij koninklijk besluit, de oprichting van nieuwe bijzondere kassen behorend bij bepaalde bedrijven en nijverheids-groepen, worden toegelaten, als gevolg van overeenkomsten gesloten in de bevoegde paritaire commissiën of, bij dezer onstentenis, tusschen de meest representatieve vereenigingen van bedrijfshoofden en van arbeiders behorend tot die bedrijven of nijverheids-groepen.

Art. 5. Tijdens den ganschen duur van het verlof, ontvangt de belanghebbende, ten minste, zijn gewone bezoldiging, en wel door tusschenkomst van de particulieren kassen of van de bij deze wet tot stand gebrachte nationale hulpkas voor betaalde verlofdagen.

De verlofbezoldiging zal worden gevestigd door middel van verlofzegels die, bij elke uitbetaling van het loon of ten minste éénmaal per maand, dienen te worden aangebracht op de verlofkaart die, op naam van ieder betrokken arbeider, door den eersten werkgever moet worden opgemaakt.

Wat het met drinkgeld betaald personeel betreft, worden de werkgeversbijdragen voor de betaalde ver-

lofdagen gegrond op het bezoldigingsminimum door de Diensten voor arbeidsbemiddeling en werkloosheid gevestigd voor de derwijze bezoldigde arbeiders.

De waarde der aan te brengen zegels dient 2 pCt. te bedragen van het loon dat, te dien einde, tot honderd- of vijftigtallen frank wordt afgerond.

Een koninklijk besluit kan, voor bepaalde bedrijven of nijverheids-groepen, toelaten af te wijken van de regeling door middel van zegels, mits voorafgaande raadpleging van de bevoegde paritaire commissiën of, bij dezer onstentenis, van de meest representatieve vereenigingen van bedrijfshoofden en van arbeiders.

De bepalingen van dit artikel zijn niet toepasselijk op de arbeiders wier salaris werkelijk per maand wordt uitbetaald. De wijze waarop het verlof van die arbeiders wordt bezoldigd, zal in voorkomend geval, bij koninklijk besluit worden bepaald.

De overige toepassingsmodaliteiten van dit artikel worden bij koninklijk besluit bepaald.

Eveneens mag bij koninklijk besluit bovenbepaalde bijdrage van 2 pCt. worden aangepast, voor zooverre dit strikt noodzakelijk is voor het dekken van de lasten wegens het verlenen van de bij artikel 2 voorziene verlofdagen.

Art. 7. Alvorens de bij artikelen 2, 3, 4 en 5 voorziene reglementaire maatregelen te treffen, wint de Regeering het advies in van de paritaire commissiën of van de vereenigingen van betrokken bedrijfshoofden en arbeiders.

De op grond van dit artikel geraadpleegde paritaire commissiën en vereenigingen dienen hun advies in binnen twee maanden na de vraag hun daartoe gedaan.

Art. 10. De bedrijfshoofden, werkgevers, directeurs, zaakvoerders of aangestelden die aan de arbeiders de verlofdagen waarop zij krachtens de bepalingen van deze wet en van de ter uitvoering daarvan genomen besluiten recht hebben, niet toestaan, of die verwaarlozen de daarvoor verschuldigde bijdragen te betalen, worden gestraft met een geldboete van 100 tot 300 frank of met gevangenisstraf van acht dagen tot één maand.

Worden gestraft met dezelfde straffen, de arbeiders die, tijdens den duur van het verlof, buiten het eigen gezin of voor derden, eenig landbouw-, ambachts-, nijverheids- of handelswerk, bezoldigd of niet, verrichten.

De in de eerste alinea voorziene geldboete wordt zoo dikwijls toegepast als er arbeiders zijn die het verlof, waarop ze recht hebben, niet bekomen of waarvoor de bijdragen niet werden betaald, zonder dat nochtans de totale geldboeten 2.000 frank mogen te boven gaan.

Art. 16. Er wordt een nationale hulpkas voor betaalde verlofdagen tot stand gebracht, waarvan de statuten bij koninklijk besluit worden bepaald.

Deze kas, die rechtspersoonlijkheid bezit, wordt door de Algemeene Spaar- en Lijfrentekas beheerd.

Deze kas zal tevens in haar bevoegdheid hebben het uitbetalen der vergoedingen voor de bijkomende verlofdagen waarvan sprake in de alinea's 2 en 3 van artikel 2. Zij wordt gespijst door een bijdrage ten laste der werkgevers, gelijk aan 1/2 pCt. van het loon.

De wijze van storting dezer bijdrage en de modaliteiten tot regeling der bijkomende verlofdagen worden bij koninklijk besluit vastgesteld.

Art. 2. De datum van de toepassing der bepalingen van de alinea's 2 en 3 van artikel 2 en van de alinea's 3 en 4 van artikel 16, wordt vastgesteld bij koninklijk besluit, uiterlijk op 1 Mei 1939.

Op voorstel van de bevoegde paritaire commissie, kan de Koning, in een nijverheid of in een tak van nijverheid, voor één jaar de toepassing van alinea 3 van artikel 2 der wet schorsen.

Deze afwijking kan worden hernieuwd.

Kondigen de tegenwoordige wet af, bevelen dat zij met 's Lands zegel bekleed en door den *Moniteur* bekendgemaakt worde.

Koninklijk besluit van 25 Augustus 1938

tot invoering van een speciaal arbeidsregime in het scheepsherstellingsbedrijf in de haven van Antwerpen, krachtens artikel 5 van de wet van 14 Juni 1921, betreffende de bedrijven waar de normale grenzen niet toepasselijk blijken (Moniteur, dd. 31 Augustus 1938, blz. 5381).

DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN

(Voor Inhoudstafel, zie op de laatste bladzijde van het Tijdschrift.)

BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË.

Bron: Ministerie van Binnenlandsche Zaken — Centrale Dienst voor de Statistiek.

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Geboorte-overschot	BINNEN- EN BUITENLANDSCHE TREK		Bevolking op eind van het jaar	Aantal huwelijken
				Immigratie	Emigratie		
1933.....	134.754	104.640	30.114	19.325	16.229	8.247.950	65.098
1934.....	131.736	96.851	34.885	15.994	18.486	8.275.552	62.692
1935.....	126.304	102.132	24.172	16.397	16.240	8.299.940	63.160
1936.....	125.511	101.595	23.916	17.655	13.510	8.330.959	64.749
1937.....	125.495	104.163	21.332	22.185	14.199	8.361.220	63.435
1937 6 eerste maanden.....	64.369	57.644	6.725				29.878
1938 6 eerste maanden.....	66.380	58.597	7.783				28.954
1938 Januari.....	11.190	11.262	— 72				3.766
Februari.....	10.355	8.960	1.395				4.818
Maart.....	11.374	10.254	1.120				2.308
April.....	10.961	9.422	1.539				6.858
Mei.....	11.516	9.876	1.640				5.910
Juni.....	10.984	8.823	2.161				5.294

GELDMARKT.

I. — DISCONTOVOET EN RENTESTAND VOOR BELEENINGEN (in %).

TIJDVAK	OFFICIEEL RENTETARIEF VAN DE NATIONALE BANK			PARTICULIER DISCONTO		CALL MONEY		PROLONGATIERENTE (bij de Caisse Gén. de Rep. et de Dépôts)		PROLONGATIERENTE op Belgische waarden ter Beurs van Brussel genoteerd (gemid. jaarrente)	
	Disconto		Voorschotten en beleeningen op Belgische overheidsfondsen	Handels-papier	Financieel papier	in de markt	in de verrekenningskamer	Contant-waarden	Termijn-waarden	Eerste veertien dagen	Tweede veertien dagen
	Accepten en gedomicilieerde wissels	Niet gedomicilieerde wissels en promessen									
Jaargemiddelde :											
1936.....	2,—	2,50	3,—	1,324	—	—	—	5,52	4,97		
1937.....	2,—	2,50	3,—	1,157	—	—	—	5,50	4,63		
Maangemiddelde (1) :											
1937 Juni.....	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	4,50		
Juli.....	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	4,50		
Augustus.....	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	4,50		
September.....	2,—	2,50	3,—	1,—	—	—	—	5,50	5,—		
October.....	2,—	2,50	3,—	1,385	—	0,875	0,767	5,50	5,—		
November.....	2,—	2,50	3,—	1,7825	2,1375	—	0,75	5,50	5,—		
December.....	2,—	2,50	3,—	1,7187	2,0192	0,75	0,75	5,50	5,—		
1938 Januari.....	2,—	2,50	3,—	1,57	1,7425	—	0,685	5,50	4,50	4,63	4,10
Februari.....	2,—	2,50	3,—	1,5182	1,7630	—	0,651	5,50	4,50	4,10	3,99
Maart.....	2,—	2,50	3,—	1,5046	1,7546	—	0,75	5,50	4,50	4,03	4,13
April.....	2,—	2,50	3,—	1,50	1,75	—	0,761	5,50	4,50	4,26	3,95
Mei.....	3,35 (2)	3,85 (2)	4,35 (2)	1,50	1,75	2,—	2,82	6,—	6,—	6,23	10,97
Juni.....	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,50	6,—	5,50	5,66	4,71
Juli.....	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,185	6,—	5,—	4,72	4,40
Augustus.....	3,—	3,50	4,—	—	—	—	0,960	6,—	5,—	5,03	4,88
Weekcijfers :											
1938 Aug. 1.....	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,—	6,—	5,—		
8.....	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,—	6,—	5,—		
16.....	3,—	3,50	4,—	—	—	—	1,—	6,—	5,—		
22.....	3,—	3,50	4,—	—	—	—	0,875	6,—	5,—		
29.....	3,—	3,50	4,—	—	—	—	0,875	6,—	5,—		

(1) Prolongatierente bij de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts » : rente per eind van de maand; overige gegevens : maangemiddelde.

(2) Van 1 tot 9 Mei, respectievelijk 2,50-3 %.

Van 10 tot 29 Mei, 4,45-5 %.

Vanaf 30 Mei, 3,50-4 %.

**II. — RENTEVOET DER AANBESTEDINGEN VAN SCHATKISTCERTIFICATEN EN BONS
OP KORTEN TERMIJN (in %).**

3

TIJDVAK	STAAT (Certificaten op 3 maanden)		KOLONIE (1) (3 maanden)		HERDISCONTEERING- EN WAARBORGINSTITUUT			
	van	tot	van	tot	2 maanden		3 maanden	
					van	tot	van	tot
<i>Jaarcijfers (uiterste rentevoeten) :</i>								
1936.....	—	—	0,469	1,50	0,425	1,—	0,40	1,25
1937.....	0,45	1,905	0,485	1,—	0,40	1,375	0,485	1,75
<i>Maandcijfers (uiterste rentevoeten) :</i>								
1937 Juni.....	0,578	0,579	—	—	—	0,50	0,55	0,60
Juli.....	0,492	0,571	—	—	—	—	—	—
Augustus.....	0,473	0,509	0,485	0,75	—	—	0,485	0,50
September.....	0,566	0,719	—	—	—	0,40	0,50	0,55
October.....	0,855	1,17	—	—	—	—	—	—
November.....	1,271	1,573	—	—	1,125	1,375	1,10	1,75
December.....	1,557	1,905	—	—	—	—	—	—
1938 Januari.....	1,406	1,774	—	—	1,375	1,625	—	1,625
Februari.....	1,316	1,347	—	—	—	—	—	—
Maart.....	1,353	1,407	—	—	—	—	—	—
April.....	1,437	1,645	—	—	—	—	—	—
Mei.....	—	1,872	—	—	—	—	—	—
Juni.....	2,51	2,74	—	—	—	—	—	—
Juli.....	2,25	2,75	—	—	—	—	—	—
Augustus.....	2,75	2,81	—	—	—	—	—	—
<i>Recente aanbestedingen :</i>								
1938 8 Juli.....	—	2,25	—	—	—	—	—	—
15 Juli.....	—	2,75	—	—	—	—	—	—
29 Juli.....	—	2,75	—	—	—	—	—	—
5 Augustus.....	—	2,75	—	—	—	—	—	—
10 Augustus.....	—	—	3,—	3,25	—	—	—	—
12 Augustus.....	—	2,81	—	—	—	—	—	—
19 Augustus.....	—	2,75	—	—	—	—	—	—
26 Augustus.....	—	2,75	—	—	—	—	—	—

(1) De vlottende schuld van de Kolonie bestaat gedeeltelijk uit Schatkistbons, uitgegeven door rechtstreeksche onderhandelingen of door middel van aanbesteding.

**III. — RENTESTANDEN VOOR BANKDEPOSITO'S EN TEGOED TER ALGEMEENE SPAAR-
EN LIJFRENTEKAS.**

Netto interestvoeten, in %.

4

TIJDVAK	BANKEN. — Depositorrekeningen :						ALGEM. SPAAR- EN LIJFRENTEKAS (tegoed op spaarboekjes)			NATION. MAATSCH. VOOR KREDIET AAN DE NIJVERHEID	
	dadelijk opvraag- baar	veertien- daagsche rekeningen	met vijftien dagen vooropzeg	op één maand	op drie maanden	op zes maanden	tot 20.000 fr.	20.000 tot 100.000 fr.	méer dan 100.000 fr.	op één jaar	op twee jaar en méer
<i>Jaargemiddelde :</i>											
1936.....	0,50	1,44	1,45	1,65	1,82	1,92	3,—	2,—	—	2,78	2,92
1937.....	0,50	1,046	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,75	1,25	2,29	2,29
<i>Maandcijfers (1) :</i>											
1937 Juni.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	2,—	—	2,50	2,50
Juli.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,40	2,40
Augustus.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
September.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
October.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
November.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
December.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
1938 Januari.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Februari.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Maart.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
April.....	0,50	1,05	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Mei.....	0,50	1,25	1,02	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juni.....	0,50	1,30	1,18	1,40	1,60	1,75	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Juli.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—
Augustus.....	0,50	1,20	1,18	1,40	1,60	2,50	3,—	1,50	0,50	2,—	2,—

(1) MAANDCIJFERS : *Veertiendaagsche rekeningen* : rentevoet van de « Caisse Générale de Reports et de Dépôts », derde en vierde week der maand; *rekeningen dadelijk opvraagbaar, met vijftien dagen vooropzeg*, en op 1, 3 en 6 maanden : gemiddelde rentevoeten der voornaamste credietinstellingen.

WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.

9

I. — NOTEERINGEN VAN EDELE METALEN TE LONDEN.

DATUM	Goud		ZILVER		Verhouding goud zilver
	In sh. en p. per ons (1) fijn goud	In franken per kg. (2) fijn goud	In p. per ons (1) voor 222/240 fijn	In franken (2) per kg. fijn	
1936 2 Januari	141/4	33.190,87	22 3/8	473,38	70,11
1937 4 Januari	141/8	33.114,01	21 1/4	447,49	74,—
1937 1 Juli	140/6	33.173,04	19 15/16	424,09	78,22
3 Augustus	139/7 1/2	33.207,73	20	428,53	77,49
1 September	140/0 1/2	33.184,42	19 3/4	421,62	78,71
1 October	140/7 1/2	33.236,46	19 13/16	421,86	78,79
3 November	140/7	33.141,86	19 7/8	422,11	78,51
1 December	140/0 1/2	33.047,94	19 11/16	418,56	78,96
1938 3 Januari	139/5	33.043,32	19 1/4	411,03	80,39
1 Februari	139/7	33.214,65	20 3/16	432,77	76,75
1 Maart	139/9 1/2	33.213,66	20 1/16	429,44	77,34
1 April	140/0 1/2	33.098,59	19	404,56	81,81
2 Mei	139/6 1/2	33.206,13	18 11/16	400,63	82,88
1 Juni	140/7 1/2	33.069,74	18 15/16	401,21	82,42
1 Juli	140/9	33.093,48	18 15/16	401,14	82,50
2 Augustus	141/8	33.052,80	19 9/16	411,19	80,38
1 September	143/0 1/2	33.099,11	19 1/4	401,29	82,48

(1) 1 troy ons = 31,103481 gram.
(2) Herleid op grond pondennotering te Brussel.

10

II. — CONTANTWISSELKOERSEN OP DE BEURS TE BRUSSEL.

TIJDPAK	LONDEN 1 £ = 48,6111 belg.	PARIS	New-York (kabel) 1 \$ = 5,8996 belg.	AMSTERDAM 100 fl. = 401,5083 b.	ZURICH	BERLIN 100 Rm. = 237,946 b.	STOCKHOLM 100 Kr. = 267,6893 b.	OSLO 100 Kr. = 267,6893 b.	KOPENHAGEN 100 Kr. = 267,6893 b.	PRAAG 100 Kc. = 20,719 b.	MILAN 100 It. L. = 31,0492 b.	WARSAU 100 Zl. = 112,056 b.	BUKAREST 100 lei = 5,9748 b.	LISSABON	MONTREAL
Jaargemiddelden :											(1)	(2)			
1936 Gem. van :															
9 eerste m.	—	39,051	—	401,842	192,821	—	—	—	—	24,534	46,794	—	—	—	—
3 laatste m.	—	27,694	—	320,378	136,195	—	—	—	—	20,957	31,190	—	—	—	—
voor het jaar	29,386	—	5,912	—	—	238,390	151,512	147,649	131,221	—	—	111,592	4,392	26,309	5,909
1937 Jaargemidd. :	29,2951	23,9985	5,9252	326,2083	135,9224	238,3191	151,0473	147,1945	130,8009	20,7233	31,1857	112,3291	4,3699	26,5899	5,9267
Maandgemiddeld. :															
1937 Juni	29,257	26,394	5,9285	325,96	135,65	237,60	150,84	147,—	130,61	20,678	31,191	112,39	4,37	26,54	5,9288
Juli	29,494	22,684	5,9395	327,22	136,09	238,81	152,06	148,19	131,67	20,726	31,257	112,35	4,37	26,746	5,9332
Augustus	29,589	22,275	5,9383	327,55	136,38	238,97	152,57	148,67	132,11	20,74	31,257	112,37	4,37	26,86	5,9401
September	29,412	20,981	5,9377	327,51	136,37	238,36	151,67	147,80	131,34	20,763	31,251	112,30	4,37	26,684	5,9391
October	29,393	19,879	5,9313	327,958	136,521	238,323	151,554	147,679	131,227	20,787	31,2245	112,251	4,37	26,688	5,9344
November	29,3815	19,964	5,8796	326,175	136,1245	237,499	151,493	147,6455	131,20	20,6995	31,0078	111,616	4,37	26,693	5,8842
December	29,4203	19,9907	5,8876	327,4172	136,1739	237,2913	151,6493	147,8326	131,3498	20,7139	30,9664	111,662	4,37	26,7157	5,8880
1938 Januari	29,5316	19,7193	5,9062	329,0876	136,5838	238,0095	152,2419	148,4069	131,8726	20,7521	31,0770	112,1512	4,3657	26,8088	5,9056
Februari	29,5612	19,3246	5,8915	329,6712	136,8655	238,2092	152,3592	148,5650	131,9950	20,7241	31,0138	112,0275	4,3655	26,8490	5,8952
Maart	29,5340	18,4980	5,9232	329,2157	136,5539	238,4217	152,1637	148,3976	131,8709	20,7798	31,1667	111,9815	4,37	26,8098	5,9140
April	29,5520	18,4129	5,9341	329,6682	136,4195	238,4697	152,2987	148,4576	131,9050	20,7021	31,2179	111,9974	4,37	26,8121	5,9043
Mei	29,5021	16,7583	5,9372	328,8424	135,7050	238,5798	151,1560	148,2714	131,7179	20,6824	31,2523	111,9702	4,37	26,8171	5,8990
Juni	29,2364	16,4109	5,8980	326,3626	134,9869	237,4726	150,7521	146,9048	130,5274	20,5324	31,0299	111,2321	4,37	26,5433	5,8351
Juli	29,1407	16,3588	5,9091	325,3568	135,2189	237,4837	150,2413	146,4063	130,1197	20,4768	31,0841	111,0500	4,37	26,4616	5,8734
Augustus	28,9260	16,2011	5,9252	323,6216	135,6368	237,6318	149,1450	145,2773	129,2248	20,4930	31,1786	111,3523	4,37	26,2614	5,9074
Daggemiddelden :															
1938 August. 1.	29,07	16,3275	5,915	324,40	135,52	237,60	149,95	145,95	129,775	20,41	31,1042	111,425	4,37	26,40	5,90125
2.	29,0275	16,30	5,9130	323,925	135,475	237,55	149,675	145,80	129,50	20,41	31,1042	111,325	4,37	26,30	5,89375
3.	28,95875	16,25125	5,9150	323,10	135,125	237,50	149,275	145,425	129,30	20,43	31,1042	110,80	4,37	26,20	5,895
4.	28,93875	16,2275	5,9150	322,85	135,21	237,35	149,175	145,35	129,25	20,43	31,1042	110,925	4,37	26,28	5,8925
5.	28,95	16,2250	5,91125	323,125	135,24	237,25	149,30	145,40	129,27	20,42	31,1042	110,90	4,37	26,30	5,8925
6.	28,89125	16,1925	5,9110	322,675	135,25	237,10	148,975	145,10	129,00	20,42	31,1042	110,90	4,37	26,22	5,88625
7.	28,815	16,1025	5,9140	321,90	135,31	237,—	148,50	144,675	128,65	20,42	31,1042	110,925	4,37	26,13	5,89125
8.	28,87	16,1360	5,9190	322,45	135,425	237,20	148,87	144,95	128,95	20,44	31,1042	110,95	4,37	26,18	5,8925
9.	28,96375	16,17875	5,93	323,575	135,85	237,75	149,375	145,625	129,325	20,48	31,25	111,35	4,37	26,30	5,91
10.	28,9175	16,1625	5,9365	323,20	135,95	237,975	149,05	145,275	129,40	20,50	31,20125	111,35	4,37	26,30	5,91875
11.	28,9575	16,185	5,94075	324,05	136,10	238,20	149,35	145,70	129,70	20,53	31,26465	111,35	4,37	26,21	5,91875
12.	29,01	16,2125	5,94025	324,85	136,175	238,325	149,63	146,—	130,—	20,57	31,26465	111,625	4,37	26,35	5,92
13.	28,98375	16,19875	5,94	324,975	136,20	238,30	149,375	145,40	129,50	20,57	31,26465	112,—	4,37	26,32	5,92
14.	28,9625	16,195	5,94	324,65	136,125	238,10	149,30	145,30	129,40	20,57	31,26465	111,40	4,37	26,15	5,915
15.	28,9575	16,2175	5,9325	324,65	135,975	237,90	149,325	145,30	129,30	20,57	31,25	111,90	4,37	26,15	5,915
16.	28,9275	16,21	5,92975	324,375	135,85	237,675	149,125	145,125	129,15	20,57	31,2256	111,90	4,37	26,57	5,915
17.	28,9375	16,22125	5,9295	324,45	135,90	237,70	149,20	145,30	129,20	20,53	31,2256	111,90	4,37	26,25	5,915
18.	28,93375	16,22	5,92825	324,30	135,85	237,675	149,20	145,25	129,225	20,53	31,2256	111,925	4,37	26,28	5,91
19.	28,8825	16,1925	5,92225	323,80	135,725	237,45	148,925	145,—	129,—	20,53	31,20125	111,90	4,37	26,25	5,91
20.	28,815	16,165	5,9175	323,10	135,375	237,25	148,54	144,875	128,725	20,53	31,15265	111,—	4,37	26,20	5,9075
21.	28,8225	16,1625	5,9240	322,60	135,18	237,525	148,625	144,80	128,75	20,495	31,15265	111,—	4,37	26,20	5,9160
30.	28,77875	16,14	5,92925	322,675	135,20	237,50	148,45	144,60	128,675	20,49	31,15265	111,—	4,37	26,15	5,9275

(1) Italiaansche lira : notering in uitvoering van het K. B. dd. 11 December 1935, art. 3.
(2) Zonder omzet.

KAPITAALMARKT.

I. — NOTEERINGEN VAN ENKELE OVERHEIDSFONDSEN (1) (VERGELIJKENDE TABEL).

AARD DER EFFECTEN	NOTEERING PER		
	1 Juli 1938	1 Augustus 1938	1 Sept. 1938
I. — RECHTSTREEKSCH BELGISCHE STAATSSCHULD (<i>Interest te vergoeden</i>).			
2 ½ % Schuld	59,—	59,25	58,50
3 % Schuld, 2 ^e reeks	72,75	71,—	71,15
3 ½ % Schuld 1937	80,05	79,25	78,25
Geünificeerde 4 % Schuld, 1 ^{ste} reeks	90,05	88,15	87,25
Geünificeerde 4 % Schuld, 2 ^e reeks	90,05	88,15	87,25
2 ½ % Schatkistbons op 5 jaar 1937	99,75	99,75	98,25
4 % Lotenleening van 1932	548,—	545,—	540,—
4 % Lotenleening van 1933	1.118,—	1.116,—	1.097,—
INDIRECTE STAATSSCHULD EN DOOR DEN STAAT GEWAARBORGDE SCHULD (<i>Interest te vergoeden</i>).			
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1921 (stukken van fr. 250)	241,50	237,50	237,—
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1922 (stukken van fr. 262,50)	268,—	260,—	260,50
4 % Lotenleening der Verwoeste Gewesten 1923 (stukken van fr. 525)	536,—	533,50	530,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Zwitserse snede)	553,—	548,—	532,—
6 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Nederlandse snede)	553,—	550,—	530,—
4 % preferente aandelen van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (Belgische snede)	450,—	443,—	432,—
(*) 3 % Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, coupon Januari-Juli	70,05	70,20	70,—
4 ¼ % Intercommunale Maatschappij van den Linker Schelde-Oever (IMALSO)	93,50	93,—	91,15
4 % Nationale Maatschappij voor Waterdistributie	87,80	88,25	88,25
III. — RECHTSTREEKSCH KOLONIALE SCHULD.			
Zonder interest : Belgisch Congo, Lotenleening 1888	165,—	165,75	163,50
Interest te vergoeden :			
2 ½ % Koloniale Schuld 1887	64,—	64,—	64,—
4 % Koloniale Schuld 1896 en 1898	89,50	86,50	83,85
4 % Koloniale Schuld 1901	88,50	84,25	82,50
3 % Koloniale Schuld 1904	78,—	76,—	75,—
4 % Koloniale Schuld 1906	88,50	85,—	82,25
4 % Koloniale Schuld 1909	89,50	86,50	82,75
4 % Koloniale Schuld 1936	87,—	84,—	83,25
(*) 3 ½ % Koloniale Schuld 1937	78,—	73,—	71,95
IV. — DOOR DE KOLONIE GEWAARBORGDE SCHULD (<i>Interest te vergoeden</i>).			
6 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (met recht tot omwisseling) (2)	883,—	872,—	860,—
4 % Congo Supérieur aux Grands Lacs (zonder recht tot omwisseling)	446,—	420,—	426,—
(*) 4 % Vervoer te water (Unatra). Winstdeeltende obligatiën	547,—	530,—	536,—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo (obligatiën met 4 jaar looptijd)	492,—	495,—	496,—
(*) 4 % Kivu (Spoorweg), kapitaal	895,—	890,—	860,—
(*) 4 % Buurtspoorwegen van Congo, pref.	470,—	(4) 455,—	496,—
V. — PROVINCIËN EN GEMEENTEN.			
Interessen te vergoeden :			
(*) 4 ½ % Gemeentekrediet 1871 tot 1879	98,—	98,40	98,25
(*) 3 % » » 1886 tot 1911	76,75	75,—	74,25
(*) 4 % » » 1912 tot 1918	86,15	83,—	82,20
4 % » » 1919 tot 1920	88,50	84,50	83,85
4 % » » 1927 tot 1929	88,—	84,50	83,10
4 % » » 1930	87,50	84,50	84,25
4 % » » 1931 (Januari-Juli)	88,75	85,—	83,10
4 % » » 1931 (April-October)	87,45	86,85	83,50
4 % » » 1932	88,—	85,—	83,95
4 % » » 1936	87,50	87,25	83,05
4 % » » 1937	88,25	87,25	84,—
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1933, terugbetaalbaar à 103 %	99,90	97,95	98,65
4 % Kasbons Gemeentekrediet 1934, terugbetaalbaar à 103 %	99,45	97,95	97,50
Interessen in de noteering begrepen :			
3 % Provincie Antwerpen 1891	77,—	78,10	79,—
4 % Provincie Oost-Vlaanderen 1936	91,25	86,95	86,05
4 % Stad Antwerpen 1919	86,15	85,95	85,—
4 % » » 1927	88,05	86,35	86,85
4 % » » 1930 (Januari-Juli)	86,40	85,—	84,25
4 % » » 1933, terugbetaalbaar à 103 %	98,45	97,55	97,50
4 % » » 1936 (coupon 31 December)	86,50	85,25	85,65
4 % » » 1936 (Mei-November)	93,10	(3) 91,55	91,95
4 % » » 1937	88,—	86,70	84,80
4 % Brussel 1927	89,45	84,25	84,25
4 % » » 1930	89,75	86,05	87,60
4 % » » 1932, terugbetaalbaar à 103 %	98,45	98,10	99,10
4 % » » 1936, terugbetaalbaar à 103 %	98,20	98,80	97,30
4 % Gent 1929	88,25	87,50	84,—
4 % » » 1930	88,25	84,90	84,25
4 % » » 1936	86,25	86,25	86,—
4 % » » 1937	88,25	85,25	(4) 85,—
4 ½ % Luik 1917	96,15	94,80	93,85
4 % » » 1919	87,55	84,50	84,75
4 % » » 1929	88,45	84,—	84,30
4 % » » 1930	88,05	85,50	83,55
4 % » » 1937	88,25	83,25	84,10
Lotenleeningen. — Interessen in de noteering begrepen			
2 ½ % Antwerpen 1887, terugbetaalbaar à 110	86,—	83,50	84,—
2 % Antwerpen 1903, terugbetaalbaar à 110	71,—	70,50	68,25
2 ½ % Brussel 1902, terugbetaalbaar à 110	81,75	81,—	77,50
2 ½ % Brussel 1905, terugbetaalbaar à 110	69,50	69,50	(5) 68,50
(*) 2 % Kanaal en Zeetraaninstellingen van Brussel 1897	72,25	70,25	69,75
2 % Gent 1896	68,25	69,25	67,25
2 % Luik 1897	68,50	68,25	68,—
2 % Luik 1905, terugbetaalbaar à 110	73,75	70,75	70,75
2 % Oostende 1898	65,25	65,—	64,50
2 % Schaerbeek 1897	65,75	65,50	64,—

(1) Over 't algemeen zijn de coupons der leeningen vrij van belasting, deze welke aan de belasting van 2 pCt. zijn onderworpen, zijn met een sterretje geteekend.

(2) Interest tot 4 pCt. gewaarborgd.

(3) Tegen deze noteering werden de koopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.

(4) Gewijzigde noteering : papier.

(5) Tegen deze noteering werden de verkoopers niet of slechts gedeeltelijk voldaan.

II. — MAANDELIJKSCHE INDEXCIJFERS VAN DE BEURS TE BRUSSEL.

15

	VASTRENDEERENDE FONDSEN (30)					EFFECTEN MET VERANDERLIJK RENDEMENT (120)												
	Algemeen indexcijfer	Recht- en onrechtstr. Belgische Staatsleening.	Provincie- en gemeente-leeningen	4 pCt. Obligaties 16,50 % belasting	6 pCt. Obligaties vrij van belasting	Algemeen indexcijfer	Verzekeringen, banken en financieele instelling.	Onroerende goederen, hypotheken en hotelwezen	Tramwegen	Buursporwegen	Tramwegen en electric. (Trusts)	Gas en electriciteit	Metaalnijverheid	Steenkolennijnen	Zink, lood en mijnen	Glas en spiegelglas-fabrieken	Tekstielnijverheid en zijdelabrieken	Koloniale waarden

Indexcijfer in verhouding tot de notering der vorige maand.

1938 1 Augustus	99	98	98	100	100	100	99	99	97	100	102	100	101	98	100	99	101	98
1 September ...	99	99	99	100	99	100	97	95	98	96	99	94	98	93	98	96	96	94

Indexcijfer in verhouding tot de notering op 3 Januari 1928.

1937 1 Juli	131	135	146	148	107	47	35	33	30	28	59	100	147	37	82	38	39	41
2 Augustus	131	136	144	148	107	51	37	33	31	29	62	111	166	38	81	40	43	43
1 September ...	130	135	145	148	107	49	37	31	31	28	60	105	162	39	80	39	41	42
1 October	130	135	144	146	107	47	36	30	31	27	60	97	154	35	77	36	38	40
3 November ...	127	129	143	144	106	41	33	28	29	25	58	83	138	29	72	31	31	37
1 December ...	127	129	142	143	106	40	32	27	29	24	56	76	130	28	66	31	31	36
1938 3 Januari	127	129	141	145	106	40	32	28	30	24	57	75	133	27	67	30	31	35
1 Februari	127	129	143	144	107	39	32	26	30	22	54	74	131	26	62	29	31	33
2 Maart	127	128	142	143	107	38	30	27	30	22	55	66	121	26	63	28	30	33
1 April	123	124	135	142	104	34	27	26	29	21	52	61	102	21	53	25	27	29
2 Mei	124	122	138	142	105	38	29	28	30	22	55	71	118	25	59	27	29	33
1 Juni	121	120	131	141	104	36	28	27	29	22	53	70	114	22	58	25	28	31
1 Juli	121	119	131	142	104	38	28	27	30	23	54	74	118	24	57	25	30	32
1 Augustus	120	117	128	142	104	38	28	27	29	23	55	75	119	24	57	24	31	31
1 September ...	119	116	127	143	103	37	27	25	28	22	55	70	116	22	56	23	30	29

III. — RENDEMENT VAN EENIGE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE STAATSFONDSEN

(met inachtneming van de notering alleen).

16

DATUM	Belgische Rente, 3 pCt., 2 ^e reeks, vrij van belasting		Geunificeerde schuld, 4 pCt., vrij van belasting		Belgische schuld 1937, 3,50 pCt., vrij van belasting		Oologschade 1922 (*)		Congo 1906, 4 pCt., vrij van belasting		Congo 1936, 4 pCt., vrij van belasting	
	Notering	Rende-ment	Notering	Rende-ment	Notering	Rende-ment	Notering	Rende-ment	Notering	Rende-ment	Notering	Rende-ment
1936 2 Januari	78,75	3,81	93,55	4,28	—	—	258,—	4,07	91,50	4,37	—	—
1937 4 Januari	84,50	3,55	100,35	3,99	—	—	279,—	3,76	98,65	4,05	99,95	4,—
1937 1 Juli	92,30	3,25	102,85	3,89	97,80	3,58	298,—	3,52	101,75	3,93	101,80	3,93
2 Augustus	92,25	3,25	102,90	3,89	97,90	3,58	299,50	3,51	101,25	3,95	100,80	3,97
1 September ...	92,—	3,26	102,90	3,89	97,90	3,58	298,—	3,52	101,—	3,96	101,—	3,96
1 October	91,50	3,28	102,90	3,89	97,90	3,58	291,—	3,61	100,—	4,—	100,—	4,—
3 November ...	87,25	3,44	98,10	4,08	93,70	3,74	270,—	3,89	95,50	4,19	95,—	4,21
1 December ...	86,—	3,49	97,75	4,09	93,—	3,76	274,—	3,83	96,80	4,13	96,15	4,16
1938 3 Januari	84,—	3,57	97,40	4,11	88,85	3,94	285,—	3,68	95,65	4,18	95,15	4,20
1 Februari	84,75	3,54	97,05	4,12	88,40	3,96	286,—	3,67	96,—	4,17	95,35	4,19
2 Maart	83,—	3,61	97,20	4,12	88,—	3,98	279,—	3,76	96,—	4,17	96,75	4,13
1 April	79,75	3,76	94,30	4,24	82,—	4,27	260,—	4,04	91,—	4,40	89,50	4,47
2 Mei	78,—	3,85	92,45	4,33	81,20	4,31	264,—	3,98	91,—	4,40	90,—	4,44
1 Juni	73,—	4,11	90,20	4,43	80,—	4,37	260,—	4,04	84,75	4,72	84,55	4,73
1 Juli	72,75	4,12	90,05	4,44	80,05	4,37	268,—	3,92	88,50	4,52	87,—	4,60
1 Augustus	71,—	4,23	88,15	4,54	79,25	4,42	260,—	4,04	85,—	4,71	84,—	4,76
1 September ...	71,15	4,22	87,25	4,58	78,25	4,47	260,50	4,03	82,25	4,86	83,25	4,80

(*) 4 pCt., vrij van belasting op de nominale waarde van fr. 262,50.

IV. — UITGIFTEN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

a) Retrospectief overzicht

(duizenden franken).

17

TIJDVAK	STICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN						KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamlooze vennootschappen) (commandit. vennootschappen op aandelen) (personenvennootsch. met beperkte aansprak.)			
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid			Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging.	Gestort bedrag op nomin. waarde
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde				
1936.....	511	559.766	454.441	574	332.930	319.052	363	2.627.536	2.571.837	2.442.444
1937.....	452	350.879	284.968	937	327.861	316.285	473	5.056.092	3.797.925	3.655.773
1937 Eerste 7 maanden.....	296	217.593	179.530	479	176.327	173.695	298	2.573.898	2.487.983	2.437.210
1938 Eerste 7 maanden.....	238	167.061	141.393	633	161.595	156.248	208	756.569	892.595	838.518
1937 Mei.....	48	60.027	56.086	53	14.640	14.124	46	629.805	432.248	429.066
Juni.....	39	28.300	16.946	80	51.559	51.430	44	238.815	211.178	208.372
Juli.....	47	16.505	14.427	94	40.504	39.971	31	448.675	345.058	343.695
Augustus.....	29	8.420	5.810	44	7.599	6.707	23	666.265	211.595	211.195
September.....	29	36.535	32.922	60	18.207	18.117	41	170.195	193.361	172.821
October.....	38	49.125	35.742	69	35.541	34.084	27	449.005	99.773	97.478
November.....	25	10.300	7.198	74	25.444	23.703	35	900.934	283.013	230.693
December.....	35	28.906	23.766	211	64.743	69.979	49	295.795	522.200	506.376
1938 Januari.....	30	28.450	25.142	99	22.268	22.193	27	172.692	95.469	93.445
Februari.....	27	26.560	25.050	82	22.634	22.393	21	110.192	58.569	58.443
Maart.....	37	15.300	14.176	118	25.060	23.758	35	70.209	86.511	78.655
April.....	38	27.191	20.951	108	34.459	33.717	45	134.302	376.866	365.920
Mei.....	29	15.370	11.896	83	20.931	20.235	33	95.898	61.115	59.701
Juni.....	40	23.393	18.524	62	17.145	15.744	21	65.853	79.746	51.196
Juli.....	37	30.797	25.654	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158

TIJDVAK	OBLIGATIE-UITGIFTEN		Gezamen- lijke uitgiften	UITGIFTE PREMIËN (1)	ANDERE STORTINGEN DAN IN GELD		UITGIFTEN bestemd voor aflossing van oude leeningen (4)	Netto uitgiften (5)
	Aantal	Nominaal bedrag			Inbreng in natura (2)	Inlijving van reserves (3)		
			Nominaal bedrag					
1936.....	30	236.205	3.700.738	64.687	1.235.069	1.594.020	—	687.740
1937.....	47	2.021.550	6.498.215	400.495	721.690	2.331.933	2.370.828	1.254.620
1937 Eerste 7 maanden.....	32	1.683.350	4.565.253	361.995	487.193	1.560.751	1.992.495	795.341
1938 Eerste 7 maanden.....	16	238.475	1.459.726	6.375	313.906	624.141	74.500	368.462
1937 Mei.....	—	—	506.915	258.760	126.357	207.616	314.000	110.063
Juni.....	10	488.500	779.537	95.625	74.228	122.191	432.500	231.954
Juli.....	4	255.000	657.067	—	123.691	163.825	225.000	140.577
Augustus.....	3	82.000	309.614	—	11.672	26.962	233.333	33.745
September.....	8	247.200	495.303	—	34.206	141.712	145.000	150.142
October.....	1	5.000	189.439	—	52.640	40.355	—	79.309
November.....	—	—	318.757	33.750	58.206	111.911	—	125.227
December.....	3	4.000	619.849	4.750	77.773	450.242	—	70.856
1938 Januari.....	3	74.950	221.137	—	48.067	74.550	74.500	18.613
Februari.....	4	24.025	131.788	—	54.040	23.637	—	52.234
Maart.....	3	50.400	177.271	4.000	30.034	42.757	—	98.198
April.....	1	12.500	451.016	2.000	74.598	318.097	—	42.393
Mei.....	2	20.000	117.416	375	34.593	30.586	—	47.028
Juni.....	2	50.600	170.884	—	43.992	16.200	—	75.872
Juli.....	1	6.000	190.214	—	28.582	118.314	—	34.124

- (1) In de gestorte bedragen niet begrepen.
- (2) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogingen begrepen.
- (3) In de kapitaalsverhoogingen begrepen.
- (4) In de kapitaalsverhoogingen en de obligatie-uitgiften begrepen.
- (5) Omvatten de bedragen gestort voor aandelen, toewijzingen en obligatie-uitgiften, met inbegrip van het bedrag aan uitgifte premiën, min de andere stortingen en de uitgiften bestemd voor aflossing van oude leeningen.

IV. — UITGIFTEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

b) Detail der uitgiften
(duizenden franken).

JULI 1938.

RUBRIEKEN	OPRICHTINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1)						KAPITAALSVERHOOGINGEN (naamlooze vennootschappen) (command. vennoot. op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)				OBLIGATIE- UITGIFTEN			Uitgifte- premiën (in de gestorte bedragen niet begrepen)	ANDERE STORTIN- GEN DAN IN SPECIE		ONTBINDINGEN VAN VENNOOTSCHAPPEN (1) (naamlooze) (commanditaire op aand.) (personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid)				KAPITAALS- VERMINDE- RINGEN (naamlooze vennootsch.) (comm. venn. op aandelen) (personen vennootsch. met beperkte aansprakel.)			
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid											Inbreng in natura (in de oprichtingen en kapitaal- verhoogingen begrepen)		Inlijving van reserves (in de kapitaalver- hoogingen begrepen)		Liquidaties		Samensmel- tingen			
	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Oud kapitaal	Nomin. vergroo- ting	Gestort bedrag op nomin. waarde	Aantal	Nomin. bedrag	waarvan conversie leenin- gen					Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag	
1. Private banken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
2. Verzekeringen	1	100	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
3. Financiële inrichtingen	5	7.200	7.027	—	—	—	2	40.450	100.110	100.055	—	—	—	—	970	100.000	2	15.600	—	—	2	14.500		
4. In- uitvoer	2	1.000	1.000	1	200	200	1	100	100	100	—	—	—	—	700	—	—	—	—	—	—	—		
5. Handel in metalen	—	—	—	1	250	250	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
6. Handel in kleerstoffen en meubelen	2	1.485	1.485	12	5.086	5.086	1	1.160	1.840	1.840	—	—	—	—	6.060	1.840	2	2.200	—	—	—	—		
7. Handel in eetwaren	—	—	—	4	1.366	1.366	1	150	150	30	—	—	—	—	1.138	—	2	524	—	—	—	—		
8. Diverse handel	4	1.625	825	35	6.150	6.050	2	460	1.540	1.540	—	—	—	—	5.068	—	2	985	—	—	1	473		
9. Suikerfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
10. Maalderijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
11. Bierbrouwerijen	1	1.000	1.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	700	—	—	—	—	—	—	—		
12. Stokerijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
13. Andere voedingsnijverheden	3	2.750	1.750	2	550	550	—	—	—	—	—	—	—	—	1.204	—	—	—	—	—	—	—		
14. Steengroeven	—	—	—	—	—	—	1	180	180	180	—	—	—	—	—	180	—	—	—	—	—	—		
15. Kolenmijnen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
16. Mijnbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
17. Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
18. Electriciteit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	6.000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
19. Electricische constructie	1	500	500	1	50	50	2	700	1.487	1.487	—	—	—	—	48	—	2	1.500	—	—	1	50		
20. Hôtels, bioscoopen, schouwburgen	2	200	200	2	150	150	1	600	600	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
21. Drukkerijen, publiciteit.	1	100	20	3	350	350	—	—	—	—	—	—	—	—	244	—	—	—	—	—	1	3.500		
22. Textielbedrijf	1	500	500	4	845	845	2	1.500	1.050	850	—	—	—	—	1.295	—	2	3.000	—	—	—	—		
23. Kunstmatige en ceramische materialen	1	250	250	1	300	300	2	806	11.894	11.894	—	—	—	—	150	11.894	—	—	—	—	—	—		
24. Metaalnijverheden, mechanische constructie	1	200	200	1	120	120	1	11.500	1.573	1.573	—	—	—	—	1.693	—	—	—	—	—	1	4.000		
25. Gebouwen, openbare werken	2	3.000	2.200	4	1.250	910	—	—	—	—	—	—	—	—	1.421	—	—	—	—	—	—	—		
26. Papiernijverheden	—	—	—	—	—	—	1	600	600	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
27. Plant. en koloniale vennootschappen	2	8.500	6.721	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.662	—	—	—	—	—	1	5.400		
28. Chemische nijverheden	3	2.012	1.540	2	300	300	1	1.000	2.000	2.000	—	—	—	—	673	2.000	4	127.512	—	—	1	999		
29. Houtnijverheden	—	—	—	1	450	450	—	—	—	—	—	—	—	—	440	—	—	—	—	—	—	—		
30. Leerlooierijen, riemfabrieken	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
31. Automobielen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
32. Glasblazerijen, kristalfabrieken	1	50	50	—	—	—	1	16.000	4.650	4.650	—	—	—	—	47	—	1	675	—	—	1	6.400		
33. Spiegelgieterijen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
34. Diverse nijverheden	3	125	86	6	1.601	1.151	3	5.250	2.787	2.667	—	—	—	—	1.069	2.000	1	1.000	—	—	—	—		
35. Spoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
37. Scheepvaart, vliegwezen	1	200	200	1	80	80	2	100	225	225	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—		
38. Telegrafien, telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
39. Electricische tramwegen	—	—	—	—	—	—	1	26.667	3.333	667	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
40. Autobussen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
41. Andere vervoerondernemingen	—	—	—	—	—	—	1	400	200	200	—	—	—	—	—	200	—	—	—	—	—	—		
42. Diverse andere nijverheden	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
TOTAAL...	37	30.797	25.654	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158	1	6.000	—	—	28.582	118.314	18	152.996	—	—	9	35.322		

(1) Samenwerkende vennootschappen en creditvereenigingen : 17 opgericht met een minimumkapitaal van 437.793 fr.; 6 ontbonden met een minimumkapitaal van 359.300 fr.

IV. — UITGIFFEN VAN DE BELGISCHE EN CONGOLEESCHE NIJVERHEIDS- EN HANDELSVENNOOTSCHAPPEN.

c) Ingedeeld naar de ligging en naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal (duizenden franken).

JULI 1938.

INDEELING	OPRICHTING. VAN VENNOOTSCH.					KAPITAALSVERHOOGINGEN (Naamlooze vennootsch.) (Command. vennootsch. op aandelen) (Personenvennootsch. met beperkte aansprakelijkheid)			OBLIGATIE-UITGIFFEN		ANDERE STORTINGEN	ONTBINDINGEN		KAPITAALSVERMINDERINGEN Bedrag				
	naamlooze en commanditaire op aandelen			personenvenn. met beperkte aansprakelijkheid		Aantal	Oud kapitaal	Nominale verhooging	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal		Nominale bedrag	waarvan conversie-leeningen		Uitgiftepremij (in de gestorte bedragen niet begrepen)	Inbreng in natura (1)	Inlijving van reserves (2)	Bedrag
	Aantal	Nominaal bedrag	Gestort bedrag op nominale waarde	Aantal	Nominaal bedrag													

1. — Naar hun geografische ligging.

België	35	22.297	18.933	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158	1	6.000	—	—	22.920	118.314	152.996	—	15.922
België en buitenland ..	2	8.500	6.721	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.662	—	—	—	14.000
Congo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5.400
Totaal	37	30.797	25.654	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158	1	6.000	—	—	28.582	118.314	152.996	—	35.322

2. — Naar de belangrijkheid van het uitgegeven of vernietigd kapitaal.

1 miljoen en —	31	12.137	9.773	80	16.098	15.208	15	5.830	4.302	3.807	—	—	—	—	16.717	580	7.696	—	2.022
van 1 tot 5 miljoen ..	6	18.660	15.881	1	3.000	3.000	9	61.593	19.517	16.851	—	—	—	—	11.865	7.234	3.800	—	7.500
van 5 tot 10 miljoen ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
van 10 tot 20 miljoen ..	—	—	—	—	—	—	1	—	10.500	10.500	—	—	—	—	—	10.500	15.000	—	14.000
van 20 tot 50 miljoen ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
van 50 tot 100 miljoen ..	—	—	—	—	—	—	1	40.000	100.000	100.000	—	—	—	—	—	100.000	—	—	—
100 miljoen en meer ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	126.500	—	—
Totaal	37	30.797	25.654	81	19.098	18.208	26	107.423	134.319	131.158	1	6.000	—	—	28.582	118.314	152.996	—	35.322

(1) In de oprichtingen en kapitaalsverhoogen begrepen.
(2) In de kapitaalsverhoogen begrepen.

V. — LEENINGEN VAN OVERHEIDSMACHTEN EN INRICHTINGEN VAN OPENBAAR NUT.

VI. — HYPOTHEEK-INSCHRIJVINGEN (1).

TIJDVAK	RECHTSTREEKSCHE LEENINGEN VAN OVERHEIDSMACHTEN (2)		BANKVERRICHTINGEN VAN HET GEMEENTECREDIET				TIJDVAK	Bedrag naar de gefinde inschrijvings-rechten berekend
	in België	in het buitenland	Voorschotten en terugbetalingen op leeningen toegestaan voor de betaling van :					
			Buitengewone uitgaven		Gewone uitgaven			
			Uit rekening genomen	Netto terugbetaald	Netto voorschotten	Netto terugbetaald		
	(duiz. franken)	(millioenen)	(duizendtallen franken)					(duiz. frank.)
1936	2.301.500	{ £ 8,6 Zw. Kr. 20	389.835	179.622	213.976	244.513	1936 Maandgem. ...	190.488
1937	6.955.000	{ Ned. G. 48 £ 5	451.491	205.369	200.606	206.350	1937 Maandgem. ...	211.092
1937 Mei	—	Ned. G. 48	27.647	4.080	16.816	4.494	1937 Mei	224.471
Juni	1.000.000	—	33.781	2.303	26.857	7.382	Juni	232.633
Juli	800.000	—	44.889	7.975	19.369	12.858	Juli	218.337
Augustus ..	120.000	—	35.751	8.871	13.724	20.264	Augustus ..	232.463
September ..	935.000	—	35.594	4.761	13.506	14.247	September ..	192.470
October ..	—	—	50.259	7.082	12.247	23.894	October ..	228.216
November ..	—	—	59.908	11.358	10.327	29.894	November ..	211.192
December ..	—	£ 5	47.930	62.582	11.063	23.006	December ..	242.077
1938 Januari ..	—	—	51.979	7.298	23.480	25.500	1938 Januari ..	206.074
Februari ..	609.875	—	39.491	12.062	20.361	19.974	Februari ..	216.760
Maart	—	—	61.551	21.313	22.293	9.749	Maart	248.938
April	—	—	73.431	13.877	21.639	5.296	April	290.064
Mei	—	—	65.249	11.448	16.789	6.973	Mei	283.647
Juni	—	(3)	62.110	19.630	23.093	6.092	Juni	246.895
Juli	(4) 250.000	—	65.551	17.636	18.628	15.840	Juli	236.207

(1) De hernieuwingen bij het eind van het vijftiende jaar inbegrepen; deze beloopt ongeveer 1 pCt. van het totaal; de wettelijke hypotheek niet inbegrepen.

(2) Leeningen van Staat, Kolonie, provinciën en gemeenten, inrichtingen van openbaar nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentecrediet, enz.

(3) In Juni 1938 heeft de Belgische Regeering een leening afgesloten van 35 miljoen Nederlandsche gulden in Schatkistbons op 3 maanden. Zij kan deze bons drie maal hernieuwen.

(4) Leening Gemeentecrediet, 4 pCt., kasbons op 10 jaar.

RIJKSFINANCIËN.

OPBRENGST VAN DE BELASTINGEN (volgens het « Belgisch Staatsblad »).

a) Ontvangsten zonder onderscheid van dienstjaar (die der gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

25

TIJDVAK	Rechtstreeksche belastingen	Douanen en accijnzen	Registratierechten	Globale ontvangsten van het tijdvak	Globale gecumuleerde ontvangsten van Januari tot en met de aangeduide maand
1936.....	3.028	2.857	3.183	9.068	—
1937.....	2.998	3.027	3.653	9.679	—
1937 Mei	242	247	279	767	4.084
Juni	191	258	298	748	4.832
Juli	265	251	309	825	5.657
Augustus	241	256	294	791	6.448
September	189	249	325	763	7.211
October	231	253	324	808	8.019
November.....	250	250	289	789	8.809
December	276	280	314	870	9.679
1938 Januari	431	221	267	919	919
Februari	187	213	273	673	1.592
Maart	214	282	322	818	2.410
April	270	256	304	830	3.240
Mei.....	262	243	279	784	4.024
Juni.....	187	262	271	721	4.745
Juli	221	264	266	751	5.496

b) Totale ontvangsten van de dienstjaren 1937 en 1938 vóór 31 Augustus 1938 geïnd (gemeentelijke en provinciale opcentiemen niet inbegrepen)

(millioenen franken).

	Dienstjaar 1937 (2)		Dienstjaar 1938		Juli 1938	
	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Geïnde ontvangsten	Budgetaire ramingen	Ontvangsten voor rekening van	
					dienstjaar 1937 (2)	dienstjaar 1938
I. Rechtstreeksche belastingen	2.824	3.116	1.152	1.057	—	221
II. Douanen en accijnzen	3.017	2.815	1.720	1.785	—	264
waarvan douanen	1.587	1.531	886	952	—	135
accijnzen	1.204	(1) 1.273	709	(1) 825	—	113
III. Registratie	3.651	3.246	1.982	2.314	—	266
waarvan registratie en overschrijvingen	546	485	306	300	—	45
erfenissen	254	206	141	117	—	21
zegel en gelijkgestelde taxes	2.816	2.515	1.509	1.881	—	196
Totaal	9.492	9.177	4.854	5.156	—	751
Verschil in vergelijking met de budgetaire ramingen	+ 315		— 302			

NOTA. — Het tijdperk van invordering der rechtstreeksche belastingen duurt langer dan het burgerlijk jaar; het indienen der verklaringen door den belastingsplichtige en het opmaken der rollen door het beheer nemen inderdaad een zekeren tijd in beslag. Voor deze belastingssoort zijn de cijfers dus maar beslissend na het afsluiten van het dienstjaar.

(1) Accijnzen en bijzondere verbruikstaxes.

(2) Dienstjaar afgesloten op 31 Mei 1938.

HET INKOMEN EN HET SPAREN.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN.

a) Maand Juli 1938.

30

RUBRIEKEN	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeer- de bruto winst	Obligatie- schuld (2)	Bruto obligatie- coupons (1)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			

(duizenden franken)

A. — Vennootschappen wier voornaamste werkring in België gelegen is.

1a Particuliere banken	3	3	—	174.998	83.553	10.448	—	6.425	18.344	783
1b Banken van openbaar nut ..	—	—	—	—	—	—	—	—	1.413	42
2. Verzekeringen	5	4	1	5.025	1.045	214	36	192	—	—
3. Financiële inrichtingen	37	25	12	810.601	93.443	76.770	12.451	65.889	185.630	7.927
4. Invoer-, uitvoer	5	3	2	4.535	761	366	136	—	—	—
5. Handel in metalen	3	3	—	1.125	677	601	—	—	200	12
6. Handel in klerst. en meubel ..	8	7	1	24.409	13.813	1.571	17	136	4.589	252
7. Handel in eetwaren	12	9	3	22.021	2.971	1.018	82	43	1.639	108
8. Diverse handel	72	56	16	54.683	7.657	6.954	1.190	3.485	816	47
9. Suikerfabrieken	3	3	—	11.000	2.991	2.804	—	1.928	13.326	675
10. Maalderijen	2	2	—	4.500	578	280	—	69	—	—
11. Bierbrouwerijen	7	4	3	19.185	707	122	1.075	20	12.540	814
12. Stokerijen	3	—	3	5.092	1.021	—	782	—	—	—
13. Andere voedingsnijverheden ..	6	5	1	25.315	2.783	6.508	79	4.318	3.000	165
14. Steengroeven	6	5	1	11.173	2.717	526	59	962	2.758	137
15. Kolenmijnen	3	3	—	49.695	3.393	19.714	—	14.800	121.262	3.392
16. Mijnbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	1.120	67
17. Gas	—	—	—	—	—	—	—	—	460	18
18. Electriciteit	3	3	—	75.640	39.289	29.333	—	24.008	53.925	2.612
19. Elektrische constructie	1	1	—	2.000	516	16	—	—	12.092	658
20. Hotels, bioscopen, schouwv. ..	14	11	3	12.582	5.045	1.503	65	215	1.394	74
21. Drukkerijen, publiciteit	14	12	2	14.437	3.251	3.156	187	1.643	500	27
22. Textielnijverheid	25	19	6	89.947	24.159	4.470	478	2.662	23.976	900
23. Kunst en cer. bouwstoffen	11	8	3	21.078	19.993	2.577	339	1.511	1.448	99
24. Metaaln. en mechan. constr. ..	29	25	4	241.668	142.673	11.306	1.634	6.050	133.231	6.931
25. Gebouw (openb. werken)	7	5	2	45.700	3.124	497	429	158	1.527	76
26. Papiernijverheden	1	1	—	30.267	3.729	1.592	—	2.025	10.000	550
28. Chemische nijverheden	4	3	1	47.600	21.441	2.472	10	2.031	19.980	929
29. Houtnijverheden	5	3	2	19.800	18.649	78	1.783	47	—	—
30. Leerlooier. en riemfabrieken ..	—	—	—	—	—	—	—	—	300	18
31. Automobielen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
32. Glasblazerijen en kristalfabr. ..	1	—	1	1.000	1.380	—	4	—	200	10
33. Spiegelgieterijen	—	—	—	—	—	—	—	—	44.069	2.084
34. Diverse nijverheden	29	21	8	69.566	42.566	8.428	2.093	5.449	36.081	2.075
35. Spoorwegen	1	—	1	74.471	143	—	30	—	11.143	336
36. Buurtspoorwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37. Scheepvaart en vliegwezen ..	15	12	3	33.803	5.000	5.522	8	4.199	14.330	860
38. Telegraf. en telefonen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
39. Elektrische tramwegen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
40. Autobussen	2	1	1	3.040	8.992	177	1.101	21	—	—
41. Andere vervoerondernem.	7	7	—	14.510	979	1.103	—	404	2.500	125
42. Diverse andere nijverheden ..	2	2	—	1.677	2.164	51	—	35	—	—
TOTAAL	346	266	80	2.022.041	530.732	199.977	24.068	148.725	733.793	32.803

B. — Vennootschappen wier voornaamste werkring in Congo gelegen is.

1. Bank, financ. vennootschap ..	7	7	—	216.950	158.068	20.636	—	15.331	—	—
2. Handelsvennootschappen ..	4	3	1	75.000	8.406	5.966	500	4.143	—	—
3. Nijverheidsvennootschappen ..	26	26	—	1.023.448	579.587	557.640	—	300.136	—	—
4. Landbouwvennootschappen ..	14	11	3	157.862	24.575	36.668	134	32.065	10.250	427
5. Openbare diensten	9	8	1	2.027.139	470.166	119.742	1.014	108.125	158.401	6.439
TOTAAL	60	55	5	3.500.399	1.240.802	740.652	1.648	459.800	168.651	6.866

C. — Vennootschappen wier voornaamste werkring in het buitenland gelegen is.

1. Electriciteit	1	1	—	255.000	11.448	18.445	—	15.755	—	—
2. Spoorwegen	1	1	—	1.559	202	72	—	—	—	—
3. Tramwegen	3	1	2	66.210	69.487	7.875	6.486	7.875	2.140	106
4. Plant. en kolon. vennootsch. ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Diverse vennootschappen ..	7	6	1	79.485	37.086	19.913	13.498	14.459	74.737	3.722
TOTAAL	12	9	3	402.254	118.223	46.505	19.984	38.089	76.877	3.828
Algemeen totaal	418	330	88	5.924.694	1.889.757	986.934	45.700	646.614	979.321	48.497

(1) Bovendien is er gedurende de maand Juli betaald : (duizenden franken)

Coupons van binnenlandsche Staatsleeningen	19.941
Coupons van leeningen van de Kolonie	22.374
Coupons van provinciën en gemeenten	24.690
Coupons van verscheidene leeningen	53.163

TOTAAL

120.168

Coupons van buitenlandsche Staatsleeningen

88.995

Coupons van buitenlandsche leeningen van de stad Antwerpen ..

—

(2) De getelde leeningen slaan op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

I. — RENDEMENT DER BELGISCHE NAAMLOOZE VENNOOTSCHAPPEN (vervolg).

b) Retrospectief overzicht.

30

TIJDVAK	AANTAL VENNOOTSCHAPPEN			Gestort kapitaal	Reserves	NETTO RESULTAAT		Uitgekeerde bruto-winst	Obligatie- schuld (1)	Obligatie- coupons (bruto)
	getelde	met winst	met verlies			winst	verlies			
(Duizenden franken)										
Jaar 1936	7.478	5.478	2.000	44.979.711	17.204.061	4.216.978	1.169.540	2.869.383	10.504.183	565.925
Jaar 1937	7.611	5.887	1.724	45.890.185	17.761.760	5.289.888	469.276	3.787.107	9.223.488	476.458
1937 eerste 7 maanden.....	5.423	4.205	1.218	30.006.993	12.391.308	3.419.807	340.593	2.437.142	6.169.275	325.872
1938 eerste 7 maanden.....	5.526	4.292	1.234	32.495.911	12.478.197	4.326.572	232.516	3.001.375	5.120.661	245.519
1937 Mei	1.173	916	257	8.301.267	4.786.769	924.767	110.461	686.105	590.076	29.162
Juni	634	499	135	3.071.077	709.356	334.084	46.412	228.269	721.336	36.641
Juli	414	323	91	5.942.827	1.742.658	723.282	32.976	540.819	1.105.161	56.752
Augustus	182	139	43	1.325.661	336.153	107.639	20.592	76.225	549.783	29.057
September	249	196	53	1.019.515	271.730	130.857	8.180	78.302	492.304	25.593
October	545	446	99	4.689.059	1.243.373	494.663	47.336	348.026	1.013.402	46.091
November	277	230	47	3.733.015	2.004.919	584.120	6.792	463.727	401.720	19.273
December	293	232	61	3.462.210	1.318.773	409.521	17.031	289.738	597.004	30.572
1938 Januari	122	108	14	1.019.857	304.013	175.450	2.143	87.038	1.150.958	60.927
Februari	175	141	34	575.811	137.340	44.678	8.260	26.536	419.736	19.550
Maart	1.332	1.042	290	4.853.781	2.372.517	657.439	35.159	504.800	499.366	24.852
April	1.685	1.300	385	8.238.525	2.342.647	986.362	56.700	652.481	1.023.060	45.322
Mei	1.179	914	265	8.774.632	4.707.102	1.126.265	53.121	844.914	383.850	18.078
Juni	615	457	158	3.108.611	724.821	349.444	31.433	238.992	664.370	33.293
Juli	418	330	88	5.924.694	1.889.757	986.934	45.700	646.614	979.321	43.497

(1) Voor de maandelijksche resultaten, slaan de getelde leningen op andere vennootschappen dan deze opgegeven in de vorige kolommen.

II. — ALGEMEENE SPAAR- EN LIJFRENTKAS.

a) Inlagen op persoonlijke spaarboekjes (1)

(duizenden franken).

31

TIJDVAK	Inlagen	Uitbetalingen	Saldi	Tegoed der deponenten op het einde van het tijdvak (2)	Aantal spaarboekjes op het einde van 't jaar
1936	3.034.068	2.469.677	564.390	11.455.993	5.694.797
1937	3.501.365	2.800.663	700.702	12.489.170	
1937 Juni	290.453	220.741	69.712	11.912.034	
Juli	309.340	251.699	57.641	11.969.675	
Augustus	283.289	231.047	52.242	12.021.917	
September	255.648	246.730	8.918	12.030.835	
October	286.243	251.613	34.630	12.065.465	
November	258.529	210.600	47.929	12.113.394	
December	294.514	251.214	43.300	12.489.170	
1938 Januari	398.603	201.090	197.513	12.686.683	
Februari	295.300	221.764	73.536	12.760.219	
Maart	248.737	328.490 (3)	— 81.753	12.678.466	
April	268.964 (3)	276.503 (3)	— 7.539 (3)	12.665.810 (3)	
Mei	254.385 (3)	421.302 (3)	— 166.917 (3)	12.498.893 (3)	
Juni	244.422 (3)	255.886 (3)	— 11.464 (3)	12.487.429 (3)	
Juli	281.099 (3)	236.310 (3)	44.789 (3)	12.532.218 (3)	
Augustus	250.164 (3)	229.999 (3)	20.165 (3)	12.552.383 (3)	

(1) Deze cijfers geven enkel de bewegingen van het sparen aan.

(2) De tegoeden van de jaren 1936 en 1937 en dit van December 1937 omvatten de gekapitaliseerde renten van het dienstjaar.

(3) Voorloopige cijfers.

b) Stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas

(duizenden franken).

TIJDVAK	HANDBEIDERS en vrije stortingen, buiten het raam van de verplichte verzekeringswetten (wetten van 15 December 1937 en 16 Maart 1865)	BEDIENDEN (wetten van 10 Maart 1925 en 18 Juni 1930)	MIJNWERKERS (wetten bij koninklijk besluit van 25 Augustus 1937 samengeoerdend)	Totaal
1935	232.975	38.178	11.930	283.082
1936	259.283	40.430	11.880	311.593
1937				
1938 Januari	28.914	3.839	} 4.472	} 99.965
Februari	26.359	3.845		
Maart	27.852	4.684		
April	27.690	4.113		
Mei				
Juni				

LOOP DER ZAKEN.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE VERREKENINGSKAMERS.

35

TIJDVAK	VERREKENINGSKAMERS					Omloopsnelheid van het geld in de banken (3)	LIQUIDATIEKAS VAN DE BEURS VAN BRUSSEL			
	BRUSSEL EN PROVINCIE			BRUSSEL			CONTANT			TERMIJN
	Aantal kamers op het eind v. h. tijdv.	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)	Aantal verrekende stukken (duizenden)	Verrekende kapitalen (miljoenen franken)		Aantal zittingen	Aantal deelnemers op het eind v. h. tijdv.	Geliquid. bedrag (miljoenen franken) (1)	Geliquid. bedrag (miljoenen franken) (1)
1936 Maandgemiddelde	38 (2)	326	27.031	157	20.261	4,76	21	287 (2)	943	103
1937 Maandgemiddelde	38 (2)	343	31.057	167	22.648	5,45	20	320 (2)	1.152	174
1937 Juni	38	351	33.988	172	25.239	5,28	21	315	808	128
Juli	38	346	30.985	168	22.401	—	19	315	713	104
Augustus	38	322	27.939	157	20.044	—	21	315	1.118	214
September	38	334	34.080	164	25.482	5,38	22	318	952	206
October	38	348	35.317	169	26.358	—	21	319	1.015	210
November	38	331	26.649	162	18.914	—	19	320	608	90
December	38	357	32.457	175	23.605	5,81	22	320	615	99
1938 Januari	38	336	32.895	167	24.711	—	21	320	582	83
Februari	38	313	26.436	155	19.325	—	20	320	567	104
Maart	38	344	33.582	171	24.972	5,56	22	320	746	91
April	38	327	30.386	160	22.507	—	19	320	558	79
Mei	38	354	42.960	180	33.535	—	20	320	723	139
Juni	38	336	32.489	166	25.315	7,17	21	320	396	79
Juli	38	330	28.850	161	21.596	—	19	320	375	67
Augustus	38	326	31.781	161	24.620	—	22	300	363	68

- (1) In dit bedrag zijn de aankopen of de verkopen maar één maal geteld.
 (2) Op 31 December.
 (3) Verhouding van het totaal bedrag der in den loop van het aangeduide kwartaal verrekende kapitalen tot het saldo, per eind trimester, der deposito-rekeningen op zicht en op minder dan 30 dagen.

II. — POSTCHEQUE- EN GIROVERKEER

(miljoenen franken).

36

TIJDVAK	Aantal rekeningen op 't einde van het tijdvak	Globaal tegoed (daggemiddelde)	CREDIT		DEBIT		Algemene beweging	Verrichtingen zonder gebruik van specie %	Omloopsnelheid (2)
			Stortingen	Giro's	Cheques en diversen	Giro's			
1936 Maandgemiddelde	(1) 388.796	3.312	4.428	10.804	4.373	10.805	30.409	88,0	4,58
1937 Maandgemiddelde	(1) 412.126	3.666	4.925	12.393	4.900	12.409	34.627	89,0	4,72
1937 Juni	400.835	3.570	5.302	12.936	5.102	12.948	36.288	90,0	4,86
Juli	402.374	3.754	5.177	12.330	4.965	12.340	34.813	89,0	4,43
Augustus	404.370	3.710	4.770	12.355	5.011	12.377	34.613	89,0	4,69
September	406.452	3.638	4.842	12.413	4.909	12.423	34.587	88,9	4,58
October	409.879	3.708	5.315	12.880	5.060	12.914	36.168	88,2	4,66
November	412.326	3.769	4.553	11.993	4.571	12.007	33.124	88,4	4,58
December	412.126	3.873	5.485	13.781	5.303	13.803	38.372	89,2	4,74
1938 Januari	414.432	3.855	5.706	13.923	5.628	13.946	39.202	89,0	5,08
Februari	416.568	3.780	4.367	11.709	4.589	11.723	32.388	89,1	4,50
Maart	418.318	3.563	4.912	12.320	4.863	12.338	34.433	88,3	4,47
April	419.240	3.686	4.900	12.280	4.947	12.293	34.420	88,3	4,68
Mei	421.161	3.526	5.066	12.600	5.284	12.630	35.580	88,5	5,08
Juni	421.680	3.396	4.467	11.284	4.415	11.292	31.459	88,2	4,63
Juli	423.292	3.516	5.130	12.009	4.809	12.014	33.962	87,9	4,78
Augustus	424.609	3.548	4.652	11.866	4.715	11.874	33.107	90,2	4,68

- (1) Op 31 December.
 (2) Verhouding, per type-maand van 25 dagen, van den debet-omzet tot het dagelijksch gemiddeld tegoed.

III. — GEVAARLIJKE OF HINDERLIJKE INRICHTINGEN.

Bron : *Arbeidsblad.*

Aanvragen om vergunning.

37

TIJDVAK	Voor het Rijk	Brabant	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Hene-gouwen	Namen	Luxem-burg	Luik
1936	4.701	1.109	798	99	571	608	603	245	63	605
1937	4.272	1.135	722	92	786	480	413	151	42	451
1937 Maart	430	96	67	6	101	46	42	11	5	56
April	376	99	77	—	59	33	27	19	6	56
Mei	398	103	74	5	104	32	26	15	5	34
Juni	418	100	65	6	82	49	48	13	2	53
Juli	389	91	59	4	87	49	40	17	1	41
Augustus	307	91	43	9	50	34	41	6	2	31
September	315	82	61	4	37	30	32	8	3	58
October	346	82	50	12	57	62	28	12	—	43
November	327	110	62	8	39	46	22	9	1	30
December	298	71	37	11	39	31	51	15	6	37
1938 Januari	291	90	52	10	36	36	26	—	—	41
Februari	326	84	44	4	21	41	43	16	4	69
Maart	314	91	67	9	40	32	26	5	4	40
April	347	67	77	4	66	35	39	10	—	49
Mei	367	100	66	9	48	42	43	9	3	47

IV. — VERHOUDING VAN DE ONBETAALDE TOT DE DOOR DE NATIONALE BANK VAN BELGIE
TER INNING AANGEBODEN WISSELS.

TIJDVAK	AANTAL DER			BEDRAG DER		
	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%	Aangeboden wissels	Onbetaalde wissels	%
				(duizendtallen franken)		
1936.....	925.823	58.291	6,30	4.551.786	76.819	1,69
1937.....	1.117.161	69.857	6,25	4.644.274	99.390	2,14
1937 Mei.....	101.132	5.996	5,93	398.618	8.400	2,11
Juni.....	98.703	6.077	6,16	391.672	8.763	2,24
Juli.....	97.832	5.794	5,92	396.316	9.042	2,28
Augustus.....	87.194	5.766	6,61	371.169	8.374	2,26
September.....	89.373	5.493	6,15	347.466	7.948	2,29
October.....	99.715	6.018	6,04	379.256	9.416	2,48
November.....	100.177	5.965	5,95	387.347	9.283	2,40
December.....	101.963	6.880	6,75	457.713	10.008	2,19
1938 Januari.....	93.231	6.752	7,24	375.270	9.611	2,66
Februari.....	87.593	5.934	6,77	346.734	8.356	2,41
Maart.....	98.388	6.275	6,38	491.348	8.775	1,79
April.....	121.741	7.534	6,19	516.979	10.513	2,03
Mei.....	138.333	8.763	6,33	667.163	14.287	2,14
Juni.....	155.249	9.657	6,22	1.005.813	16.768	1,67
Juli.....	141.215	9.353	6,62	978.256	15.194	1,65

V. — FAILLISEMENTEN,
BEKRACHTIGDE AKKOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT,
ZAKEN ONDER GECONTROLEERD BEHEER.
GEPUBLICEERD IN DE « MONITEUR DU COMMERCE BELGE ».

a) Retrospectief overzicht.

TIJDVAK (13 weken)	Uitgesproken faillissementen			Akkoorden tot voorkoming van faillissement			Zaken onder gecontroleerd beheer		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938	1936	1937	1938
Eerste tijdvak.....	151	165	190	29	39	29	29	11	—
Tweede tijdvak.....	155	138	145	34	23	35	37	—	—
Derde tijdvak.....	136	111	—	15	17	—	14	—	—
Vierde tijdvak.....	179	146	—	28	29	—	16	—	—
Totaal...	621	560		106	108		96	11	

b) Gedetailleerde opgave per bedrijfsgroep.

AUGUSTUS 1938.

GROEP	AANTAL									
	FAILLISEMENTEN					AKKOORDEN TOT VOORKOMING VAN FAILLISEMENT				
	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamloze vennootschappen	Personen-vennoots. m. beperkte aansprakelijkheid	Totaal	Physische personen	Personen-vennootschappen	Naamloze vennootschappen	Personen-vennoots. m. beperkte aansprakelijkheid	Totaal
A. Handelsverrichtingen.....	28	2	2	—	32	6	—	—	—	6
B. Bankzaken en financiële ver- richtingen.....	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
C. Nijverheden.....	5	—	2	—	7	2	—	2	—	4
D. Vennootschappen wier voor- naamste uitbating in Congo gelegen is.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totaal...	33	3	4	—	40	8	—	2	—	10

PRIJZEN.

I. — INDEXCIJFERS DER GROOTHANDELSPRIJZEN.

a) Officieel indexcijfer in België. — Algemeen indexcijfer en per bedrijfsgroep.

Basis : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

45

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingsproducten	Brandstoffen	Teer en derivat.	Producten der metaalbedrijven	Petroleum en derivaten	Producten der aardwerkbedrijven	Producten der glasbedrijven	Scheikundige producten	Kunstmeststoffen	Vetstoffen
<i>Aantal producten</i>	125	16	4	3	15	7	9	2	12	4	7
1936 Maandgemiddelde	588	530	637	597	536	893	805	440	538	439	523
1937 Maandgemiddelde	684	632	839	648	759	1.000	871	549	599	448	570
1937 Mei	693	623	794	663	765	1.007	856	549	597	432	559
Juni	697	639	794	663	764	1.044	890	549	599	424	584
Juli	702	660	880	677	775	1.047	899	549	615	428	585
Augustus	700	651	883	677	816	1.048	896	549	611	428	566
September	690	656	883	677	774	1.048	887	549	597	451	561
October	683	635	906	686	758	1.048	890	549	605	473	556
November	663	616	906	679	738	1.048	885	549	612	478	524
December	659	607	906	674	733	1.035	885	549	612	480	506
1938 Januari	660	600	906	651	732	1.036	887	549	615	482	505
Februari	657	591	906	674	737	1.025	883	549	625	490	487
Maart	644	556	906	645	719	1.025	881	549	625	495	484
April	640	574	879	624	712	1.029	855	549	626	495	478
Mei	631	580	882	629	674	1.029	883	549	622	505	466
Juni	629	592	884	623	674	964	862	549	623	510	452
Juli	623	553	860	581	684	926	861	549	623	490	463

TIJDVAK	PRODUCTEN DER VEZELBEDRIJVEN					Bouwmaterialen	Harsproducten	Producten der huiden en lederb.	Tabak	Producten der papierbedrijven	Ruwe rubber
	Algemeen indexcijfer	Wol	Vlas	Jute	Katoen						
<i>Aantal producten</i>	19	5	5	2	7	13	2	9	1	1	1
1936 Maandgemiddelde	640	684	786	364	635	665	597	520	519	599	136
1937 Maandgemiddelde	704	781	877	407	657	768	692	599	492	902	164
1937 Mei	750	808	893	441	731	781	732	645	500	752	184
Juni	755	805	964	415	717	771	703	605	477	1.012	168
Juli	735	820	932	427	670	769	694	597	477	1.012	159
Augustus	703	810	878	418	630	778	679	599	455	1.012	152
September	674	774	877	411	583	782	664	594	500	1.080	159
October	654	730	877	425	555	779	634	594	500	1.080	133
November	618	670	817	408	538	770	577	528	500	1.096	121
December	620	726	762	376	552	767	552	523	545	938	126
1938 Januari	617	663	816	375	551	767	598	524	545	927	126
Februari	629	631	884	374	567	772	561	505	523	927	128
Maart	616	623	885	361	549	782	549	482	523	835	115
April	606	628	850	352	543	780	538	470	523	732	109
Mei	579	605	793	346	519	774	527	471	523	732	101
Juni	578	603	795	354	515	776	527	461	523	710	111
Juli	587	596	810	372	525	775	519	465	545	710	130

b) Indexcijfers der groothandelsprijsen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND (Board of Trade) Basis : 1930	FRANKRIJK (Statistique Générale de la France) Basis : Juli 1914	NEDERLAND (Centraal Bureau voor de Statistiek) Basis : 1913	ZWITSERLAND (Office fédéral de l'industrie des arts et métiers et du travail) Basis : Juli 1914	ZWEDEN (Kommerskollegium) Basis : 1913	DUITSCHLAND (Statistisches Reichsamt) Basis : 1913	VER. STATEN (Bureau of Labor) Basis : 1926
1936 Maandgemiddelde	94	405	79	96	120	104	81
1937 Maandgemiddelde	109	563	97	111	137	106	86
1937 Mei	111	529	98	112	139	106	87
Juni	111	538	97	112	139	106	87
Juli	111	580	98	112	140	106	88
Augustus	111	591	98	111	140	107	87
September	111	618	97	110	140	106	87
October	111	611	97	111	139	106	85
November	108	590	97	110	137	105	83
December	108	601	96	110	136	105	82
1938 Januari	108	612	97	110	135	106	81
Februari	106	614	95	109	134	106	80
Maart	104	619	93	108	132	106	80
April	103	619	92	108	131	106	79
Mei	102	643	92	107	130	105	78
Juni	101	653	92	107	130	106	78
Juli	101	652		106			

II. — INDEXCIJFERS DER KLEINHANDELSPRIJZEN EN VAN DE KOSTEN VAN LEVENSONDERHOUD.

a) Indexcijfers der kleinhandelsprijzen in België.

Base : April 1914 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Voor het Rijk	Antwerpen	Brussel	Gent	Luik
1936 Maandgemiddelde	685	716	732	664	675
1937 Maandgemiddelde	735	778	791	733	732
1937 15 Juni	728	773	783	729	724
15 Juli	740	786	795	743	736
15 Augustus	746	790	801	746	744
15 September	753	796	812	752	755
15 October	756	798	817	754	761
15 November	758	799	821	755	759
15 December	758	799	824	757	760
1938 15 Januari	766	807	832	759	773
15 Februari	763	805	832	760	770
15 Maart	757	794	825	753	761
15 April	751	790	819	749	753
15 Mei	753	791	821	753	756
15 Juni	761	808	833	763	772
15 Juli	755	794	820	756	758
15 Augustus	755	794	819	755	760

b) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud in België.

Arbeidersbudgetten, 3^e categorie : gezinnen welke beschikken over een inkomen van 30 frank tot minder dan 40 frank, per verbruikseenheid en per veertien dagen.

Basis 1921 = 100.

Bron : *Ministerie van Economische Zaken, Middenstand en Landbouw.*

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voeding	Huisvesting en huisraad	Verwarming en verlichting	Kleeding	Behoeften van hygiënischen, maatschappelijken en zedelijken aard
1936 Maandgemiddelde	185	159	400	162	223	174
1937 Maandgemiddelde	199	175	404	186	239	181
1937 Juni	195	168	404	180	240	182
Juli	200	174	404	189	241	182
Augustus	201	176	405	192	241	182
September	205	181	405	195	243	182
October	206	183	405	197	245	182
November	208	185	405	197	244	182
December	208	185	405	196	246	182
1938 Januari	209	187	405	195	246	182
Februari	207	184	405	196	245	183
Maart	204	179	405	196	246	183
April	201	174	405	191	246	183
Mei	201	174	405	191	247	183
Juni	204	179	405	192	246	183
Juli	202	175	405	193	247	183
Augustus	202	176	405	194	247	183

c) Indexcijfers van de kosten van levensonderhoud en van de kleinhandelsprijzen in het buitenland.

TIJDVAK	ENGELAND <i>(Ministry of Labour)</i>	FRANKRIJK <i>(Statistique Générale de la France)</i>		NEDERLAND <i>(Centraal Bureau voor de Statistiek)</i>	ZWITSERLAND <i>(Office fédéral de l'industrie, des arts et métiers et du travail)</i>	ZWEDEN	DUITSCHLAND <i>(Statistisches Reichsamt)</i>	VEREEN. STAT. <i>(National Industrial Conference Board)</i>
	Kosten van levensonderh.	Detailprijzen (gepondereerd indexcijfer voor 34 artikelen. Gemiddelden voor 300 steden)	Kosten van levensonderh. (eenvormig gemaakte type-budgetten)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh. (34 steden)	Kosten van levensonderh. (49 steden)	Kosten van levensonderh.	Kosten van levensonderh.
		Basis : Juli 1914 = 100	Basis : Juli 1914 = 100	Basis : 1930 = 100	Basis : tijdvak 1911/13 = 100	Basis : Juni 1914 = 100	Basis : Juli 1914 = 100	Basis : 1913/14 = 100
1936 Gemiddelde ...	147	454	85,7	131,9	130	158	124,5	84,8
1937 Gemiddelde ...	154	572	102,4	137,3	137	162	125,1	88,5
1937 Mei'	152	549	99,4	136,2	136	—	125,1	88,8
Juni	155	—	—	137,9	137	—	125,3	88,9
Juli	155	—	—	138,7	137	162	126,2	88,9
Augustus	155	579	103,8	139,1	137	—	126,0	89,0
September	155	—	—	138,8	137	—	125,1	89,4
October	158	—	—	139,7	138	165	124,8	89,5
November	160	621	110,0	139,7	138	—	124,9	89,0
December	159	—	—	139,4	138	—	124,8	88,6
1938 Januari	157	—	—	139,1	138	165	124,9	87,5
Februari	156	641	113,2	138,7	137	—	125,2	86,7
Maart	154	—	—	137,9	137	—	125,5	86,7
April	156	—	—	138,2	136	165	125,6	86,8
Mei	155	646	115,3	139,1	136	—	125,9	86,5
Juni	159	—	—	140,4	137	—	126,0	86,7
Juli	—	—	—	—	137	166	126,8	—

III. — GROOTHANDELSPRIJZEN VAN ENKELE NIJVERHEIDSPRODUCTEN.

47

TIJDVAK	Binnenlandsche prijzen (in franken per metrieke ton).											Uitvoerpijzen (in goud-£ per Engelsche ton).				
	STEENKOLEN					IJZER EN STAAL						IJZER EN STAAL				
	Anthraciet 20/30 voor huisbrand	Nijverheidskolen halfvet, half gewassch.	Fijne cokeskolen	Inlandsche briquettes	Gewone cokes	Ruw gietijzer	Billettes	Largets	Staven	Poutrelles	Rails	Billettes	Largets	Staven	Poutrelles	Rails
1936 Maandgemiddelde ...	243,50	131,—	121,—	136,—	131,—	393,25	571,25	611,75	677,—	677,—	1.129,25	2-8-1	2-9-1	3-5-0	3-2-10	5-10-0
1937 Maandgemiddelde ...	275,75	170,75	160,75	172,50	204,—	755,75	869,25	991,25	1.014,50	1.014,50	1.314,50	4-11-2	4-12-2	5-7-0	4-19-7	5-15-10
1937 Juni	281,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	4-7-6	4-8-6	5-0-0	4-17-6	5-15-0
Juli	284,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
Augustus	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
September	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
October	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
November	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	825,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
December	287,—	177,—	167,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-7-6	5-8-6	6-0-0	5-7-6	5-15-0
1938 Januari	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-15-0		
Februari	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-15-0		
Maart	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	960,—	1.095,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-15-0		
April	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-15-0		
Mei	287,—	177,—	187,—	182,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-15-0		
Juni	287,—	172,—	177,—	177,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-15-0		
Juli	287,—	172,—	177,—	177,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-15-0		
Augustus	287,—	172,—	177,—	177,—	215,—	795,—	860,—	950,—	1.100,—	1.100,—	1.375,—	5-0-0	4-17-6	5-15-0		

IV. — GEMIDDELDE PRIJZEN VAN GRANEN EN ANDERE LANDBOUWPRODUCTEN
OP DE REGELENDE MARKTEN VAN BELGIE (« Belgisch Staatsblad »).

48

TIJDVAK	Tarwe	Rogge	Haver	Gerst	Aardappelen	Ruw vlas	Boter	Wol	Eieren
	in frank per 100 kg.						in fr. per kg.		in fr. per stuk
1936 Maandgemiddelde .	109,—	83,11	89,69	87,41	45,19	97,17	18,75	18,59	0,57
1937 Maandgemiddelde .	135,62	123,44	114,66	117,21	39,05	97,47	22,66	23,72	0,56
1937 Mei	145,10	132,30	121,90	123,08	41,78	82,06	17,81	25,66	0,36
Juni	141,84	130,56	125,92	119,78	37,20	99,67	20,17	25,19	0,41
Juli	140,29	128,10	122,03	116,18	40,35	102,99	21,24	26,60	0,50
Augustus	132,96	125,94	115,49	114,77	43,77	106,38	22,87	25,62	0,55
September	129,72	124,17	111,48	113,45	40,04	104,10	24,46	23,—	0,69
October	134,92	122,59	113,65	118,09	37,92	102,58	24,87	20,56	0,81
November	132,39	116,85	112,24	116,34	35,16	99,03	25,54	18,37	0,83
December	128,94	113,32	110,80	113,84	34,69	93,40	26,13	19,20	0,81
1938 Januari	134,21	117,28	114,73	116,92	36,41	96,07	24,93	18,31	0,69
Februari	131,74	115,84	113,95	115,90	36,52	104,25	25,76	17,87	0,58
Maart	128,92	113,47	111,03	112,48	36,42	100,12	23,41	18,35	0,42
April	128,91	110,02	110,61	109,29	38,90	101,64	21,87	18,81	0,42
Mei	128,22	107,31	110,26	107,63	56,97	101,87	20,47	19,06	0,49
Juni	125,77	101,85	109,77	103,42	85,88	105,50	19,91	14,76	0,54
Juli	123,77	82,—	108,46	81,79	62,55	108,25	19,57	15,50	0,59

VOORTBRENGING.

I. — VOORTBRENGING DER STEENKOLENMIJNEN EN METAALBEDRIJVEN.

Bron : Ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg.

55

TIJDVAK	STEENKOLENMIJNEN										
	GEMIDDELD AANTAL ARBEIDERS (duizenden)		NETTO HOEVEELHEID OPGEDOLVEN STEENKOLEN PER BEKKEN (duiz. ton)							Gemiddeld aantal extractie-dagen	Voorraad op 't einde der maand (duiz. ton)
	ondergronsche	bovengronsche	Bergen	Centrum	Charleroi	Namen	Luik	Kempen	TOTAAL		
1936 Maandgemiddeld.	82,6	120,5	391	341	603	29	436	523	2.323	23,2	1.069
1937 Maandgemiddeld.	86,5	124,9	421	364	652	34	450	552	2.473	24,6	605
1937 Mei	85,2	123,5	398	341	587	31	419	522	2.298	22,8	588
Juni	84,2	122,6	446	373	671	34	452	536	2.512	25,6	511
Juli	83,0	121,0	365	333	586	29	429	533	2.274	23,2	496
Augustus	85,0	122,9	422	350	614	31	402	525	2.345	23,9	488
September	87,3	125,6	439	373	677	35	462	546	2.532	25,6	504
October	89,3	128,5	438	392	694	35	478	557	2.593	25,8	522
November	92,2	131,5	422	369	667	34	452	538	2.481	24,0	595
December	92,6	131,6	439	371	689	34	472	576	2.582	24,8	676
1938 Januari	92,3	130,7	443	377	679	34	458	574	2.566	25,0	894
Februari	92,8	131,5	414	359	657	31	447	555	2.463	23,7	1.149
Maart	92,2	131,1	456	381	725	36	497	606	2.701	26,3	1.572
April	91,7	130,9	420	378	672	34	461	535	2.501	24,6	1.755
Mei	91,0	130,2	412	361	668	33	458	531	2.463	24,3	1.943
Juni	91,1	130,3	389	340	669	33	459	515	2.405	23,8	2.207
Juli	91,0	130,1	358	309	586	28	456	497	2.233	21,7	2.293

TIJDVAK	COKES		BRIKETTEN		Hoogovens in werking (op het eind van het tijdvak)	VOORTBRENGING DER METAALNIJVERHEID (duiz. ton)				
	Voortbrenging (duiz. ton)	Gemiddeld aantal arbeiders	Voortbrenging (duiz. ton)	Gemiddeld aantal arbeiders		Gietijzer	Ruw staal	Stukken gegoten staal	Afgewerkte staalwaren	Afgewerkte ijzervaren
1936 Maandgemiddelde	423	3.743	129	802	44 (1)	267	259	5,8	204	3,4
1937 Maandgemiddelde	489	3.974	155	893	47 (1)	320	315	7,7	231	3,0
1937 Mei	485	3.931	136	900	48	336	322	7,5	233	2,7
Juni	490	3.902	155	871	48	341	341	8,1	260	3,2
Juli	505	3.952	132	862	48	344	349	7,0	253	2,8
Augustus	518	4.010	150	890	49	350	347	8,3	234	2,6
September	511	4.024	163	897	49	340	344	8,7	240	2,5
October	533	4.010	176	927	49	350	346	8,4	235	2,9
November	506	4.031	163	952	50	315	308	7,7	204	2,5
December	507	4.029	157	924	47	283	258	8,4	183	2,8
1938 Januari	489	4.015	154	900	42	260	222	6,9	136	2,7
Februari	424	3.983	148	903	40	207	174	6,7	114	2,4
Maart	429	3.990	164	884	34	193	168	7,1	110	2,0
April	373	3.813	155	891	33	174	154	6,2	116	2,6
Mei	367	3.671	144	874	33	177	158	4,4	124	2,2
Juni	362	3.699	140	872	33	192	174	5,9	138	2,6
Juli	372	3.676	125	893	35	198	179	5,2	150	2,1

(1) Op 31 December.

II. — DIVERSE PRODUCTIES.

56

TIJDVAK	KATOEN Zesmaand- lijksche productie van gesponnen katoen (ton)	WOL		BIERBROUW- RIJEN Hoeveelheden verklaard meel (ton)	STOKERIJEN Voort- gebrachte alcohol (hectoliters)	MARGARINE EN BEREIDE VETTEN			
		Conditionneer- richtingen van Verviers, van Dison en van het Oosten (reeds gedroogd of enkel gewogen) (ton)	Kamwol- voorraden in de "façon" wolkammerijen (eind der maand) (ton)			Voort- brenging	Voor verbruik verklaard (ton)	Voor den uitvoer verklaard	
1936 Maandgemiddelde	30.200 (1) 36.100 (2) 36.300 (1) 36.200 (2)	2.741	3.140	16.400	33.506	4.371	4.358	8	
1937 Maandgemiddelde		2.511	2.952	16.829	32.904	4.558	4.516	17	
1937 Mei	36.300 (1)	2.420	2.953	18.072	32.397	3.299	3.284	3	
Juni		2.280	2.947	18.863	35.610	3.859	3.795	20	
Juli		2.367	3.103	18.387	37.393	3.929	3.635	11	
Augustus		1.964	3.088	18.138	33.603	4.558	4.604	10	
September		2.444	3.276	16.706	35.411	5.373	5.357	16	
October		2.517	2.933	15.824	34.873	4.957	4.924	39	
November		36.200 (2)	1.976	2.899	15.858	23.176	3.886	3.774	26
December			2.562	2.988	16.083	35.850	5.934	5.950	10
1938 Januari			1.999	3.207	13.746	39.296	5.037	4.865	15
Februari			1.761	3.474	14.226	34.903	4.904	4.991	7
Maart			2.312	3.802	18.205	39.717	5.095	4.925	26
April			2.177	4.068	16.693	39.336	4.736	4.712	14
Mei		2.297	4.881	16.666	36.482	3.962	4.133	17	
Juni		2.090	3.762	17.134	38.765	5.363	5.054	17	
Juli		2.165	3.689		39.302	4.586	4.638	7	

TIJDVAK	SUIKER				VISSCHERIJ		LUCIFERS		
	Voortbrenging		Voorraden (raffinade- en ruwe suiker) (eind der maand) (ton)	Voor verbruik verklaard	Omzetten ter mijn van Oostende		Fabricage	Verbruik	Uitvoer (met onthefing van de accijns)
	Ruwe suiker	Raffinade- suiker			Hoeveelheden	Waarde			
	(ton)		(ton)	(duiz. fr.)	(miljoenen lucifertjes)				
1936 Maandgemiddelde .	18.829	16.681	126.346	17.017	2.013	6.958	4.603	1.823	2.740
1937 Maandgemiddelde .	18.675	15.938	111.567	17.210	2.286	7.164	4.703	1.830	2.739
1937 Mei	89	12.423	100.087	15.568	1.624	5.182	4.937	1.468	2.993
Juni	—	13.482	93.096	21.102	2.054	6.099	5.102	1.692	2.727
Juli	—	14.377	74.922	21.884	1.930	6.177	4.162	1.610	2.782
Augustus	—	13.988	48.934	15.498	2.633	7.579	3.964	1.239	2.977
September	—	16.066	32.410	18.182	3.059	8.143	3.878	2.124	2.565
October	69.806	20.976	77.669	16.152	3.200	8.135	4.854	2.329	2.572
November	139.492	22.565	193.389	19.286	2.842	8.539	4.067	1.368	2.456
December	13.915	12.305	197.799	17.020	2.342	8.057	4.260	1.584	2.238
1938 Januari	72	14.889	188.673	14.351	2.104	8.007	3.558	1.279	2.274
Februari	368	15.958	175.551	13.971	1.832	7.747	3.621	1.599	2.242
Maart	152	19.034	151.744	28.342	2.879	9.089	4.123	2.574	2.504
April	—	19.057	139.858	12.754	2.135	7.664	3.872	1.193	2.112
Mei	—	17.651	128.630	13.685	1.863	5.763	3.369	1.284	1.943
Juni	—	16.350	113.019	16.553	1.790	6.357	3.951	1.516	2.251
Juli	—	18.142	93.620	20.422	2.021	5.973	3.242	1.396	1.886

(1) Productie van het halfjaar 1 Februari-31 Juli.
(2) Productie van het halfjaar 1 Augustus-31 Januari.

III. — BOUWBEDRIJVIGHEID.

TIJDVAK	BOUWVERGUNNINGEN VERLEEND IN STEDELIJKE CENTRA (53 CENTRA — 114 GEMEENTEN)		
	Nieuwbouw	Herbouw en veranderingen	Totaal
1936 Voor het jaar	9.859	18.332	28.191
1937 Voor het jaar	8.196	18.002	26.198
1937 Mei	719	1.559	2.278
Juni	722	1.787	2.509
Juli	622	1.606	2.228
Augustus	680	1.531	2.211
September	651	1.479	2.130
October	606	1.494	2.100
November	556	1.270	1.826
December	474	1.114	1.588
1938 Januari	532	981	1.513
Februari	709	1.377	2.086
Maart	1005	1.702	2.707
April	916	1.815	2.731
Mei	884	1.637	2.521
Juni	943	1.507	2.450
Juli	665 (1)	1.468 (1)	2.133 (1)

(1) Onvolledige cijfers (113 gemeenten).

IV. — VOORTBRENGING VAN ELECTRISCHEN STROOM.

(Centrales van 100 kW. en meer.)

Bron : *Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.*

58

TIJDVAK	Totaal aantal centrales	PRODUCTIE (duizenden kWh.)				Totaal
		Union des exploitations électriques de Belgique	Verbond der industriële centrales	Niet verbonden maatschappijen	Gemeentelijke regieën	
1936 Maandgemiddelde	348 (1)	176.179	191.097	25.623	19.044	411.943
1937 Maandgemiddelde	343 (1)	198.932	213.803	28.234	21.424	462.393
1937 Mei	343	182.105	208.399	27.247	17.666	435.419
Juni	343	178.454	217.528	28.125	18.023	442.130
Juli	343	177.193	213.584	27.670	16.643	435.090
Augustus	343	181.756	214.362	26.762	18.691	441.571
September	343	198.324	218.363	28.409	20.560	465.656
October	343	213.321	226.123	29.789	23.714	492.947
November	343	211.076	220.074	28.880	24.718	494.748
December	343	225.855	217.256	28.537	27.388	499.035
1938 Januari	340	216.795	211.491	27.332	25.507	481.125
Februari	340	194.896	189.491	25.099	22.029	431.515
Maart	339	200.896	203.186	26.629	22.136	452.848
April	339	185.112	183.336	25.792	18.401	412.671
Mei	338	180.463	199.019	25.366	17.797	422.644
Juni	338	173.402	182.729	25.741	16.266	398.138
Juli	338	160.957	186.980	25.127	14.900	387.965

(1) Op het eind van het jaar.

V. — GASDISTRIBUTIE (1)

(duizenden kubieke meters).

Bron : *Ministerie van Openbare Werken en Werkverschaffing.*

59

TIJDVAK	GEMEENTEBEDRIJVEN		GASVERDEELINGSMAATSCHAPPIJEN		Gasvoort- brengende nijverheids- maatschappijen die rechtstreeks verbruikende inrichtingen voeden (verkocht gas)	TOTAAL
	die zelf het gas dat zij verdeelen, geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voorgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen, aan een nijver- heidsmaatschappij aankopen (aangekocht gas)	die zelf het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk voortbrengen (voortgebr. gas)	die het gas dat zij verdeelen geheel of gedeeltelijk aankopen (aangekocht gas)		
1936 Maandgemiddelde	5.390	459	1.270	36.350	12.836	56.305
1937 Maandgemiddelde	5.894	468	1.238	40.170	16.317	64.086
1937 Mei	6.063	454	1.255	40.103	17.525	65.401
Juni	6.088	536	1.402	41.519	17.481	67.007
Juli	6.100	690	1.468	43.120	15.237	66.615
Augustus	6.132	791	1.489	43.217	16.431	68.060
September	5.959	537	1.301	41.848	16.345	65.989
October	6.215	416	1.187	41.082	17.207	66.107
November	5.898	352	1.143	39.525	16.569	63.486
December	6.568	380	1.184	42.059	16.625	66.816
1938 Januari	6.178	372	1.135	41.353	15.249	64.287
Februari	5.300	326	1.026	37.326	13.073	57.051
Maart	5.626	373	1.104	39.060	13.665	59.828
April	4.910	387	992	36.657	10.115	53.060
Mei	5.822	441	1.115	37.658	9.220	54.256
Juni	5.973	503	1.360	40.729	7.419	55.985
Juli	6.248	670	1.417	41.521	7.756	57.611

(1) Deze statistiek betreft de verdeling van gas, verkregen door droge distillatie van steenkool. Zij omvat dus niet het soortgelijk gas, voortgebracht in de mijn-, metaal- en chemische cokesfabrieken of in de andere bedrijven en door de voortbrengers voor eigen gebruik gebezigd.

VERBRUIK.

N. B. — Voor het verbruik van suiker, margarine en toebereidende vetstoffen en lucifers, zie tabel n° 56.

I. — INDEXCIJFERS VAN DEN VERKOOP AAN DE VERBRUIKERS.

Basis : maandgemiddelde van 1927 = 100 (1).

TIJDVAK	GROOTE WARENHUIZEN						Magazijnen met bijhuizen		COOPERATIES EN PATROONSWINKELS					
	Kleding		Meubelen		Huishoud-artikelen en andere (1)		Voedingswaren		Bakkerij		Voedingswaren		Kleding	
	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
Augustus	62	61	90	93	117	116	130	135	71	80	124	137	104	116
September	83	88	114	125	122	125	127	137	73	83	126	148	145	163
October	111	108	119	132	110	124	130	135	80	85	138	147	201	211
November	77	85	96	118	132	147	128	142	75	80	123	136	141	158
December	96	86	128	138	169	182	145	162	84	87	149	167	138	164
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Januari	72	85	106	129	98	123	129	132	75	74	131	148	144	158
Februari	73	72	115	117	107	101	119	123	74	73	124	140	128	127
Maart	95	109	125	129	130	125	131	136	82	81	140	150	160	166
April	106	100	130	130	112	123	134	140	83	73	137	153	164	184
Mei	96	99	124	136	112	124	130	136	80	71	131	146	160	167
Juni	88	88	106	114	120	128	136	(2) 141	84	72	138	148	142	142
Juli	88	77	129	120	143	138	150		85		149		129	

(1) Basis van de indexcijfers van de groote warenhuizen (huishoudelijke artikelen en verscheidene) = het maandgemiddelde over 1934.

(2) Voorloopige indexcijfer.

II. — TABAKSVERBRUIK.

(Fabricage en invoer.)

TIJDVAK	Sigaren	Sigarillos	Sigaretten	Rook-, snuif- en pruimtabak (ton)
	(millioenen stukken)			
1936	197	580	5.116	13.351
1937	192	584	5.258	12.945
1934 3 ^o kwartaal	42	107	1.320	3.257
4 ^o id.	49	109	1.151	3.191
1935 1 ^{ste} id.	41	106	1.085	3.025
2 ^o id.	52	137	1.376	3.324
3 ^o id.	45	132	1.303	3.264
4 ^o id.	54	136	1.190	3.324
1936 1 ^{ste} id.	48	134	1.177	3.194
2 ^o id.	40	126	1.356	3.287
3 ^o id.	51	176	1.405	3.469
4 ^o id.	58	143	1.177	3.401
1937 1 ^{ste} id.	46	132	1.205	2.968
2 ^o id.	43	140	1.395	3.283
3 ^o id.	46	153	1.406	3.420
4 ^o id.	57	159	1.252	3.274
1938 1 ^{ste} id.	47	152	1.263	3.223
2 ^o id.	48	200	1.444	3.246

III. — SLACHTINGEN IN DE 13 VOORNAAMSTE SLACHTHUIZEN VAN HET LAND.

TIJDVAK	Groot vee (Ossen, stieren, koeien, vaarzen)	Paarden	Kalveren	Varkens, biggen	Schapen, lammeren, geiten
1936 Maandgemiddelde	16.665	659	13.042	26.980	6.128
1937 Maandgemiddelde	16.561	656	12.727	29.991	6.957
1937 Mei	14.935	561	13.019	27.789	2.460
Juni	17.641	452	15.299	32.062	2.449
Juli	15.725	596	12.588	26.199	2.479
Augustus	15.987	618	11.671	27.888	3.034
September	19.045	685	12.727	34.321	7.492
October	16.184	747	10.167	32.373	12.269
November	16.755	772	10.657	33.560	14.498
December	17.312	778	11.991	29.490	14.966
1938 Januari	15.837	786	9.219	24.448	8.686
Februari	15.358	838	9.895	23.641	6.852
Maart	17.110	705	13.708	26.310	4.372
April	15.682	703	11.755	21.786	3.736
Mei	15.419	642	11.544	23.194	2.743
Juni	17.121	652	13.666	24.630	2.579
Juli	15.070	683	11.065	22.379	2.443

VERVOER.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN.

a) Bedrijfsontvangsten en -uitgaven

(millioenen franken).

70

TIJDVAK	ONTVANGSTEN				UITGAVEN	SALDO	UITBATINGS-COEFFICIENT
	Reizigers	Goederen	Buitengewone inkomsten	Totaal			
1936 Maandgemiddelde	62,9	123,0	4,7	190,6	192,0	— 1,4	100,76
1937 Maandgemiddelde	69,8	149,4	4,9	224,1	221,0	3,1	98,63
1937 Mei	73,7	145,6	4,5	223,9	215,5	8,4	96,26
Juni	65,6	154,1	4,5	224,2	219,7	4,5	98,01
Juli	88,7	143,8	5,1	237,6	226,5	11,1	95,35
Augustus	104,7	151,9	4,9	261,5	229,1	32,4	87,62
September	85,7	160,2	5,0	250,9	227,1	23,8	90,50
October	70,7	171,6	4,6	246,9	234,6	12,3	95,02
November	55,9	160,2	4,6	220,7	239,1	— 18,4	108,35
December	61,4	147,9	4,2	213,5	240,9	— 27,4	112,80
1938 Januari	64,9	136,0	7,0	207,9	236,5	— 28,6	113,74
Februari	56,0	131,7	4,7	192,4	231,9	— 39,5	120,53
Maart	59,1	143,2	5,2	207,5	235,2	— 27,7	113,37
April	68,8	133,9	4,8	207,5	231,7	— 24,2	111,65
Mei	66,9	131,4	4,4	202,7	224,3	— 21,6	110,67
Juni	73,9	129,5	4,8	208,2	216,8	— 8,6	104,12
Juli (1)	91,2	123,6	5,2	220,0	226,5	— 6,5	102,95

(1) Voorloopige cijfers.

TIJDVAK	b) Aantal wagens aan de nijverheid geleverd (1).				c) Transportstatistiek. 1° Algemeen spoorverkeer.						
	A	B	C	A + C	REIZIGERS		ZWARE GOEDEREN				
					Aantal (duizenden)	Reizigers-Km. (millioenen)	Ton (duizenden)	Ton-km. (millioenen)			
							Belgisch binnenl. vervoer	Internat. vervoer	Doorvoer	Totaal	
1936 Maandgemidd..	409.084	126.372	88.794	497.878	15.800	470	5.413	190	178	76	444
1937 Maandgemidd..	438.774	132.576	108.493	547.267	16.867	512	6.090	205	204	110	519
1937 Mei	410.465	125.372	104.048	514.513	16.271	524	5.707	188	193	112	493
Juni	446.272	137.502	114.779	561.051	15.772	494	6.316	211	213	134	558
Juli	421.337	121.534	109.878	531.215	16.892	582	5.787	196	200	107	503
Augustus	429.434	127.200	115.504	544.938	17.853	657	5.879	204	202	103	509
September	450.808	131.504	120.022	570.830	16.855	547	6.251	215	211	111	537
October	490.872	133.319	118.090	608.962	16.499	501	6.930	225	227	113	566
November	462.517	125.013	109.278	571.793	16.977	489	6.580	222	204	118	544
December	419.461	127.714	110.126	529.587	16.833	489	5.985	190	212	139	541
1938 Januari	376.736	120.771	95.007	471.743	16.581	493	5.205	179	178	95	452
Februari	365.028	112.640	89.805	454.833	15.237	444	4.907	171	161	89	421
Maart	414.596	112.301	96.687	511.283	16.160	478	5.547	202	163	88	453
April	386.834	110.383	86.591	473.425	15.606	491	5.092	187	135	83	405
Mei	376.308	108.856	85.904	462.212	16.384	510	5.047	189	130	77	396
Juni	371.410	101.804	84.379	455.789	15.929	534	5.000	178	136	78	392
Juli	358.683	97.474	81.402	440.085							

A. — Aantal wagens aan de nijverheid geleverd en belast bij het vertrek aan de Belgische stations (deze voor het vervoer van kolen, cokes en briketten inbegrepen).

B. — Aantal wagens in 't bijzonder voor het vervoer van kolen, cokes en briketten geleverd.

C. — Aantal geladen wagens komend van vreemde netten en bestemd, 't zij voor stations van het net van de Maatschappij, 't zij voor stations van andere netten.

(1) Spoorwagens van de Nationale Maatschappij en van particulieren.

I. — BEDRIJVIGHEID VAN DE NATIONALE MAATSCHAPPIJ DER BELGISCHE SPOORWEGEN

(vervolg).

c) Transportstatistiek (vervolg).

2° Vervoer der voornaamste zware goederen.

A. — Gezamenlijk verkeer.

70

TIJDVAK	(duiz. ton.)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiesel en aarde	Textiel, leerlooi- er, kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Verschil- lende
1936 Maandgemidd..	5.413	386	2.254	440	525	496	688	57	173	64	330
1937 Maandgemidd..	6.090	379	2.434	572	653	556	777	65	202	82	370
1935 Maart	4.544	276	1.840	399	467	369	586	44	205	61	297
Juni	4.726	201	1.988	398	533	465	672	37	118	56	258
September	5.251	258	2.117	416	492	493	845	131	143	59	297
December	5.055	326	2.236	449	564	378	525	47	162	61	307
1936 Maart	5.563	298	2.276	453	536	541	734	50	215	68	392
Juni	3.767	227	1.486	328	355	366	556	29	128	53	239
September	5.492	281	2.152	435	542	534	822	104	192	63	367
December	5.942	385	2.679	511	609	443	629	67	188	72	359
1937 Maart	6.147	341	2.472	536	672	592	726	64	255	98	391
Juni	6.316	243	2.515	567	826	594	898	53	175	61	384
September	6.251	289	2.434	584	664	630	869	100	198	71	412
December	5.985	330	2.370	674	608	456	747	49	275	106	370
1938 Maart	5.547	301	2.110	424	428	555	996	51	228	81	373
Juni	5.000	207	1.954	388	422	509	983	39	125	66	317

B. — Belgisch binnenlandsch verkeer.

TIJDVAK	(duiz. ton.)										
	Totaal	Landbouw- en voedings- producten	Brand- stoffen	Ertsen	Metaal- waren	Bouw- materialen, glas en spiegelglas	Producten der groefbe- drijven, zand, kiesel en aarde	Textiel, leerlooi- er, kleding	Chemische en artseni- kundige producten	Nijver- heidsvetten en oliën, petroleum, teer	Verschil- lende
1936 Maandgemidd..	3.254	263	1.580	12	153	318	548	13	91	27	249
1937 Maandgemidd..	3.527	253	1.692	11	186	350	610	13	94	30	288
1937 April	3.562	177	1.830	10	219	349	565	12	102	34	264
Mei	3.239	134	1.566	15	178	347	619	10	78	31	261
Juni	3.615	128	1.762	20	193	381	717	11	78	28	297
Juli	3.318	150	1.550	19	181	382	616	9	84	28	299
Augustus	3.425	151	1.622	10	190	373	623	37	76	28	315
September	3.623	173	1.695	7	198	395	679	25	86	30	335
October	4.165	640	1.697	10	190	388	794	9	82	34	321
November	4.018	783	1.628	11	172	349	674	7	81	32	281
December	3.236	192	1.629	8	156	270	555	6	119	31	271
1938 Januari	2.987	151	1.607	7	131	269	453	8	88	30	242
Februari	2.886	127	1.486	7	117	265	502	9	104	25	244
Maart	3.467	161	1.468	7	124	394	847	9	135	30	292
April	3.294	135	1.475	11	120	366	835	8	78	28	238
Mei	3.300	117	1.496	9	138	367	838	8	66	25	236
Juni	3.171	111	1.360	11	149	347	848	7	64	27	246

II. — HAVENVERKEER.

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen.											
	Bronnen : Havendienst van Antwerpen en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».											
	ZEEVAART					BINNENVAART						
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN		BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			
Aantal schepen	Tonne- maat (duizend register- ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen		Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizend steren)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Laad- vermogen (duizend steren)	Goederen (duizend metrieke ton)	
			geladen	ledig (met ballast)								
1936 Maandgemidd..	952	1.920	1.035	800	152	1.064	3.924	1.307	399	3.729	1.238	308
1937 Maandgemidd..	1.032	2.093	1.193	864	167	1.177	4.129	1.422	469	3.994	1.378	422
1937 Juni	993	2.033	1.127	867	139	1.387	4.092	1.358	550	3.964	1.355	437
Juli	998	2.042	1.096	865	166	1.140	4.155	1.382	430	4.097	1.394	370
Augustus	1.080	2.185	1.285	878	168	1.186	4.212	1.384	456	4.058	1.345	366
September	1.092	2.097	1.240	907	184	1.205	4.466	1.568	554	4.362	1.487	511
October	1.127	2.225	1.409	966	177	1.295	4.408	1.515	559	4.255	1.467	581
November	1.065	2.074	1.374	860	173	1.150	4.128	1.461	429	3.724	1.314	430
December	1.093	2.230	1.402	930	186	1.090	4.097	1.443	438	4.062	1.447	583
1938 Januari	1.011	2.049	1.143	884	132	1.074	3.754	1.268	381	3.556	1.237	435
Februari	899	1.789	1.017	746	134	914	3.370	1.127	428	3.342	1.129	430
Maart	1.022	2.038	988	881	134	966	3.852	1.291	362	3.816	1.301	358
April	909	1.910	848	822	124	851	3.503	1.206	365	3.491	1.164	352
Mei	976	2.061	876	819	130	920	3.791	1.305	432	3.606	1.239	377
Juni	925	1.868	1.034	794	138	878	3.748	1.234	400	3.702	1.224	368
Juli	980	2.042		842	117		3.802	1.244		3.597	1.184	
Augustus	1.009	2.115		883	132							

TIJDVAK	a) Haven van Antwerpen (verv.).				b) Haven van Gent.							
	Bron: Havendienst van Antwerpen.				Bron: Havendienst van Gent.							
	OPGELEGDE ZESCHEPEN (op het eind van de maand)				ZEEVAART						BINNENVAART	
	Aantal schepen		Tonnemaat (duizend registerton)		BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			GOEDEREN (duizend metrieke ton)	
totaal	Belgische	totaal	Belgische	Aantal schepen	Tonne- maat (duizend register- ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne- maat (duizend register- ton)	Goederen (duizend metrieke ton)	Gelost	Geladen	
1936 Maandgemidd..	(1) 1	(1) —	(1) 6	(1) —	172	181	191	172	181	94	140	144
1937 Maandgemidd..	(1) 5	(1) —	(1) 19	(1) —	185	189	243	186	190	94	212	186
1937 Juni	—	—	—	—	161	185	228	161	191	91	219	220
Juli	—	—	—	—	164	164	239	166	172	75	268	168
Augustus	—	—	—	—	175	197	240	172	187	97	242	209
September	—	—	—	—	178	175	199	184	192	122	218	226
October	—	—	—	—	195	183	224	190	176	104	276	162
November	—	—	—	—	214	197	273	218	198	118	217	176
December	5	—	19	—	237	229	284	235	224	151	193	178
1938 Januari	7	—	20	—	189	188	206	185	184	132	192	156
Februari	8	—	24	—	167	136	200	175	152	133	170	166
Maart	12	2	37	5	184	180	176	185	173	90	175	132
April	15	4	41	7	137	138	188	140	143	65	166	141
Mei	15	4	41	7	126	128	119	125	132	63	178	94
Juni	20	1	48	1	134	167	216	128	163	69	158	142
Juli	27	7	63	13	137	171		132	159			
Augustus	27	6	69	13								

(1) Op het eind van het jaar.

II. — HAVENVERKEER (vervolg).

71

TIJDVAK	c) Haven van Brugge-Zeebrugge.						d) Haven van Groot-Brussel.						
	Bronnen : Havendienst van Brugge en « Bulletin over den Handel met de vreemde landen ».						Bron : Havendienst van Brussel.						
	ZEEVAART			BINNENVAART			ZEEVAART			BINNENVAART			
	Binnen-gekomen zee-schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	GOEDEREN (duizend metrieke ton)		GOEDEREN (duizend metrieke ton)		BINNENGEKOMEN		VERTROKKEN			GELOST EN GELADEN GOEDEREN (duizend metrieke ton)	
Gelost			Geladen	Gelost	Geladen	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	Goede-ren (duizend metrieke ton)		
1936 Maandgemiddelde...	158	188	51	32	12	3	77	41	24	76	41	51	481
1937 Maandgemiddelde...	172	189	59	34	21	4	72	37	32	73	38	39	579
1937 Juni	183	172	94	34	28	9	74	40	38	81	40	34	585
Juli	224	222	45	32	21	2	78	40	45	78	40	34	614
Augustus	232	240	64	30	25	3	84	41	35	76	38	33	630
September	191	192	45	43	21	3	71	35	29	77	39	42	633
October	169	196	77	28	25	4	81	46	43	79	45	44	610
November	130	163	60	29	18	5	67	31	24	69	32	36	515
December	133	151	53	23	31	2	58	31	20	60	31	35	537
1938 Januari	138	161	20	34	16	4	56	32	14	58	34	46	492
Februari	115	137	38	21	12	2	43	19	6	40	17	23	500
Maart	125	164	40	21	16	2	55	26	15	55	25	28	566
April	105	129	29	26	12	2	40	19	7	44	20	26	473
Mei	117	141	45	24	10	3	50	31	37	46	29	17	515
Juni	121	154	35	21	10	1	53	23	21	56	25	25	479
Juli	142	177					59	38	39	58	36	29	544
Augustus							46	22	18	46	22	19	519

TIJDVAK	e) Haven van Oostende.															
	ZEEVAART						BINNENVAART						STAATSPAKETBOOTEN			
	BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOMEN			VERTROKKEN			BINNENGEKOM.	VERTROKKEN		
	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat (duizend register-ton)	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Tonne-maat	Goede-ren (duizend metrieke ton)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizend)	Aantal schepen	Aantal reizigers (duizend)
1936 Maandgemidd.	65	31	13	65	31	21	99	17	6	100	4	—	84	26	84	26
1937 Maandgemidd.	71	39	10	71	39	21	107	20	8	109	3	—	100	32	101	33
1937 Januari	56	29	8	57	32	21	101	19	8	97	3	1	62	7	62	12
Februari	49	25	8	50	24	14	93	15	8	91	4	—	56	6	56	7
Maart	47	19	4	46	20	19	102	19	9	110	4	—	76	20	76	16
April	66	25	2	68	25	19	115	21	9	109	4	—	62	13	62	18
Mei	77	32	10	74	31	19	116	23	7	114	3	—	74	26	75	24
Juni	76	43	9	73	40	22	113	22	7	115	2	—				
1938 Januari	56	28	19	59	24	17	80	13	6	77	2	—	62	9	62	14
Februari	50	21	2	53	27	18	89	16	6	84	2	—	56	6	57	7
Maart	54	21	14	53	21	22	100	16	8	97	4	—	64	7	63	8
April	60	31	8	58	30	19	88	16	7	88	5	1	77	28	76	25
Mei	55	25	8	56	26	14	86	17	9	87	2	1	75	17	77	16
Juni	89	67	7	87	64	18	103	17	7	99	3	—				

BUITENLANDSCHE HANDEL VAN HET BELGISCH-LUXEMBURGSCHE ECONOMISCH VERBOND MET DE VREEMDE LANDEN.

I. — HERHALING NAAR DE VIJF GROEPEN DER ALGEMEENE NAAMLIJST AANGENOMEN DOOR DE OVEREENKOMST VAN BRUSSEL VAN 31 DECEMBER 1913.

75

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden ton)					WAARDE (millioenen franken)						GEMID- DELDE PRIJS PER TON (frank)	OVERSCHOT (+) OF TEKORT (-) VAN DE HANDELSBALANS (millioenen franken)	VERHOUDING VAN UIT- TOT INVOER IN %.
	Levende dieren	Voedings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Totaal	Levende dieren	Voedings- mid- delen en dranken	Ruwe of enkel toebe- reide stoffen	Fabri- katen	Onbew. goud en zilver gouden en zilver. munt	Totaal			
INVOER														
1936 Voor het jaar	15,1	4.086	27.998	747	32.846	46,3	4.585	11.621	5.047	408,2	21.708	661		
1937 Voor het jaar	12,0	4.078	34.134	840	39.065	36,0	5.347	15.677	6.197	405,5	27.662	708		
1937 Eerste 7 maand	7,4	2.173	19.176	486	21.843	21,5	2.801	9.405	3.657	222,4	16.106	737		
1938 Eerste 7 maand	6,1	2.021	15.933	397	18.356	17,7	2.662	7.341	3.325	299,9	13.646	743		
1937 Mei	1,2	311	2.890	72	3.273	3,5	407	1.454	526	33,9	2.425	741		
Juni	0,9	294	2.927	75	3.298	2,5	380	1.302	557	33,6	2.275	690		
Juli	0,8	271	2.891	68	3.231	2,2	354	1.228	497	29,6	2.111	653		
Augustus ..	0,9	284	3.154	64	3.503	2,5	362	1.295	476	42,7	2.178	622		
September ..	0,7	363	2.973	67	3.403	2,1	490	1.212	525	33,2	2.262	665		
October	0,8	454	3.103	78	3.636	2,5	586	1.270	513	36,8	2.408	662		
November ..	1,2	414	2.804	73	3.292	3,8	554	1.196	517	32,8	2.305	700		
December ..	1,0	391	2.925	71	3.388	3,5	554	1.288	509	37,5	2.392	706		
1938 Januari	1,0	311	2.481	57	2.849	3,0	392	1.153	460	32,9	2.041	716		
Februari	0,9	266	2.296	58	2.621	2,8	341	1.075	466	41,3	1.926	735		
Maart	1,0	314	2.372	61	2.747	2,7	439	1.121	559	43,6	2.165	788		
April	0,8	241	2.182	56	2.480	2,5	348	1.038	477	34,7	1.900	766		
Mei	0,9	273	2.170	58	2.502	2,6	355	1.021	500	46,2	1.925	769		
Juni	0,7	327	2.214	54	2.595	2,0	417	994	446	46,9	1.906	734		
Juli	0,7	289	2.219	54	2.562	2,1	370	943	417	54,3	1.786	697		
UITVOER														
1936 Voor het jaar	6,5	625	16.402	4.833	21.866	67,1	1.083	8.885	9.490	219,7	19.745	903	- 1.962	91,0
1937 Voor het jaar	6,3	731	18.512	5.761	25.011	67,4	1.365	11.426	12.535	295,6	25.689	1.027	- 1.973	92,9
1937 Eerste 7 maand	4,2	478	10.281	3.501	14.265	43,2	848	6.611	7.197	202,3	14.901	1.045	- 1.206	92,5
1938 Eerste 7 maand	3,4	340	9.739	2.378	12.461	40,7	674	5.377	6.043	132,5	12.268	985	- 1.378	89,9
1937 Mei	0,8	91	1.512	525	2.129	7,7	156	945	1.031	23,2	2.162	1.016	- 263	89,2
Juni	0,7	54	1.720	575	2.349	7,0	100	950	1.160	13,9	2.231	950	- 44	98,1
Juli	0,5	37	1.564	523	2.124	5,4	83	880	1.102	14,5	2.066	982	- 25	98,8
Augustus ..	0,5	39	1.576	489	2.104	5,1	88	878	1.064	20,6	2.056	977	- 122	94,4
September ..	0,5	50	1.773	457	2.281	6,3	98	1.053	1.075	25,0	2.258	990	- 4	99,8
October	0,7	54	1.756	470	2.280	8,8	105	1.092	1.162	19,4	2.387	1.047	- 20	99,2
November ..	0,2	49	1.513	432	1.994	2,0	100	851	1.010	11,4	1.974	990	- 330	85,7
December ..	0,2	61	1.613	412	2.086	2,0	126	941	1.026	16,8	2.112	1.013	- 279	88,3
1938 Januari	0,4	54	1.311	366	1.732	4,7	115	778	901	16,9	1.815	1.048	- 226	88,9
Februari	0,6	54	1.413	315	1.783	6,8	109	797	889	18,7	1.822	1.022	- 104	94,6
Maart	0,5	71	1.529	362	1.963	6,3	132	836	917	23,6	1.915	976	- 251	88,4
April	0,5	50	1.364	334	1.749	6,1	96	754	849	17,5	1.723	985	- 178	90,6
Mei	0,4	37	1.394	335	1.768	5,0	76	791	830	21,3	1.723	975	- 202	89,5
Juni	0,5	39	1.375	334	1.749	6,2	75	717	831	19,1	1.648	942	- 258	86,5
Juli	0,5	35	1.352	331	1.719	5,5	73	704	825	15,5	1.623	944	- 164	90,8

II. — SAMENVATTING VOLGENS DEN GRAAD VAN VOLTOOIING DER PRODUCTEN
(rangschikking aangenomen door den Raad van den Volkenbond op 17 September 1935).

76

TIJDVAK	GEWICHT (duizenden tonnen)				WAARDE (millioenen franken)			
	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)	Ruwe artikelen	Artikelen welke een verwerking hebben ondergaan		Totaal (1)
		gewone verwerking	grootere verwerking			gewone verwerking	grootere verwerking	
INVOER.								
1936 Voor het jaar	24.694	7.511	641	32.846	11.032	5.456	4.815	21.708
1937 Voor het jaar	29.755	8.557	752	39.065	13.754	7.641	5.860	27.662
1937 Eerste 6 maanden	13.957	4.287	368	18.612	6.970	3.885	2.947	13.996
1938 Eerste 6 maanden	12.320	3.158	316	15.794	5.652	3.187	2.833	11.859
1937 April	2.372	763	66	3.201	1.187	711	547	2.475
Mei	2.426	786	62	3.273	1.195	699	495	2.425
Juni	2.491	740	66	3.298	1.041	676	526	2.275
Juli	2.420	754	57	3.231	932	684	464	2.111
Augustus	2.701	741	60	3.503	1.032	637	468	2.178
September	2.668	674	61	3.403	1.129	608	494	2.262
October	2.824	740	72	3.636	1.255	625	487	2.408
November	2.522	700	69	3.292	1.189	599	488	2.305
December	2.663	661	65	3.388	1.247	603	512	2.392
1938 Januari	2.249	547	53	2.849	1.049	514	445	2.041
Februari	2.066	511	54	2.621	944	501	480	1.926
Maart	2.114	575	58	2.747	978	608	539	2.165
April	1.925	504	51	2.480	877	521	460	1.900
Mei	1.952	500	50	2.501	891	522	476	1.924
Juni	2.024	521	50	2.595	913	521	433	1.906

UITVOER.								
1936 Voor het jaar	9.822	10.580	1.463	21.866	4.153	8.283	7.193	19.745
1937 Voor het jaar	11.462	11.716	1.833	25.011	5.021	11.846	8.666	25.689
1937 Eerste 6 maanden	5.395	5.802	943	12.141	2.649	5.835	4.229	12.815
1938 Eerste 6 maanden	5.310	4.589	842	10.742	2.165	4.581	3.822	10.645
1937 April	989	966	172	2.127	469	1.044	771	2.290
Mei	997	979	152	2.129	494	993	669	2.162
Juni	1.072	1.056	221	2.349	421	1.108	698	2.231
Juli	973	1.009	142	2.124	319	1.000	630	2.086
Augustus	994	976	135	2.104	375	979	690	2.056
September	1.070	1.065	146	2.281	413	1.031	799	2.258
October	1.103	1.019	159	2.280	440	1.047	893	2.387
November	940	884	169	1.994	372	957	639	1.974
December	987	961	139	2.086	424	998	685	2.112
1938 Januari	769	840	122	1.732	370	829	609	1.815
Februari	833	826	125	1.783	335	831	641	1.822
Maart	954	857	150	1.963	403	830	664	1.915
April	916	686	147	1.749	359	689	665	1.723
Mei	932	709	126	1.767	352	745	610	1.723
Juni	906	671	172	1.743	346	657	633	1.648

(1) Onrangschikbare of aan bijzondere voorwaarden onderworpen artikelen inbegrepen.

WERKLOOSHEID.

I. — **MAANDCIJFERS.**

Bron : *Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.*

80

MAAND	Aantal werkloze verzekerden						Verloren werkdagen					
	Absolute cijfers				Gemiddelden per 100 verzekerden		Per 1.000 verzekerden en per week		In % van het totaal der mogelijke werkdagen			
	Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos		Geheel werkloos	Gedeeltelijk werkloos						
	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937	1936	1937
Juli	105.558	84.348	84.367	78.831	11,4	9,3	9,1	8,7	858	654	14,3	10,9
Augustus	108.404	88.825	92.729	89.606	11,4	9,8	9,8	9,8	801	687	13,3	11,5
September	105.978	90.574	78.948	84.282	11,3	9,9	8,4	9,3	773	687	12,9	11,5
October	101.070	91.993	74.537	81.504	10,8	10,1	7,9	8,9	737	686	12,3	11,4
November	112.881	115.564	94.332	110.176	12,1	12,7	10,1	12,1	848	872	14,1	14,5
December	131.565	136.298	92.619	147.510	14,4	14,9	10,2	16,1	1.005	1.114	16,7	18,6
	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938
Januari	131.645	146.678	97.737	178.668	14,5	15,9	10,7	19,4	993	1.213	16,6	20,2
Februari	124.669	141.499	82.125	164.444	13,7	15,3	9,0	17,8	907	1.195	15,1	19,9
Maart	113.296	131.007	79.711	136.510	12,4	14,2	8,7	14,8	804	1.038	13,4	17,3
April	97.979	121.734	66.163	136.141	10,8	13,1	7,3	14,7	708	992	11,8	16,5
Mei	95.888	121.763	75.673	171.217	10,6	13,1	8,3	18,4	704	1.014	11,7	16,9
Juni	86.344	115.382	78.052	168.064	9,5	12,3	8,6	16,8	663	956	11,0	15,9

II. — WERKLOOSHEID PER PROVINCIE.
Bron : Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

a) Aantal gecontroleerde werklozen (daggemiddelde).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST-VLAANDEREN		OOST-VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1938 Februari	—		—	24	184.141	196.006	39.309	40.146	21.710	22.720	30.778	33.175	41.253	46.402	28.258	29.111	14.241	15.750	3.892	3.904	988	989
Maart	—	—	24	158.122	168.985	36.438	37.244	17.995	18.905	25.791	28.068	35.408	39.985	24.780	25.588	11.717	13.109	2.751	2.765	510	511	2.732	2.858
April	—	—	23	148.533	158.932	34.420	35.228	16.610	17.522	23.977	25.949	33.889	38.435	23.290	24.026	10.753	12.079	2.523	2.532	417	418	2.654	2.743
Mei	—	—	29	149.692	163.941	33.947	34.891	17.036	18.146	23.344	26.101	34.723	41.120	23.723	24.697	11.212	13.169	2.563	2.572	431	432	2.713	2.813
Juni	—	—	23	141.055	154.436	32.857	33.796	16.049	17.111	21.660	23.954	32.800	38.980	22.331	23.218	10.281	12.192	2.188	2.198	459	459	2.430	2.528
Juli	—	—	24	140.313	152.462	32.459	33.346	16.217	17.264	22.300	24.417	32.504	37.764	21.167	21.996	10.535	12.454	2.251	2.259	514	514	2.366	2.448
1938 Juni	6	11	5	140.919	154.267	33.596	34.536	16.138	17.170	21.379	23.737	32.939	39.061	21.448	22.361	10.216	12.099	2.307	2.317	471	471	2.425	2.515
	13	18	6	139.928	153.499	32.360	33.253	16.014	17.063	21.351	23.737	32.901	39.447	22.167	23.026	10.177	11.933	2.176	2.183	455	456	2.327	2.401
	20	25	6	140.251	153.648	32.762	33.697	16.032	17.108	21.615	23.860	32.358	38.500	22.489	23.360	10.028	12.032	2.071	2.081	434	434	2.462	2.576
	27	2	6	143.100	156.302	32.836	33.824	16.027	17.112	22.248	24.445	33.026	38.925	23.071	23.982	10.691	12.688	2.219	2.231	475	475	2.507	2.620
Juli	4	9	6	141.165	153.820	32.147	33.048	16.155	17.271	22.372	24.548	32.421	37.825	22.121	22.992	10.643	12.737	2.255	2.265	502	503	2.549	2.631
	11	16	6	141.038	154.231	32.643	33.507	16.114	17.200	22.201	24.427	32.992	39.172	21.438	22.312	10.587	12.466	2.221	2.226	538	538	2.304	2.383
	18	23	6	138.993	149.543	32.871	33.784	16.593	17.444	22.068	24.158	31.811	35.579	20.291	21.049	10.439	12.442	2.184	2.193	501	501	2.305	2.393
	25	30	6	139.836	151.769	32.246	33.118	16.126	17.170	22.519	24.492	32.679	38.118	20.672	21.475	10.453	12.168	2.333	2.340	512	512	2.296	2.376
Augustus	1	6	6	139.613	150.220	32.084	32.908	15.920	16.978	22.419	24.031	33.196	38.029	21.265	21.963	9.674	11.181	2.180	2.188	542	542	2.333	2.400
	8	13	6	139.661	150.000	31.698	32.532	16.088	17.150	22.749	24.218	33.170	37.926	21.126	21.810	9.797	11.252	2.136	2.142	647	648	2.250	2.322
	15	20	5	140.979	152.008	31.966	32.749	15.952	16.958	22.598	24.482	34.658	39.873	21.255	21.903	9.578	11.012	2.257	2.263	645	645	2.070	2.123
	22	27	6	137.966	147.879	32.107	32.895	15.913	16.918	21.142	22.890	33.503	38.396	21.526	22.172	9.076	9.837	2.109	2.115	561	561	2.029	2.095

b) Aantal vastgestelde dagen werkloosheid, Zondagen niet inbegrepen.
(duizenden dagen).

STATISTISCHE MAAND	Week		Aantal werkdagen	Voor het RIJK		ANTWERPEN		BRABANT		WEST-VLAANDEREN		OOST-VLAANDEREN		HENEGOUWEN		LUIK		LIMBURG		LUXEMBURG		NAMEN	
	van	tot		Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal	Mannen	Totaal
	1938 Februari	—		—	24	4.382	4.660	924	944	517	541	736	793	981	1.100	677	697	341	376	94	94	23	23
Maart	—	—	24	3.759	4.014	856	876	429	450	616	671	842	947	592	612	280	313	66	66	12	12	66	67
April	—	—	23	3.383	3.617	773	792	380	400	549	594	772	873	534	552	246	276	58	58	9	9	62	63
Mei	—	—	29	4.296	4.699	961	988	490	523	674	751	996	1.175	687	714	324	380	74	74	11	11	79	83
Juni	—	—	23	3.207	3.506	737	760	365	388	494	546	746	882	513	532	236	279	50	50	11	11	55	58
Juli	—	—	24	3.191	3.463	731	750	370	394	509	557	739	856	485	504	240	283	53	53	10	10	54	56
1938 Juni	6	11	5	697	762	164	169	80	85	106	118	163	192	107	111	51	60	12	12	2	2	12	13
	13	18	6	830	909	189	195	95	101	127	141	195	233	133	138	61	71	13	13	3	3	14	14
	20	25	6	832	910	192	198	95	101	129	142	192	227	135	140	60	72	12	12	3	3	14	15
	27	2	6	848	925	192	198	95	101	132	145	196	230	138	143	64	76	13	13	3	3	15	16
Juli	4	9	6	838	912	189	194	96	103	133	146	192	223	132	137	64	76	14	14	3	3	15	16
	11	16	6	837	914	192	197	96	102	132	145	196	232	128	133	63	74	14	14	3	3	13	14
	18	23	6	687	738	161	165	82	87	110	120	157	175	101	105	52	62	11	11	1	1	12	12
	25	30	6	829	899	189	194	96	102	134	146	194	226	124	129	61	71	14	14	3	3	14	14
Augustus	1	6	6	829	890	188	193	95	101	134	143	197	225	127	131	58	67	13	13	3	3	14	14
	8	13	6	829	889	186	191	95	101	136	144	197	224	127	131	58	67	13	13	4	4	13	14
	15	20	5	698	751	156	160	79	84	112	121	172	197	106	109	48	55	11	11	3	3	11	11
	22	27	6	819	877	188	193	94	100	126	136	199	228	129	133	55	59	13	13	3	3	12	12

BANKSTATISTIEKEN.

I. — BELGIE EN BELGISCH-CONGO.

a) Nationale Bank van België.

Voornaamste posten van de weekstaten
(millioenen franken).

1° Tot December 1937.

85

TIJDVAK	Goudvoor- raad	Binnen- landsche wissel- portefeuille en goud- waarden op het buitenland	Voor- schotten op Belgische overheids- fondsen	Bons, annuïteiten en obligatie- stukken der Belgische Schatkist	Bank- biljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeische- bare schulden	Dekkings- percentage	Discontovoet voor geaccep- teerde wissels	Rentevoet voor beleening op overheids- fondsen
						Diverse	Van 's Rijks- schatkist				
Jaargemiddelde :											
1936.....	17.954	6.590	390	793	21.697	4.335	148	26.180	68,57	2,—	3,—
1937.....	17.904	6.664	191	767	22.067	3.351	515	25.933	69,04	2,—	3,—
Maandgemiddelde :											
1937 Juni	18.177	6.815	184	774	22.021	3.550	789	26.360	68,96	2,—	3,—
Juli	18.441	6.986	170	763	22.418	3.323	1.000	26.741	68,96	2,—	3,—
Augustus	17.994	6.788	170	761	22.145	3.282	655	26.082	68,99	2,—	3,—
September	17.734	6.519	197	761	22.097	3.145	351	25.593	69,29	2,—	3,—
October	17.275	6.284	190	761	21.865	2.904	131	24.900	69,38	2,—	3,—
November	16.750	6.310	194	761	21.557	2.665	199	24.421	68,59	2,—	3,—
December	17.274	6.402	187	761	21.464	3.286	292	25.042	68,98	2,—	3,—

2° Sedert Januari 1938.

TIJDVAK	Goudvoor- raad	Buitenlandsche deviezen en goudwaarden	Wissels		Voor- schotten op Belgische overheids- fondsen	Vorde- ringen op den Staat	Bank- biljetten in circulatie	Rek.-courantsaldi		Totaal der opeische- bare schulden	Dekkings- percentage	Discontovoet voor geaccep- teerde wissels	Rentevoet voor beleening op overheids- fondsen.
			binnen- landsche	buiten- landsche				Diverse	Van 's Rijks- schatkist				
Maandgemiddelde :													
1938 Januari	17.766	4.897	1.038	14	159	748	21.578	3.878	143	25.599	69,40	2,—	3,—
Februari	17.539	5.247	980	14	167	748	21.665	3.935	76	25.676	68,31	2,—	3,—
Maart	16.542	5.347	992	15	189	748	21.954	2.687	173	24.814	66,66	2,—	3,—
April	15.658	5.660	964	16	175	748	22.077	1.972	139	24.188	64,74	2,—	3,—
Mei	14.159	4.188	1.998	24	592	748	21.068	1.474	140	22.682	62,42	3,35	4,35
Juni	13.853	3.722	2.320	25	428	748	20.660	1.288	123	22.071	62,77	3,—	4,—
Juli	14.582	4.061	1.836	16	286	745	20.914	1.493	63	22.470	64,89	3,—	4,—
Augustus	15.164	4.537	1.245	15	249	735	21.159	1.655	67	22.881	66,27	3,—	4,—
Weekcijfers :													
1938 4 Augustus....	14.861	4.336	1.432	16	292	735	21.163	1.375	65	22.604	65,75	3,—	4,—
11 id.	15.229	4.587	1.276	16	248	735	21.226	1.705	89	23.020	66,16	3,—	4,—
18 id.	15.329	4.586	1.145	14	242	735	21.130	1.821	40	22.991	66,67	3,—	4,—
25 id.	15.237	4.636	1.127	14	214	735	21.115	1.720	75	22.910	66,51	3,—	4,—

b) Bank van Belgisch-Congo.

Voornaamste posten van de maandstaten
(millioenen franken).

TIJDVAK	DEKKINGSVOORRAAD			Verschil- lende inkasso's en tegoed in banken	Wissels op Congo, op België en op andere landen	Debiteuren	Circulatie (Bank- biljetten en munten)	CREDITEUREN		Dekkings- percentage
	Gouden munt en munt- materiaal	Goud- deviezen	Totaal					dadelijk opvraag- baar	op termijn	
1936 Jaargemiddelde	85,8	46,8	132,6	293,0	145,0	157,3	265,8	420,3	67,7	49,91
1937 Jaargemiddelde	98,3	67,4	165,7	344,1	174,4	168,3	342,6	559,5	58,6	48,39
1937 31 Maart	85,8	66,3	152,1	320,9	142,3	187,7	318,9	549,6	50,2	47,72
30 April	85,8	66,3	152,1	229,5	162,4	163,5	316,5	457,1	50,0	48,07
31 Mei	85,8	75,0	160,8	264,7	150,2	163,0	332,8	475,1	43,6	48,32
30 Juni	85,8	87,0	172,8	336,6	159,2	163,3	343,5	590,8	52,0	50,31
31 Juli	85,8	87,0	172,8	247,4	160,5	163,0	351,3	451,3	56,8	49,20
31 Augustus	85,8	87,0	172,8	285,1	151,1	160,7	352,3	462,8	66,6	49,05
30 September	85,8	87,0	172,8	461,2	198,3	165,2	351,0	689,2	65,1	49,23
31 October	135,9	37,0	172,9	599,9	198,8	158,9	352,9	753,8	70,4	48,99
30 November	135,9	37,0	172,9	553,3	252,4	144,8	355,2	825,4	76,6	48,67
31 December	135,9	47,0	182,9	306,9	224,8	189,9	387,1	560,5	73,9	47,25
1938 31 Januari	135,9	47,0	182,9	250,5	224,3	178,9	400,3	475,9	84,2	45,68
28 Februari	135,9	47,0	182,9	285,1	217,4	174,9	392,1	499,7	84,8	46,64
31 Maart	135,9	47,0	182,9	286,0	187,7	173,1	376,0	501,8	83,6	48,64
30 April	135,9	47,0	182,9	283,9	178,6	170,4	363,9	510,9	69,8	50,25
31 Mei	165,9	17,0	182,9	281,8	165,7	165,7	369,2	494,5	60,9	49,54

c) Driemaandelijkse staten der Belgische banken (1).
1° Globale staten door de Bankcommissie gepubliceerd
(in millioenen franken).

RUBRIEKEN	1935	1936	1937			
	31 December	31 December	31 Maart	30 Juni	30 September	31 December
ACTIVA.						
BESCHIKBARE EN VLOTTENDE MIDDELEN :						
Niet gestort kapitaal	251	231	231	229	229	224
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	4.455	3.756	2.924	2.962	2.048	2.975
Bankiers debiteuren	3.135	4.473	4.156	4.440	5.077	4.605
Te innen wissels	4.456	4.462	4.444	4.698	4.558	4.446
Debiteuren	8.133	7.903	8.291	8.429	8.385	7.990
Belgische overheidsfondsen	3.122	4.459	4.710	4.680	4.399	3.800
Buitenlandsche overheidsfondsen	120	152	207	278	119	86
Bankaandeelen	337	333	322	324	327	259
Andere aandelen	487	494	485	475	483	478
Obligaties	3	30	19	9	22	18
Syndicale participaties en te realiseeren waarden	27	34	78	107	160	88
Belegde wettelijke reserve	109	122	123	139	139	140
Diversen	1.505	2.009	2.218	2.186	2.516	2.012
<i>Totaal beschikbaar en vlottende middelen...</i>	<i>26.140</i>	<i>28.458</i>	<i>28.208</i>	<i>28.956</i>	<i>28.462</i>	<i>27.121</i>
VASTGELEGDE MIDDELEN :						
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	3	3	3	3	4
Gebouwen, materieel en meubilair	521	579	576	575	583	597
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	<i>526</i>	<i>582</i>	<i>579</i>	<i>578</i>	<i>586</i>	<i>601</i>
Algemeen totaal activa...	26.666	29.040	28.787	29.534	29.048	27.722
PASSIVA.						
OPVRAAGBAAR :						
Bankiers crediteuren	2.528	2.959	2.596	2.637	2.566	2.340
Deposito's en crediteuren dadelijk opvraagbaar en op minder dan dertig dagen (1)	16.067	17.312	17.004	17.881	17.292	16.343
Deposito's en diverse crediteuren op meer dan dertig dagen....	3.036	3.300	3.586	3.377	3.302	3.288
Obligaties en kasbons	69	56	58	64	64	61
Diversen	1.463	1.834	2.185	2.188	2.444	2.274
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	<i>23.163</i>	<i>25.461</i>	<i>25.429</i>	<i>26.147</i>	<i>25.668</i>	<i>24.306</i>
NIET OPVRAAGBAAR :						
Maatschappelijk kapitaal	2.827	2.795	2.798	2.810	2.804	2.845
Wettelijke reserve	128	131	126	146	139	140
Niet beschikbare reserves	4	1	1	2	1	—
Beschikbare reserves	352	374	388	391	398	392
Reservefonds	192	39	45	38	38	37
Inschrijvingen op kapitaalverhoogeningen	—	—	—	—	—	2
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	<i>3.503</i>	<i>3.340</i>	<i>3.358</i>	<i>3.387</i>	<i>3.380</i>	<i>3.416</i>
Algemeen totaal passiva...	26.666	28.801	28.787	29.534	29.048	27.722

(1) Voor de omloopsnelheid van het geld in de banken, zie tabel nr 35.

2° Algemeene Staat der Belgische banken
door de Nationale Bank van België gepubliceerd.
(millioenen franken).

85

RUBRIEKEN	31 Maart 1938	30 Juni 1938
ACTIVA.		
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—
B. Beschikbare en vlottende middelen :		
Kas, Nationale Bank, Postrekeningen	1.703	1.162
Daggeld	759	477
Bankiers	3.879	3.591
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	718	503
Andere te innen waarden op korte termijn	1.782	1.566
Wissels	4.280	3.054
Prolongaties en voorschotten op effecten	1.804	1.398
Debiteuren wegens verstrekte acceptaties	894	995
Diverse debiteuren	5.552	5.501
Effecten	5.719	5.516
a) Belegde wettelijke reserve	141	142
b) Belgische overheidsfondsen	4.519	4.280
c) Buitenlandsche overheidsfondsen	60	54
d) Bankaandeelen	309	335
e) Andere fondsen	690	704
Diversen	452	285
Niet gestort kapitaal	51	50
<i>Totaal beschikbare en vlottende middelen...</i>	27.393	24.097
C. Vastgelegde middelen :		
Oprichtings- en eerste inrichtingskosten	5	4
Gebouwen	340	335
Participaties in de dochtermaatschappijen voor immobiliën	171	171
Vorderingen op dochtermaatschappijen voor immobiliën	120	119
Materieel en meubilair	12	14
<i>Totaal vastgelegde middelen...</i>	648	643
Algemeen totaal activa...	28.041	24.740
PASSIVA.		
A. Spaargelden (artikel 15, koninklijk besluit 42)	—	—
B. Opvraagbaar :		
Bevoorrechte of gewaarborgde schuldeischers	130	194
Daggeld	127	61
Bankiers	1.779	1.230
Moedermaatschappij, filialen en dochtermaatschappijen	440	177
Geaccepteerde wissels	894	995
Andere te betalen waarden op korten termijn	561	388
Crediteuren wegens wissels ter incasso	908	930
Deposito's crediteuren	18.990	16.700
a) Dadelijk opvraagbaar en op hoogstens 30 dagen	16.699	14.769
b) Op meer dan 30 dagen	2.291	1.931
Obligaties en kasbons	55	63
Nog te storten op fondsen en participaties	232	249
Diversen	657	443
<i>Totaal opvraagbaar...</i>	24.773	21.430
C. Niet opvraagbaar :		
Kapitaal	2.648	2.687
Niet beschikbare reserve wegens uitgiftepremie	64	64
Wettelijke reserve (artikel 13, koninklijk besluit 185)	145	145
Beschikbare reserve	333	373
Reservefonds	78	41
<i>Totaal niet opvraagbaar...</i>	3.268	3.310
Algemeen totaal passiva...	28.041	24.740

II. — BUITENLANDSCHE CIRCULATIEBANKEN.

a) Discontovoet van de voornaamste circulatiebanken.

	Sedert	%		Sedert	%
België	30 Mei 1938	3,—	Japan	11 Maart 1938	3,46
Bulgarije	15 Augustus 1935	6,—	Joego-Slavië	1 Februari 1935	5,—
Dantzig	2 Januari 1937	4,—	Letland (1)	1 November 1936	5,50
Denemarken	19 November 1936	4,—	Litauen	1 Juli 1938	5,—
Duitschland	22 September 1932	4,—	Nederland	3 December 1936	2,—
Estland	1 October 1935	4,50	Noorwegen	5 Januari 1938	3,50
Finland	3 December 1934	4,—	Polen	18 December 1937	4,50
Frankrijk	13 Mei 1938	2,50	Portugal	11 Augustus 1937	4,—
Griekenland	4 Januari 1937	6,—	Roemenië	5 Mei 1938	3,50
Groot-Brittannië	30 Juni 1932	2,—	Sweden	1 December 1933	2,50
Hongarije	29 Augustus 1935	4,—	Tsjecho-Slowakije	1 Januari 1938	3,—
Indië	30 November 1935	3,—	Vereenigde Staten	27 Augustus 1937	1,—
Italië	18 Mei 1936	4,50	Zwitserland	26 November 1936	1,50

(1) Discontovoet voor handelshuizen. Voor creditinstellingen : 5 %.

b) Banque de France.

Weekstaten

(in millioenen franken).

DATUM	Munt en muntmateriaal	Tegoed in het buitenland	Wisselportefeuille en openbare waarden		Aangekocht verhandelbaar papier	Beleeningen op effecten	Voorloopige voorschotten zonder interest aan den Staat (Overeenkomst van 18 Juni 1936 en 30 Juni 1937)	Bankbiljetten in circulatie	Rekeningen-courant (creditsaldi)	Dekkingspercentage
			Gedisconteerd handelspapier							
			binnenlandsch	buitenlandsch						
1936 Jaargemidd.	60.130	53,1	11.602	80,0	1.518	3.468	11.087	84.223	10.423	63,53
1937 Jaargemidd.	56.612	15,1	9.374	16,4	1.393	3.856	24.031	88.288	17.726	53,40
1937 10 Juni ...	57.359	14,8	8.205	15,5	1.408	3.914	19.980	86.451	16.633	55,64
8 Juli	48.859	14,0	10.758	15,7	1.288	4.190	23.914	88.643	12.659	48,23
5 Augustus	55.717	15,7	9.493	18,5	1.247	4.129	23.878	89.604	16.959	52,29
9 Septemb.	55.761	14,3	8.544	14,7	1.185	3.841	26.008	89.370	17.706	52,08
7 October.	55.805	17,6	11.141	17,9	1.150	3.983	26.918	90.991	19.185	50,65
4 Novemb.	55.805	17,5	9.778	20,6	1.324	4.004	26.918	91.891	16.945	51,27
9 Decemb.	58.932	17,9	9.093	18,1	1.284	3.762	26.918	91.143	18.980	53,51
1938 6 Januari	58.933	19,8	8.767	18,7	1.241	3.909	31.909	93.474	21.622	51,20
10 Februari	55.806	21,0	11.540	20,2	1.193	3.860	31.904	92.574	22.757	48,39
10 Maart ...	55.807	17,5	11.072	20,6	1.206	3.787	33.704	93.631	23.227	47,76
7 April ...	55.807	20,0	10.903	21,3	1.194	3.754	39.554	98.144	23.574	45,85
5 Mei	55.807	20,1	10.657	20,2	1.187	3.878	40.134	98.060	23.615	45,63
9 Juni	55.808	19,5	7.594	16,3	1.057	3.514	40.134	100.235	18.930	46,83
7 Juli	55.808	25,2	5.930	16,7	1.030	3.564	40.134	101.504	15.676	47,63
4 Augustus	55.808	23,9	6.334	17,3	1.194	3.675	40.134	101.351	16.818	47,23

Discontovoet { huidige : 2 ½ % sedert 13 Mei 1938.
 } vorige : 3 % sedert 13 November 1937.

c) Bank of England.
Weekstaten
(in duizenden £).

86

DATUM	Metaalvoorraad		Beleggingen van het «Banking Department»				Bank- biljetten in circulatie	Deposito's				Verhoud. v. d. goudv. v. h. Bank-Dep. tot het saldo van haar dep. %
	Goud (Issue Departm.)	Gouden en zilveren munt (Banking Departm.)	Door den Staat gewaar- borgde fondsen	Disconto en beleening	Andere waarden	Totaal		Openbare organismen	Banken	Andere deposito's	Totaal	
1936 Jaargemidd.	227.707	850	88.799	9.809	17.070	115.678	431.441	16.723	96.212	38.465	151.400	35,4
1937 Jaargemidd.	321.351	1.071	98.357	6.855	21.164	126.376	479.590	19.514	97.155	37.243	153.912	29,6
1937 9 Juni ...	321.261	893	101.203	4.833	21.074	127.110	476.541	10.687	107.429	36.776	154.892	29,4
7 Juli ...	326.407	888	96.625	9.035	20.433	126.093	494.425	15.255	88.541	37.155	140.951	23,3
4 Augustus	326.407	1.115	110.205	6.445	20.146	136.796	503.877	9.810	95.491	36.995	142.296	16,6
8 Septemb.	326.407	1.620	107.142	5.121	21.030	133.293	489.148	11.969	105.702	36.256	153.927	25,2
6 October.	326.407	1.697	106.533	10.837	20.897	138.267	491.834	17.954	102.131	36.805	156.890	23,1
10 Novemb.	326.407	1.529	103.908	8.413	20.743	133.064	485.573	30.679	90.909	36.094	157.682	26,8
8 Decemb.	326.407	1.172	87.243	9.641	20.955	117.839	492.831	11.742	106.310	36.658	154.710	35,3
1938 5 Januari.	326.407	703	108.338	15.088	21.137	144.563	492.576	14.442	129.235	37.387	181.064	30,1
9 Februari.	326.407	581	93.273	9.559	18.957	121.789	476.071	16.077	102.907	35.549	154.533	32,9
9 Maart ..	326.407	825	105.221	6.525	21.473	133.219	479.260	12.572	114.280	36.091	162.943	29,4
6 April ...	326.407	843	111.886	10.120	20.150	142.156	489.694	12.833	112.447	36.760	162.040	23,1
4 Mei	326.408	794	117.766	8.189	19.265	145.220	490.533	10.742	117.453	35.971	164.166	22,3
8 Juni ...	326.410	856	111.421	7.937	20.167	139.525	490.721	11.732	111.110	35.425	158.267	23,0
6 Juli	326.412	990	111.891	10.711	20.402	143.004	488.231	12.546	115.663	35.989	164.198	23,8
10 Augustus	326.412	1.137	109.716	9.238	21.544	140.498	489.993	19.315	106.079	34.513	159.907	23,4

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 30 Juni 1932.
vorige : 2 1/2 %, sedert 12 Mei 1932.

d) Nederlandsche Bank.
Weekstaten
(in millioenen guldens).

DATUM	Munt en munt- materiaal	Wissels		Beleening			Bank- biljetten	Reke- ningen- courant (credit- saldi)	Dekkings- percentage
		Binnen- landsche	Buiten- landsche	op titels	op goederen en ceelen	Totaal			
1936 Jaargemiddelde	671	28,4	1,8	165	4,3	169	769	121	75,39
1937 Jaargemiddelde	1.158	17,2	3,2	183	2,8	186	828	555	83,71
1937 7 Juni	1.165	18,2	2,4	167	3,5	171	824	552	84,67
5 Juli	1.264	14,9	2,4	168	2,1	170	848	626	85,80
9 Augustus	1.284	12,9	2,4	178	2,2	180	832	669	85,57
6 September	1.284	11,0	2,5	178	1,5	180	845	654	85,65
4 October	1.293	10,7	5,1	196	1,4	197	863	664	84,72
8 November	1.412	9,6	5,1	189	1,7	191	882	751	86,45
6 December	1.382	26,2	5,1	188	2,1	190	878	745	85,19
1938 10 Januari	1.402	2,8	5,1	199	2,5	202	875	754	86,08
7 Februari	1.433	9,0	5,2	235	2,0	237	869	832	84,23
7 Maart	1.470	8,7	5,2	284	1,4	285	884	903	82,27
4 April	1.479	9,1	5,4	297	1,0	298	934	876	81,70
9 Mei	1.500	9,2	5,4	331	0,7	332	931	934	80,46
7 Juni	1.500	8,6	5,4	329	1,1	330	932	933	80,47
4 Juli	1.501	7,8	5,4	329	2,0	331	931	915	80,48
8 Augustus	1.501	9,3	4,9	296	0,9	297	921	910	82,00

Discontovoet { huidige : 2 %, sedert 3 December 1936.
vorige : 2,5 %, sedert 20 October 1936.

e) Nationale Bank van Zwitserland.
Weekstaten
(in millioenen Zwitsersche franken).

DATUM	Goud- voorraad	Tegoed in het buitenland	Binnen- landsche wissels	Beleening	Correspon- denten	Bank- bijjetten in circulatie	Andere onmiddellijk opvorderbare verplichting.	Dekkings- percentage
1936 Jaargemiddelde	1.708	18	94,0	64,5	13,6	1.298	624	89,78
1937 Jaargemiddelde	2.638	182	12,0	32,5	12,3	1.382	1.480	98,56
1937 7 Juni	2.624	20	11,8	30,9	5,4	1.345	1.329	98,91
7 Juli	2.624	66	11,2	30,3	10,4	1.379	1.340	98,93
7 Augustus	2.568	136	6,9	28,2	9,5	1.382	1.344	99,20
7 September	2.543	217	9,3	27,2	11,4	1.387	1.394	99,23
7 October	2.531	474	9,1	27,8	14,7	1.414	1.614	99,27
6 November	2.708	484	10,2	27,5	19,4	1.419	1.810	98,88
7 December	2.663	490	10,5	32,8	22,5	1.432	1.777	98,27
1938 7 Januari	2.699	492	8,9	25,2	27,3	1.465	1.785	98,18
7 Februari	2.881	493	7,7	23,2	28,0	1.425	2.007	98,30
7 Maart	2.890	491	7,6	22,4	27,7	1.455	1.981	98,39
7 April	2.884	486	8,9	22,7	23,2	1.508	1.915	98,44
7 Mei	2.873	440	6,4	21,5	8,3	1.505	1.904	97,17
7 Juni	2.836	382	23,0	21,5	24,4	1.502	1.848	96,08
7 Juli	2.802	390	5,1	21,7	6,2	1.511	1.778	97,04
6 Augustus	2.794	388	4,9	20,1	3,8	1.512	1.761	97,21

Discontovoet { huidige : 1 ½ %, sedert 26 November 1936
vorige : 2 %, sedert 9 September 1936.

f) Reichsbank.
Weekstaten
(in millioenen RM.).

DATUM	Goudvoorr.	Deviezen als goud- dekking geldende	Pasmunt	Waarde tot bijgevoegde dekking	Wissels	Beleening	Gediscont. Schatkist- bons	Bank- bijjetten in circulatie	Verschill. opeisbare schulden	Dekkings- percentage van goud en deviezen
1936 Jaargemiddelde	69,9	5,4	182	257	4.295	48,8	22,1	4.232	708	1,52
1937 Jaargemiddelde	68,8	5,8	192	133	4.893	43,3	14,7	4.778	739	1,35
1937 7 Juni	68,8	5,5	179	104	4.796	40,7	1,2	4.726	678	1,37
7 Juli	69,0	5,7	175	104	4.954	37,6	4,3	4.793	698	1,36
7 Augustus	69,1	5,9	169	104	4.988	25,2	3,2	4.867	593	1,37
8 September	70,0	5,8	141	104	5.104	40,6	1,5	4.936	665	1,35
7 October	70,1	5,9	133	105	5.285	35,7	0,1	5.035	745	1,31
6 November	70,1	5,9	137	105	5.249	39,9	0,4	5.025	672	1,34
7 December	70,5	5,6	138	105	5.361	42,8	0,1	5.075	703	1,32
1938 7 Januari	70,7	5,8	169	107	5.299	47,8	28,6	5.118	723	1,31
7 Februari	70,8	5,5	185	111	5.167	69,8	4,9	4.957	744	1,34
7 Maart	70,8	5,4	162	108	5.369	43,3	2,2	5.086	811	1,29
7 April	70,8	5,3	181	114	5.504	47,6	16,1	5.476	1.245	1,13
7 Mei	70,8	5,4	189	121	5.623	42,5	0,1	5.860	953	1,12
7 Juni	70,8	5,6	163	545	5.766	54,3	0,9	6.145	1.110	1,05
7 Juli	70,8	5,8	169	547	5.832	43,1	6,9	6.196	970	1,07
6 Augustus	70,8	5,6	142	549	6.063	38,7	2,6	6.429	958	1,03

Discontovoet { huidige 4 %, sedert 22 September 1932.
vorige : 5 %, sedert 28 April 1932.

g) Federal Reserve Banks.
Weekstaten
(in millioenen \$).

86

DATUM	MUNTVOORRAAD		WISSELS		Nationale openbare fondsen	Bankbiljetten in circulatie (Federal Reserve Notes)	Deposito's aangesloten banken, Schatkist, enz.)	Dekkings-percentage (1)
	Goud-certificaten op de Schatkist	Andere reserves	In herdisconto van de member-banks	in de open markt gekocht				
1936 Jaargemiddelde	8.126	293	6,2	3,7	2.430	3.919	6.737	79,0
1937 Jaargemiddelde	8.939	297	13,9	3,4	2.504	4.221	7.326	80,0
1937 9 Juni	8.849	306	14,3	5,8	2.526	4.202	7.293	79,6
7 Juli	8.846	278	13,0	3,7	2.526	4.252	7.212	79,6
4 Augustus	8.843	312	15,4	3,1	2.526	4.222	7.265	79,7
8 September	8.840	271	23,6	3,1	2.526	4.295	7.154	79,6
6 October	9.138	301	23,1	2,8	2.526	4.284	7.501	80,1
3 November	9.134	308	24,3	2,8	2.526	4.284	7.481	80,3
8 December	9.132	311	17,4	2,8	2.564	4.295	7.524	79,9
1938 5 Januari	9.129	363	11,1	0,5	2.564	4.258	7.602	80,0
9 Februari	9.126	438	11,2	0,5	2.564	4.125	7.795	80,2
9 Maart	9.188	472	8,4	0,5	2.564	4.134	7.881	80,4
6 April	9.231	445	11,3	0,5	2.564	4.158	7.875	80,4
4 Mei	10.650	435	8,2	0,5	2.564	4.148	9.286	82,5
8 Juni	10.647	398	8,6	0,5	2.564	4.136	9.251	82,5
6 Juli	10.645	374	8,0	0,5	2.564	4.175	9.207	82,3
10 Augustus	10.642	394	6,9	0,5	2.564	4.136	9.249	82,4

Discontovoet van de Federal Reserve Bank of New-York { huidige : 1 %, sedert 27 Augustus 1937.
vorige : 1,50 % sedert 2 Februari 1934.

(1) Verhouding muntvoorraad tegenover opelschbare schulden

h) Sveriges Riksbank.

Toestand op het eind van ieder maand

(in millioenen Kr.).

TIJDVAK (op het einde van het jaar of van de maand)	Metaalvoorraad (1)	In het buitenland bewaarde goud niet in den metaalvoorraad begrepen	Rekeningen-courant in het buitenland	STAATS- FONDSEN		BETAALBARE WISSELS EN WAARDEN		Beleeningen en voor- schotten in rekening- courant	Bankbiljetten in circulatie	REKENING-COURANTSALDI				Emissierecht (2)	VERHOUDING, IN %	
				Zweedsche	Vreemde	Zweedsche	Vreemde			Staat	Handelsbanken	Andererekeningen	Buitenlandsche banken		van demetaalvoor- raad tot de biljet- ten in circulatie	van de metaal- voorraad tot het emissierecht
1935	408	—	207	28,5	68,4	11,9	365	30,1	786	180	181	21,5	11,6	1.111	51,89	36,70
1936	459	69,8	259	29,7	70,4	12,2	391	25,3	893	278	294	15,4	3,0	1.269	51,45	36,21
1937 Mei	464	69,1	315	2,0	31,7	12,3	576	26,5	837	208	583	12,8	49,3	1.278	55,43	36,30
Juni	465	68,9	269	2,0	31,8	12,6	660	27,6	872	212	574	11,1	54,4	1.280	53,32	36,33
Juli	466	68,8	269	2,0	52,1	12,8	660	28,6	863	137	673	9,9	59,6	1.282	54,02	36,35
Augustus	467	68,6	284	2,0	47,6	12,0	687	25,3	885	115	705	10,1	57,7	1.284	52,79	36,37
September	468	68,5	340	2,0	42,0	12,7	696	26,0	947	129	696	9,2	64,3	1.286	49,37	36,39
October	469	68,4	346	2,0	44,6	13,4	704	24,3	931	118	730	8,5	67,8	1.287	50,32	36,41
November	469	68,3	347	3,1	46,4	13,7	595	26,7	893	365	544	8,0	59,2	1.289	52,56	36,42
December	471	68,1	258	6,1	39,6	12,8	749	25,4	980	311	434	6,4	61,4	1.291	48,02	36,45
1938 Januari	472	67,9	279	12,1	41,9	12,2	710	23,0	906	277	537	6,3	58,4	1.294	52,11	36,48
Februari	473	84,3	267	17,1	47,1	11,7	654	21,4	921	300	478	5,8	46,6	1.296	51,37	36,50
Maart	494	80,8	290	21,1	50,6	12,6	573	21,4	965	269	434	7,6	47,8	1.338	51,19	36,92
April	521	54,4	299	31,1	38,0	12,6	564	20,1	948	293	437	6,2	49,4	1.393	55,01	37,44
Mei	524	76,0	347	36,1	39,1	13,0	489	20,7	931	403	380	5,7	47,4	1.398	56,28	37,48
Juni	525	90,0	307	41,1	41,4	12,5	524	22,2	972	392	373	6,2	58,7	1.400	54,03	37,50
Juli	526	89,8	289	56,0	41,9	12,1	530	23,1	950	269	510	2,9	57,2	1.402	55,39	37,52
Augustus	528	89,6	301	66,0	41,2	11,8	511	22,7	971	260	512	2,7	56,4	1.406	54,34	37,55

Discontovoet { huidigen : 2 1/2 %, sedert 1 December 1933.
vroeger : 3 %, sedert 1 Juni 1933.

(1) De metaalvoorraad omvat het in Zweden bewaarde goud van de Bank, alsmede het in het buitenland gedeponeerde goud (circa 15 % van den gezamenlijken metaalvoorraad).

(2) De bank mag bankbiljetten uitgeven voor een bedrag gelijk aan het dubbel van haar metaalvoorraad + (sedert 30 Juni 1933) 350 millioen kronen.

III. — BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN, TE BAZEL.

STAAT in duizendtallen Zwitsersche goud-franken [eenheden van 0,29032258... gr. fijn goud (art. 5 der statuten)].

87

	Per 31 Augustus 1938		Per 31 Juli 1938	
ACTIVA.				
I. Goud in baren.....	30.945	4,9	27.384	4,4
II. Kas : Specie en tegoed bij banken	48.120	7,7	34.920	5,7
III. Call-gelden	15.679	2,5	16.481	2,7
IV. Herdiscontabel papier : 1° Handelswissels en bankaccepten	152.684	24,4	140.804	22,8
2° Schatkistpapier	70.690	11,3	81.439	13,2
	223.374		222.243	
V. Fondsen op termijn tegen interest uitgezet : 1° Op ten hoogste 3 maanden	53.852	8,6	55.759	9,1
2° Op 3 tot 6 maanden			87	—
			55.846	
VI. Wissels en onderscheiden beleggingen : 1° Op ten hoogste 3 maanden : a) Schatkistpapier	27.622	4,4	24.424	4,0
b) Onderscheiden beleggingen	85.574	13,7	54.418	8,8
2° Op 3 tot 6 maanden : a) Schatkistpapier	32.656	5,2	30.922	5,0
b) Onderscheiden beleggingen	44.385	7,1	81.579	13,2
3° Op méér dan 6 maanden : a) Schatkistpapier	31.126	5,0	35.480	5,8
b) Onderscheiden beleggingen	31.540	5,0	31.759	5,2
	252.903		258.582	
VII. Andere activa : 1° Borg door centrale banken op gecedeerde wissels verleend	811	0,1	824	0,1
2° Andere posten	792	0,1	87	—
	1.603		911	
TOTAAL ACTIVA...	626.476	100,0	616.367	100,0

PASSIVA.

I. Kapitaal : Geautoriseerd en geëmitteerd kapitaal : 200.000 aandelen van 2.500 Zwitsersche franken ieder	500.000	—	500.000	—
Aandelen met 25 % volgestort	125.000	20,0	125.000	20,3
II. Reserves : 1° Wettelijke reserve	4.688		4.688	
2° Dividende-reservefonds	6.528		6.528	
3° Algemeen reservefonds	13.055		13.055	
	24.271	3,9	24.271	3,9
III. Lang loopende deposito's : 1° Rekening van de Trust der annuïteiten	152.911	24,4	153.280	24,9
2° Deposito der Duitse regeering	76.456	12,2	76.640	12,4
3° Deposito der Fransche regeering (Saargebied)	831	0,1	843	0,1
4° Waarborgfonds der Fransche regeering	25.336	4,0	25.702	4,2
	255.534		256.465	
IV. Kort loopende en dadelijke opvraagbare deposito's : 1° Circulatiebanken voor eigen rekening : a) Op 3 tot 6 maanden	763	0,1		
b) Op 3 maanden maximum	129.495	20,7	124.777	20,2
c) Op zicht	35.831	5,7	34.112	5,5
	166.089		158.889	
2° Circulatiebanken voor rekening van derden : Dadelijk opvraagbaar	2.416	0,4	2.363	0,4
3° Andere deposanten : a) Op ten hoogste 3 maanden	1.899	0,3	1.526	0,3
b) Dadelijk opvraagbaar	4.183	0,7	1.088	0,2
	6.082		2.614	
V. Deposito's op zicht (goud)	9.107	1,5	9.206	1,5
VI. Verschillende posten : 1° Garantie op gecedeerde wissels	1.395	0,2	1.397	0,2
2° Andere posten	36.582	5,8	36.102	5,9
	37.977		37.559	
TOTAAL PASSIVA...	626.476	100,0	616.367	100,0

NOTA. — In dezen staat is niet inbegrepen het goud voor rekening van circulatiebanken bewaard en de fondsen dienende tot betaling van de internationale leeningen waarvan de Bank voor Internationale Betalingen trustee of fiscaal agent is.

INHOUDSTAFEL DER DOORLOOPENDE MAANDSTATISTIEKEN.

	Tabel		Tabel
BEVOLKINGSSTATISTIEK VAN BELGIË	1	III. — Groothandelsprijzen van nijverheidsproducten	47
GELDMARKT.		IV. — Prijzen van granen en landbouwproducten	48
I. — Discontovoet en rentestand voor beelingen	2	VOORTBRENGING.	
II. — Rentevoeten der Schatkistcertificaten en kortlopende bons	3	I. — Steenkoolmijnen en metaalproductie..	55
III. — Rentestanden voor bankdeposito's en tegoed ter Algemeene Spaar- en Lijfrentekas	4	II. — Diverse producties	56
WISSELMARKT EN MARKT DER EDELE METALEN.		III. — Bouwbedrijvigheid	57
I. — Notering der edele metalen te Londen.	9	IV. — Electriciteit	58
II. — Contantwisselkoersen op de Beurs te Brussel	10	V. — Gas	59
III. — Termijnwisselkoersen	11	VERBRUIK.	
a) wisselkoers op één maand;		I. — Indexcijfers van den verkoop aan de verbruikers	65
b) wisselkoers op drie maanden.		II. — Tabak	66
KAPITAALMARKT.		III. — Slachtingen	67
I. — Noteeringen van enkele overheidsfondsen	14	VERVOER.	
II. — Indexcijfer van de Beurs te Brussel...	15	I. — Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen	70
III. — Rendement der Belgische en Congolesche Staatsfondsen	16	a) Uitbatingsontvangsten en uitgaven;	
IV. — Kapitaaluitgiften in België en Belgisch-Congo	17	b) Wagons aan de nijverheid geleverd;	
a) retrospectief overzicht;		c) Verkeer :	
b) detail der uitgiften;		1° algemeen spoorverkeer;	
c) ingedeeld naar de belangrijkheid van het kapitaal.		2° zware goederen :	
V. — Leeningen van overheids machten.....	18	A) gezamenlijk verkeer;	
VI. — Hypotheekinschrijvingen	19	B) binnenlandsch verkeer.	
RIJKSFINANCIËN.		II. — Havenverkeer	71
Opbrengst van de belastingen.....	25	a) Antwerpen;	
HET INKOMEN EN HET SPAREN.		b) Gent;	
I. — Rendement der Belgische naamloze vennootschappen.....	30	c) Brugge-Zeebrugge;	
a) detailgegevens per bedrijfsgroep;		d) Groot-Brussel;	
b) retrospectief overzicht;		e) Oostende.	
II. — Algemeene Spaar- en Lijfrentekas.....	31	BUITENLANDSCHE HANDEL.	
a) inlagen op particuliere spaarboekjes;		I. — Indeeling aangenomen door de overeenkomst van Brussel	75
b) stortingen ingeschreven op de rekeningen der aangeslotenen ter Lijfrentekas.		II. — Indeeling naar den graad van afwerking der producten	76
III. — Driemaandelijksch loonindexcijfer.....	32	WERKLOOSHEID.	
LOOP DER ZAKEN.		I. — Algemeen overzicht	80
I. — Verrekeningskamers	35	II. — Indeeling per provincie	81
II. — Postchèque- en giroverkeer	36	BANKSTATISTIEKEN.	
III. — Gevaarlijke of hinderlijke inrichtingen. — Aanvragen om vergunning.....	37	I. — België en Belgisch-Congo.....	85
IV. — Onbetaalde wissels	38	a) Nationale Bank van België;	
V. — Faillissementen en akkoorden tot voorkoming van faillissement.....	39	b) Bank van Belgisch-Congo;	
a) retrospectief overzicht;		c) Driemaandelijksche staten der Belgische banken;	
b) detail per bedrijfsgroep.		1. Door de Bankcommissie gepubliceerd;	
PRIJZEN.		2. Door de Nationale Bank gepubliceerd.	
I. — Indexcijfers der groothandelsprijzen..	45	II. — Buitenlandsche circulatiebanken.....	86
a) in België;		a) Discontovoet;	
b) in het buitenland.		b) Staat van de Banque de France;	
II. — Indexcijfers der kleinhandelsprijzen van de kosten van levensonderhoud	46	c) » Bank of England;	
a) kleinhandelsprijzen in België;		d) » Nederland. Bank;	
b) kosten van levensonderhoud in België;		e) » Zwitsersche Nationale Bank;	
c) kosten van levensonderhoud en kleinhandelsprijzen in het buitenland.		f) » Reichsbank;	
		g) » Feder. Res. Banks;	
		h) » Sveriges Riksbank.	
		III. — Bank voor Internationale Betalingen...	87

Abonnementsprijs per jaargang : 100 frank voor België.
120 frank voor het buitenland.

Losse exemplaren : fr. 7,50 voor België.
fr. 9,— voor het buitenland.

Prijs van het speciaal nummer : « Overzicht van den economischen toestand van België », in den loop van het voorafgaande jaar :
20 frank voor België.
25 frank voor het buitenland.

De betaling moet vooraf geschieden door overmaking op postgirorekening n° 500 van de Nationale Bank van België.

De abonneenten worden verzocht op te geven welke uitgave zij wenschen te ontvangen : de Nederlandsche of de Fransche.
